

T.C.
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

**MEHMED EDİB BİN MEHMED DERVİŞ'İN
“BEHCET'ÜL MENAZİL” ADLI ESERİNİN
TRANSKRİP VE TAHLİLİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Serbülent KARADAĞ**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Ahmet GÜNDÜZ**

Hatay-2011

ONAY

SERBÜLENT KARADAĞ tarafından hazırlanan “**MEHMED EDİB BİN MEHMED DERVİŞ'İN “BEHCET'ÜL MENAZİL” ADLI ESERİNİN TRANSKRİP VE TAHLİLİ**” adlı bu çalışma jüri tarafından lisansüstü öğretim yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği ile **TARİH ANA BİLİM DALINDA YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

16 / 02 / 2011

Jüri Üyeleri	İmza
Doç. Dr. Ahmet GÜNDÜZ (Tez Danışmanı)	
Yrd. Doç. Dr. Erdiñ GÜLCÜ (Üye)	
Yrd. Doç. Dr. Haydar ÇORUH (Üye)	

Serbülent Karadağ tarafından hazırlanan “**Mehmed Edib bin Mehmed Derviş'in Behcet'ül Menazil Adlı Eserinin Transkrip ve Tahlili**” adlı tez çalışmasının yukarıda imzaları bulunan jüri üyelerince kabul edildiğini **onaylarım.**

Doç. Dr. Yakup BULUT

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışmamızda, *Mehmed Edip bin Mehmed Derviş* tarafından 1776 (1190) yılında yazılmış olan *Behcet'ül Menazil* adlı eserin transkripsiyonu ve değerlendirmesini yaptık. Eser Sadberk Hanım Müzesi'nde S.H.M.H.K.Yaz. 208 numaralı olarak kayıtlıdır. Rika yazı hattıyla, 190x125-150x095 mm ölçüsünde, ortalama 17 satırlı ve 64 varaktan ibarettir. Eserin son kısmı bulunamamaktadır.

Mehmed Edip Bin Mehmed Derviş'in bu menzilnameyi yazma amacı Hac vazifesini yapacaklara yol göstermektir. Bunun için Hacca gidecek kişinin gitmeden önce yapması gerekenleri anlattıktan sonra, İstanbul'dan Mekke'ye kadar giden yolda gördüklerini ve yol üzerindeki menzilhanelerin özelliklerini anlatmıştır.

Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında menzilin tanımı ve Osmanlı Devleti'nden önceki dönemlerde kullanılışı hakkında bilgi verdik. Birinci bölümde Menzil Teşkilatı'nın Osmanlı Devleti'ndeki kullanımı, özellikleri, menzil görevlileri ve menzil sisteminin bozulması ile ilgili bilgi vermeye çalıştık.

Çalışmamızın ikinci bölümünde Behcet'ül Menazil adlı eserin değerlendirilmesi, üçüncü bölümde ise transkribi verilmiştir. Ayrıca sonuç ve bibliyografyadan sonra ekler kısmında eserin tamamının fotokopisini -çalışmadan istifade edecekler için yararlı olması düşüncesiyle- vermeyi uygun bulduk.

Çalışmanın tespitinde, planlamasında, okunup değerlendirilmesinde katkılarını gördüğüm tez danışman hocam Sayın Doç. Dr. Ahmet GÜNDÜZ'e teşekkür borçluyum. Ayrıca yüksek lisans öğrencisi Mehmet Yusüf ÇELİK'in yardım ve desteklerinden dolayı şükran borçluyum. Sabırlarından dolayı aileme de minnetlerimi sunmadan geçemeyeceğim.

**MEHMED EDİB BİN MEHMED DERVİŞ'İN “BEHCET'ÜL MENAZİL”
ADLI ESERİNİN TRASKRİP VE TAHLİLİ**

Serbüilent KARADAĞ

Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2011

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ahmet GÜNDÜZ

ÖZET

Osmanlı Devleti, kuruluşundan itibaren kendisinden önceki Türk-İslam devletlerinin hem idari hem de siyasi geleneklerinden faydalanmıştır. Menzil sistemi de Osmanlı Devleti'nin haberleşme ve ulaşım hususunda bu geleneklerden faydalanıp, kendi anlayışı çerçevesinde geliştirdiği sistemlerden biridir. Özellikle hac yolu üzerinde kurulan menziller, hac mevsiminde hacıların konaklama ve barınma ihtiyaçlarının giderilmesinde önemli bir yer tutmuştur.

1776 yılında hac farızasını yerine getirmek üzere İstanbul'dan yola çıkan Mehmed Edib bin Mehmed Derviş, kendisinden sonra hac farızasını eda edecek kişilere kolaylık sağlamak amacıyla, yol boyunca yaşadıklarını bu eserde kaydetmiştir. Bunun yanı sıra yol güzergâhındaki menzillerin sayısı, isimleri ve birbirlerine olan uzaklıklarını da kaydeden yazar, döneminde ulaşabildiği eserlerden de yararlanmıştır.

Bu eseri günümüz alfabesine tercüme ederek elde ettiğimiz verileri değerlendirmeye çalıştık.

ANAHTAR KELİMELER

Menzil, Yol Güzergâhı, Hac, İstanbul, Mekke,

The Transcript and analysis of MEHMED EDİB BİN MEHMED DERVİŞ's

Book: "BEHCET'ÜL MENAZİL"

Master's Thesis, Serbülent KARADAĞ

History Department, 2011

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Ahmet GÜNDÜZ

ABSTRACT

The Ottoman State utilized both of the administrative and political traditions of the previous Turkish-Islamic states. The Menzil System (The Range System) also was used and developed by Ottoman State through utilizing these traditions but Ottoman also interpreted and changed the system according to their own perspective. The purpose of the system was to provide intercommunication and transportation. Especially, the ranges, established on the road of pilgrimage to Mecca, Hajj, were very important because of the needs of the accommodation of the passengers in the pilgrim seasons.

In 1776, Mehmed Edib bin Mehmed Derviş took to road for the pilgrimage as a religious duty from Istanbul and he also wrote his experience and memory on his book, Behcet'ül Menazil, in order to guide and help people who wanted to perform this religious duty. He enlisted the numbers and names of ranges as well as the distance between the ranges along the way. While he wrote down this information, he used the accessible literature additionally.

The main aim of this thesis to try to examine this book through translating into the present-day alphabet

KEYWORDS

Menzil(Range), road-route, Hajj, Istanbul, Mecca

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET VE ANAHTAR SÖZCÜKLER	ii
ABSTRACT AND KEY WORDS	iii
TABLOLAR LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR	ix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİNDE MENZİL TEŞKİLATI

1. Menzil Teşkilatının Mahiyeti.....	2
1.1. Menzil Sisteminin Kuruluşu	3
1.2. Menzillerin Amacı ve Nitelikleri	5
1.3. Menzil Sisteminin Kullanım Şekilleri.....	5
1.3.1. Menzillerin Askeri Amaç ile Kullanılması	5
1.3.2. Menzillerin Taşıma Amacıyla Kullanılması	6
1.3.3. Menzillerin Haberleşme Amacıyla Kullanılması.....	6
1.3.4. Menzillerin, Elçilerin ve Devlet İleri Gelenlerinin Ulaşımı Amacıyla Kullanılması	6
1.4. Menzillerde Bulunan Yapılar Ve Menzil Görevlileri	6
1.4.1. Menzil Eminleri	7
1.4.2. Menzilkeşler	7
1.4.3. Ulaklar	8
1.4.4. Sürücüler	8
1.4.5. Seyis	8
1.4.6. Odacı	8
1.4.7. Aşçı	8
1.5. Osmanlı Devletinde Yollar Ve Menzil Noktaları	8
1.5.1. Anadolu'daki Kollar Ve Güzergâhları	9
1.5.1.1. Anadolu Sağ Kol.....	9
1.5.1.2. Anadolu Orta Kol.....	11
1.5.1.3. Anadolu Sol Kol.....	12

1.5.2. Rumeli'deki Yollar ve Güzergâhları.....	14
1.5.2.1. Rumeli Sağ Kol.....	14
1.5.2.2. Rumeli Orta Kol.....	15
1.5.2.3. Rumeli Sol Kol.....	17
1.6. Menzil Sisteminin Bozulması ve Düzenleme Çalışmaları.....	19

İKİNCİ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYON METNİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2. Behcet'ül Menazil'in Değerlendirilmesi.....	21
2.1. Behcet'ül Menazil.....	21
2.2. Anadolu Topraklarında Bulunan Menzil Noktaları.....	23
2.2.1. Kartal.....	23
2.2.2. Gebze.....	23
2.2.3. Hersek.....	24
2.2.4. İznik.....	24
2.2.5. Lefke.....	25
2.2.6. Söğüt.....	25
2.2.7. Eskişehir.....	26
2.2.8. Seyitgazi.....	26
2.2.9. Hüsrevpaşa.....	27
2.2.10. Bolvadin.....	27
2.2.11. İshaklı.....	28
2.2.12. Akşehir.....	28
2.2.13. Ilgın.....	28
2.2.14. Ladik.....	29
2.2.15. Konya.....	29
2.2.16. İsmail.....	30
2.2.17. Karapınar.....	30
2.2.18. Ereğli.....	31
2.2.19. Ulukışla.....	31
2.2.20. Çiftahan.....	31
2.2.21. Ramazanoğlu Yaylası.....	32

2.2.22. Çakıd	32
2.2.23. Adana	32
2.2.24. Misis	33
2.2.25. Kurtkulağı	33
2.2.26. Payas	34
2.2.27. Belen	34
2.2.28. Karamta Hanı	34
2.2.29. Antakya	35
2.3. Anadolu Toprakları Dışında Bulunan Menzil Noktaları.....	35
2.3.1. Zenbakiye.....	35
2.3.2. Şu'ur.....	36
2.3.3. Mıdık.....	36
2.3.4. Hama	36
2.3.5. Humus	37
2.3.6. İki Kapulu	37
2.3.7. Benek	37
2.3.8. Katife.....	38
2.3.9. Şam.....	38
2.3.10. Evsaf-ı İklim-i Şam	38
2.3.11. Şam'ın Hududu	38
2.3.12. İklim-i Şam	38
2.3.13. Tarhana Hanı.....	39
2.3.14. Sıffin.....	39
2.3.15. Mezirip	39
2.3.16. Mefrak	40
2.3.17. Ayn-ı Zerka	40
2.3.18. Belka	40
2.3.19. Katrana	41
2.3.20. Tabut Kuruşu.....	41
2.3.21. Zahirü'l Mıktara	41
2.3.22. Ma'an	42
2.3.23. Zahrü'l-akabe	42
2.3.24. Çekihan	42
2.3.25. Zatü'l Hac.....	43

2.3.26. Fa'l-bayta	43
2.3.27. Asi Hurma	43
2.3.28. Mekabir-i Kalenderiye	43
2.3.29. Ahızra	44
2.3.30. Bürke-i Muazzama	44
2.3.31. Darü'l Hamra	44
2.3.32. Medayin-i Salih	45
2.3.33. Ala	45
2.3.34. Beyar-ı Ganem	46
2.3.35. Zümrüd Kalası	46
2.3.36. Valide Kuyusu	46
2.3.37. Hediye Aşması	46
2.3.38. Nahl-tin	47
2.3.39. Vadiü'l Kura	47
2.3.40. Ceref	47
2.3.41. Mescid-i Nebeviye Gelindiğinde	47
2.3.42. Fi-ahkâm-ıMedine-i Münevvere	48
2.3.43. Medine-i Münevvere'nin İsmi Şerifleri	48
2.3.44. Güristan-ı Baki-i Şerif	48

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYON METNİ

3. Behcet'ül Menazil	50
SONUÇ	131
KAYNAKÇA	134
EKLER	136
EK-1:Behcet'ül Menazil'in Osmanlıca Metni	137
EK-2: Osmanlı Menzillerini Gösteren Harita	201

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1:Anadolu Sağ Kolda ki Anayollar.....	9
Tablo 2:Anadolu Sağ Koldaki Tali Yollar.....	10
Tablo 3:Anadolu Orta koldaki Anayollar.....	11
Tablo 4:Anadolu Orta Koldaki Tali Yollar.....	12
Tablo 5:Anadolu Sol Koldaki Anayollar.....	13
Tablo 6:Anadolu Sol Kol Tali Yollar.....	13
Tablo 7:Rumeli Sağ Koldaki Anayollar.....	14
Tablo 8:Rumeli Sağ Koldaki Tali Yollar.....	15
Tablo 9:Rumeli Orta Koldaki Anayollar.....	15
Tablo 10:Rumeli Orta Koldaki Tali Yollar.....	16
Tablo 11:Rumeli Sol Koldaki Anayollar.....	17
Tablo 12:Rumeli Sol Koldaki Tali Yollar.....	18
Tablo 13:Behcet'ülMenazil'e Göre Hac Güzergâhı.....	21

KISALTMALAR

Çev. : Çeviren

PTT : Posta Telgraf Telefon

s. : Sayfa

TTK. : Türk Tarih Kurumu

v. : Varak

GİRİŞ

Osmanlı tarihi üzerinde çalışan tarihçilerin temel başvuru kaynakları arşiv vesikalarıdır. Arşiv vesikaları ise çeşitli yazı türlerini ve teknik terimleri ihtiva etmeleri dolayısıyla okunması ve değerlendirilmesi bir hayli meşakkatli bir iştir. Daha önce üzerinde herhangi bir araştırma yapılmamış veya günümüz Türkçesine transkrib edilmemiş ve tahlili yapılmamış eserlerin okunup araştırmacıların hizmetine sunulması ilmi bir kazanım olacaktır düşüncesindeyiz.

Bu nedenle Mehmed Edib bin Mehmed Derviş'in 'Behcet'ül Menazil Adlı eserini Latin harfleriyle ilim âlemine kazandırmayı amaç edindik. Bu çalışmayı almadaki ilk amacımız; öncelikle tarih araştırmaları için birinci derecede kaynak olan el yazması bu eseri transkribe ederek günümüz araştırmacılarının istifadesine sunmaktır. İkinci olarak; bu eserdeki verilerden faydalanarak bir tahlil ve değerlendirme yapmaktır. Böylece mevcut arşiv vesikalarından faydalanırken elde ettiğimiz bilgileri yorumlama noktasında tecrübe edinmektir.

Arşiv vesikalarının tarih araştırmalarında önemli bir yer tuttuğu muhakkaktır. Eserin içeriğinde İstanbul-Mekke arasındaki menziller verilmiştir. Osmanlı Devleti'nde menziller; gerek seferler sırasında gerekse haberleşme ve ulaşım bakımından son derece önemli bir yer tutmaktadır. Bu konu hakkında yeterince çalışma yapılmamıştır. Dolayısıyla bu açıdan bir boşluğu doldurmayı amaçlamaktayız.

Tarih yazımında geçerlilik ancak bilimsel yöntemin ölçülerine uyularak sağlanabilir. Bu ölçüler nesnellik, olgunun somutluğu, ölçülü kuşkuculuk, kavramlarda açıklılık ve karşılaştırmadır. Tezimizi hazırlarken bilimsel geçerliliği sağlamak için metodolojik olarak önce eser transkribe edilecektir. Sonraki aşamada ise elde edilen veriler yine metodolojik olarak tahlil edilecek ve çalışma sonuçlandırılacaktır.

Teze başlarken menzilin ve menzil sisteminin iyice açıklanması gerektiğini düşünmekteyiz. Bu nedenle menzil sisteminin önceki dönemlerden itibaren nasıl geliştiğini anlatmak yararlı olacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİ'NDE MENZİL TEŞKİLATI

1. Menzil Teşkilatının Mahiyeti

Menzil kelime anlamı olarak konak, konak yeri, iki konak arasındaki uzaklık (Müderrişoğlu, 2002: 920), ev, bir günlük yol (Devellioğlu, 2004: 617), ikamet olunan yer, tatar konağı (Halaçoğlu, 2002: 2), kervanların ve posta tatarlarının indikleri ve at değiştirdikleri, geceyi geçirmek üzere konakladıkları bina ve han, barınak manasına gelmektedir.

Haberleşme bütün devletlerde çeşitli şekillerde yapıldığı gibi İşlam devletlerinde resmi haberleşme ilk defa Halife Hz. Ömer zamanında meydana getirilmiştir (şentürk, 2000: 446). Oluşturulan bu haberleşme sistemine 'El-berid' veya 'Neccâbe' denilmekteydi. El-berid posta ve postacı anlamlarına geldiği gibi posta menziline ve posta atlarına da bu isim verilmiştir.

Emevi Devleti'nin 664 (41) yılında mektupların gönderilmesi için "Divan-ı Hatem" (şentürk, 2000: 446) adı verilen bir posta teşkilatı oluşturularak posta görevlileri hakkında kanunnameler ve kurallar oluşturduğu bilinmektedir. Resmi mektupların tümü bu divanda hazırlanır, mühürlenir ve sai'lere teslim edilerek gönderilirdi.

Abbasi Devleti'nde de haberleşme sistemine 'Berid' ismi verilmiştir. Bu dönemde posta teşkilatı oluşturulmuş ve güvercinlerle haberleşme usulü kullanılmıştır. İşlam topraklarının İran, Suriye ve Mısır'a doğru genişlemesiyle devletin resmi işleri ve bürokrasi çoğaldı. Bunun için uzak yerlere gönderilecek mektupları ulaştırma amacıyla belirli noktalara menziller oluşturularak buralarda katır beslenmesine başlandı.

Mısır'ın fethedilmesinden sonra özellikle Eyyubiler Dönemi'nde posta merkezleri kurulmuştur. Bununla birlikte güvercin postaları büyük önem kazanmıştır (şentürk, 2000: 446). Güvercinlerin gidişatını kontrol etmek için yaklaşık kırk iki saatlik mesafelerde gözlem kuleleri yapılp buralara görevliler atanmıştır. Bunların görevleri gelen güvercinlerden mektupları alıp başka güvercinlerle daha ilerideki konaklara göndermekti.

Zengiler zamanında haberleşme vasıtaları üzerinde önemli çalışmalar yapıldığı görölmektedir. Nureddin Zengi döneminde (1193-1211) yol güzergâhları

boyunca kervansaraylar, sınırlarda ise nöbet ve işaret kuleleri inşa edilmiştir. Hecin develerinin kullanılmasıyla posta işleri daha iyi bir duruma getirilmiştir.

Mısır ve Suriye Memluklu Devletlerinde posta ve haberleşme işleriyle ilgilenmek üzere “divanü'l-berid” ismiyle bir teşkilat oluşturulmuştur. Memluklular üç tür haberleşme şekli kullanmışlardır. Bunlar “berid” denilen at ve hecin postaları, güvercin postaları ve ateş işaretleriydi (Şentürk, 2000: 446). Memlukler’de habercilere “kasıd” veya “beridi” posta menzillerine ise ‘Mer’akizü'l-berid’ ismini vermişlerdi.

Moğollar ve İlhanlılarda ise bu haberleşme oluşumuna “yam” adı verilir (Halaçoğlu, 2002; 2-3). Moğollar özellikle İlhanlılar istila ettikleri bölgeler arasında iletişimi sağlamak, herhangi bir bölgede olan olaydan en kısa sürede haberdar olmak amacıyla ulaşım yolları yapmış, mevcutları tamir etmiş, ayrıca kervansaray ve köprü inşa ettirerek nakliyat ve sevkியatta kolaylık sağlamışlar ve ticaretin gelişmesine hizmet etmişlerdir. Safevi Devleti’nde haberleşme sistemine “Çaparhane” adı verilmiştir. Romalıların “Veredus” adını verdikleri haberleşme sistemi ile az da olsa benzerlik vardır.

Selçuklu Devleti’nde haberleşme sistemi oldukça iyileştirilmiştir. Haberleşme işlerine “Divan-ı Berid” bakmaktaydı. Bu divanın nazırına “Sahib-i Berid” adı verilmekteydi. Sahib-i Berid’i hükümdar güvendiği, itimat ettiği kişilerden seçerdi. Divan-ı Berid’in vilayetlerde Sahib-i Haber denilen memurları mevcuttu. Memleketin her tarafından haber getirmek üzere “peykler” yani “piyade sailer” görevlendirilmiştir (Şentürk, 2000: 446).

Osmanlı Devleti’nde de bu kökenlere benzeyen bir menzil teşkilatı kurulmuştur. Büyük bir coğrafyada hüküm süren Osmanlı Devleti’nde merkezle taşra arasında haberleşme, merkezden diğer bölgelere giderken konaklama ve savaşlarda askerin sevkiyatında konaklama için bu menzil noktaları kullanılmıştır. Altı kol halinde yer alan bu menzil sistemi Anadolu ve Rumeli’de sağ, sol ve orta kol olarak işlevini sürdürmüştür.

1.1. Menzil Sisteminin Kuruluşu

Osmanlı İmparatorluğu’nda devletin merkezinde alınan kararların, haberlerin ve emirlerin, eyalet, sancak ve kazalardaki görevlilere (Altunan, 2002: 913) zamanında iletilmesi ve gereken düzenlemelerin yapılması amaç edinilerek yollar

üzerinde coğrafi şartlar ve özel durumlara göre belirli mesafelerde menzilhaneler inşa edilmiştir (Halaçoğlu, 1998: 166).

Yollar ve yol sistemi bütün devletlerin ekonomik, siyasi ve askeri hayatında her zaman en önemli rolü oynamıştır. Öyle ki askeri ve ticari faaliyetler, merkezin taşra ile olan iletişimi, düzenli bir haberleşme sistemi ile mümkün olmuştur. Özellikle Osmanlı Devleti gibi Dünya'nın üç kıtasına yayılmış ve çok geniş bir coğrafya da yaşamış bir devlet için daha fazla önem arz etmekteydi.

Osmanlı Devleti'nde, devletin kuruluşundan posta nezaretinin oluşturulduğu döneme kadar haberleşme iki ayrı yöntemle sağlanmıştır. Bunlardan birinci sistem menzilhanelerin kurulmasına kadar devam ettirilen ve inam hükmü denilen beratlar aracılığı ile gerçekleştirilen haberleşmedir. İkinci sistem ise Kanuni Sultan Süleyman döneminde sadrazamlık yapan Lütfi Paşa'nın kurmuş olduğu menzilhaneler aracılığı ile şekil bulan ve sistemli bir hale getirilen muhabere usulüdür.

Birinci sistemin uygulanışı ve işleyişi hakkında bilgi veren kaynak ve belgeler oldukça sınırlıdır. Yapılan çalışmalara göre ulak ismi verilen görevlilerin ellerindeki ulak hükmü denilen fermanlar ile geçtikleri yerlerde kendilerinin ve hayvanlarının ihtiyaçlarını karşılıyorlardı. Elllerinde ulak hükmü bulunan görevliler istedikleri yerde konaklamak, ihtiyaçlarını herhangi birinden temin etmek ve ihtiyaçları olan binek hayvanlarına ücretsiz el koymak hakkına sahiptiler. Önceleri ulak hükmü sadece padişah tarafından verilirken daha sonraki zamanlarda vezirler ve defterdarlar tarafından da verilmeye başlandı. Ardından beylerbeyiler, sancakbeyleri, kadılar ve daha ileri gidilerek subaşılardan bile ulak hükmü verilmeye başlandı. Böylece çok sayıda ulak hükmü verilmesi durumu ortaya çıktı. Bu da her an için köylünün atına el koyabilme hakkına sahip çok sayıda ulağın ülkenin birçok yerine hareket etmesine neden olmuştur. Ulakların elde ettikleri geniş imtiyazlar ve sağlanan imkânlar çoğu zaman onların keyiflerince hareket etmelerine neden olmuştur. Bu keyfi hareketler anayollara yakın olan yerleşimlerdeki reayanın zor durumda kalması sonucunu doğurmuştur. Bunun önüne geçmek için 1529-30'da yayınlanan bir kanunname ile ulak hükmünün hangi şartlarda ve kimler tarafından verileceği tespit edilmiştir. Fakat verilen bu hüküm ile de ulakların reayaya verdiği zararların engellenememesi üzerine yaklaşık on yıl sonra Kanuni Sultan Süleyman sadrazamı Lütfi Paşa'yı görevlendirmiştir. Lütfi Paşa halka büyük sıkıntı olan ulak hükmü ile haberleşme sistemine son vermiştir. Yeni kurulan haberleşme sistemi ile habercilerin ihtiyacı olan hayvanlar, devlet tarafından kendilerine verilen 'İnan

Hükmü' adı verilen belge ile menzilhanelerden almaları ve ihtiyaçlarını buradan karşılamaları sağlanmıştır. Yolcu götüren ulakların menzillerden belirli bir miktar para ile hayvan almaları sağlanmıştır. Ulaklardan alınan bu ücrete 'Timin' denilmektedir.

1.2. Menzilerin Amacı Ve Nitelikleri

Tarihin her döneminde gerek askeri gerek ekonomik ve gerekse sosyal bakımdan yollar her zaman önemli olmuştur. Orduların sevk edilmesi, başkent ile taşra arasındaki haberleşmenin sağlanması, kervanlar ile ticari eşyaların taşınması en eski dönemlerden yakın zamanlara değin devletler için hayati önem taşımaktadır. Bu da karayollarının önemli olduğunu işaret etmektedir. Bu işlerin güvenli şekilde yapılması, askerlerin, habercilerin, tüccarların, seyyahların, hacıların güven içerisinde gidecekleri yerlere ulaşmaları için menzil adını verdiğimiz teşkilat oluşturulmuştur.

1.3. Menzil Sisteminin Kullanım Şekilleri

Menziller devlet tarafından resmi bir sıfatla Kurulmuş olup amaçlarını şu kategorilerde ele almamız mümkündür. En önemli gayesi askeri amaçla kullanılmasıdır. Bunun yanında, menziller taşıma yani eşyaların, kişileri, ticari malların bir yerden bir yere iletilmesi, elçilerin ve devlet ileri gelenlerinin gidecekleri yerlere sağ salim ulaşmalarını sağlamak ve haberleşme amacı ile kullanılmışlardır.

1.3.1. Menzillerin Askeri Amaç ile Kullanılması

Osmanlı Devleti bilindiği üzere geniş topraklara sahiptir. Bu geniş topraklar üzerinde ordunun bir yerden bir yere sevk edilmesi ve ordunun yiyeceklerinin temin edilmesinde menziller önem arz etmektedir. Osmanlı Devleti'nin doğuda ve batıda giriştiği seferler sırasında ordunun askeri gücünün yanı sıra, diğer ihtiyaçlarının sağlanması ve gerekli araçların menziller vasıtasıyla istenilen yere ulaştırılması başarılarında önemli rol oynamıştır. Nitekim orduya lazım olacak zahire, menzil emini tarafından sürsat usulü ile menzil çevresindeki köylülerden sağlanmıştır (Halaçoğlu, 2002: 7). Ayrıca ordu sefer çıkmadan bir yıl önce konaklayacağı yer tespit edilmiş ve köylülerden toplanan ürünler bir nizam doğrultusunda sefer için hazır tutulmuştur.

1.3.2. Menzillerin Taşıma Amacıyla Kullanılması

Osmanlı devletinde taşıma genellikle yaylı araba, kağnı ve bunlara benzeyen başka araba türleri at, deve, katır ve eşek gibi hayvanlar aracılığı ile yapılmıştır. Taşımacılığın yapıldığı yollar üzerinde daha iyi şartlarda taşıma yapılması için yollar üzerine kervansaray ve hanlar yaptırılmıştır. Bunlar da taşımada kullanılan menzilhanelerdir. Yine taşımacılığın sağlıklı bir şekilde yapılması kervanların herhangi bir saldırıya uğramaması, tüccarları, gezginlerin, hacıların gidecekleri yerlere sağ salim ulaşması için geçit noktalarına derbendler kurulmuştur. Derbendler önemli geçit noktalarında bulunmakta idi (Orhonlu, 1990: 9).

1.3.3. Menzillerin Haberleşme Amacıyla Kullanılması

Menziller sadece resmi haberleşmenin yapılması için kullanılmış olup, sivil haberleşmede menzillerin kullanılmasına yasak getirilmiştir. Haberleşmede kullanım şekli olarak elinde padişah tarafından verilen ferman ile gelen haberci, menzilde konaklama, yeme içme gibi ihtiyaçlarını karşılar ve yoluna devam etmek için binek hayvanı temin edebilirdi.

1.3.4. Menzillerin, Elçiler ve Devlet İleri Gelenlerinin Ulaşımı Amacıyla Kullanılması

Devlet, bir yere atadığı kişinin gideceği yere en kısa sürede güvenle ulaşması, elçilerin güvenliklerinin sağlanması ve konaklamasında menzil teşkilatından faydalanmıştır. Menzilde kalan elçi ve devlet görevlilerinin menzillerde yaptıkları masraflar kaza ahali tarafından karşılanmaktaydı (Halaçoğlu, 2002: 45).

1.4. Menzillerde Bulunan Yapılar ve Menzil Görevlileri

Halkın ve devlet görevlilerinin faydalanması için sosyal, iktisadi, askeri ve haberleşme amaçları için oluşturulan konak yerleri yani menzillerde insanların ihtiyaçlarına cevap verebilmek için birçok yapı meydana getirilmiştir. Menzillerde genellikle ana yapı kervansaraylardır. Bunun yanında konaklayanların alışveriş yapabilmesi için arasta yani çarşı (Müderrişoğlu, 2000: 69), temizlik ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için hamam, ibadetlerini yapabilmeleri için cami, kalmaları için tabhane adı verilen misafirhane, çeşme ve köprü gibi yapılar vardır. Fakat her menzilhane farklı nedenlere bağlı olarak bu yapıların hepsi yer almamaktadır. Bu farklılıklardaki ana neden eserleri yaptıran kişinin siyasi ve mali gücü ve menzillerin

ihtiyaçlarıdır. Bu eserleri yaptıranlara “bani” adı verilmektedir (Müderrişoğlu, 2000: 469).

Menzillerde bu yapılar ile halkın ihtiyaçları sağlanmaya çalışılırken, ihtiyaçlara cevap vermek için bu yapılarda farklı görevlerde kişiler de çalışmaktaydı.

1.4.1. Menzil Eminleri

Menzillerde görev yapan kişilerin başında devlet tarafından atanan menzil eminleri diğer adıyla menzilci yer almaktaydı. Menzil eminleri bir yıl için görev alırlardı. Kaza kadısının, ayanının ve naibinin nerisi sonucu devletin de uygun görmesi ile tayin edilirdi. Menzil eminleri yani menzilciler ordunun veya askeri birliklerin dinlenmesini, savaş için gerekli malzemelerini ve yiyeceklerini temin etmekle görevlendirilmişti. Menzilcilerin görevleri arasında ulak hükmü ile seyahat eden habercilere beygir sağlamak ve menzilin düzenini sağlamakda yer almaktaydı. Görevini yerine getiremez ise veyahut habercilere eziyet çektirir ise görevinden alınırdı. Menzil eminleri görevi karşılığı avarız-ı divaniyye ve tekalif-i örfiyyeden ve bu menzilci Müslüman değil ise yeniçeri oğlanı vermekten muaf tutulurdu (Halaçoğlu, 1998: 169).

1.4.2. Menzilkeşler

Menzilcilerden sonra menzillerde görev alan görevlilerden biri de menzilkeşlerdir. Menzilkeşler menzilin en önemli yükünü çeken, menzilin civarındaki köy ve kasabalarda ikamet eden kişilerden oluşmaktaydı. Bunlar menzilhanelerin masraflarını karşılamak ve bazı görevleri yerine getirmekle sorumluydular. Menzilkeş olarak tayin edilmiş aileler gelir durumlarına ve mal varlıklarına göre para ve bu paraya tekabül eden mal vermekle yükümlüydüler. Menzilkeşlerin başka bir görevi ise belli sayıda er çıkarmak ve menzil işlerini yapmaktı. Menzilkeşler menzilin yıkılmamasını, menzillerde verilen hizmetlerin daima gerçekleşmesini sağlamak ve eşkiyaların saldırılarını önlemekle sorumlu idiler. Ayrıca menzilhanede ihtiyaç duyulan hayvan yiyecekleri arpa, saman, ot ile temel ihtiyaçlar olan yağ, un, yakacak vb. ihtiyaçları sağlamakla mesuldler. Menzilkeşler bu yaptıklarına karşılığ çeşitli rfi vergilerden ve avarızdan muaf tutulurlardı (Altunan, 2002: 914-915).

1.4.3. Ulaklar

Menzil görevlilerinden bir diğeri de ulaklardır. Bunların görevi haberleri ve emirleri götürüp yerlerine ulaştırmaktır. Ulaklar seçilirken güvenilir olması, hayvana binmeyi bilmesi ve yol zorluklarına dayanıklı olması gibi özellikler aranır. Bunun yanı sıra uzun süre için sadrazam ve diğeri vezirlerin yanında istihdam ve tecrübe edilmiş olması gerekirdi.

1.4.4. Sürücüler

Menzil görevlilerinden biri de sürücülerdir. Sürücülerin görevi ise ulaklarla beraber giderek ulaklara rehberlik yapmak ve başka menzile ulaşan ulakların binek olarak kullandığı beygirleri kendi menziline geri getirmektir.

1.4.5. Seyis

Menzilde bulunan binek hayvanlarının bakımı ile meşgul olan kişidir.

1.4.6. Odacı

Menzilde kalan yolcuların kaldıkları odaların düzeni ile ilgilendirir.

1.4.7. Aşçı

Menzildeki yemek işleri ile meşgul olan görevlidir.

Menzilde çalışan kişiler bunlardan ibaretti. Bunlardan başka askeri menzillerde askerin ekmek ihtiyacı için fırıncılar, elbise tamiri için terziler, aydınlatma için mumcu ve şamdancılar görev almaktaydı.

1.5. Osmanlı Devletinde Yollar ve Menzil Noktaları

Geniş bir sahaya yayılmış olan Osmanlı Devleti'nde münakale, muharebe ve askeri seferlerin kolaylıkla sağlanması için Rumeli ve Anadolu da yollar üç ana kola ayrılmaktaydı (Ertuş, 2006: 2). Şehir ve kasabalarda geçip ülkeyi bir baştan bir başa kat eden uzun yollara kol denilmektedir. Özellikle zafer sağlamakta olduğu kadar, iç düzeni sağlamak ve emniyeti temin etmek için her dönemde bu kollar önem arz etmiştir.

İstanbul'dan başlayarak Anadolu ve Rumeli'ye doğru uzanan yollar ve bu yollar üzerindeki şehirler sağ kol, orta kol ve sol kol olmak üzere coğrafi şartlara

göre bir ayrıma tabi tutulmuştur (Şentürk, 2002: 908). Bu yollar üzerinde anayoldan ayrılan tali yollar da bulunmaktadır.

1.5.1. Anadolu'daki Kollar ve Güzergâhları

Osmanlı Devleti'nde, Anadolu'da başkent İstanbul ile taşrayı birbirine bağlayan üç anayol şebekesi ve bunlara bağlı tali yollar mevcuttu. Bu ana yol şebekeleri gittikleri yöne göre sağ kol, orta kol ve sol kol olarak taksim edilmiştir.

1.5.1.1. Anadolu Sağ Kol

Anadolu'daki sağ kol Hac Yolu olarak nitelendirilmektedir. Anadolu'daki yollar içerisinde en önemli olanı sağ koldur. Ulu Yol olarak ta bilinen bu güzergâh çok küçük farklarla ordunun Suriye ve Mısır'a sefere giderken kullandığı güzergâhtır (Müderrisoğlu, 2002: 922). Anadolu sağ koldaki menzillerin sıralanışı şöyledir.

Tablo 1: Anadolu Sağ Koldaki Anayollar

1	Üsküdar Menzil
2	Gebze (Gekbüze) Menzili
3	Dil (Nam-ı Diğer Hersek) Menzili
4	İznik Menzili
5	Lefke Menzili
6	Söğüt Menzili
7	Eskişehir Menzili
8	Seyyid Gazi (Seydigaz) Menzili
9	Hüsrev Paşa Hanı Menzili
10	Bayat Menzili
11	Bolvadin Menzili
12	İshaklı Menzili
13	Akşehir Menzili
14	İlgın Menzili
15	Ladik Menzili
16	Konya Menzili
17	İsmail (İsmil) Menzili
18	Karapınar Menzili
19	Ereğli Menzili
20	Ulukışla (Ulukışlak) Menzili
21	Yayla (Dölek) Menzili (Gülek Yayla)
22	Çakıd Hanı (Bayram Paşa Kervansarayı)
23	Adana Menzili
24	Kurd Kulağı Menzili
25	Payas Menzili
26	Bagras (Belen) Menzili
27	Antakya Menzili

28	Terhin (Tizin) Menzili
29	Halep Menzili

Tablo 2: Anadolu Sağ Koldaki Tali Yollar

No	Hersek-Bodrum	No	Mihaliç-İzmir
1	Hersek	1	Mihaliç
2	Gemlik	2	Manyas
3	Pazarköy	3	Gönen
4	Mudanya	4	Dimetoka
5	Mihaliç	5	Biga
6	Balıkesir	6	Lapseki
7	Akhisar	7	Çanakka'ası
8	Turgutlu	8	Ezine
9	Bayındır	9	Nusretlü
10	Tire	10	Edremid
11	Güzelhisar	11	Kemer
12	Aydın	12	Ayazmend
13	Ahırköy	13	Bergama
14	Bodrum	14	Menemen Güzelhisar
		15	İzmir
Güzelhisar(Aydın)- Adala			
No	Güzelhisar(Aydın)- Adala	No	Söğüt- Antalya Güzergâhı
	Güzergâhı		
1	Güzelhisar	1	Söğüt
2	Nazilli	2	Kütahya
3	Kuyucak	3	Sincanlı
4	Sarayköy	4	Sandıklı
5	Denizli	5	Keçiborlu
6	Honaz	6	Burdur
7	Karaöyük	7	Badem-ağacı
8	Yapağ	8	Antalya
9	Adala	9	
Beyşehir- Anamur			
No	Beyşehir- Anamur	No	Antakya- Akkâ Güzergâhı
	Güzergâhı		
1	Beyşehir	1	Antakya
2	Seyyid Şehri	2	Orduköy
3	Bozkır maden	3	Lazkiye
4	Hadım ile Birlogosta	4	Trabluşam
5	Nevahi-i İç-il	5	Beyrut
6	Ermenak	6	Sayda
7	Mut	7	Sur
8	Anamur	8	Akkâ
İzmit- Aşkale Güzergâhı			
1	İzmit		
2	Bozüyük		
3	İnönü		
4	Kütahya		

5	Uşak		
6	Afyon Karahisar		
7	Denizli		
8	Aşkale		

1.5.1.2. Anadolu Orta Kol

Orta kol güzergâhı Üsküdar-Gebze yolunu takiben İznikmid (İzmit)'e kadar Anadolu sağ kolunu takip etmekte ve buradan aşağıdaki menzilleri takiben Bağdat'a ulaşmaktadır.

Tablo 3: Anadolu Orta Koldaki Anayollar

1	Üsküdar Menzili
2	Gebze (Gekbüze) Menzili
3	Dil (Nam-ı Diğer Hersek) Menzili
4	İznikmid (İzmit) Menzili
5	Sapanca Menzili
6	Hendek Menzili
7	Düzce Pazarı Menzili
8	Bolu Menzili
9	Gerede Menzili
10	Bayındır (Hamamlı) Menzili
11	Çerkeş Menzili
12	Karacalar Menzili
13	Karaca-Viran Menzili
14	Koçhisar Menzili
15	Tosya Menzili
16	Hacı Hamza Menzili
17	Osmancık Menzili
18	Hacıköyü Menzili
19	Merzifon Menzili
20	Amasya Menzili
21	Turhal Menzili
22	Hıms Menzili
23	Tokat Menzili
24	Sivas Menzili
25	Deliklitaş Menzili
26	Kangal Menzili
27	Hasançelebi Menzili
28	Hasan Patrik Menzili
29	Malatya Menzili
30	İzollu Menzili
31	Ergani Menzili
32	Biretü'l-Fırat Menzili
33	Diyarbakır Menzili
34	Mardin Menzili
35	Nusaybin Menzili

36	Musul Menzili
37	Karakuş Menzili
38	Erbil (Nam-ı Diğer Ankâva) Menzili
39	Altunköprü (Altinsuyu) Menzili
40	Kerkük Menzili
41	Dokuk (Nam-ı Diğer Tavuk) Menzili
42	Tuz Hurmatu Menzili
43	Ban Menzili
44	Yenice Menzili
45	Bağdad Menzili

Tablo 4: Anadolu Orta Koldaki Tali Yollar

No	Geyve-Ankara Güzergâhı	No	Kalecik-Kayseri Güzergâhı
1	Geyve	1	Kalecik
2	Taraklı	2	Sungurlu
3	Torbalı	3	Yekba
4	Göynük	4	Yozgat
5	Nallıhan	5	Boğazlıyan
6	Beypazarı	6	Kayseri
7	Ayaş		
8	Ankara		
No	Divriği-Çemişgezek Güzergâhı	No	Yeni-il-Ereğli Güzergâhı
1	Divriği	1	Yeni-il
2	Eğir	2	Zamantı
3	Arabgir	3	Kayseri
4	Çemişgezek	4	Nevşehir
		5	Niğde
		6	Ereğli
No	Ulaş-Ruha güzergâhı		
1	Ulaş		
2	Mancılık		
3	Gürün		
4	Elbistan		
5	Maraş		
6	Ayntap		
7	Nizib		
8	Birecik		
9	Ruha		

1.5.1.3. Anadolu Sol Kol

Anadolu sol kol Merzifon'a kadar orta kol güzergâhı takip etmektedir (Halaçoğlu, 2002: 86).

Tablo 5: Anadolu Sol Koldaki Anayollar

1	Üsküdar Menzil
2	Gebze (Gekbüze) Menzili
3	Dil (Nam-ı Diğer Hersek) Menzili
4	İznikmid (İzmit) Menzili
5	Sapanca Menzili
6	Hendek Menzili
7	Düzce Pazarı Menzili
8	Bolu Menzili
9	Gerede Menzili
10	Bayındır (Hamamlı) Menzili
11	Çerkeş Menzili
12	Karacalar Menzili
13	Karaca-Viran Menzili
14	Koçhisar Menzili
15	Tosya Menzili
16	Hacı Hamza Menzili
17	Osmancık Menzili
18	Hacıköyü Menzili
19	Merzifon Menzili
20	Ladik (Bugün Gökçeli) Menzili
21	Sonisa (Uluköy) Menzili
22	Niksar Menzili
23	Tilemse (Yoklaya) Menzili
24	Hacı Murad (Murad Kal'ası) Menzili
25	Karahisar-ı Şarki Menzili
26	Şiran Menzili
27	Kelkit (Çiftlik) Menzili
28	Karakulak Menzili
29	Aşkale Menzili
30	Erzurum Menzili

Tablo 6: Anadolu Sol Kol Tali Yollar

No	Erzurum-Ahışa Güzergâhı	No	Hamamlı-Trabzon Güzergâhı
1	Kızıl Kilise	1	Hamam
2	Eğil	2	Hacılar
3	Oltu	3	Amac
4	Nik	4	Kastamonu
5	Göle	5	Taşköprü
6	Ardahan	6	Boyabad
7	Sekr	7	Alaçay
8	Ahışa	8	Bafra
No	Erzurum-Van Güzergâhı	9	Samsun
1	Erzurum	10	Çarşamba
2	Hasan Kal'a	11	Ünye
3	Veli Baba	12	Fatsa

4	Molla Süleyman	13	Ordu
5	Köşk	14	Giresun
6	Yanbos	15	Tirebolu
7	Erciş	16	Şadlı
8	Cayık	17	Büyük Liman
9	Van Kal'ası	18	Bolad-han
		19	Trabzon

1.5.2. Rumelideki Yollar ve Güzergâhları

Asya kıtası ile Avrupa kıtasını yani doğu ile batıyı birbirine bağlaması açısından önemli bir konuma sahip olan Rumeli yani balkan toprakları her dönem gidiş ve dönüş yolu olarak önem arz etmektedir (Müderrişoğlu, 2002: 921). Osmanlı Devleti Batı Karadeniz'e, Kırım'a, Adriyatik Denizi'ne, Balkanlar'a ve Yunanistan'a, Rumeli yol şebekesi ile bağlanmaktadır. Anadolu'da olduğu gibi Rumeli'de de sağ kol, sol kol ve orta kol olarak üç ana yol şebekesi ve bunlara bağlı tali yollar bulunmaktadır.

1.5.2.1. Rumeli Sağ Kol

Rumeli sağ kol başkent İstanbul'un Kırım ve Batı Karadeniz ile irtibatını sağlayan ana yol güzergâhıdır. Günümüzde bu menzillerin çoğu ülkemiz sınırlarının dışında Bulgaristan, Romanya, Moldavya ve Ukrayna toprakları içinde kalmıştır (Müderrişoğlu, 2002: 921). Bu yol güzergâhı şu şekildedir.

Tablo 7: Rumeli Sağ Koldaki Anayollar

1	İstanbul Menzili
2	Çatalca Menzili
3	İnceğiz Menzili
4	Midye Menzili
5	Vize Menzili
6	Pınar-hisarı Menzili
7	Kırkkilise Menzili
8	Fakih (Fakihler) Menzili
9	Aydos Menzili
10	Prevadi Menzili
11	Hacıoğlu Pazarı Menzili
12	Divane Ali Menzili
13	Karasu (Nam-ı Diğer Tekfurgölü) Menzili
14	Babadağı Menzili
15	İsakçı Menzili
16	Tolcu Menzili
17	İsmail Geçidi Menzili
18	Tatar Pınarı Menzili
19	Yanık Hisar (Palanga-i Yanık) Menzili

20	Akkirman Menzili
21	Özi Menzili
22	Kefe Menzili
23	Azak Menzili

Tablo 8: Rumeli Sağ Koldaki Tali Yollar

No	Karın-abad-Vidin Güzergâhı	No	Silistre-Vidin Güzergâhı
1	Karın-abad	1	Silistre
2	Yanbolu	2	Çardak
3	İslimye	3	Ruscuk
4	Zağra	4	Ziştovi
5	Zağra-i Cedit	5	Niğbolu
6	Kızancık	6	Rahova
7	Tırnova	7	Lom
8	Servi	8	Vidin
9	Lofça		
10	Plevne		
11	Ebu Racr		
12	İzladi		
13	Lom		
14	Vidin		

1.5.2.2. Rumeli Orta Kol

Orta Avrupa yolu olarak bilinen Rumeli anayollarından biridir. İstanbul'dan başlayarak Belgrad'a ulaşmaktadır. Bu yol bir dönem Budin'e kadar ulaşmıştır. Rumeli'deki üç anayol içerisinde en işlek ve en önemlisi bu kol ve menzilleri idi. Osmanlı Devleti öncesinde de mevcut olan bu yol ilk defa Roma İmparatorluğu askeri amaçla yapılmıştır. Bu yol Osmanlı döneminde askeri, ticari, hac ve seyahat amacıyla kullanılmıştır. Günümüzde bu güzergâhtaki menzillerin çoğu Bulgaristan, Makedonya, Sırbistan, Hırvatistan ve Macaristan sınırları içinde kalmıştır (Müderrişoğlu, 2002: 921). Bu kolun güzergâhı şu şekildedir.

Tablo 9: Rumeli Orta Koldaki Anayollar

1	İstanbul Menzili
2	Büyük Çekmece Menzili
3	Silivri Menzili
4	Çorlu Menzili
5	Burgos (Lüleburgaz) Menzili
6	Kuleli Köyü Menzili
7	Edirne Menzili
8	Habibce Menzili

9	Uzunca-âbâd Hasköy (Semizce) Menzili
10	Papaslı Menzili
11	Filibe Menzili
12	Tatar Pazarı Menzili
13	İhtiman Menzili
14	Sofya Menzili
15	Dragoman Menzili
16	Şehirköy Menzili
17	Niş Menzili
18	Razna (Razan) Menzili
19	Yagodina Menzili
20	Hasan Paşa Palangası Menzili
21	Hisarcık Menzili
22	Belgrad Menzili

Tablo 10: Rumeli Orta Koldaki Tali Yollar

No	TatarPazarı-Travnik Güzergâhı	No	Eğri-dere Palangası- İskenderiye Güzergâhı
1	Tatar Pazarı	1	Eğridere
2	Bana	2	Karatova
3	Dubniçe	3	İştıp
4	Köstendil	4	Tekviş
5	Palanga-i Eğridere	5	Pirlepe
6	Kumanova	6	Karcova
7	Üsküp	7	Debre
8	Priştine	8	İlbasan
9	Vulçitrın	9	Berat
10	Yenipazar	10	Kavala
11	Sitse	11	Tiran
12	Triboli	12	İskenderiye
13	Taşlıca		
14	Çetine		
15	Dukabulan		
16	Saray-Bosna		
17	Bosevaç		
18	Travnik		
No	Kumanova-Florina	No	Kumanova-İskenderiye
1	Kumanova	1	Kumanova
2	Köprülü	2	Kalkandelen
3	Pirlepe	3	Prizrin
4	Manastır	4	İskenderiye
5	Filorina		
No	Prizrin-Yenipazar	No	Sofya-Vidin Güzergâhı
1	Prizrin	1	Sofya
2	İpek	2	Lofça
3	Yenipazar Bosna	3	Plevne
		4	Rahova
		5	Lom

		6	Vidin
No	Habibce-Vidin Güzergâhı	No	Plevne-Silistre Güzergâhı
1	Habibce	1	Plevne
2	Zağra-i atik	2	Niğbolu
3	Kızanlık	3	Ziştovi
4	Hotaliç (Selvi)	4	Ruscuk
5	Lofça	5	Çardak
6	Plevne	6	Silistre
7	Rahova		
8	Lom		
9	Vidin		
No	Niş-Priştine Güzergâhı		
1	Niş		
2	Leskofça		
3	İvranye		
4	Priştine		

1.5.2.3. Rumeli Sol Kol

Bu kol Yunanistan yolu, kimi zamanlarda Arnavutluk bağlantılı olmak üzere Adriyatik yolu olarak bilinmektedir. Bu yolun güzergâhı ise şu şekildedir.

Tablo 11: Rumeli Sol Koldaki Anayollar

1	İstanbul Menzili
2	Silivri Menzili
3	Türkmanlı Menzili
4	Ereğli Menzili
5	Tekirdağı (Tekfurdağı, Nam-ı Diğer Rodoscuk) Menzili
6	Malkara Menzili
7	Keşan (Nam-ı Diğer Rus Köyü) Menzili
8	Firecik Menzili
9	Mekri Menzili
10	Gümülcine Menzili
11	Yenice-i Karasu Menzili
12	Sarı Şaban Menzili
13	Kazlık Menzili
14	Pravişte Menzili
15	Orfan (Nam-ı Diğer Bahar) Menzili
16	Asıralvalne Menzili
17	Kiliseli Menzili
18	Lankaza Menzili
19	Gölge Menzili
20	Katrin Menzili
21	Yenişehir Menzili
22	Çatalca Menzili
23	İzdin Menzili
24	Livâdiye Menzili

25	İstefe (Teb) Menzili
26	Eğriboz Menzili
27	Gördüs Menzili

Tablo 12: Rumeli Sol Koldaki Tali Yollar

No	Ereğli-Gelibolu Güzergâhı	No	Tekirdağ-Edirne Güzergâhı
1	Ereğli	1	Tekirdağ
2	Kadıköyü	2	Cisr-i Ergene
3	Gelibolu	3	Edirne
	Tekirdağ-Seddü'l-Bahr		Tekirdağ-İncik Güzergâhı
1	Tekirdağ	1	Tekirdağ
2	Evreşe	2	İncik
3	Gelibolu	3	
	Keşan-Enez Güzergâhı		Firecik-Edirne Güzergâhı
1	Keşan	1	Firecik
2	Enez	2	Dimetoka
		3	Edirne
	Yenice-i Karasu-Selanik		Lankaza-Yanya Güzergâhı
1	Yenice-i Karasu	1	Lankaza
2	Drama	2	Yenice-i Vardar
3	Nevrekop	3	Karaferya
4	Menlik	4	Donba
5	Petriç	5	Kabalar
6	Demirhisar	6	Girenye
7	Siroz	7	Yanya
8	Selanik	8	
No	Yenişehir-Yanya Güzergâhı	No	Gölge-İlbasan Güzergâhı
1	Yenişehir	1	Gölge
2	Tırhala	2	Yenice-i Vardar
3	Yanya	3	Varna
		4	Ostorya
		5	Florina
		6	Manastır
		7	Ohri
		8	İlbasan
No	Çatalca-İnebahtı Güzergâhı	No	Yenice-i Vardar-Preveze Güzergâhı
1	Çatalca	1	Vodana
2	Dömeke	2	Florina
3	İnebahtı	3	Görice
		4	Depedelen
		5	Ergiri Kasrı (Argyro Kastron)
		6	Belgrad-ı Arnavud (Kroya)
		7	Avlonya
		8	Yanya
		9	Narda
		10	Preveze

1.6. Menzil Sisteminin Bozulması Ve Düzenleme Çalışmaları

Menzil teşkilatının işleyişi devlet tarafından belirli kural ve kaideler içerisinde devam ettirilmiştir. Fakat zaman zaman aksaklıklar olmuş ve devlet tedbirler almak zorunda kalmıştır. Bu tedbirler ulakların ve menzildeki işleyişin kontrolü şeklinde olmuştur. Büyük değişiklikler genellikle sefer sırasında yapılmıştır. Sefer sonrasında menzillerdeki sistem eski şekline getirilmeye çalışılmış fakat her defasında bozulmalar meydana gelmiştir. Menzillerin işleyişi ile ilgili en önemli ve nitelikli değişiklikler Kanuni Sultan Süleyman zamanında Sadrazam Lütfi Paşa tarafından yapılmıştır (Halaçoğlu, 2002: 189).

Menzil teşkilatının bozulmasının tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte, XVII. Yüzyılın sonunda yapılan Osmanlı-Avusturya savaşları (1683-1697) menzil sisteminin bozulmasına yol açmıştır (Antonov, 2002: 932). Ulakların görevlerinde usulsüzlük yapmaları da menzil sisteminin bozulmasına neden olmuştur. Ulakların bu hareketlerinin önüne geçilmesi için bir düzene sokulmaları gerekmiştir. I. Abdulhamid döneminde (1774-1789) ulaklar yeni bir nizamla sokulan Tataran ocağına bağlanmışlardır (Şentürk, 2002: 453). III. Selim de menzilhaneler hususunda yenilikler yapmak istemiş, disiplinin oluşması için çaba göstermiş ve menzillerle ilgili şikâyetlerin önüne geçmeye çalışmıştır.

II. Mahmut döneminde menzil sisteminin bozulma sebepleri şu şekilde tespit edilmiştir.

a) Menzil beygirlerine binmek, devlet hizmetinde olan tatarlara mahsusken, herkesin bu yolu kullanması,

b) Çeşitli mahallere giden emtia ve eşyaların tatarlar ile gönderilmesi ve bu işte menzil beygirlerinin kullanılması,

c) Ruz-ı Hızır ve Ruz-ı Kasım başında tanzim ve tahsil olunan tevzi defterlerine, menzil masrafları dışında, menzil nizamı için gelen mübaşirlerin hizmetleri, mutasarrıf tatar ağasının devriyesi ve ikramiyesi ile bunlara ait bütün masraflar da kaydedilmeye başlanmıştı. Bu sebeple menzil masrafları büyük ölçüde artmış gibi görünmekte olup, bunun tahsili ise fakir ahaliye çok büyük bir yük getirmekte ve menzil işlerinin aksamasına yol açmaktaydı,

d) Herhangi bir yüksek devlet memuriyeti tevcihinde, ellerinde berat veya mektup olmadığı halde, bahşiş için birbiriyle yarışan gayri resmi bir tatar güruhunun türemesi ve bunların haberi daha önce götürmek için hayvanlara eziyet etmeleri ve telef olmalarına yol açmaları,

e) Menzilhilerin, ulaklardan menzil ücreti dışında bahşış namıyla kanunsuz olarak ikinci bir ücret talep etmeleri, vermedikleri takdirde gerekli hizmeti yapmayarak onları bekletmeleri,

f) Menzillerde beslenen hayvanların saman, arpa vs. ihtiyaçların haddinden fazla ücretle satılması sonucu masrafların artması ve bu suretle menzilkeşlerin büyük sıkıntılara düşerek vazifeleri yapamayacak duruma düşmesi (Halaçoğlu, 1981: 131-132)

g) Ulakların bir yolunu bularak tarih kısmı açık menzil hükmü elde etmeleri sonucu, bunu defalarca kullanmaları (Şentürk, 2002: 454).

Görüldüğü gibi menzil hayvanlarının ulaklar dışında diğer devlet adamları tarafından kullanılması, ulakların asıl görevi dışında kullanılarak mal ve eşya taşınması, masrafların fazla gösterilerek köylünün zor durumda bırakılması ve menzilkeşlerin yerlerini terk etmelerine neden olması, devlet tarafından görevlendirilmeyen habercilerin ortaya çıkması ve menzil hayvanlarını hor kullanarak ölmelerine neden olması, menzilhilerin ulaklardan ücret dışında para almaları, menzil ürünlerinin çok pahalıya satılması ve ulakların zor durumda kalması menzil sisteminin çöküşünü hazırlayan nedenler olmuştur.

Bundan dolayı sadrazam Galip Paşa döneminde bütün menzillerde kira yöntemi uygulanmaya başlandı. 1824-1829 yıllarında bir bakıma menziller özelleştirilmiş oldu. Çözüm için yapılan çalışmalar sonuçsuz kalınca menziller hizmet veremeyecek duruma gelmiştir. 1834 yılında posta sistemine geçmek için bir girişimde bulunulmuş ve 1839 yılında tam manasıyla bir posta teşkilatı kurulmuştur. 27 maddelik bir nizamnamesi bulunan bu teşkilat bugünkü posta teşkilatının esasını oluşturmuştur. (Halaçoğlu, 2002: 197).

İKİNCİ BÖLÜM

TRANSKRİPSYON METNİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2. Behcet'ül Menazil'in Değerlendirilmesi

2.1. Behcet'ül Menazil

Mehmed Edip bin Mehmed Derviş bu eserde Hacca gitmeye karar verildikten sonra neler yapılması gerektiğini anlatmaktadır. İstanbul'dan Mekke'ye ulaşınca kadar yolda görülenler, geçilen kasabalar, şehirler, ziyaretgâhlar ve bunlar arasındaki mesafeler belirtilmektedir. Yazar, Hacca gidecek kişinin İstanbul'dan ayrılmadan önce neler yapması gerektiğini hacılara söylemektedir. Hacca gidecek kişi ailesinden ve çevresinden rıza almalı, varsa borçlarını ödemeli ve Hac'da gerekli olan eşyaları tedarik etmelidir. Yola çıkıldıktan sonra ise yolda dikkatli olmalı, tehlikeli durumlara düşmemek için kafiyelekilerden ayrılmamalıdır. Yolda hacıların normal şartlarda ve karşılaşılan zorluklarda nasıl ibadet etmesi gerektiği anlatılmaktadır. Yol şartları zor olduğunda nasıl abdest alınması, nerede ve nasıl namaz kılınması ve bu namazların şartlarından bahsetmektedir. Hacca ulaşıldıktan sonra neler yapılması gerektiği, nelerin sünnet nelerin farz olduğundan bahsedilmektedir. Hacıların kişisel temizliklerini nasıl yapması gerektiği bayan ve erkek hacıların hal ve davranışlarının nasıl olması gerektiği belirtilmektedir. Hac'da nerede ne kadar kalmanın gerekliliği ifade edilmektedir.

Mehmed Edip bu açıklamalardan sonra, İstanbul'dan hareketle Mekke'ye ulaşınca kadar uğradığı güzergâhları tek tek kaydederek buralarda yer alan yerleşim yerleri hakkında da bazı tasvirlerde bulunmuştur. Yazarın İstanbul-Mekke arasında bulunan güzergâhlar hakkındaki kayıtları aşağıda tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13: Behcet'ül Menazil'e Göre Hac Güzergâhı

No	Güzergâh Adı
1	Üsküdar
2	Kartal
3	Gebze
4	Hersek
5	İznik
6	Lefke
7	Söğüt
8	Eskişehir

9	Seyitgazi
10	Hüsrevpaşa
11	Bolvadin
12	İshaklı
13	Akşehir
14	İlgın
15	Lâdik
16	Konya
17	İsmail
18	Karapınar
19	Ereğli
20	Ulukışla
21	Çiftehan
22	Ramazanoğlu Yaylası
23	Çakıd
24	Adana
25	Misis
26	Kurt Kulağı
27	Payas
28	Belen
29	Karamta Hanı
30	Antakya
31	Zenbakiye
32	Şu'ur
33	Mıdık
34	Hama
35	Humus
36	İki Kapulu
37	Benek
38	Katife
39	Şam
40	Evsaf-ı İklim-i Şam
41	Şam'ın hududu
42	İklim-i Şam
43	Tarhana Hanı
44	Sıffin
45	Mezirib
46	Mefrak
47	Ayn-ı Zerka
48	Belka
49	Katrana
50	Tabut kurusu
51	Zahirü'l-miktara
52	Ma'an
53	Zahrü'l-akabe
54	Çekihan
55	Zatü'l-Hac
56	Fa'l-bayta
57	Asi Hurma

58	Mekabir-i Kalenderiye
59	Ahızra
60	Bürke-i Muazzama
61	Darü'l Hamra
62	Medayin-i Salih
63	Ala
64	Beyar-ı Ganem
65	Zümrüd Kalası
66	Valide Kuyusu
67	Hediye Aşması
68	Nahl-tin
69	Vadiü'l-kura
70	Ceref
71	Mescid-i Nebeviye
72	Fi-ahkâm-ı Medine-i Münevvere
73	Güristan-ı Baki-i Şerif

2.2. Anadolu Topraklarında Bulunan Menzil Noktaları

Mehmed Edib İstanbul ile Mekke-i Mükerrerme arasındaki mesafenin bin altı yüz otuz üç mil olduğu bildirilmektedir. İstanbul'dan hareket eden hacılar büyük gruplar halinde Üsküdar'a gelir burada bir kaç gün kalır ve Recep ayının yirmi beşinci günü Maltepe'den geçerek Kartal'a varırlar.

2.2.1. Kartal

Üsküdar'dan dört saattir. Burada birkaç boyahane, güzel bir çarşı, iki cami ile han ve hamam vardır. Havaşı güzel, meyvesi bol, suyu az, deniz kenarı bir mahaldir. Caminin önünde güzel bir çeşmesi vardır. Kartal ve Gebze arasında Bendek ve Sultan çayırı isminde mahaller vardır. Bunların yakınından geçilerek gecelemeden gidilirse dokuz saatte Gebze'ye varılmaktadır.

2.2.2. Gebze

Gebze, Mehmed Edib'in eserinde "Gekbüze" olarak verilmiş olup, burasının "Gülek Yazı" şeklinde tabir olunduğunu ifade etmiştir. Kartal'dan buraya beş saatte gelinmektedir. İzmit körfezinin yüksek bir yerinde sırtta bulunmaktadır. Sahile altı mildir. Sultan Orhan Gazi tarafından fethedilmiştir. Sultan Süleyman'ın vezirlerinden Kara Mustafa Paşa'nın eseri bir büyük cami, medrese ve imaret vardır. Bu camide altmış kandilli bir avize ve yakutla bezenmiş bir Kuran-ı Kerim vardır. Alış veriş yerleri, dükkânlar, hamam, hanlar bulunan bu yerde su çok derinlerde ve azdır. Sular dolaplar ile çekilmektedir. Şişman İbrahim Paşa kuyular yaptırmıştır.

Burada sular toplanıp kasabanın çeşmelerine ve hamamına gönderilmektedir. Hoca Fazlullah Paşa ve Şeyh İlyas burada gömülüdürler. Bu kasabanın bağlı olduğu yer Kocaeli'dir. Gebze'den Dil adı verilen yere gidinceye kadar yol iniş yokuştur. Gebze'den Dilbaşı iki saattir. Başka bir yol daha bulunmaktadır fakat taşlık olduğundan pek kullanılmamaktadır. Dil'e gidilirken Çörekçi Çeşmesi, Yumru Kaya ve Tuzlu Pınar isimli mahaller vardır. Dilden karşıya kayıklar ile geçilmektedir. Sahil Dil'e bir mildir.

2.2.3. Hersek

Gebze'den üç buçuk saattir ve İzmit körfezini görmektedir. Kanade ismiyle bilinmektedir. Ahmet Paşa'nın Camisi, hanı ve hamamı vardır. Hane ve dükkânları içine alan küçük bir köydür. Yakınında bir çınar ağacı vardır ve bu çınar ağacının içine bir atlı gizlenecek kadar büyüktür. Geçide bir saat kalan mesafede bayır yukarı çıkılmaktadır. Valide Köprüsü'ne varınca Kapukaya olarak adlandırılır. Valide Köprüsü'ne varınca taşlık ve ağaçlıktır ve oradan derbende varılır. Hersek'i 862 tarihinde Fatih Sultan Mehmet fethetmiştir. Bataklık bir yerdir iç kısımlara yarım saat mesafe olan yeri Sultan Selim almıştır. Kocaeli'ne bağlıdır ve surre alayını Kocaelili mutasarrıflar Hersek'ten alıp Akşehir'e kadar güvenliklerini sağlarlar. Hersek ile İznik arasında Derbend adında gayr-i müslim çok olan küçük bir köy vardır. Derbend Hersek'den beş saattir ve yol düzdür. Suyu vardır İznik'e iki saat kala Mezi adında mekruh bir yer vardır.

2.2.4. İznik

İznik yedi yüz otuz bir tarihinde Sultan Orhan tarafından fethedilmiştir. Şehri kuranın aslında Nuh Peygamberin oğlu Sam olduğu rivayet edilmektedir. Zamanın devleti Bizans'ta bilinen ve meşhur bir şehirmiştir. Şimdi harap bir şekildedir. Bizans döneminde burada 360 rahip toplanmış ve dini öğretileri kitap haline getirmişlerdir. İbadet yerleri, hamamları ve çarşıları içindedir ve havası ağırdır. Orhan Gazi burada bir kiliseyi camiye çevirmiştir.

Eşrefzade'nin tekke ve camisi vardır. Mezarı ziyaret yeridir. Buradan Lefke'ye ulaşınca yol dört saatlik mesafe düzdür. Oradan dağa çıkılır ve dağda düz bir alan vardır. Lefke'ye bir saat mesafe kaldığı zaman bir taş köprü vardır ve oradan geçilir. Köprü'nün altında kışın geçen su dağdan gelmektedir ve su lezzetlidir. Bu alana yakın bir derbent vardır. Bu kasabada Ertuğrul Şah'ın oğullarından Alya, Şarh,

Kaya ve Alaaddin'in mezarları bulunmaktadır. Kasabanın civarında büyük bir göl bulunmaktadır. Bu gölden birçok balık çıkarılmaktadır. Gölde Linga adı verilen bir balık tutulur. Bu balık insanın yarısı kadardır. Bu balık kurutularak başka yerlere gönderilir. Bu gölün ayağı Gemlik'e akar ve denize karışır.

2.2.5. Lefke

Lefke, İskender Paşa'nın yaptırdığı bir camisi, hanı, hamamı, çarşısı, evleri olan تنها ve küçük bir kasaba olup burada Cuma günleri pazar kurulur. Buradan Vezirhan'a giderken yol iki saat kadar iniş ve yokuştur. Dağı aştıktan sonra tekrar yokuş yukarı çıkılır sonunda bir derbent vardır. Derbentten sonra artık iniş aşağı gidilmektedir. Düze inildiğinde Vezirhan'a bir saat kalır. Yolun iki tarafında dut ağaçları vardır. Buranın süpürgesi meşhurdur. Bağlı olduğu liva Sultan Önü'dür. Yedi yüz seksen tarihinde Osman Bey fethetmiştir. Burada dut ağaçları çok olduğu için çok güzel ipeği olur. Yakınında Sakarya nehri vardır ve nehir Seyyid Gazi'nin etrafından geçerek kuzeye doğru gider. Eskişehir'in kuzeyinden köprü altından geçerek akar ve burada Porsuk çayı adını alır. Burada bazı nehirler ortaya çıkar bunlar Söğüt'ün doğusundan geçerek Geyve Köprüsü'nün altından Hendek Köprüsü'ne akar ve buradan Karadeniz'e dökülür. Büyük bir nehirdir.

Lefke ile Söğüt arasında Köprülü Mehmed Paşa'nın yaptırdığı Vezirhanı adındaki cami, han ve kiremit çatılı evleri vardır. Burada da ipek vardır. Lefke ile Vezirhanı arası beş saattir. Buradan Söğüt'e gidilirken köprüden geçilerek gidilir. Yarım saatlik yol düzdür sonra bir saatlik yol taşlık ve zorlayıcıdır. Bundan sonra bir derbent vardır. Derbente varılınca Söğüt'e iki saatlik mesafede Osmanlı Devleti'nden Osman Gazi'nin babası Ertuğrul Gazi'nin mezarı bulunmaktadır. Ertuğrul Bey altı yüz seksen yedi tarihinde öldüğünde yerine Selçuklu Sultanı Alaaddin tuğ ve âlem vererek Osman Gazi'yi Söğüt ve çevresine tayin etmiştir.

2.2.6. Söğüt

Mehmed Edib döneminde söğütcük olarak isimlendirilen Söğüt, ibadet yerleri, hanları, hamamları, çarşısı ve mahalleleri olan تنها bir kasabadır. Söğüt'teki camilerin birini Sultan Mehmet Han, birini Hafız Hüseyin Efendi ve diğerini İstanbul ağası yaptırmıştır. Kasabaya yarım saat kalan mesafede bir pınar vardır ve suyu lezzetlidir. İki saatlik mesafede derbent vardır. Beş saat ormanlık ve meşelik alandan

geçilir. Bir boğaz vardır. Boğazı çıkarken Katırcı Oğlu'nun çeşmesi vardır. Bundan sonra Eskişehir'e gidinceye kadar düz ovadır.

Eskişehir'e üç saat kalınca Keskin adında bir köy vardır. Bu köyde Yahya Paşa'nın bir köşkü vardır. Ovada su yoktur. Bir tane çeşme vardır. Bağlı olduğu liva Sultan Önü'dür. Yedi yüz altmış beş senesinde Sultan Murat fethetmiştir. Kasabanın üzüm turşusu ve kefder sucuğu meşhurdur. Yol üzerinde iki kardeşler adında mezarlar vardır. Sultan Osman Söğüt'te ölmüş cenazesi Bursa'ya götürülmüştür.

2.2.7. Eskişehir

Eskişehir geniş bir ova üzerinde bulunmaktadır. Eskişehir'de iki camide Cuma namazı kılınmaktadır. Biri Alaaddin diğeri Kara Mustafa Paşa Camisi'dir. Çarşılarını, hanlarını, hamamlarını, mescitlerini, ılıcalarını içinde barındıran bir yerleşimdir. Eskişehir'de suyu gayet lezzetli olan bir kuyu vardır. Kavunu meşhurdur ve gayet lezzetlidir.

Birçok pazarı vardır. Hanlar ve hamamlar arasında sokaklar vardır. Livası Sultan Önü'dür. Sultan Alaaddin altı yüz seksen yedi yılında buraları Sultan Osman'ın nüfuzuna vermiştir. Şeyh Edebalı'nın ve Şahabeddin Sühreverdi'nin mezarları ziyaret yeridir. Çarşamba günü pazar kurulmaktadır. Halkı genellikle lüle taşı işlemektedir. Şehre yarım saat mesafede Porsuk Nehri üzerinde bir köprü vardır. Buranın üzümü meşhurdur. Konak yeri Porsuk Nehri üzerindedir. Şehirden çıkıldıktan yarım saat sonra bir çeşme vardır. Derbende ulaşınca kadar yol iniş ve yokuştur. Şehirden Seyitgazi'ye giderken iki buçuk saat su bulunmamaktadır. Bu arada Akviran isminde bir köy bulunmaktadır. Seyitgazi'ye varıncaya kadar yol düzdür. Bu kasabanın doğusu Seyitgazi, batısı Söğüt, güney batısı Eminönü'dür. Bu konakta iki gün kalınır. Katırcılara ve akkâmlara ücretleri ve bahşişleri verilir.

2.2.8. Seyitgazi

Seyitgazi Eskişehir'den dokuz saat mesafededir. Yol üzerinde muazzam bir han ve şehirde Seyyid Battal Ebu-l-Hasan Abdullah Antaki El-Kadri'nin taştan mezarı bulunmaktadır. Bunu Sultan Alaaddin'in annesi inşa ettirmiştir ve annesi burada gömülüdür. Bir rivayete göre Seyit Gazi'yi taş ile öldürüp sonra Müslüman olan kızın da mezarı validenin türbesi içerisindedir. Mihal oğullarından bazı kişilerin de mezarları bu türbenin etrafında yer almaktadır. Yakınında Sultan Süleyman'ın yaptırdığı kurşun örtülü cami, odalar, medrese, misafirhane, hamam ve türbe

bulunmaktadır. Bu türbe ve odalarda Bektaşi dervişlerine ait hücreler bulunmaktadır. Bir tepenin üzerinde kadın ve erkeklere ait iki tane hamam bulunmaktadır. Kasaba yakınında ağaç bir köprü ve Mesih Kalesi adında küçük bir kale bulunmaktadır. Buranın yolu dağlık, taşlık, inişli ve yokuşludur. Çamlık kısmı ise korkutucudur. Bu mahalde bir kaplıca vardı. Bunun suyunun zeytinyağı ile karıştırılarak hastalıklara iyi geldiği söylenmektedir. Bağlı olduğu liva Sultan Önü'dür. Burada Bardaklı adında birkaç evi ve Dükkânları olan küçük bir köy ve Kullabe Boğazı adında bir mahal vardır. Burada Kullabe hariç diğer yerler ovadır. Etrafında çam ağaçları bulunmaktadır. Bardaklı Seyitgazi'den üç saat Kullabe ise yedi saattir. Kullabe'den çıkınca düz ovadır. Çam ağaçları arasından Hüsrevpaşa'ya varılır. Yol tehlikelidir. Kullabe'de bir çeşme vardır.

2.2.9. Hüsrevpaşa

Hüsrevpaşa Seyitgazi'den dokuz saattir. Hüsrev Paşa Sultan Murat'ın Bağdat seferinde veziridir. Burayı o kurmuştur. Bu nedenle onun ismi ile anılmıştır. Hüsrev Paşa Tokat'ta vefat etmiştir. Bir hanı ve kiliseden dönüştürülmüş bir camisi vardır. Bundan başka bir camisi daha vardır. Camisi, hamamı, evleri ve çarşısını içine alan bir şehirdir. Burada çok güzel kilimler dokunmaktadır. Havası çok güzeldir. Buranın halkı yaz aylarında yaylalara çıkmaktadır. Suyu tatlı bir mahaldir. Hüsrev Paşa ile Bolvadin'in tam ortasında Bayat adında birkaç evi olan önünden su geçen küçük köy vardır. Bolvadin'e giderken iki saat yol düzdür. Sonra iki tarafı çamlık olan bir boğaz vardır. Bolvadin'e üç saat kalınca Bedur Ovası adında bir yer vardır. Burada iki kuyu bulunmaktadır. Buradan sonra tehlikeli ve zor bir derbent vardır.

2.2.10. Bolvadin

Bolvadin Hüsrevpaşa'dan on iki saattir. Burada biri Sinan Paşa Camisi, biri Şeyh Camisi ve biri de Hacı Efendi Camisi olmak üzere üç tane cami bulunmaktadır. Hanı, hamamı, evleri ve çarşısı olan bir kasabadır. Yakınında Sultan Selim'in yaptırdığı bir çeşme ve köprü vardır. Buradan geçtikten bir saat sonra küçük bir köprü ve üç saat sonrada bir derbent bulunmaktadır. Üst tarafında Sultan Dağı ve Gelincik Dağı olmak üzere iki dağ vardır. Yaz aylarında bile üzerlerinde bazen kar bulunmaktadır. Perşembe günleri burada pazar kurulur ve Çağalzade'nin yaptığı bir hamam bulunmaktadır. Lezzetli kavun yetiştirilmektedir. Havası her zaman güzeldir. Burada Konya ve Kütahya sancağını belirten bir dikilitaş bulunmaktadır.

2.2.11. İshaklı

Bolvadin'den sekiz saattir. Yol üzerinde Sultan Alaaddin Camisi, han ve hamam vardır. Evleri ve çarşısı bir arada, bağlı, bahçeli, akarsuyu olan ve havası her zaman güzel olan bir kasabadır. Bağlı olduğu liva Akşehir'dir. Burada Yağlı Pınar adı verilen bir çeşme bulunmaktadır. Tüfekçilerin piri olarak nitelendirilen Ahmet Beyban burada gömülüdür. Arpa'nın kilosu burada İstanbul'dan bir buçuk kattır. Yolu düz suyu çok bir mekândır. İshaklı bahçelik bir yerdir ve bu bahçeler Akşehir'e kadar devam eder.

2.2.12. Akşehir

Akşehir İshaklı'dan sekiz saattir. Düz bir alanda kurulmuş bahçeleri çok olan camileri, hanları, çarşıları ve evleri bir bütün halinde bir arada bulunan bir kasabadır. Burada Sultan Süleyman'ın, Sultan Alaaddin'in ve Hasan Paşa'nın olmak üzere üç tane cami bulunmaktadır ve beş adet hamam vardır. Akşehir'de süt ve kaymak çoktur. Burada Baş Tekkiye isimli eşi benzeri olmayan mesire yeri olarak kullanılan bir yer vardır. Şehirde setler bulunmaktadır. Bu setlerin üzerinde çimenler yetişmiştir ve setlerde oluklar vardır. Oluklardan sular akmaktadır.

Akşehir'de Mevlana ayini icra edilmektedir. Yolu düzdür. Buradan gidilince iki saatlik mesafede bir taş köprü bulunmaktadır. Akşehir'i sekiz yüz on yedi tarihinde Sultan Mehmet Han fethetmiştir. Nasreddin Hoca ve Şeyh Mahmut'un ziyaret yeri olan mezarları Akşehir'de bulunmaktadır. Sultan Murat Bağdat seferine giderken havasını beğenmiş ve burada bir kasr yaptırmıştır. Bağlı olduğu liva Akşehir'dir. Yakınında balık tutulan bir göl vardır. Akşehir ile Ilgın arasında Arkud Hanı adında birkaç haneli küçük bir köy bulunmaktadır. Burada sarayda çırak olmuş bir han ağası vardır. Burası Akşehir'den yedi saat sürmektedir. Buradan Ilica bir buçuk saat, Ilica'dan Ilgın ise yarım saattir.

2.2.13. Ilgın

Ilgın Akşehir'den dokuz saat mesafede bulunmaktadır. Burada Kara Mustafa Paşa'nın bir camisi ve yine Gavud Bey'in kiliseden camiye dönüştürdüğü bir cami, Sultan Gıyaseddin'in çifte hamamı ve Rasim Paşa'nın bir hanı vardır. Çarşıları ve mahalleleri bir arada olan bir kasabadır. Akşehir'e bağlıdır. Yaz aylarında havası kötüdür. Burada sürekli olmayan bir ılıca vardır. Bu ılıcanın felç hastalığına iyi

geldiği söylenmektedir. Bu şehirde suyu lezzetli birçok balık türü çıkan bir göl vardır. Burada İbrahim Paşa'nın bir çeşmesi vardır. Yol üzerinde diğer adı Arslan Köyü olan Kadınhanı isimli köy ile birkaç köy daha vardır. Buna Arslan Köy denilmesinin sebebi taştan Arslan suratları olmasıdır. Burada Balgam Suyu ve Balis Köprüsü adında iki mahal bulunmaktadır. Ilgından taş köprü iki saattir. Buradan da Kadınhanı iki saattir. Yol düzdür.

2.2.14. Lâdik

. Lazkiye-i Yörükân ve Seyideli adı da verilen Ladik Ilgın'dan on saattir. Hanı, camisi, hamamı ve evleri yol üzerinde küçük bir köydür. Yolu iki saat inişli yokuşlu ve tehlikelidir. Havası kötüdür. Sultan Murat'ın silahtarı bir çeşme ve Dokuzlu adında bir han yaptırmıştır. Bu han Konya ile Lâdik yolunun tam ortasındadır. Buradan Konya'ya gidince bir saat kala Kumlupınar adında suyu lezzetli bir yer vardır. Lâdik Konya'ya bağlıdır.

2.2.15. Konya

Konya Ladik'ten on bir saattir. Akarsulu bağ ve bahçeli, mesire yerleri olan bir yerdir. Güzel bir hamamı vardır. Hamamın içerisinde birçok musluğu olan bir çeşme vardır. Büyük camileri, mahalleleri, hanları ve Valide Sultan adında büyük bir hanı, çarşıları olan ve bunları içinde barındıran muazzam bir şehirdir. Büyük surları vardır. On iki kapısını altı yüz on dokuz tarihinde Gıyaseddin Keyhüsrev ve Kılıç Arslan yaptırmıştır. Şu anda harap şekildedir. Sur içerisinde Sultan Alaaddin'in bir camisi vardır ve kendisi burada gömülüdür. Altı tane hamam bulunmaktadır ve bunların iki tanesi sur içerisinde. Yolu düzdür. Taş köprü'ye kadar yol dokuz buçuk saattir. Buradan İsmail iki buçuk saattir.

Konya Müslümanlar tarafından altı yüz seksen bir tarihinde Rumlardan alınmıştır. Sonra yedi yüz doksan dört yılında Yıldırım Bayezid Karamanoğulları'ndan alıp Osmanlı Devletine katmıştır.

Fahrettin adında kayısı ve birçok meyve yetiştirmektedir. Birçok çiçek vardır. Bağ çiçeği adı verilen bir tür çiçekle boyamacılık yapılmaktadır. Konya'da Mevlana Celaleddin Rumi, babası, Şems'in ve birçok ulu kişinin ziyaret yeri olan mezarları bulunmaktadır. Abdulkadir Geylani'nin hırkası Konya'da Sadreddin Kütüphanesinde bulunmakta ve ziyaret edilmektedir.

Mevlana türbesinde Cuma günleri Mevlana ayini icra edilmektedir. Mevlana'nın türbesini Gedik Ahmet Paşa taştan yaptırmıştır ve yakınında Sultan Selim'in iki minareli taştan bir camisi bulunmaktadır. Mevlana altı yüz yetmiş iki tarihinde altmış sekiz yaşında vefat etmiştir. Konya'nın bağ ve bostanları dağdan gelen su ile sulanmaktadır.

2.2.16. İsmail

Gerede ili olarak adlandırılan İsmail, Konya'dan on iki saattir. Anayol üzerinde hanı, camisi, çarşısı ve evleri bulunan küçük bir kasabadır. Konya'ya bağlı olup yolu düz bir ovadır ve ovada bir kuyu bulunmaktadır. İsmail halkı hacılara fazlasıyla ikramda bulunurlar. Buranın suları kuyulardan sağlanmaktadır. Bu sebeple suları azdır. Konya'dan iki tane yol vardır. Biri İsmail yoludur. Bu yol güçlüklerle doludur fakat bu yolda su çoktur.

İsmail ile Karapınar arasında Bilekli Birun adında güçlüğü meşhur bir mahal vardır. Burası kumsal ve tehlikeli bir yerdir. Konya'dan Ereğli sınırına kadar buralar sahradır. İsmail bu sahrada bulunur ve bu sahrayı su basar ve İsmail ovası denize dönüşür. İsmail'in karşısındaki dağlara Kudval Baba Dağları denilmektedir. Bu dağlarda çok sayıda yabani koyun sürüsü bulunmaktadır. Bu sürülere Kudval Baba'nın sürüleri denilmektedir. Halk bunlardan sadece üç tane avlayabilmektedir. İnanişâ göre üç taneden fazla avlayan cezalandırılmaktadır. Buralarda su ve ağaç yoktur.

2.2.17. Karapınar

Karapınar, İsmail'den dokuz saatlik mesafede yer almaktadır. Karapınar'da Sultan Selim'in yaptırdığı iki minareli taş yapı bir cami vardır. İmaret, hamam, çarşı, küçük bir kalesi ve evleri olan suyu lezzetli bir kasabadır. Konya sancağına bağlıdır. Sekiz yüz altmış iki senesinde Fatih Sultan Mehmet Han zamanında fethedilmiştir. Karapınar'da güzel çorap işlemeciliği yapılmaktadır.

Karapınar'dan çıkılınca yol kumsal düz ovadır. İki saat yerde su bulunmaktadır. Bir miktar yol taşlıktır. Karapınar'dan ilerleyince Doru Hanı adında bir yer vardır. Burası Karapınar'a yedi saattir. Burası bataklıktır fakat geçmek için bir tane taş köprü bulunmaktadır. Karapınar'dan çıkılınca sol tarafta üç mil tuz çıkarılan yerler vardır. Etraftaki yerleşimler tuzu buradan almaktadır. Sağ tarafta ise Kum Burnu adında tehlikeli ve zahmetli bir yer vardır. Buradan su alınmaktadır.

2.2.18. Ereğli

Ereğli Karapınar'dan on iki saattir. Adına Hergele Karaman denilmektedir. Başkentten Şam'a kadar olan yolun tam yarısında bulunmaktadır. Dört camisi, mescitleri ve yirmi mahallesi vardır. Karamanoğlu İbrahim Bey ve Şahabettin Maktul burada bir cami yaptırmıştır.

Hanları, hamamları, çarşıları olan güzel bir kasabadır. Ereğli'ye küçük Şam denilmektedir. Sularının çok olmasından dolayı etrafında akarsular oluşmuştur. Cumartesi günü burada Pazar kurulmaktadır. Ereğli'nin ahalisinin çoğu seyittir. Buradan Acıpınar isimli mahale varış süresi iki saattir ve yol düzdür. Çavuşlu derbende varınca sular geçilir ve burası beş saattir. Derbentten sonra yolun birazı iniş çıkıştır. Konak yerine ulaşıncaya düzlüktür. Etrafında sonradan yapılmış surlar vardır. Birçok çeşit meyve yetişmektedir. Doksan çeşit armudu olduğu bilinmektedir. Sekiz yüz yetmiş iki yılında Fatih Sultan Mehmet fethetmiştir. Kılıç Arslan'ın Eski Cami olarak adlandırılan bir camisi vardır. Konya sancağına bağlıdır. Burada Çavuş Köprüsü adında bir köprü vardır. Burada bir gün konaklanmaktadır. Katırcı oturağı adı verilir. Burada taşıma yapanlara bahşiş verilmez sadece yevmiye verilir.

2.2.19. Ulukışla

Ulukışla, Ereğli'den dokuz saattir. İki han, cami, dükkânlar ve evleri bir arada olan bir köydür. Ulukışla Adana'ya bağlıdır. Burada Öküz Mehmet Paşa'nın yaptırdığı bir cami ve han bulunmaktadır. Buradan Çeşmebaşı adı verilen mahal üç saattir. Yolu kolaydır. Buradan sonraki mahale varınca üç saat zaman geçer. Buradan sonra Çiftehan'a varıncaya kadar yol zor ve yokuştur. Buradan sonra dağ başında Gülek adı verilen bir kale vardır. Sekiz yüz altmış iki tarihinde Ebul Feth zamanında fethedilmiştir.

2.2.20. Çiftehan

Çiftehan, Ulukışla'dan dokuz saat mesafede yer alır. Adana'ya bağlıdır. Yarım saat yakınında bir ılıca vardır. Yolu zorlu ve taşlıktır. Burada sandıklı adı verilen bir tepe vardır. Tepenin önünde çay ve etrafında dağlar vardır. Bu dağların arasında köyler bulunmaktadır. Buralardan yufka ekmeği ve yağ getirip hacılara satmaktadırlar. Burada gümeç balı adı verilen beyaz renkte çok güzel bir bal bulunmaktadır. Burada kayalık bir boğaz vardır. Bu boğazı geçmek hacıların üç

saatten fazla süresini alır. Şekerpınarı'na ulaşılinca boğaz biter. Buradan sonra Yanık Han adında bir han vardır. Hanın olduğu boğaza varılınca yol taşlık ve tehlikelidir. Buradan Ramazanoğlu Yaylası'na varıncaya dek yokuş yukarı çıkılmaktadır. Buraya giderken bir mahalde kırk tane suyun toplanmasından oluşan bir akarsuyun üzerinde kurulmuş iki köprüden geçilir. Buradan Şekerpınarı'na varılır. Suyu çok lezzetlidir. Ciftehan'dan Çakıd'a varınca yol uzun süre ormanlıktır. İki tane köprüden geçilir.

2.2.21. Ramazanoğlu Yaylası

Adana'ya bağlıdır. Ramazanoğlu Yaylası Çiftehan'dan dokuz saattir. Burada bir han ve Adana halkının yazlık evleri vardır. Çok güzel bir havası vardır. Yolun sol tarafındaki tepede Dülek kalesi vardır ve bunun yanında Dülek Boğazı vardır. Yol iniş aşağı taşlıktır. İki tarafında Yüce kayalar vardır. Ağaçlık bir yerdir. Kuzuoğlu Hanı, Mera Çukuru ve Kütüklü Bel adındaki mahallerden geçilir. Bu alandaki dağlarda mağaralar, altın, gümüş ve bakır madenleri bulunur. Sultan Hacı ve Sarı adı verilen iki tane mahal vardır. Kış ayında hacılar bu mahallerden geçip Çakıd'a varırlar. Yaz aylarında ise Derbent adı verilen mahalden giderler.

2.2.22. Çakıd

Ramazanoğlu Yaylası'ndan on bir saattir. Çavuş Hanı ve Kız Oluk adında iki hanı vardır. Kız Oluk Hanı'nın suyu soğuktur. Burada dağ başlarında çoban kaleleri vardır. Etrafında köyler vardır ve köy halkı çeşitli şeyler getirerek hacılara satmaktadırlar. Burada Bayram Paşa'nın bir hanı vardır. Çakıd'dan Adana'ya giderken iki yol güzergâhı vardır. Birinin adı Karga Kesmez diğlerinin adı Aherini İt Bilmez'dir.

2.2.23. Adana

Asıl adına Ardına denilen Adana Çakıd'dan dokuz saattir. Küçük bir kalesi vardır. Şehri inşa ettirmeye Halife Reşit başlamış fakat bitmeden vefat etmiştir. Onun yerine oğlu Mehmet yaptırmıştır. Seyhan nehri önünden akar. Bu nehrin üzerinde Piri Paşa bir cami ve medrese inşa ettirmiştir. Camileri, çarşıları, evleri olan çok güzel bir kazadır.

Sekiz yüz doksan bir tarihinde Sultan Bayezid Han fethetmiştir. Ramazanoğlu'nun bir katlı güzel bir camisi vardır ve yine Ramazanoğulları'ndan Pir Paşa hisarları tamir ettirip bir hamam yaptırmıştır. Havası yaz aylarında kötüdür.

Halk yaylalara çıkar. Seyhan nehri üzerinde geçiş ücreti alan biri vardır ve geçenlerden para alır. Nehrin üzerinde değirmenler ve şehre su veren dolaplar vardır. Nehir Kırmızı Dağı'ndan çıkar ve Çakır'a uğrar. Orada Çakır suyu adını alır. sonra Ayas'tan geçip Ceyhan Nehri'ne ulaşır ve Ayas ve Tarsus arasında Akdeniz'e dökülür. Adana'dan Misis iki saattir. Düz fakat yolun bir saati taşlıktır. Yolda su yoktur ve yol çamurludur. Bu konakta bir gün kalınır ve katırcı ve akkâmlara yevmiye ve bahşiş verilir.

2.2.24. Misis

Misis Adana'dan üç saattir. Ceyhan nehri üzerinde karşılıklı iki kaledir. Birine Misisiye birine Kefere adı verilir. Nehrin üzerinde büyük bir köprü vardır. Buraya Yediler Makamı denilmektedir. Karşı tarafta bir kale, cami, han ve evler vardır. Bu mahallerde beş tane Peygamber mezarının olduğu söylenmektedir. Misis'e bağlıdır. Misis'in yakınında Nur Dağı adı verilen dağ vardır. Güzel sümbüller ve türlü türlü çiçek yetişmektedir. Dağlar denize kadar uzanmaktadır. Buradan Kurt Kulağı'na giderken yolun yarım saati taşlıktır. Yol sonra dağa doğru yükselir. Zorlu bir yerdir. Yukarıda derbent vardır. Misis'ten ova üç saattir. Ovadın sonra Kurt Kulağı'na yakın bölgeler bayır ve taşlıktır. Misis ve Kurt Kulağı arasındaki ana yol üzerinde Şahmaran Kalesi'nin harabesi vardır. Yoldan görülür. Buradaki köylüler yiyecek şeyler getirip hacılara satmaktadır. Bu yolda zorlu yerler vardır. Buraları geçtikten sonra Çukurova adı verilen mahale ulaşılır. Büyük bir alandır. Türkmenler yaşamaktadır. At yetiştirir ve süze kilim yaparlar. Tehlikeli yerdir. Şöyle bilinir; Hasret-i Danyal buralarda ölümsüzlük için ilaçlar bulmaya çalışmıştır ve Cebrail bulduğu ilacı suya dökmüştür. Lokman hekimde bu dağlarda dolaşmış birçok ilaç bulmuştur.

2.2.25. Kurt Kulağı

Kurt Kulağı Misis'den dokuz saattir. Büyük bir hanı olan derbenttir. Misis'e bağlıdır. Yaz aylarında havası kötüdür. Burada Bayram Paşa'nın bir hanı vardır. Yol kumsaldır. Burada Minkeri adında bir köprüden geçilir. Buradan Payas'a kadar bir miktar yol düz ormanlık sonra taşlık ve zordur. Derbente varıncaya kadar yol bozuktur. Demir Kapı adı verilen Karanlık Kapı da denilen yer deniz sahiline ininceye kadar taşlık ve ormanlıktır. Sonra düzdür. Buradan Payas yedi saattir. Bu yerde Burnaz Köprüsü ve diğer adı Matbah olan Aziz adında mahaller vardır. Demir

kapı taştan oluşmuştur bir kemerdir. İçinden geçilir yol ormanlık, tehlikelidir. Tüccardan ücret alınır.

2.2.26. Payas

Payas Kurt Kulağı'ndan on saattir. Taş yapı bir cami, han ve çarşının ortasında karşılıklı iki büyük han vardır. Çarşısı dışında bir hamam ve kale vardır. Havası kötüdür. Turunç, limon, nar, üzüm ve birçok meyvesi olan deniz kenarı bir kasabadır. Sultan Süleyman'ın vezirlerinden Sokullu adı geçen cami, çarşısı ve hanları inşa ettirmiştir. İklim-i Şamdan Halep'e bağlıdır. Livası Misis'dir. Burada yüz yirmi dirhem'e bir okka denilmektedir. Belen'e giderken yol iki saat taşlık, ormanlık ve korkutucu mahaldir. Dağa doğru çıkması bir buçuk saat sürer ve tehlikelidir. Burada bir Derbend ve Sakaltutan adı verilen yerler vardır. Sakaltutan'ın deniz kenarında yıkık bir kalesi vardır. Yol çok tehlikelidir ve fazlaca eziyet çekilir. Dağın basında merkez kalesi vardır. Burada Belek adında suyu az bir köy vardır. Payas'ın bir yaylası vardır. Buradan İskenderun'a geçilir deniz kenarı kalesi, evleri ve dükkânları olan bir kasabadır. Kalesini Abbasi Halifesi Vasık zamanında İbn-i Ebi Davud yaptırmıştır. Halep'in iskelesidir.

2.2.27. Belen

Belen Payas'tan dokuz saattir. Cami, han, hamam, çarşı ve evleri olan havası güzel suyu lezzetli bir kasabadır. Halep'e tabidir. Köftesi ve sucuğu meşhurdur. Üzüm ve birçok meyve bulunur. Sultan Selim'in bir camisi ve Sultan Süleyman'ın bir hanı vardır. Burada tüccarlardan vergi alınmaktadır. Etrafta büyük dağlar vardır. Buradan Karamta hanına giderken yol bir saatten fazla sürer. Buradan hana varıncaya kadar yol inişli çıkışlı ve tehlikelidir. Yolda sular çoktur. Bu mahalde Bedr-i Gafir isminde bir kale vardır.

2.2.28. Karamta Hanı

Belamte Hanı'da denilmektedir ve Belen'den dört saattir. Bir büyük han vardır ve bitişğinde bir köy vardır. Yol tehlikelidir fakat düzdür. Yol üzerinde su çoktur. Bu konakta bazen kalınmayarak Antakya'ya gidilmektedir.

2.2.29. Antakya

Antakya Karamta Hanı'ndan dört saat mesafededir. Antakya surları İskender zamanında Antioş ve Bisalta işbirliğiyle inşa edilmiştir. Bir rivayete göre burayı yapan İstanbul hükümdarının kardeşiymiş. Geceleri uykusu gelmediği ve Antakya'nın havasının uykuya iyi geldiği için yaptırmıştır. Antakya surlarının uzunluğu 12 mildir. Uzak mesafeden görünebilmektedir Kalenin yedi tane kapısı bulunmaktadır ve Asi Nehri bu kapıların üçünün içerisinde geçmektedir. Havası güzel suyu bol olan bir yerdir. Asi nehrinin üzerinde birçok taş köprü değirmen ve dolaplar vardır. Birçok cami, mescit, hamam, ev ve çarşısı olan mükemmel bir yerdir. Antakya'yı Hama, Hums ve Dımaşk-ı Şam ile 920 tarihinde Sultan Selim fethetmiştir. Antakya'dan Zenbakiye'ye giderken yolda su azdır. İki saat yol inişli, çıkışlı ve tehlikelidir. Bu mahal geçildikten sonra dere vardır ve su bulunur. Taş köprüsü olup Antakya'dan üç saattir köprü geçilince yol kolaylaşır.

Habib-i Neccar'ın mezarı Antakya'dadır. Mezarının yanında Hz. Şemun'un kabri olduğu söylenmektedir. Çarşı içerisindeki hamamda Saka Mehmet Efendi'nin gömülü olduğu söylenmektedir. Kalenin içi dağlık ve ormanlıktır. Halep'e tabidir.

Asi Nehri'ne Arnita ve Maklub Nehri de denilmektedir. Balbek ve Hums arasında Ras adı verilen köyde bir mağaradan çıktığı daha sonra Kudüs Gölü'ne karışıp oradan çıkıp İkame gölüne döküldüğü ve sonra batıya dönerek Antakya'ya gelip burada birçok su ile birleşip Süvediy'e den Akdeniz'e karışmaktadır. Suları normal olarak alınamamakta dolaplar ile bazı yerlere gönderilmektedir. Hz. İsa'nın Antakya'dan gökyüzüne çıktığı rivayet edilmektedir. Konak yeridir. Katırcılara ve akkamlara yevmiye ve bahşiş verilir.

2.3. Anadolu Toprakları Dışında Bulunan Menzil Noktaları

2.3.1. Zenbakiye

Diğer bir adı da "dahi" dir. Antakya'dan yedi saattir. Bir tane hanı ve çevresinde birçok köyü vardır. Köylüler bazı malzemeler getirip hacılara satmaktadır. Önünde Asi Nehri geçmektedir. Yolu bir süre tehlikelidir. Buradan Şu'ura giderken taş köprüye ulaşıncaya kadar yol bir saatten fazla düz gider. Sonrası bayır yukarıdır ve iki tarafı ağaçlık iniş yokuş zahmetlidir. Sonra iki tarafı kayalıktır ve düzdür. Asi Suyu'nun başına gelince köprü ile karşıya geçilir ve dağa doğru gidilir. Şu'ur köprüsüne varınca yol gayet zorludur. Burada selva adı verilen bir tür siyah balık vardır. Zeytinlik ve incirlik bir mahaldir.

2.3.2. Şu'ur

Diğer ismi Şibr'dir. Zenbakiye'den on iki saattir. Asi nehri önünden geçer ve taş yapı büyük bir köprüsü vardır. Yakınında bir kale vardır. Camileri, hanları, hamamları, çarşıları bir arada olan bir kasabadır. Darüssaade Ağası Mehmet Ağa'nın taştan bir camisi ve köprüsü Mehmet Paşanın bir hanı vardır. Kasabanın etrafında bostanları ve içinde incirleri çoktur. Çok güzel narı olmaktadır. Nilüfer çiçeği çoktur. Balık tutulmaktadır. Buradan Mıdık'a giderken üç tane yol vardır dokuz saatlik bu yolda Ashab-ı Kiram'dan Hz. Cabir gömülüdür. Yolun çamuru çoktur. Şu'urdan Mıdık'a giderken yarım saat sonra köprüden geçilince bayır yukarı taşlıktır. Sinekli Dere'ye ulaşıncaya yol düzdür ancak yolun sol tarafı kayalıktır. Sinekli dere Mıdık'a bir buçuk saattir. Yol kötüdür Halep' bağlıdır.

2.3.3. Mıdık

Mıdık Şu'ur'dan on iki saattir camisi, hanı, evleri ve kalesi olan küçük bir kasabadır. Çatıları kiremit örtülüdür. Mıdık Hama'ya bağlıdır. Asi nehri önünden geçer. Kalesi dağın zirvesindedir ve kalenin aşağısında han vardır. Kalenin bitişiğinde balığı çok olan bir göl vardır. Mıdık'ta bulunan hanı Köprülü Mehmed Paşa yaptırmıştır. Gümeç balı adı verilen balı meşhurdur. Burada Nestehir adı verilen bir yer ile Şibr adında bir kale vardır. Kalenin önünden Asi nehri akmaktadır. Şibr kalesi Mıdık'tan 6 saattir. Buradan Hama'ya varınca taşlıktır ve su bulunmamaktadır.

2.3.4. Hama

Eski bir şehirdir ve Tevrat'ta adı geçmektedir. Yunanca La adı Hamuta olarak bilinir. Şehrin çoğu Asi Nehri'nin çevresindedir. Kalesinin binası güzel ve yüksek olup Antohyoş tarafından yaptırılmıştır. Asi Nehri üzerinde yaptırılmış dolaplar vardır. Şehrin çoğuna sular bu dolaplardan verilir ve bostanlarını böyle sulamaktadırlar. Camileri, hanları, hamamları, mahalleleri, taştan çarşıları olan muazzam bir şehirdir. Cuma günleri pazar kurulmaktadır Hacıların Hacda kullanacakları havlu bezi burada satılmaktadır. Hicretin 14. yılında fethedilmiştir. Daha sonra tekrar el değiştirmiş ve Sultan Selim Zamanında tekrar alınmıştır. Bazen Şam'a bazen Trablus'a bağlanmaktadır ve bazen de bağımsız bir liva olmaktadır. Çok güzel meyveleri genellikle çok iyi kayısı olmakla birlikte havası kötüdür. Esed Paşa mermerden işlemeli büyük bir köprü ve hamam yaptırmıştır. Hazreti Yunus'un

mezarı ve Hz. Hüseyin'in başının burada olduğu rivayet edilmektedir. Bununla birlikte birçok ulu kişinin de mezarları buradadır. Hama'dan Hums'a giderken yol 4 saat düzdür. Taş köprüye varınca yol iniş ve yokuş taşlıktır. Asi Nehri üzerinde Rastan Köprüsü'nden geçilir. Mehmet Paşa'nın bir hanı bulunmaktadır. Yol güzeldir. Bu konakta bir gün kalınır. Taşıyıcılara yevmiye ve bahşişler verilir.

2.3.5. Humus

Humus Hama'dan on saattir. Saygın bir şehirdir Makam-ı İdin ve Medayinü'l-cenne olarak Hadis-i Şerif'te geçtiği belirtilmektedir. Hums'ta Hz. Osman'ın yazdığı Bir Kuranı-ı Kerim vardır. Kalede saklanmaktadır. Kale'den çıkarılınca şiddetli yağmur olacağı ve tufan meydana geleceği yağmur yağmayınca kaleden çıkarılırsa Allah'ın yağmur vereceği halk arasında söylenmektedir. Kaleye varılınca yolun bir kısmı taşlıktır Hums halkı suyu Asi Nehri'nden alır. Batı tarafında bir göl vardır. Bu gölde balık tutulmaktadır. Şehirde camiler,hanlar, hamamlar ve taştan çarsılar vardır. Bağ ve bahçeleri olan güzel bir şehirdir. Önce Hicret'in on dördüncü yılında fethedilmiştir. Burada kapısının üzerinde yarı insan yarı akrep şeklinde bir figürlü cami vardır. Burada 30 tane Enbiya-i Kiram'ın mezarları olduğu bilinmektedir. Bunların içinde Peygamberin eşi Ümmü Seleme ve Hz. Hüseyin'in sütannesinin mezarı olduğu söylenmektedir. Buraların ziyaret edilmesi gerektiği söylenmektedir.

2.3.6. İki Kapulu

İki Kapulu'nun diğer adı Husiye'dir ve Humus'tan 12 saattir. Hanın içinde han ağası kalmaktadır ve evleri vardır. Burada Yekte gider iken Pirinç Kalesine varana dek yol düz ve taşlıktır. Akarsuyu olmadığı için bu kaleye Ataş adı verilmiştir. Yolda Karalar adında bir köy vardır. Buradan Dımaşk'a gidinceye su olmadığı için yağmur suyunu biriktirmektedirler Benek'e dört saattir. Burada Halihalk adında tehlikeli bir yer vardır.

2.3.7. Benek

Benek İki Kapulu'dan dokuz saattir. Han, cami ve evleri bir arada güzel bir köydür. Önünden nehir geçmektedir suyu Balbek'den gelmektedir ve suyu lezzetlidir. Benek Dımaşk'a bağlıdır.

Bozdoğan adında güzel bir armudu vardır. Buradan Katife 'ye giderken yol 4 saat kadar taşlık ve susuzdur. Burada yokuş yukarı çıkılır. Boğaza varınca boğazın

içi bir saat sürer ve tehlikelidir. Boğazın üst tarafında bayırdan gidilir ise yol taşlıktır. Fakat dere yolu kolaydır Boğazdan han yarım saattir.

2.3.8. Katife

Katife Benek'ten on saat sürmektedir. Sinan Paşa adında bir camisi, hanı, hamamı ve bir miktar evleri olan bir köydür. Dımaşk'a bağlıdır. Suyu lezzetlidir. Buradan Dımaşk'a giderken yolun bir saati düzlük üç saati ise taşlık ve tehlikelidir. Bir saat sonrada Alay Köyü'ne varılır. Buradan Dımaşk iki saat sürer ve burada Abdulkadir Geylani Hazretleri'nin makamı bulunmaktadır. Katife Boğazı'ndan çıkılınca Şam görülmektedir.

2.3.9. Şam

Katife'den Dımaşk-ı Şam yedi saat mesafedir. Üsküdar'dan Şam'a gelinceye kadar altı tane oturak otuz yedi tane konak seçilmektedir. Başkentten Şam'ın mesafesi üç yüz otuz dokuz buçuk saat sürmektedir. Hacılar İstanbul'dan gelirken Alay köyünde kalır ve sabah olunca Dımaşk'a giderler. Dönüşte ise genellikle Dımaşk'tan çıkıp Deve adındaki köyde kalır ve sabah Katife'ye giderler.

2.3.10. Evsaf-ı İklim-i Şam

Arz-ı mukaddes, Arz-ı Lenan gibi isimleri olan İklim-i Şam Yunan dilinde de Serna olarak adlandırılmıştır. Bu isimlerin verilmesi ile ilgili bazı rivayetler bulunmaktadır. Biri Kenan kavminin buraya yerleşmesinden dolayı Arz-ı Kenan ve diğeri de Nuh Peygamberin oğlu Sam'ın ismini verildiğidir. Burası birçok peygamberin ve ulu kişilerin mezarlarının olduğu bir yerdir. Hz. Yahya, Hz. Zekeriya, Hz Meryem'in mezarı buradadır. Bundan dolayı evliya ev enbiya menzili denilmektedir.

2.3.11. Şam'ın Hududu

Batıda Ermeni yerleşimi olan Tarsus ve Akdeniz Güneşinde İsrail doğuda Belka ile Haleb ve Fırat arasında kalan yerler Şam'dır.

2.3.12. İklim-i Şam

Burası İslam'da önemli bir yerdir. Buralarda birçok İslam gazası yapılmıştır. İklim-i Şam önemli bir coğrafyadır. Burada birçok âlim yetişmiştir. Bu coğrafyada

türlü türlü göller ve nehirler vardır. Gabat adı verilen ormanları meşhurdur. İklim-i Şam'da birçok hayvan çeşidi bulunmaktadır. İsrail kabilesi Şam'ı beş kısma ayırmıştır. Her kısmın bir başkenti ve şehirleri vardır. Bu kısımlar şöyledir. Birimci kısım Falastin, ikinci kısım Ürdün, üçüncü kısım Dımaşk, dördüncü kısım Humus ve beşinci kısım Fizan'dır. İklim-i Şam'da kayısı, elma, armut, erik, kiraz, fıstık, muz, incir, ayva, şeftali ve ceviz gibi birçok meyve yetişmektedir. İklim-i Şam'da yerleşimler kabileler halindedir ve burada birçok kabile bulunmaktadır. Bu topraklarda birçok ashab-ı Kiram'ın kabirleri bulunmaktadır.

2.3.13. Tarhana Hanı

Gişin Hanı ve Düvelnün Hanı'da denilmektedir. Dımaşk'tan beş saat mesafededir. Burada tarhana pişirildiği için tarhana adı verilmiştir. Harap bir handan ibarettir. Yolu düz fakat taşlıktır. Yaz aylarında iyi fakat kışın çamurludur. Bu nedenle zahmet vermektedir. Burada Tell-i Ferhun adında büyük bir mahal vardır. Etrafi verimlidir. Önünden su akmaktadır ve üzerinde köprü vardır. Bundan sonra Zübeyde Hanı altında bir sulu köy vardır.

2.3.14. Sıffin

Diyar-ı Deyl adı da verilmektedir. Tarhana'ya on iki saat sürmektedir. Dımaşk'a bağlıdır. Burada değirmen taşı yapılmaktadır. Sulu bir mahal vardır. Burada kuşun birçok çeşidi bulunmaktadır. Sazlıklardan sülün toplanıp Dımaşk'a satılmaktadır. Buradan Meziri'ye giderken yol taşlıktır. Meziri'ye yaklaşınca düzdür fakat yağmur olunca zorluk çekilmektedir. Selim Han zamanında inşa edilmiştir. Burada Havasi Oğlu adı verilen burçta hacılar korunmaktadır. Yakınlarında Dile adında bir köy bulunmaktadır. Önünden büyük bir su akmaktadır. Üzerinde bir köprü vardır. Hacılar bu köprüden geçmektedir. Ayrıca bu mahalde Keskin ve Tefis adında iki köy ve bir han bulunmaktadır.

2.3.15. Mezirib

Mezirib Sıffin'den yedi saattir. Sultan Selim zamanında bir kale yapılmıştır. Dımaşk'a bağlıdır. Bu mahallerde Cebrail'in Hz. Adem'e çift sürmeyi ve buğday ekmeği öğrettiği söylenmektedir. Kalenin yanından su çıkmaktadır ve yanında bir göl vardır. Buranın lezzetli balıkları meşhurdur. Dımaşk ve Kudüs çevresinden türlü mallar getirerek buranın büyük pazarında hacılara satılmaktadır. Buradan Mefrak'a

giderken yol biraz düz biraz taşlık, iniş yokuştur. Hz. Yakup ile Hz Yusuf'un bulunduğu mahal olduğu bildirilir. Burada delik delik taşlar vardır. Bu taşların Hz. Yakup'un gözlerinden akan yaş ile böyle olduğu söylenmektedir. Buranın pınarları çoktur. Etrafta huzursuzluk veren Arap kabileleri bulunmaktadır. Dımaşk'a musallat olup köyleri basmaktadırlar. Yolda Havran Nahiyesi'nde Dimne adında bir köy vardır. Mezirib'e beş saattir. Dimne'den Mefrak'a gidilecek yolda iki tane dikilitaş bulunmaktadır. Bu tarafta Abbade adında bir köy vardır. Mezirib'de duruma göre 4-5 gün kalınmaktadır. Akkama yevmiye ve bahşiş verilmektedir. Buradan Mekke tarafına gidilmektedir.

2.3.16. Mefrak

Bilinen ismi Maraka ve Magrib olan Mefrak, Katrana'dan on bir saattir. Susuz bir mahaldir. Suyu yağmurdan sağlamaktadır. Burada harap bir kale vardır. Burada hacıların dönüşte amacı Sürat ile uzaklaşıp Şam'a ulaşmaktır. Yol bir miktar taşlıktır. Burada sel ihtimali olduğundan Dimne'de gecelenir.

2.3.17. Ayn-ı Zerka

Mefraka'dan on iki saattir. Önünden Ayn-ı Zerka denilen çay akar ve sulu bir mahaldir. Bir kalesi bulunmaktadır. Denilmektedir ki Medine'de olan Ayn-ı Zerka Irmağı burada yeryüzüne çıkmaktadır. Suyu güzeldir ve lezzetli balık bulunmaktadır. Tayy kamışı ve zakkum ağaç çok sayıda vardır. İki dağ arasında olan bu yerden Belka'ya varınca ovoidir. Burada bir boğaz bulunmaktadır ve bundan sonra yol eğri büğrüdür. Buradan sonra Ballata adı verilen mahale varılır. Ballata Ayn-ı Zerka'dan altı saattir. Ballata'dan Belka'ya varınca yol düz ve güzeldir. Bu yolda çamur bile olmamaktadır. Burada Zib Hanı adı verilen bir yıkık han vardır. Hacıların dönüşünde buraya kadar hacıları karşılamak için karşılayıcılar gelmektedir. Bunlar hacılara bazı şeyler satmakta ve onları Şam'a getirmektedirler.

2.3.18. Belka

Bilinen adı Meşta ve Ballatadır. Ayn-ı Zerka'dan on sekiz saattir. Susuz bir mahaldir. Kalesi ve kuyusu bulunmaktadır. Buradan Katrana'ya varınca yedi tane tepe ve dört tane boğaz geçilmektedir. Bundan sonra Misvar adındaki mahal vardır. Buranın karşı tarafında erzak ve Ömeri adında iki köy vardır. Sulu mahaldir ve burada güzel tayy kamışı bulunmaktadır. Erzak yıkık bir kaledir. Hurmalı ve sulu bir

yerdir. Kuzey doğuya doğru bir günlük yoldur. Ömeri yolun üzerinde doğudadır. İki tane değirmeni döndürebilecek su bulunmaktadır. Amman'dan gelip Huristan'a gitmektedir. Şerah Dağı adı verilen bir dağ vardır. Burada Halil adı verilen soy yaşamaktadır. Bu mahalde yıkık bir han vardır. Peygamberimizin buraya geldiği rivayet edilmektedir.

2.3.19. Katrana

Belka'dan on altı saattir. Sultan Süleyman bir han bir tane kale ve biri küçük biri büyük olmak üzere iki tane havuz yaptırmıştır. Şuyun adı verilen köyden buraya hacılara satmak için bazı şeyler getirilmektedir. Şuyun akarsulu ve bahçeleri olan bir yerdir. Sonrasında yolun batısında Kudüs'e bağlı bir köy vardır. Buralarda tepe denilen bir kaç sırt vardır. Zor mahaldir üç saat süren bir boğazdan geçilir ve boğaz tehlikelidir. Harami çok bulunmaktadır. Yolda bir kale vardır ve bu kaleyi oranın halkı muhafaza etmektedir.

2.3.20. Tabut Kurusu

Bilinen adı ile Hasa Katrana'dan on bir saattir. Burada Lahyun adı verilen bir köprü vardır. Bu köprüden hacılara su getirilir. Bir kale ve havuz bulunur. Burada sel olmasından korkulmaktadır. Bir rivayete göre hacılar burada yağmura tutulmuşlar ve sadece değerli eşyalarını kurtarabilmişlerdir. Dağın tepesinde bir han bulunmaktadır. Etraf bozkırdır. Yol dört saat kadar çoğunlukla taşlık dereli tepeli zordur. Kudüs'e yakındır ve bazı Araplar eşya getirip hacılara satmaktadır. Suyu azdır ve Katrana'dan getirilmektedir. Bazı yerlerde yağmur suları toplanmakta ve bunlar sucular tarafından hacılara getirilmektedir. Hz Ali'nin evlatlarından Muhammed Hanefi vakası burada olmuştur. Bu mahalde Üzeyr Sultan adında bir mahal vardır. Taşlık bir yerdir. Tavsan çok bulunmaktadır. Şeyh Celaleddin burada gömülüdür.

2.3.21. Zahirü'l-mıktara

Tabut Kurusu'ndan on sekiz saattir. Zahir Süleyman Paşa'nın yaptırdığı bir kale ve havuz vardır. Yolu genellikle zordur suyu azdır. Bazen Katrana'dan getirilmektedir. Zor ve taşlık mahallerden geçilerek ovaya çıkılmaktadır. Ovadan Şuyun Kalesi ve bağları görünmektedir. Ma'an'a giderken yol üzerinde insan başı gibi büyük yuvarlak taşlar vardır. Mensuh Vadisi denilen mahalde harami çoktur.

2.3.22. Ma'an

Eski ismi Maal olan Ma'an Zahir'den on iki saattir. Karşı karşıya iki tane kale vardır. İçlerinde birçok kuyu vardır. Çöle kıyasla iyidir. Burada genelde Ben-i Emin kabilesi yaşamaktadır. Buranın güzel nar, ayva ve inciri olmaktadır. Halk yufka ekmeği pişirip hacılara satmaktadır. Ma'an, Halil'ür-rahman'a yakın olduğundan limon, turunç ve kefter getirip hacılara satmaktadırlar. Buranın suyu çok fakat iyi değildir. Kalelerin bir tanesi Sultan Süleyman zamanında inşa edilmiştir. Bu kalenin etrafında çeşmeler vardır. Ma'an'a gelişi ve dönüş yolları zordur. Yağmur yağar ve geçerken zahmet çekilir. Buralarda Mukbilan ağacı çok bulunmaktadır. Bu ağaç önemli görülür ve bu ağaçtan sepet yapılır. Mukbilan çalılı ve dikenli bir ağaçtır. Bu konakta bir gün kalınmaktadır. Hacıları taşıyanlara burada bahşiş ve yevmiye verilmektedir.

2.3.23. Zahrü'l-akabe

Akabe Başı olarak bilinen Zahrü'l-akabe Şam Akabesi olarak da meşhurdur. Ma'andan on üç saat sürmektedir. Dere içerisinde susuz bir yerdir suyu Ma'an'dan getirilmektedir. Şam Tepesi denilen büyük bir tepe bulunmaktadır. Tepenin yoluna gelindiğinde hacılar bineklerinden indirilmekte ve yürütülmektedir. Tepeden inilmeye başlanınca sakiler hacılara şerbet vermektedir. Burada Osman Paşa'nın yaptırdığı bir kale ve havuz vardır. Kumlu ve taşlı bir yerdir. Burada baytar çok bulunmaktadır. Tepeden inilince yol zorlayıcıdır. Yolda tek parça çakmak taşları bulunmaktadır. Tepe geçildikten sonra üç saat taşlı boğazdır. Boğaz geçilince düz bir alan vardır. İki tarafı kömür gibi siyah dağlar olan bir boğazdan tekrar geçildikten sonra Çekihan'a varılır. Hac Paşası hac dönüşü burada hacılardan ayrılmaktadır.

2.3.24. Çekihan

Bilinen adı ile Tabilliyat Zahrü'l-akabeden on beş saattir. Susuz bir yerdir. Abdullah Paşa'nın yaptırdığı bir kale ve havuz vardır. Kalenin dibinde az miktarda su çıkmaktadır. Su bulunmaz ise buradan alınmaktadır. İki tarafı taşlıdır. Dağların önu kumsal olmakla birlikte bilmeyenler tarafından deniz sanılmaktadır. Zatü'l-hac'a gelince üç saatlik yol düz ve sonrası taşlıdır.

2.3.25. Zatü'l-Hac

Çekihan'dan Zatü'l-hac on dört saattir. Sultan Süleyman zamanında bir kale ve havuz yaptırmıştır. Kalenin içinde kuyu bulunmaktadır kuyudan çıkan su ile havuz doldurulmaktadır. Bu kuyular Ben-i Selim kabilesine aittir. Burada yaban hurması çoktur. Karsısındaki dağa Kubbe-i Hacer denilmektedir. Buralarda tek parça çakmak taşları bulunmaktadır.

2.3.26. Fa'l-bayta

Birçok adı olan Fa'l-bayta Zatü'l-hac'dan on üç saattir. Kumsal bir mahaldir. Ortasında bir tepe vardır. Bin yüz yetmiş bir senesinde burada hacılar Araplar tarafından yağmalanmıştır. Konağın yan tarafında, dağın içerisinde bir mescit ve minber vardır. Kalesi ve havuzu yoktur. Taşlık bir yerdir ve suyu Zatü'l-hac'dan getirilmektedir.

2.3.27. Asi Hurma

Bilinen adı ile Tebük Fil-Bayta'dan on iki saattir. Peygamber Efendimiz Gaza için buralara gelmiştir. Sultan Selim zamanında yapılmış bir kale ve havuz bulunmaktadır. Havuzun içinde bir su gözü vardır ve suyu çoktur. Kalenin içinde büyük bir incir ağacı ve altında bir su vardır.

Kalenin dışında incir, nar ve ayva ağaçları çoktur. Burada üzüm, patlıcan ve kabak dahi yetiştirilmektedir. Hz. Ömer zamanında Medine'den buralara kadar ziraat yapılmaktadır. Bura için Şu söylenmektedir. Hz. Şuayip buradakileri imana çağırmıştır. Bir kısmı inanmış inanmayanlar ise Allah tarafından helak olmuştur. Bu mahallerde Peygamber Efendimizin salâvat eda ettiği ve namaz kıldığı belirtilmektedir. Düz mahallerdir. Akarsuları bulunmaktadır. Buralarda Araplar yaşamaktadır.

2.3.28. Mekabir-i Kalenderiye

Bilinen adı ile Akabe-i Haydar Asi Hurma'dan on üç saattir. Susuz bir yerdir. Osman Paşa'nın yaptırdığı bir kale ve havuz vardır. Suyu az olduğunda bazı zamanlarda Asi Hurma'dan getirilmektedir. Buralarda kömür gibi siyah dağlar vardır. Ancak iki katarın geçebileceği bir boğaz bulunmaktadır. Hacılara Araplardan zarar gelmesin diye buradan gecene kadar asker tarafından korunmaktadırlar. Yolda

yuvarlak siyah beyaz taşlar bulunmaktadır. Bunların Eyüp Peygamber'den düşen kurtlar olduğu söylenmektedir.

2.3.29. Ahızra

Bilinen adı ile Hiyle Mekabir'den on iki saattir. Sultan Süleyman zamanında yapılan bir mescit vardır. Bir tane kalesi ve beş tane havuzu vardır. Kaledeki büyük kuyudan su çekilerek kalenin dışındaki havuzlar doldurulmaktadır. Su gayet iyidir. Bu sudan bazıları birkaç konak götürmektedir. Rivayete göre bu kuyunun suyundan Eyüp Peygamber yıkanmış ve vücudundaki kurtlar düşüp taş olmuştur. Buralar Eyüp Peygamberin makamıdır. Kalenin içinde Haydar Baba'nın mezarı vardır ve ziyaret olunur. Şam halkından yirmi kişi kaleyi korur ve havuzları doldururlar. Korunmazsa Ben-i Lam kabilesi kuyuları doldurmaktadır. Hz. Ali'nin burayı fethettiği rivayet edilmektedir. Buradan giderken bir boğaz geçilmektedir. Boğaz üç saat sürer ve bundan sonra beş saatlik yol düzdür. Boğazdan çıkılınca sakiler hacılara şerbet dağıtmaktadır. Burası Şam ile Mekke arasının tam ortasında yer almaktadır.

2.3.30. Bürke-i Muazzama

Adına Esed vadisi de denilmektedir. Ahızra'dan on yedi saattir. Suyu yağmur olduğu zamanlarda bulunmaktadır. Büyük bir havuzu vardır. Boyu tahmini üç bin ziradır. Tamire muhtaç harap bir şekildedir. Eyub Padişahlarından Melik Muazzam İsa Bürke-i Belkis adında bir havuz yaptırmıştır ve buranın adı bu nedenle Bürke-i Muazzama olmuştur. Eğer havuzda su bulunmaz ise Ahızra'dan getirilmektedir. Bir kale vardır. Buralarda Ebu Candar adında bir yer vardır. Bu yol üzerinde mukbilin ağacı çoktur. Darü'l-hacre giderken yol kumlu ve düzdür. Yol üzerinde taşlar çoktur. Bazı yerlerde kızıl renkte kayalar vardır.

2.3.31. Darü'l Hamra

Bilinen birçok adı olan Darü'l Hamra Birke-i Muazzama'dan on sekiz saattir. Osman Paşa yüz altmış yedi tarihinde bir kale altmış sekiz tarihinde bir havuz inşa etmiştir. Hacılara bu mahalde hatemlik taş toplanır. Taşlık bir mahaldir. Burada Şakkül-acuz adı verilen mahal beş saattir. Yol üzerinde birçok yerleşim bulunmaktadır. Bunlardan biri olan Küçük Kaya'dan hacı kabilelerinin yolları doğruya doğru dönmektedir. Darü'l Hamra'dan Medayin-i Salih'e kadar yol tehlikelidir. Yol üzerinde düz kayalar bulunmaktadır. Bu kayaların üzerinden

yürürken develerin ayakları kaymaktadır. Hz. Salih mucizesi devenin çıktığı yerdir. Boğaz çıkıldıktan sonra Hz. Salih'in mucize gösterdiği yere varılmaktadır. İki tarafı yalçın kayalıktır. Buradan sonra hızlı bir şekilde tüfek sıkarak geçilmektedir. Bunun sebebi ise develerin başka devenin sesini duyarak yatıp kalmasını engellemektir. Buranın halkı Hz. Salih'ten mucize istemişlerdir. Taştan deve çıkarması talep edilmiştir. Hz Salih kayadan deve çıkarmış ve bu deve bir yavru doğurmuştur. Bazıları imana gelmiş. Gelmeyenler deveye zarar vermişlerdir. Devenin yavrusu tekrar kayaya girip kaybolmuştur. İman etmeyenler Allah'ın gazabına uğramış ve yok olmuşlardır.

2.3.32 Medayin-i Salih

Bilinen adı ile Kura-i Salih Darü'l Hamra'dan on dokuz saattir. Tanınmış bir yerdir. Nuh Tufanından sekiz yüz altmış dokuz sene sonra Semud kavmi burada helak olmuştur. Yol üzerinde hala evleri vardır. Binaları tek parça oyma taştan yapılmıştır. Burada kale ve havuz vardır. Kalenin içinde bir büyük su kaynağı bulunmaktadır. Havuz buradan doldurulmaktadır. Limon, turunç ve balçık hurması yetişmektedir. Bunlar hacılara satılmaktadır. Buradan Ala'ya giderken yolun çoğu düz ve kumsaldır. Bazı mahaller taşlık ve iniş yoktur. Ala'ya bir saat kalınca yol ağaçlık ve sazlıktır. Giderken kum tepeleri aşılır ve Salih Kavmi'nin yaşadıkları binalar görülür. Burada suları içebilen kuyular çoktur. Hz. Cabir'den rivayet olduğu üzere Hz. Peygamberin bura ile ilgili sözleri vardır. Burada bir gün konaklanır ve taşıyıcılara yevmiye ve bahşişler verilir. Bazen Medayin-i Salih'den Ala'ya gitmeden başka bir yol takip edilir ve Zümrüd Kalesi'ne varılır. Bu yol zahmetli ve tehlikelidir.

2.3.33. Ala

Medayin-i Salih'ten Ala dokuz saattir. Akarsulu, bağ ve bahçeleri olan harmanlık bir yerdir. Limon, turunç, portakal, ağaç kavunu, karpuz ve salatalık çoktur. Sultan Süleyman zamanında yapılan bir kale bulunmaktadır. Burada Müşfik adında bir vadi vardır. Peygamber Efendimiz Hayber'e geldiklerinde buraya yakın olan boğazı askerlerin set yaptığı görülmüştür. Peygamber Efendimize askerlerin geldikleri söylenmiş ve onlar asker değil taştır dediği ve onların cümlesinin taş olduğu rivayet edilmektedir. Buranın ahalisi sert olduğundan aralarında gezilmemelidir. Suyu iki konak öteden getirilmekle birlikte güzeldir. Buradan Beyar-ı Ganem'e giderken iki tarafı kayalık boğazdır. Boğazı çıkınca kum ve taşlıktır.

Mukbilan çoktur ve burası tehlikelidir. Boğaz iki saat sürmekte ve oradan sonrası düz kumsaldır. Bazı yerler çoraktır ve burada yabancı servi yetişmektedir.

2.3.34. Beyar-ı Ganem

Bilinen adı ile Tavamir Ala'dan on saattir. Kale ve kuyusu vardır. Yakını büyük bir sahradır. Zor bir boğaz vardır. Yolun çoğunluğu ormanlıktır diğer tarafı dağlardır. Burada su bulunmadığı takdirde Ala'dan getirilmektedir. Hacıların zahmet çektiği bir mahaldir.

2.3.35. Zümrüd Kalası

Bilinen adı ile Şihab-ı Ahmer Beyar-ı Ganem'den on saattir. Bir kalesi ve havuzu vardır. Azimzade Mehmed Paşa hac paşası iken hepsini tamir etmiştir. Yolun iki tarafına yakın sular vardır. Bu suları getirip hacılara dağıtırlar. Ebu Cehil adı verilen lezzetli karpuz ve kuzukulağı vardır. Zümrüd kalesini Melik İsmail'in annesi Zümrüd Hatun yaptırmıştır. Kuyuyu bile o kazdırmıştır.

2.3.36. Valide Kuyusu

Bilinen adı ile Sa'abüt-ta'ame Zümrüd Kalesi'nden sekiz saattir. Sa'abüt-ta'ame deve kuşu yuvası demektir. Osman Kalesi ve havuzu vardır. Buradaki kuyuyu Sultan Ahmed'in annesi yaptırmıştır. Bundan başka bazı kuyularda bulunmaktadır. Suları derindedir. Buradan hediye'ye gider iken taşlıktır. Kumsal bir boğaz geçilir. Mukbilan çoktur.

2.3.37. Hediye Aşması

Valide kuyusundan Hediye Aşması on iki saattir. Süleyman Paşa'nın yaptırdığı bir kale vardır. Sulu mahaldir. Sağlıklıdır. Genellikle Cirid Paşası hacıları bu mahalde karşılar. Burada Osman Paşanın yaptırdığı Anter adında bir kale vardır. Peygamber Efendimiz Hayber gazasına giderken ashabı onun için buraya hediye getirmiş ve o nedenle bu adı almıştır. Hediye'den çıkıldıktan bir saat sonra Seher Tepesi vardır. Boğaz iniş ve yokuş olup iki saat sürer. Boğaz geçildikten sonra kumsal ve ağaçlıktır lakin yok düzdür. Nahl-tin'e varınca taraf yolun iki tarafı duvar gibi dağlardır. Burası hacıların konak mahallidir.

2.3.38. Nahl-tin

Bilinen adı ile Fahl-tin Hediyeden on altı saattir. İki tepeli bir mahaldir. Osman Paşa'nın yaptırdığı kale ve havuz vardır. Etrafı dağlarla çevrilidir. Selam Kayası adı verilen bir kaya vardır. Peygamber Efendimize selam verdiği rivayet edilmektedir. Şehname'de adı geçen Pehlivan'ın burada yaşadığı belirtilmektedir. Hakanoğlu Nasuh Paşa burada bir kuyu kazdırmıştır. Havası gayet güzeldir. Etrafı ürkütücü dağlardır. Burada yedi tane kuyu vardır. Ala'dan buraya gelinceye kadar su kıtlığı çekilmektedir. Hazırlıklı olunması gerekmektedir. Burada Sinan-ı Muammer ve Hacer-i Sinan adında mahaller vardır. Buralarda asi Araplar yaşamaktadır. Hacılara koyun getirip satmaktadır. Nahl-tinden beş saat sonra bir boğaz vardır. İki tarafı dağdır. Bu konakta üzeri örtülü bir kuyu vardır. Su buradan alınmaktadır.

2.3.39. Vadiü'l-kura

Bilinen adı ile Kızıl vadisi Nahl-tin'den on beş saattir. Kalesinin, hamamının, mescidinin ve bostanlarının kalıntıları hala bulunmaktadır. İki tarafı dağ olan bir ovardır. Su dahi olmak üzere bir şey bulunmamaktadır. Vadiü'l-kura Medine-i Münevvere'ye sınırdır. Buradan içeride veba hastalığı olmamaktadır.

2.3.40. Ceref

Ebyar-ı Hazret-i Hamza olarak da bilinen Ceref Vadiü'l-kura'dan on bir saattir. Hz. Hamza'nın bir mescidi ve kuyusu bulunmaktadır. Sulu bir yerdir. Buradan Medine'ye giderken bir boğaz bulunmaktadır. Bu boğazdan çıkılınca Medine'nin kalesi görünmektedir. Yakınında bikre adında bir köy vardır. Buranın bostanları Ayn-ı Zerka Irmağı'ndan sulanmaktadır. Ceref Medine'ye sınırdır. Burada vücudun temizlenmesinin, imkân olursa gusül abdesti alınmasının gerekliliği ve temiz kıyafetlerin giyilmesi söylenmektedir. Hz. Hamza'nın kabri burada bulunmaktadır. Bunun yanında birçok İslam şehidinin de kabirleri burada bulunmaktadır.

2.3.41. Mescid-i Nebeviye Gelindiğinde

İnsanlar dilleri döndüğü kadar dua etmelidir. Buralara gelindiğinde kalmak Allah'ın farzıdır. Buralara gelenlere Allah rahmet eyleyecektir. Buraları ziyaret etmek, peygamberi hayatta görmek gibidir. Hacılar salavat getirip, Minber-i Şerif'te iki rekât namaz kılmalıdır. Hacılar sonra Allah'ın halifesi diye salavat getirerek

Hazret-i Ömer'in huzuruna varıp niyaz etmelidir. Bunun ardından Hazret-i Fatıma'nın huzuruna varıp huzuruna varıp edep ile selam verip niyaz etmelidir.

2.3.42. Fi-ahkâm-ı Medine-i Münevvere

Hazret-i Muhammed burada defnedilmiştir. Hazret-i Peygamber'in yaratılışı bu topraklardandır. Bu topraklar Kuran-ı Kerim ile fethedilmiştir. Buralarının şifalı topraklar olduğu bilinmektedir. Bu topraklarda birçok hastalık görülmemektedir. Mescid-i Saadet'te taharet alıp iki rekât namaz kılan kimse ateşten ve azaptan kurtulacaktır.

2.3.43. Medine-i Münevvere'nin İsmi Şerifleri

Medinetü'r-resul ve Tayyibe gibi doksan beş tane isimle anılmaktadır. İklim-i Sani'de bir mekan-ı müstevide bulunmaktadır. İstanbul'dan uzaklığının üç yüz seksen iki mil olduğu bildirilmektedir. Kalesinin dört kapısı vardır. Birinci Şami Kapısı'dır. İkinci Kible Kapısı'dır. Üçüncü Mısır Kapısı ve dördüncü Cuma Kapısı'dır. Mescid-i Nebevi'de Hazret-i Aişe'nin evi bulunmaktadır. Burası Hazret-i Muhammed'in Hakka yürüdüğü yerdir. Burada defnedilmiştir. Bu mübarek mahalde Hazret-i Ebubekir ve Hazret-i Ömer'in mezarı vardır. Etrafı perde ile çevrilidir. İç tarafında duvar vardır. Dışarısı pirinç yaldızlı şebeke ile çevrilmiştir. Bu şebekenin yanında Hazret-i Fatıma'nın mezarı vardır. Şebeke-i Şerif'in dört kapısı vardır. Birinci kapı Tevbe Kapısı'dır. Bu kapı Kible tarafındadır. İkinci kapı Vukud Kapısı'dır. Geceleri burada kandil yakılmaktadır. Üçüncü kapı Hazret-i Fatıma'dır. Burada cuma geceleri ve bazı geceler bahhur yakılmaktadır. Dördüncü kapı Tehiyya Kapısı'dır.

Medine-i Münevvere'de birçok meyve yetişmektedir. Burada hurma çeşidi çoktur. Doksan iki çeşit hurma olduğu söylenmektedir. Patlıcan, karpuz, üzüm, turunç, limon, şeftali ve incir bulunmaktadır.

2.3.44. Güristan-ı Baki-i Şerif

Burası kalenin Cuma kapısı tarafındadır. Burada bir mezarlık vardır. Birçok İslam büyüğü burada gömülüdür. Peygamber Efendimiz şöyle demiştir; bir kimse bizim kabrimizde bize komşu ise ona kıyamette şefaah ederim. Burada Hazret-i Osman'ın, Hazret-i Abbas ve Hazret-i Hasan'ın mezarı bulunmaktadır.

Kısacası, Mehmet Edip bin Mehmet Derviş kaleme aldığı bu eserde Hacda yapılması gerekenleri ve okunması gereken duaları belirttikten sonra Üsküdar'dan

başlayarak yol güzergâhını anlatmaya başlamıştır. 7 Eylül 1776 tarihinde Maltepe'den çıkarak Kartal'dan itibaren menzillerin özelliklerini açıklamaktadır. Menzillerin bulunduğu yerleşim yerlerinde bulunan camilerin, hanların, hamamların, kuyuların, köprülerin, evlerin, havuzların, dükkânların sayılarını vermiştir. Bu yapılardan bazılarının banilerinden bahsetmiştir. Bunların yanında farklı yapılar var ise bunlardan da bahsetmiştir. Mesela Kartal'da bulunan bir boyahaneyi zikretmiştir. Ayrıca ilgisini çeken yapıların özelliklerine de değinmiştir. Nitekim Gebze'deki Kara Mustafa Paşa'nın yaptırdığı caminin altmış kandilli ve zümrüt süslemeleri olan bir avizesinden bahsetmesi buna örnek verilebilir.

Yazar iki menzil arasındaki mesafeleri de belirterek aralarında bulunan yerleşim merkezlerinin adlarından ve özelliklerinden söz etmiştir. Yol güzergâhının gidişe elverişli olup olmadığını, hacıların yolda çektikleri zahmetleri anlatmıştır. Geçtiği yerlerin coğrafi özelliklerini, dağlarını, yaylalarını, ovalarını, ırmaklarını, körfezlerini ismen belirtirken bazılarında ise betimlemeler yapmıştır. Yol üzerinde bulunan kutsal mekânları ve ziyaretgâhlardan bahsedip bazı mahallerde meydana gelen mucizeleri beyan etmiştir.

Diğer yandan menzillerde bulunan su miktarı, su yok ise nereden getirildiğini, bu yörelerde hangi meyvelerin yetiştirildiğini, hangi ağaç türlerinin olduğunu da yazmaktadır. Bazı yörelerde yetişen ürünlerin ve yapılan malzemelerin yöre halkı tarafından hacılara satıldığını belirtmiştir. Ayrıca, bazı yörelerde yapılan el sanatları hakkında bilgi verdiği gibi, evcil veya yabani hayvanlardan da bahsetmektedir.

Sonuç olarak, Mehmet Edip bin Mehmet Derviş'in eserinin hem tarihçiler hem de coğrafyacılara için önemli bir kaynak olduğunu söyleyebiliriz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYON METNİ

3. Behcet'ül Menazil

(v. 1, s. 1)

Bismillahirrahmanirrahim

Elhamdü-lillah el-lezi emerna bil-hac ves-salât-ü ves-selam ‘ala Seyyidina Muhammed el-lezi beyyene kadiyet-ül hac ve ‘ala alih-i ve ashabihü’l-lezine hüm etba’uh bi-ikametü’l-hac ve ba’de sene hicriyye Sultan-ül Enbiya-i Vel-mürselin ve Resul-ü Rabbü’l-âlemin a’niye Hazret-i fahrü’l-âlemin Muhammed-ül Mustafa ‘Aleyhi afdalü’s-salâvat ve ekmelü’t- tahiyyadan bin yüz doksan sene müruründe Hak Sübhane ve Te’ali Cellet kudretin (Vallah-ü ‘ala-n-nasi Haccü’l-beyte menistata’ ileyh sebila) ila aher ayet’e emr-i lazım ila etbai’na imtisala Asitane-i ‘Aliye’den bu ‘Abd-i Halil El-bosnai El-hac Mehmed Edip Bin Mehmed Derviş Hacc-ı Şerife ‘azimet itmem ile İstanbul’dan Mekke-i Mükerrreme’ye varıncaya kadar Beynahüme’de vaki’ medayin ve kasabat ve şehir ve kariyelerin mesafelerinin ne mikdar olduğu ve evsafları ve ziyaretgâhları ve kütüb-i fikhiyyeden ‘ala kadarü’t-taka cem’ olunan menâsik-i hacc-ı şerif nefan lel-‘azimin tahrir ve terkim ve Behcet-ül Menazil tesmiyesiyle iş bu varakça cem’ ve tertib ve tesvid kılındı. Evvela hacc-ı şerife niyet ve ‘azimet iden zata lâ-büdd ve lazımdırki Cem’-i zünub ve hatayasından tevbe-i nasûh ile tevbe ide tevbe-i nasûh kişi geçmiş zamanda

(v. 2, s. 1)¹ irtikab ittiği günahlarından nâdim ve pişman olub gelecek zamanda ibda-i evvel tevbe eylediği günâha rücû’ itmemeği can-ı gönülden ‘azm u kasd itmektir. Pesi tâ’ib bu misillü tevbe ider ise Allahu Teâlâ Celle ve Celâlehü dahi rahmet ve mağfiret buyurub fevz-i azime müstehak olur. İş bu zikr olunduğu üzere taibin tevbesi makbuledir. Merdude değildir. Bade’l-avdet vatanına kudûm ittikten sonra kalbini imtihan idesin ki dar-ı gururdan ba’id olub Hak Te’alaya kurbiyyetiyle hâsıl eyledik. Yahud dar-ı zilletde dahi ziyade karar eyledik. Ol rah-ı sa’adete ‘azimet iden kimseye ihlâsı tam lazımdır. Riya ve sem’a olur. Umurdan ictinab eyleye kurbiyyeti kasdeyleye bir Salih-i mütedeyyin kimesne ile refik ola ve mümkün mertebe rızkı helal tedarik ide zira rızk-ı helal insanın kalbinde nurunu mücelli ider. Hac yolunda ticaret teşvişden hali olmamakla terki evladır. Ekil ve

¹ Eserde ilk varak, ayrı iki varak numarası verilerek kaydedilmiş olup, eserin bundan sonraki kısımları her iki sayfa bir varak numarasıyla kaydedilmiştir.

şürbini ve sa'i mertebe vüs'at üzere ide refiklerine ve mekâresine rakîka ile muamele eyleye ükkâm ve hüddam vesairlerin hilaf-ı amellerine tahammül iden hüsn-i hulk ile muameleye sa'i iden gavga afet-i lisanından olduğu için hazer idüb tilavet-i Kur'an ve salâvat ve istigfara meşgul ola. Eskice libas ile girûb Rabb-i Gafurun râhı olduğu zâhir ola ve ol tarafda masraf ittikçe safâ-yı hâtır ile sarf ide mukabelesinde ahireti ide

(v. 3, s. 1) ve sefer-i rah Beytullah'a seferi Bikabe-i Mihail bir sefer olmağla evlad u iyâl ve ehibbasını hin-i veda'da sekerat mevti tezekkür idüb helalleşe ve vatanından hurûcda dar-ı dünyadan güzâr ideceğini tefekkür ide ve dâbbesine bindikde muhammil tabutu hatırına getüre ve mikatda ihram giydikde gûna gün elbise-i fahrin terk idüp akibet bir kefen ile kalacağında fikr ide ve ba'd-e'l-ihrâm lebbeyk ٱ olduca ruz-ı cezada nida-i Allahım icabeti tezkir idüp her if'al akvalini ve sa'i mertebe şer'i tatbik itmede haccı şerif'e azim olan kimseye layıkdır. Hazret-i Fahr-i âlem Sallallahu Aleyhi ve-sellemden mervidir ki üzerinize edâsı lâzım ve farz olan haccın edasında acele iden zira sizden biriniz bilmez ki ne hâl mani' zuhûr idüb eda-i farzdan sizi men' ide ve yine mervidir ki ol kimesne ki mâlik-i nisâb olub ve eda-i hac'dan mani' olur. Bir şeyini zuhur itmeye veyahud bir mercin arz olub abaya zehayiden men' itmeye veya bir zalim padişah olub anın zulmünden kalmış olmaya eda-i hac fevt ola ol kişi dilerse Yahudi ölümüyle olsun ne'uzu-billah amma bu ma'nadan fehm olunmaya ki Yehud ölümüyle ölsünler dimek küfri-eş'ah eyleye bir mü'min farz-ı inkâr itmeye anın add itmemekle kâfir olmaz. Meğer inkâr ide bu hadis tatbikinin mefhumu ziyade günah olduğuna niyaz tehdidde mübalağadır.

(v. 3, s. 2) Malum ola ki ferâiz-ullah te'hîr itmeyeler. Husûsiyle hac ola zira ma'lûmdur ki dünya bir karar üzere değildir. Bir mâni zuhûr itmeden edâsına gayret ideler. Fırsat fevt olduktan sonra teessüf faide itmez. Hac-ı vahit yigirmi gazveden afdaldır deyü Şeri'de mastûrdur. Hadis-i Şerifde gelmişdir ki (Hacc-ül Beyt fei'n-nel hacc yef'al-ül es kema yef'al-ül mâ-i ed-derrin) yani Hac iden zira Hac su kiri pâk ittiği gibi günahda pak ider. Şer-i şarihi Seyyid Ali Zade dir ki nice büyük günahlar vardır ki 'Arafatda vukufdan gayri ol günahlar mağfûr olmaz. Cenab-ı Resul-ullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'den suâl itmişler ki Hacc-ı Şerif'de ilk nedir sa'adete buyurmuşlar. Fukara ve mesakine ta'am virmek ve bilüb bilmediğine selam vermek ve tekellüm eyledikte müla-bahs ile sevilen ve hiçbir kimseye ezâ ve cefâ itmemek. Sultan-ı serir-i irşad 'aleyh-i salavatü'l-ibâd buyurduğu mervidir. Üç kimsenin du'ası makbûldür. Biri mazlûm du'ası zalim üzerine biri seferde olanın du'ası mukîm

üzerine biri ebeveynin du'âsı evlad üzerine dahi tarikde salâvat-ı mefruzayı terk veyahud kazaya koymakdan ihtiraz idelerki Hakk Subhânehu ve te'aladan mağfîret taleb ider iken 'akabe müstehak olmaya ve namazın sünnetlerin zaman ızdırabda terk ca'izdir. Amma vakt u saatde terkenden hazer oluna. Seferde kasr-ı salât mesailleri keteb-i fikhiye de mufassalan masturdur.

(v. 4, s. 1)

Kasr-ı salât lil misafir

İcmal-i misafir şol kimseye dirler ki olduğu mekândan seyr-i vasıta ile üç gün üç gice gide istirahat ile kat' olur. Mesafeyi kasd ettiği halde mekânında 'imranı tecavüz ittikte Kasr-ı Salât ider deryada itidal-i rih ile üç gün üç gicelik tarikdir. İmam-ı Azam Hazretleri katında bahrde iki gün karada üç gün mikdarı seferdir. İş bu tarik seferde dört rek'ât olan farz namazların ikişer rek'âtı kasr olur amma iki rek'ât sabah namazı farzı ve üç rek'ât akşam namazı farzı kasr olunmaz. Dahi sünnetlerde kasr yokdur. Kasr-ı salâvat da sefer-i ta'at ile sefer-i ma'siyet müsavidir. Yani farkı yokdur. Bir mahalle nüzûl idüb eger ol mahalde on beş gün ikamet ider ise ol kimse mukîm olur. Salât-ı kasr itmez ama ikamete niyet itmediği suretde misafirdir. Misafir kasr olunan namazı tamam kılması mekrûhdur. İmam-ı Azam Efendimiz Hazretlerinden menkuldür. Dört rek'ât farz olan namazı seferde tamam kılub kasr itmeyan kimse günahkâr olur ve sünnete muhalefet ider ve dahi misafir seferinde üç gün üç gice mesti üzerine mesh ider meshin ibtidası abdesti bozulduğu vakitdir.

Mesh ve adhiya ve savm lil-misafir

İntihası ol vakitten üç gün üç gicenin tamamındadır. Misafir için adhâya kurbanı sakıtdır ve savmını iftar ider lakin misafire zarar itmeyan savmını tutmak afdaldır. Deve üzerinde nafîle namaz kılmak bila-'özü ca'izdir. Amma feraiz ve vacibat bila-'özü ca'iz degildir. İlla özü ola marid olub da rükûya ve nüzule kudreti olmaya yahud katı pir ve katı ola yahud

(v. 4, s. 2) hatun olub rükûb ve nüzule itdirecek mahremi dahi olmaya yahud nüzul ettiği vaktinde kafileyeye yetişmeyüb elem çeke ya haramiden havfî ola iş bu suretlerde su olmaz ise teyemmüm idüb deve üzerinde ima ile eda ve salâvat itmek ca'izdir. Eger mahfe ve taht-ı revan olsa yine ala't-tarik ima ile kıla rükû' ve sücut ile kılmak ca'iz degildir. Amma eger mahfe ve taht-ı revan duruken altına bir ağaç dikile üç yere girmiş olsa ol-zaman rükû' ve sücut ile kılmak ca'izdir. Deve üzerinde namaz kılmak için istikbal-i Kible ca'iz degildir. Devenin başı ne canibe döner ise o canibe kıla amma sefinede Kible şarttır ki hilafınadır. Namaz iken yine Kibleye

tevcih lazımdır. İtmez ise namazı fasiddir ve dahi hanesinden çıkub mahrem alacak mikata varınca mahreme teşbiye eyleye ya'ni şer-i tahrir ittiginden teverru' itmek layıktır ve dahi hacı menzilinden çıkub akraba ve ehibbasını veda'da istivda' Allah dine kûm ve savatikûm ve 'amalikûm diye Hazret-i Enbiya Sallallahu Te'ali Vesellem Efendimiz Hazretlerinden mervidir ki sefere murad iden kimseye kayü'llah ve ke-nekka zevvedekü'llah et-takva ve gafere zünûbek ve veccehek ila'l-hayr innema tevecceht-ü deyü buyururlar idi. Hacı menzilinden çıkub ihrama dâhil olunca sekiz sünneti hacının menazilinden ihrama varınca lazım olan sünnet-i şerifeleri şerife vardır. Evvelki maldadır. İmdi layık olan tevbe ve redd-i mezalim ile ibtida eyleye deyü **كُفْرًا** kaza ve nafakası üzerine lazım olanların vakt

(v. 5, s. 1) rücu'a degin nafakaların 'irad eyleye dahi yanında olan ve dayfi **رَاجِعًا** red baba mezalimi ser ve tarik-i tabib helalden ba netice istihsab-ı mal eyleye ayab-ı zehabiden kâfir ve müsematına vafi ola belki fukara ve su'faya müvasat idecek mikdarı mal ittihaz eyleye dahi menzilinden kabl-el huruc bir şeyi tasdik eyleye dahi dimişler ki tasdik olunacak meblağ yedi adet fakire virile tarik selamina sebeptir ve nefsi için bir hayvan koyunu iştira eyleye hamle kuvvi olub zaîf tari olmaya iştira eylemez ise kira eyleye ve kalil kesir her ne tahmil ider ise mekârine rızasını tahsil eyleye hayvanına rıfk ile mua'mele eyleye takat getüremediği nesneyi tahmil itmeye mesela mahmel gibi üzerinde kadar olduğu merşibe tevmi terk eyleye vukuf-ı tavil itmeye ve ba'zen nüzûl idüb hayvanına istirahat ittire mekâriye ihsan ve ria'yet ecr-i cezil olur. Her halde hayvana ve hayvan sürücüsüne rıfk ile mua'mele idüb gönüllerini almak lazım gelür. İkincisi refikdedir. Gerekdir ki birer refik-i salih iltimas eyleye ki muhabbet-i hayr olur evvel emirde nisyan tari olsa tezkir ve ia'net eyleye eğerçi **اَكْرَمِي** 'arz olsa tezkir teşci ve eğer 'aczi olsa takvit ve eger dayk-ı sadrı arz olsa sabr itdire. Üçüncü menzilden hurucda iken iki rek'ât namaz kıla fetâva-yı tahriye sahib-i zikr iderki rek'ât-ı evvelde ba'd-el Fatiha kul ya eyyü hel kâfirun suresini tamamen

(v. 5, s. 2) ve Rabbena lâ tuziğ kulûbina ba'de iz hedeytena vehhiblena mil-le-dünke rahmete inneke ente'l-vehhab okuya rek'ât-ı sanide ba'del Fatiha sure-i ihlâsı Rabbena 'âtinâ mil-le-dünke rahmete ve heyyi' lena min emrina reşada 'ayetini okuyub namazdan ba'del ferâğ Cenab-ı Vacibü'l-vücut kalbi halisane ile du'alar ide. Elini yüzüne sürüp hane derunundakiler ile veda'laşub evvela sağ ayağını kapudan dışarıya çıkartmaktır. Hazret-i Peygamber Efendimizden rivayeten yevm-i esneyn yahud yevm-i hamîs de çıkmak müstehabdır. Dördüncü canesi yanına gele Bismillahi

tevekkelt-ü ‘ala Allah la havle vela kuvvete illa billahil ‘aliyyül ‘azim deyüb ve sair ed’iyei hayriyeden bildiğini kıraat eyleye. Beşincisi rükûbda rahleye rükûb vakti evvela Bismillah ve Billâh ve Allahû ekber tevekkelt-ü ‘ala Allah vela havle vela kuvvete illa billahil ‘aliyyül ‘azim maşallah kân diyerek hayvanına binmek lazımdır. Altıncısı nehare hararet geldikde nüzûl eyleye ekser seneleri leyl de daimen her menzilde cenebe-i tazarru’ niyaz ider du’alar okuya. Yedincisi kafilede münferid olmaya taki bir kazaya isabet itmiye ve refiklerinden ayrılmaya ve gice de dahi ihtiyat üzere olub konak mahallerinde uzun uykuya yatmaya uyumak lazım gelse bile gayet hafif suretde uyumağa gayret ide. Eger refikleri oturur ise çünkü bu mahallerde uyku münavebe ile uyumak lazım gelür. Sekizincisi bir ziyaret mahalline gidülse üç kere tekbir getirüb salâvat-ı şerife ve sair edi’ye-i hayriye okuyub ziyaret eyleye.

(v. 6, s. 1) Hacc-ı şerife tezevvüc üzere takdim olunur ve hacc-ı şerife-i atiyeye te’hir iden eimm olur ve Hac için istikraz ca’izdir. Şübhe olan mal ile Hac iden kimsenin haccı sahihdir. Lakin haccı mebrûr olmaz hable-i şer’iyye ile ol malı tebdil lazımdır. Menheb-i Hanbelide haram mal ile hac ca’iz olmayub eger itdi ise tekrar mal-ı helal ile i’ade ider. Amma mezheb-i selasede bir kimse haram mal ile hac itse nafaka ve libas haram olmak ile lakin haccın şurutu mevcut olsa farz sakıt olur. Amma mebrur olmaz münasib dünyeviye ve kasavatdır.

Haccı te’hire mani’ olmayanlar

— tevlit ve hitabet ve imamet ve bu misillü nesnelere haccı te’hire mani’ meşru’ olmaz. Hacc-ı şerife gitmekle bu mezkûrata yeddimden nez’ olur deyü haccın sukutuna yahud tarafından bedel ba’sine özür olmaz. Bir kimseye hac farz olsa sahib-i mezheb İmam-ı ‘Azam Hazretleri ve İmam Yusuf Hazretleri katlarında ‘ala kadarü’l-sünne hac itmek vacib olur. İtmeyüb te’hir ider ise eimm olur.

Haccın faraziyeti

Şahadeti makbul olmaz ta hac idinceye kadar fâsıklar hükmü icra olunur. Bir kimseye hac itmeye yanında havaic-i ehliyesinden fazla mal olur ise ol kimseye hac farz olur. Hacc-ı mutlak farz olması nukud-u mevcudeye mahsus degildir. Sair emlakı dahi hesab olunur. Mesela bir kimsenin bir menzili var kiraya virir yahud ‘ariyet virir ya kavli var hizmetine ihtiyac yok ya libası var giyemez yahud kitabları var ihtiyacı yok bağı bağçesi var mahsülüne muhtac değil bu misûllüleri

(v. 6, s. 2) bey’ ittikde hacc-ı şerife vefa ider ise üzerine hac lazım gelür. Baki emlakı kıyas oluna imam Muhammed ‘Aleyhü’r-rahme kavli üzere kitab-ı fikhide mufassalan masturdur. Avret üzerine hac farz olub mahremi yahud zevci olmasa

yahud olub da mea'n hacca gitmekle aba itseler mahremsiz avret hacca gitmek haramdır.

Hacc-ı Şerif

Eger kendi ile Kâ'be-i Mükerrema ma-beyni üç günlük yahud ziyade mesafe var ise eger bila-mahrem hac ider ise hac ca'iz olur. Amma bila-mahrem sefer eylediğinde ahid olub 'azaba müstehak olur. Belki bu misillû zamanun sabr ide kendüye 'özü gelince bi-nefsha gitmekden 'aciz oldukda tarafından bedel-i ba's ide eger fevt olur ise vasiyet ide eda-i hac eyleye farz sakıt olur. Amma kabl-i mevt ba'd-i ba's olub el-bedel-i muharrem yazucu olub ol hatunu getürecek olsalar evvela ittirdiği bedel hacc-ı nafıleye olur. Hac itmek lazım gelür avretin Hacca getürdiği mahreminin nafakası avretin üzerine lazımdır. Zevcin izni yok iken avret-i mahrem ile hac ider. İmam Şafi'i katında zevc için avreti sefer-i hac'dan men' vardır. Zira' hacca hurucun hakkı zevciyete fevt olur. Ol ecelden men' olunur didi. Bizim delilimiz hakk-ı zevc-i feraizde zayı' olmaz.

Hac fitre ve

Amma nevafilede men' itmek vardır. Eger fakir olan kimse hac itse ba'de kendüye

(v. 7, s. 1) gına gelse tekrar kendüye hac itmek üzerine farz olmaz amma hac ve azadsız kul hac itseler sabi-yi baliğ kul azad oldukda her birinin üzerlerine tekrar hac itmek farz ba'zı kimseler ba'del-hac ne'uzu-billâh mürted olsa yahud kelime-i küfr tekellüm eyleseler ba'de tecdid-i iman eyleseler tekrar hac itmek farz olur. Ba'zı kimseler azıksız hacca giderler nice haram nesnelere irtikab iderler halbu ki kendülere hac farz olmamıştır. Namazı terk iderler ve hüccacdan ekmek ve su talep itmekde eza ve cefa iderler ve nice fukara ısı ve soğukdan ve susuzluktan helak olurlar. Kendi nefslerini muhlikiye ika iderler. Anın için ğazaya müstehak olurlar ve zalim kapusuna varub hacca giderim sana du'a iderüm deyü anların haram akçelerin çer itmekle haccı vesile iderler bir fakirin hacca giderim deyü akçe çer itse ol kimseye virmek ca'iz olmaz zira' münahabat-ı mezkureleri irtikâb-ı sebeb olur. Meger kifayet mikdarı vireler amma eger görse tarikde bir fakir ta'am ve suya muhtacdır. Ana virmek lazımdır. Niçün azıksız çıkdın deyü tekdir itmeyeler belki bir daha azıksız sefer-i hacca çıkmak ca'iz değildir diyeler. Sefere sefer didikleri ahlak-ı ricalden sefer-i vehm şahsın hal-i derunini mazhar olduğu içündür.

Fetva-i tebdilü'l-mal

Hacc-ı şerife müteveccih olan zat rahlesine ve Kâ'be-i mükerreme ve Medine-i Münevvere

(v. 7, s. 2) vesair menazil ve merahilde fukaraya tasdik için ifraz ve 'irad eylediği malından şibhe-i hürmet ve muhabbet olacak ol şibhesiz ezale-i vech üzere tasarruf ve tasdike çare var mıdır? El-cevab: bu helal kesülü كسب kimseden farz alub sonra malından eda itmek gerekdir. Hürmet-i maktu' yahud maznun ve meşkûk olan emvalini tarik-i mezkûr üzere hala tebdil itmek üzere tarik-i hacda olan masrafa mahsus değildir. Belki hac mesarifinde bu mekule olan emvalini tebdil la-bed ve lazımdır.

Sıfat-ı teyemmüm

Fi-beyan-ı teyemmüm ba'zı seferde lazım olub ekser nası mesailinde gafil oldukları ecelden ba'zı mesaili tahrir idelim misafir olan yanında suyu az olsa abdest alursa suyu bitmek havfi olsa ya refiklerinden ve kafile içinde suya muftar kimseler olsa ol kimseye su ile abdest almak haram olur. Fazlayı muhtacına verüb kendüsü teyemmüm ide teyemmümolan kan ca'iz olur ki satun almağa su bulunmaya yahud suyu غيبة فاضه ile satanlar mesela bir akçelik suyu iki akçeye bey' itmeği ol vakt teyemmüm ca'iz olur. Amma bir akçelik suyu bir akçe buçuk akçeye bey' eyleseler ol zaman almak lazımdır. Teyemmüm ca'iz olmaz ve li-ecl'i-l hayriye kumkume de kendünün zezemi olsa

(v. 8, s. 1) ana teyemmüm ca'iz olmaz. Meger صيد ide suyu çok teyemmüm muhtac olmaz bir kimseye yanında ki zezemi hediye ide. Ol dahi ba'del kabz yanında emanet koya. Ba'del vudu' yine ana صيد ideler. Biri dahi zezeme nisfından ziyade mâ'i varid konub mâ'i mukayyet ide. Teyemmüm abdesti olmayana abdest ve gasl lazım gelene gasl-i mekâne kaim olur. Kimin cevazi çokdur suyu bulunmaz ise ya hasta olub almağa kadar olmasa ve gasl itmeğe kadar olmasa ya a'zasını ekser mahallinde cerahat olub düşman havfi olsa ya su var iken kendüye var abdeste su bulmamak havfi olsa ve su kapuda olub çıkmak mümkün olmasa ya abdest alınca bayram namazının fevti lazım gelse bu mezkuratda teyemmüm ca'iz olur. Hac ve vakt-i namazlarının edasında abdest alınca vakti geçmek ile teyemmüm olmaz. Kendünün olduğu meyyitin namazı geçmek lazım gelse ya su var iken velâkin bir mil ba'id mahalde olub varmağa a'ciz olsa ya abdest kifayet itmeyecek mikdarı su olsa ya refikinden yahud aherde su var amma akçesiz virmese almağa dahi kudreti olmasa ya misafir olub gasl lazım geldikde suyu ancak abdest yetişüb üzerinde necaset olub

ol necsi dahi tathire kifayet itmese bunlar emsali suyunuz olduğu zamanda teyemmüm vudu ve gasl için

(v. 8, s. 2) ca'iz olur. Teyemmüm ile mademki hadis vaki' olmaya murad eylediği mikdarı feraiz ve nevafile kılınub toprak cinslerinden her yerleriyle teyemmüm ca'iz olur. Her şeyini ateş ile yumuşaya altun gümüş ağaç misillü teyemmüm ca'iz değildir. Amma kum ve serh ve taş ve mermer ve divar ve esvab tozu ve bunların emsali toprak cinsinden olanlar ile teyemmüm ca'iz olur. Suda hâsıl olan tuz ile teyemmüm ca'iz değildir. Bir mahalde teyemmüm olunsa aher kimse dahi ol mahalde teyemmüm itmeğe ca'iz olur. Teyemmümün keyfiyeti oldur ki ibtida besmele ile bidaye veya namaz için taharete niyet idüb diye ki neveyt-ü taharatü's-salâvat yahud gasle niyet ide andan abdest alır gibi beglerin **صفا** ellerin yere düşüb balada zikr ettiğimiz toprak cinslerden birini ellerine bir kere avre ba'de ellerin kaldırub bir mikdar birbirine kakub bir mikdar tozun giydürüb iki elini abdest alır gibi yüzüne süre. Ba'de yine iki elini bir aher mahalle urub sol elini halka gibi idüb sağ elini içine koyub bura bura süre. Ta dirseklerine varınca ve sol elini dahi sağ eliyle böylece ide teyemmümün toprağın tahareti ve mesh eylediği mahalleri istia'b itmek dahi niyet şartdır. Teyemmümde mesh-i mükerrer itmek bila cema' mekruhdur sıfat-ı teyemmümde cünûb ve ha'iz ve muhdes müsavidir. Vuduyu naks iden teyemmümü dahi naks ider dahi su bulunmak teyemmümü naks ider.

Teyemmümüm sübutu

(v. 9, s. 1) Kitab ve sünnet ile dir. Kitab ile olan Hak Te'ali cellet kudretinin kalem tecidüva mâ'i fe-tayyibuva sai'den tayyiben kavlı-i kerim ile ve sünnet-i şerife ile sübutu hadis-i şerifi ile teyemmüm bir ümmete meşru'olmayub ancak hazret-i fahr-i 'alem salavat-ullahi 'aleyhi ve sellemün ümmetine meşru olmuşdur.

Hacc-ı mebrur

Ve dahi bir kimse hacc-ı mebrur itse ol kimsenin cezası kıyamet gününde kabirden haşr oldukda diyetiyle **طوره** cennete kabir-i malum oldu ki hacc-ı mebrur idecek cemi' günahı mağfur olur. Yevm-i **عصاة** bila hisab vela 'azab cennete duhul idenlerden olur imiş. İmdi hacc-ı mebrur şol havdır ki ol hacc-ı riya ve küfr için olmayub ancak rıza-ullah için ola. B'azılar hacc-ı mebrur ihramına duhulden huruc vaktine degin günah-ı münahibden ictinab iden kimseye ıtlak itmişler ve b'azılar hacc-ı mebrur kabul olan hacdır demişler. Makbul olan haccın 'alameti ba'del-'avdet

nazar ide eger hali tağyir olub evvelki yaramaz ef'ali ve akvalinden rucu' idib kendüye hüsn-i mal geldiyse hacc-ı kabulüne dâlldir. Hac'da farziyeti kitab ve sünnet ve icma-i ümmet ile sabitdir. Kitab ile sübütu vallah-ü 'ale'n-nasi haccü'l-beyt-i men istata' ileyh sebila ve men kefer kân Allah-ü ganiyyi 'anü'l-'âlemin sahib-i keşaf bu kelâm-ı sa'adetten enva-ı te'kid ve tesbid olduğun zikr eitmişdir. Enva-i' tekidden biri vallah-ü 'ale'n-nasi haccü'l-beyt-i kavli

(v. 9, s. 2) keriminden biri hacc habbin-nas 'ileyh farzdır 'uhdesinde münafık olmaz ala ada ile olur. Zira el-faz 'ala elzâm içündür. Dahi envai' te'kiddendir. Sonra men istata' ileyh sebila kavli keriminden lafz-ı tesirin bedel buyurdu ve ol enva'dır ki ve men kefer mekânına ve lem-yehicc kaydı vaki olduğu târik-i hacc-ı taklid içündür. Hacc-ı şerifi bila-'özü târik olan esm ^z olur ma'a 'özü tarik olan bedel-i hac vasiyet lazım olur. Bila-mani' vasiyeti terk ider ise esm ^z olur. Ma'ma'fi' terk ider ise meşü'l-hüdadır.

Haccın sünnet ile sübutu

'Aleyhü's-salâvat ves-selam'dan rivayeten yine beş hadis-i şerif rivayet iderler ki ahcac ümmeti ile zaman-ı sa'adetten bu ana gelinceye kadar 'ulemanın farziyeti üzerine ittifak sabit ve muna'kid olub bir kimse inkâr itmiş değildir. Hac lügatta kasid ma'nasınadır. İstilahda zaman-ı mahsusda fiil-i mahsus ile ziyaret itmekdir. Zaman-ı mahsus zil-hiccenin dokuzuncu gününden on üçüncü gününe kadar dört gündür. Mekânı mahsus Kâ'betullah ve beyn-el-safa-i vel-merve ve Mine ve Müzdelife ve Cebel-i 'Arafat efa'li mahsus farz vacib sünneti haramdır. Haccın şurutu farzı vacibi ve sünneti vardır. Şurut-u hac iki kısımdır. Bir kısmı vücubat-ı şart ve bir kısmı edayat-ı şart vücubat-ı şart olan İslam ve hürriyet ve 'akıl ve bülüğ ve istita'at ve vakt-i zarura haleye kadar olduğu halde

(v. 10, s. 1) ahcac-ı bil ^z vasiyeti ca'iz değildir. Amma kavli saniki şurut-u edadan kılmaktır. Ol kavli üzere vaciptir. Dahi emin tarikdir. Zalimden yahud düşmandan yahud gargadan havf müshehak olacak hac farz değildir. Berr de bahr de itibar-ı kelemiyedir. Eger galib olan selamet ise vacib olur. Eger galib olan âdem-i selamet ise vacib olmaz. Bu şartı ba'zılar şurut-u edadan kıldılar. Semere-i hâlat ahcac-ı bil-mal vasiyeti ca'iz olub lazım gelür mü gelmez mi andan ma'lum olur. Amma 'ind-el ^z hayrın sahih olan vücubata şart olmaktadır. Haccın edasında şart beşdir. Evvelki sıhhat-ı beden ve selamet-i 'azadır. Ba'zılar ba'zılar bu şartı vücubdan kabul eyler. Pa-i bu kavli üzere a'ma ve ma'kudun ve meflûcun ve

maktu'ü-r-ricalin üzerlerine hiç farz değildir. Muhtar ola bu kavldir. Egerçe kafiide bunlar hakkında ihtilaf olunub İmam-ı 'Azam'dab zahir rivayettir. Mebsut ve cami'ü-l kebir ve cami'ü-s sagir ve seyr-i kebirde İmam Yusuf ile İmam Muhammed'den bir rivayet de hac farz değildir. Zarura haleye kadar olur ise dahi ve yine İmam-ı 'Azam'dan bir rivayet de ve İmamiyetden zahir rivayetde hac farz olur dimişler. Lakin bu dahi ihtilafıdır. Ba'zılar malları üzerine farz olur dimişler. Semere-i ihtilaf istita'atı ma'zur iken bulmuş iseler hac farz olmaz. Eger sıhhatta (v. 10, s. 2) iken bulub ma'zur olmuş ise anlara bila-farzdır ahcac lazım olur. İkinci şartı ihramdır. Zira hac ve 'umre veyahut bir maslahat için Mekke'ye dâhil olmağa kast iden kimseye mikatları ihramsız tecavüz ca'iz değildir. Eger ider ise kurban lazım olur. Üçüncü şartı adem-i habs ve men'dir. Dördüncü şartı avret hakkında mahremdir. Beşinci şartı hatun hakkında adem-i adettir. Ol hatunun şehrinin hüccacı şehirden kafiile ile vakt-i huruclarında hatun mu'tezile olsa üzerine hac farz olmaz. Hac farz olan kimseye hac itmezden evvel farz olan 'alem-i haccı ta'lim itmekdir.

Furûzat-ı hac

Haccın farzın üçdür. Evvelki ihramdır İhram deyü tahmid ile telbiye itmekdir. Nefs-i ihram farzdır. Mikatdan ihram vacibdir. Bir kimse ne kadar Mekke'ye gelse gerek hac ve gerek ticaret için ve gayri için mikatdan ihramlanmak vacibdir. Terk ider ise bir kurban vacib olur. Dahi bir hac veya 'umre vacib olur. Ve ol senede farz-ı hac itse yahud nafile hac itse ol vacib olan hac yahut 'umre sakit olur. Yahut bir 'umre ide ikiden biri la-beddir deyü Sinan Efendi Menasikinde zikr ider. İkinci yevm-i 'arifede mekân-ı mahsusda yani Cebel-i Arafat'da vakfeye durmaktır. Üçüncü tavaf-ı ziyaretdir. Bu üç farzın birini derk eylese hacı sahih olmaz.

(v. 11, s. 1) Haccın vacibatı yigirmi altıdır. On sekizi ittifakidir. Ya'ni terkiyle dem lazım olur. Sekizi ihtilafidir ya'ni ba'zılar katında vacib ve ba'zılar katında sünnet-i şerifedir. Müttefik 'Aleyh olan vaciblerden biri mikatdan ihram giymektir. İkinci beynü's-safa vel-merve sai'dir. Üçüncü maşian sai'dir. Eger merkeb üzerinde sai' itse mademki Mekke'dedir. Maşian iade etmek vacipdir. ^{سعی} Mekke'den 'avdet itse bir kurban vacib olur. Akçasın Mekke'ye irsal idüb vekâlet ile kurban itdire. Amma mademki Mekke'dedir. Mâşian ia'de lazımdır. Kurban itmek olmaz. Amma meşiya kadar olmayan rakiben sai' itmek ca'izdir. Dördüncü Yevm-i 'Arefede şems gurub idinceye kadar vakfeye durmaktır. Bir sa'at vakfe durmak farzdır. Murad bir

zaman-ı kalildir. Kabl-i ğurub'u-ş şems 'Arafat-ı hadisden çıksa dem lazım olur. Beşinci bayram namazı vaktinde Müzdelife'de vakfe itmektir. Ol gün yevm-i i'd'dir. Müzdelife'de belki geçüb Mina'ya gitse kurban vacib olur. Altıncı remi hicar'dır. Yedinci ihramdan hurucda tıraş olmak yahut kırkmaktır. Sekizinci afaki tavaf-ı veda' itmektir. Tavaf-ı veda' tavaf-ı sıdr ve tavaf-ı aher-i 'ahd dahi dirler 'anh İmam Şafii sünnetdir. Tavafa kudum menzilesinde dokuzuncu her tavaf 'akabinde iki rek'ât tavaf namazı kılmaktır. Onuncu hadir

(v. 11, s. 2) olan mâşian tavafdır. On birinci tavaf-ı taharet ile itmektir. Taharetsiz ise ca'izdir. Lakin kurban ca'iz olur. Taharet ile ia'de itse dem sakit olur. Lazım olmak farz ve vacibatda tavafdadır. Amma nafîle tavafını abdessiz itse abdest ile ia'de ide. İtmez ise nısf-ı sağ buğday sadaka vacib olur. On ikinci tavafda setr-i 'avret itmektir. On üçüncü tavafda siyab-ı zahir itmektir. On dördüncü tavafın aşvat-ı sebasının dört şartı farz üç şavtı vacibdir. Ya'ni ekserinden ziyadesi farzdır. On beşinci tavaf-ı Hacer-i İsma'il Aleyh-is-selâm ardından olmaktadır. On altıncı şems ğurub ittikten sonra bir zaman mahalli Vakfe'de bulunmaktır. On yedinci tavaf-ı Hacer-i Esvedin sağ canibinden bidaen olunub yine sağ tarafına Bab-ı Beyt-i Şerif hüdasına yürümektir. On sekizinci ihrama niyet idecek muhit olan libasını 'adet üzere giymeyi terk etmek. Eger hatun değil ise hatun esvabın çıkarmayub ancak yüzine arafdan perde itmektir. Bu on sekiz vacibelerin birini terk iylese hacı sahih olur lakin esait itmiş olur. Bil-ittifak kurban lazım olur. Ala tavaf namazını terkde kaza vacib etmek vacib olur. Sahib-i Bedayi' didiği vacib-i terkde dem vacib olmak bila-'özl terkdedir. Amma 'özl ile vacib-i terkde dem vacib olmaz didi.

(v. 12, s. 1)

İhtilaf olan vacibler

İhtilaf olan vaciblerin biri tavaf-ı Hacer-i Esved'den ibtida olmaktır. Ekseriya fakihan katlarında sünnetdir. Kâbe'nin her canibinden bidaen itse ca'izdir. Lakin mekruhdur. Sünnet-i şerifeyi terk ittiği için vacibdir diyenler köprü mahalden ibtida itse ol şavtı ia'de lazım olur didiler. İkinci 'Arafat'dan rucu'dan imam ardınca gitmektir. Eger imamı tekaddüm itse dem lazım olur ama ekser katlarında bu dahi sünnetdir. İmama tekaddüm itse onların katında sadaka lazım olmaz lakin mekruhdur. Üçüncü tavaf ziyaret-i eyyam-ı neharda olmak. İmam-ı 'Azam katında eğer eyyam-ı nehardan tehir itse dem lazım olur. İmamın katlarında eyyam-ı neharda olmak sünnetdir. Tehir ile dem lazım olmaz lakin mekruhdur. Dördüncü tertibe

ria'yet itmekdir. Yani mafrud bil-hac olan kimesneye bayram günü üç kimesne beyninde tertib lazımdır. Evvela Hacere-i 'Akabeyi remi itmek andan traş olmak ba'de tavaf-ı ziyaret itmek hadin veyahud mütemetti' olan kimesnelere dört kimesne beyninde tertib lazımdır. Bayram günü Hacere-i 'Akabeyi remi itmek ba'de şükranı kurban kesmek andan traş olmak sonra tavaf-ı ziyaret itmek mefred bil-cem' deyu yalnız Hacca niyet idene dirler. Mütemetti' deyu eşher-i haccın yani şevval ve zi-l-ka'de ve aşr-ı evvel zi-l-hicceye değin bu günlerde 'umreye niyet idüp afaki olanlar 'umre efaline t'avaf

(v. 12, s. 2) ve sa'i ve hâlkıdır. İmamdan sonra ihramdan çıkub Mekke'de ikamet ba'de Eyyam-ı Hac'da Arafat'a Vakfe için tevcih vaktinde Harem-i Şerife'den hac için tekrar ihrama niyet iden kimseye dirler. Beşinci Eyyam-ı neharda traş olmak. Traşı eyyam-ı nehardan te'hirde İmam Ebi Hanife katında dem vacib olur. İmameyn katlarında olmaz. Altıncı harem içinde traş olmak haremde haricde **حذ** traş olsa vacibdir diyenler dem lazım olur. Sünnetdir diyenler olmaz didiler. Yedinci mütemetti' olanlar traşdan evvel dem-i şükr zebh itmek sekizinci farz olan traşdan mukaddem kezalik dem-i şükr zebh itmek bu sekizden biri terk olunsa 'ale'l ihtilaf dem vacib olur. Haccın sünneti şerifleri çokdur. Ba'zılarını zikr idelim evvel tavafa kudumdür. Sünnet-i müekkidedir. Müfred bil-hac yahut hadin olan kimselere amma 'umre ile gelan kimseye sünnet değildir. Şol tavafki 'akabinde sa'i vacib olsa ol misillû tavafın üç ol şavtlarında reml itmektir. Reml deyu bahadırlar omuzlarını silkerek yürümekdir. Bundan ma'ada dört şavtında yabca yabca yürümektir. Hac yani ihramı avcunun birine sağ koltuğu altından alub sol omuzu üste atub sağ omuzu açık olmağa dirler. Meylie-i ahadin beyinlerinde eğer hatun degil ise bilmekdir yani şeca'at ile yürümekdir. Hatta beliyeye-i **بقياء** üzere yürüye her tavafın 'akabinde sa'i itmek vacib olsa ol misillû tavafdır.

(v. 13, s. 1) Reml ve ihtiba' sünnettir. Baki tavafda sünnet değildir ve bayram gicesi Müzdelife'de gicelemektir ve 'arefe günü Mescid-i İbrahim'de zuhr ile 'asrında cema'at ile cem' itmekdir ve Mina günlerinde Mina'da gice kalmaktır ve yevm-i terviyedeki zi-l-hiccenin sekizinci günüdür. Kâbe'de sabah namazını kılub şems tulu' ider iken vakar ile Arafat'a tevcih itmekdir ve Müzdelife'de vakfey-i şems tulu' vaktine iki rek'ât namaz kılacak mikdarı uzatmaktır. Eger hatun değil ise telbiye de rafi' savt itmekdir. Dahi imamın üç mekânda hutbesini istima' itmekdir ve Mekke'den Arafat'a yevm-i terviyede çıkmaktır. 'Arefe gicesi Mina'da kalmaktır ve Mina'dan Arafat'a tulu'-u şemsden sonra gitmek ve Arafat'da gasl itmek rabita-i

nüzul itmek ya'ni mahsiye konub anda du'a itmek bu sünnet-i mezkurelerin terk ile yahud sadaka lazım gelmez lâkin esait itmiş olur. Haccın sevabı kâmil olmaz.

Haccın Müstecibleri

Haccın müstecibleri nafil kurban itmek ve Cebel-i Rahmet'e yakın konmak ve telbiyeyi çok itmek ve Arafat'da imam ardında durmak ve yakın olmak ve sabah namazını Müzdelife vakfesi günü Müşa'r-ül Haram'da olan mescidde kılmak ve Hacere-i Akabeyi yevm-i evvel 'İdde güneş tulu'undan sonra atmak ve tavaf ziyareti Eyyam-ı Neharın evvel günü itmek müstecebatı Mekki işlemeyle sevab hasıl olur. Terkiyle bir nesne lazım gelmez.

Haccın müharrematı

Haccın müharrematı ihramda olan mahzurat her yerlerini işlemek dahi vacibatı terk itmektir.

(v. 13, s. 2) Vacibat işlemek ve mahzuratdan sakınmak ile sevaba nail olur. vacibatı terk itmek ve mahzuratı işlemek ile 'ukabe müstehak olur. Maksad-ı hac vakfeden evvel hüccac itmek ve müstatil hac neu'z-u billah mürted olmaktadır. Haccın mekruhatı Arafat'da zevalden evvel imam olan hatibe itmek ve Mescid-i İbrahim'de zuhr ile 'asrı cem'den sonra eylenecek ve imam 'Arafat'dan gitmeden evvel gitmek ve imam gitdikden sonra eylenecek ve hacere eylemiş taşlar ve Mescid-i Şerif taşlarıyla hacere itmek ve bakladan büyük taş ile hacere itmek ve ihramdan çıkmak murad iden kimse başında dört bölüğünden bir bölüğünü traş itmek ve 'Arafat giceleri ile hicret giceleri Mina'dan gayri yerde gicelemek dahi her vacibi terk itmek kerahet-i tahrimidir. Her sünneti terk eylemek kerahet-i tenzihe ile mekruhdur. Mekruh işlemek ile sevab noksan olur ve 'atabe müstehak olur. Vacibi terk ile ceza lazım gelir. Baki mesail-i hacc-ı şerif ba'zı derun-i kitabda ve ba'zı hatime-i kitabda inşallah zikr beyan olunur.

(v. 14, s. 1)

Dersa'adet'den Mekke-i Mükerrreme'ye kadar olan mesâfe bi-hesâb-i usturlabi bin altıyüz otuz üç mil olduğu mervidir. Dersa'adet'den hurûc surre-i şerif emini ve sekabaşılar ve Hüccac-ı Müslimin İstanbul'dan Üsküdar'a fevc fevc gelüb ve anda iktizasına göre birkaç gün meks ve ikamet ba'de ekseriyâ Recebin yiğirmi beşinci günü Maldepe nam mahalden geçüb Kartal nam kazaya varulur.

Üsküdar'dan Kartal sa'at 4

Kartal Üsküdar'dan dört sa'atdir. Şimdi birkaç boyahane ve güzel bir çarşusu olub iki cami' ve han ve hamamı müştemil havası latif meyvası çok suyu kalil deniz kenarı bir kazadır. Cami'in önünde güzel bir çeşmesi var. Kartal ile Gekbüze beyninde Bendek namında bir karye ile Sultan Çayırı nam mahaller kurbünden mürür olunmaya Kartal'da beytütet olunmadığı suretde Üsküdar'dan dokuz sa'atde Gekbüze'ye varılır.

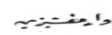
Kartal'dan Gekbüze sa'at 5

Gekbüze aslından Gülek Yazı ta'bir olunur imiş Kartal'dan beş sa'atdir. İzmid Körfezine müşerref mahal-i mürtefi'de sırta vaki'dir. Sahile iki fersah ba'iddir. Sultan Orhan Gazi Feth itmiştir. Bir cami'i dahi vardır. Sultan Süleyman vüzerasından Çoban Kara Mustafa Paşa âsârı bir kargir cami' ve medrese ve 'imâreti vardır. Cami-i mezkûr içinde avize altmış kandil şeklinde yesem-i ve hatta yakut ile bir mushaf-ı şerif vardır. Cevami' ve esvakı ve dekakin ve hamam ve hânât ve mahallatı havi suyu alçak ve kalil

(v. 14, s. 2) bir kasabadır. Suları dolab ile çekilur. Şişman İbrahim Paşa kuyular hafr ittirüb suyu cem' itmiştir. Kasabanın çeşmelerine ve hamamına andan taksim olunur. Hoca Fazlullah Paşa ve Şeyh İlyas halveti medfunlardır. Livası Kocaeli'dir. Gekbüz'den Dil ta'bir olunur mahalle varınca iniş ve yokuşdur. Gekbüze'den Dilbaş iki sa'at karibdir. Dil'e diger bir yol dahi var ise de taşlık olduğundan i'tibâr olmaz. Tarikin iki tarafında diger bir yol olub İzmid'e gider Gekbüze'den inilüb Dil'e oradan karşuya geçülüb Hersek nam karyeye yarım sa'atte varılır. Dil'in karşılığı beş mildir. Dil'e gider iken Çörekci Çeşmesi ve Yumrukaya ve Tuzlu Pınar nam mahaller vardır. Dil'den karşuya kayık ve ma'vnalar ile geçilir. 'Acele itmeyub müzâyaka çekmiyeler. Sahil Dil'e bir milden 'ibaretdir.

Hersek sa'at 3.5

Gekbüze'den üç buçuk sa'atdir. İzmid Körfezine müşrifdir. Hersek Kanade dimekle ma'rufdur. Ahmet Paşa'nın cami' ve han ve hamamı vardır. Hane ve dükkânlarla müştemil bir sagîr karyedir. Kurbünde bir çınar ağacı vardır. İçinde bir atlu gizlenir. Derbende bir sa'at kala bayır yukarı çıkılır.

(v. 15, s. 1) Valide Köprüsü'ne Kapukaya ta'bir olunur. Taraf-ı yesârda bir kal'a vardır. Andan Valide Köprüsü'ne varınca taşlık ve ağaçlıktır.

Andan derbende varılır. Hersek'i sekizyüz altmış iki tarihinde Fatih Sultan Mehmed Han feth itmiştir. Bataklik olmağla yarım sa'at mikdarı kaldırım derunünde olan Han Sultan Selim merhumundur. Livası Kocaeli'dir. Kocaili mutasarrıfları surre-i şerifeyi Hersek'den alub Akşehir degin muhafaza iderler. Hersek ile İznik beyninde Derbend nâm keferesi vâfir bir sagîr karye vardır. Derbende varınca Hersek'den beş sa'atdir. Hersek'den Derbende varınca tarik sa'bdir. Bir suyu vardır kırk geçid dirler. İznik'e iki sa'at kala Mez'a namıyla bir müferriha mahal vardır.

İznik Hersek'den sa'at 10

İznik yedi yüz otuz bir tarihinde Sultan Orhan feth itmiştir. Şehr-i merkumun asıl banisi Nuh Aleyh-is-selâm Oğlu Sam olmak mervidir. Zaman-ı devlet-i Kayser'de bir ma'mûr ve meşhur bir şehir imiş. Hala harabecadır. Kayserler zamanında bu mahalde üç yüz altmış rahib cem' olub müste'zât-ı riyâzât-ı nâsâriye tedvîn iderler imiş. Cevâmi' ve hânât

(v. 15, s. 2) ve hamâmât ve mahallat ve esvâkı havî havası sakîl bir kasabadır. Orhan Gazi kiliseden bir cami'i ve 'imâret binâ' itmiştir. Merhûm Eşrefzâde'nin tekiyye ve câmi'î vardır. Merkadı ziyaretgâhdır. Beyt-i kürdiler misk olasin râhımdan azade olsun arâmgâhın derki Eşrefzade tekiyye-i mezbûrede cuma' günü mukabele olunur. Bundan Lefke'ye varınca dört sa'at mikdarı tarik düzdür. Andan dağa çıkıldıkda bir mikdar düz mahalli vardır. Lefke'ye bir sa'at kala taş köprü olmağla andan geçilür. Altından geçen su kışın dağından gelür. Leziz sudur. Bu mahalle karib derbend vardır. Kasaba-i merkumede Ertuğral Şah oğlundan Alp ve Şarih ve Kaya ve 'Alaaddin esved مندر Hayali medfûnlardır ve kasaba-i merkume civarında bir 'azim göl vardır. Âbı lezizdir. Envai' balık çıkar. Linga ta'bir olunur. Bir nev' balık tutarlar nisf-ı beşer mikdarıdır. Kurusu diyar-ı âhere gider. Ayağı Gemlik'e akar denize karuşur.

Lefke İznik'den sa'at 11

Lefke'ye İskender Paşa binası bir cami' ve han ve hamam ve sûk ve büyüdü

(v. 16, 1. s) havi bir sagir kasabadır. Cuma' günü bazarı kurulur. Bundan Vezirhan'a gider iken iki sa'at mikdarı yol iniş ve yokuşdur. Dağ aşıldıkda yine baş yukarı çıkılır. Temamında bir derbend vardır. Gayri iniş aşağı gidilir. Düze inildikde Vezirhan'a bir sa'at kalur. İki tarafı tût ağaçları bahçelikle süpürgesi meşhurdur. Livası Sultanönü'dür. Yedi yüz seksan senesinde Sultan 'Osman Han

feth itmiştir. Burada tûtûnun kisreti olduğundan a'la harir olur. Kurbünde Sakarya Nehri vardır. Nehri mezbur Seyyid Ğazi etrafında çıkub şimale doğru gider. Eskişehir şimalinden köprü altından geçer. Anda Porsuk Suyu ta'bir olunur. Ba'zı nehirler zuhura gelürki Sögüd şarkisinden geçüb Geyve Köprüsü altından Hendek Köprüsüne mürur Kara Denize mansıb olur. Nehr-i kebirdir. Bu mahalde Çelenklik Beli bir vadi vardır. Lefke ile Sögüd mabeyninde Köprülü Mehmet Paşa âsârı Vezirhanı nam cami' ve han ve büyütu müşt Emil kiremit müşideli bir sagire karye vardır. Önünden nehr-i mezbur cereyan ider. Bunda dahi harir çıkar. Lefke'den Vezirhanı beş sa'atdır. Bundan Sögüd'e giderken köprüden geçilür yarım

(v. 16, s. 2) sa'at mikdarı düz gidilür. Ba'de bayır yukarı ve taşlığa varınca bir sa'at su'ubetlidir. Anda derbend vardır iş bu derbendden Gevremusakka nam derbende varınca tarik âsândır. Derbende vaki' kapuya gelindikde Sögüd'e iki sa'at mikdarı mahalde Cidal-i 'Osman'dan Sultan 'Osman Han Ğazi'nin pederleri Ertuğral Beg Ğazi merkadi bir kubbe ile ma'betdir. Ertuğral Beg altıyüz seksan yedi tarihinde vefat idüb yerine Sultan Ala'addin Selçuki Sultan 'Osman Han Ğazi Hazretlerine tuğ ve âlem virüb Sögüd etraflarına ta'yin itmiştir.

Sögüd Lefke'den sa'at 9

Sögüd cevami' ve hânât ve hamamat ve esvak ve mahallât-ı havi bir kasabadır. Aslından söğüdcük ta'bir iderler imiş. Cami'in biri Sultan Mehmed Han ve biri Hafız Hüseyin Efendi'nin ve biri İstanbul ağasınındır ve kasabaya yarım sa'at kala bir pınar vardır. Cuma' günü pazarı kurulur. Eskişehir'e giderken yarım sa'at mikdarı mahalde bir çeşme vardır. Suyu lezizdir ve iki sa'at mikdarı mahalde derbend vardır. Beş sa'at mikdarı ormanlık ve mişelikdir. Bir boğaz vardır. Boğazı çıkar iken Katırcı Oğlu'nun çeşmesi vardır. Bundan öte Eskişehir'e varınca düz ovadır.

(v. 17, s. 1) Eskişehir'e üç sa'at kala Keskin nam bir karye vardır. Kariye-i merkumede Yahya Paşa'nın bir köşkü vardır. Bir çeşme vardır. Ovada su yoktur. Livası Sultanönü'dür. Yediyüz altmış beş tarihinde Sultan Murad Evvel feth itmiştir. Kasabanın üzüm turşusu ve kefdar sucuğu meşhurdur. Tarik üzerinde İki Kardeşler nam makbereler vardır. Sultan 'Osman Han müşarü'n-ileyhin veladet ve vefatı Sögüd'de olub na'aşı Burusa'ya nakl olmuşdur. (İkâmet gün 2)

Eskişehir Sögüd'den sa'at 10

Eskişehir bir vâsi' sahra da vaki' olmuştur. İki mahalde Cuma'sı kılınur. Cami'in biri Alaaddin'in ve biri Kara Mustafa Paşa'nın esvak ve hânât ve mahallât ve mesacid ve ılıcaları müştemil bir kasaba ve kazadır ve bir kuyu vardır. Suyu ğayet leziz ve kavunu dahi ğayet lezizdir ve bi-emr-ü Hüdâ bu kasabanın bazarı kesirdir. Sokaklar ile hânât ve mahallât mabeyni hâsıldır. Livası Sultanönü'dür. Sultan Alaaddin altı yüz seksan yedi senesinde Söğüd hükümetiyle Eskişehir hükümeti dahi Sultan müşarü'n-ileyh Sultan 'Osman Han Ğazi Hazretlerinin nüfûz itmişdir. Sultan 'Osman Hazretlerinin cedd-i mâderleri

(v. 17, s. 2) Şeyh Edebali Hazretleri ve Şahabeddin Sühreverdi merkadleri ziyaretgâhdır. Nehr-i Porsuk kurbinde cereyan ider. Ciharşenbe günü pazarı kurulur. Ahalisi ekser lüle işler şehre yarım sa'at kala nehr-i merkum üzere bir köprü vardır. Kutubalı nam ağdamisi ve a'nâbi meşhurdur. Konak mahalli nehr-i merkum üzerindedir. Şehr-i merkumdan çıkıldıkda yarım sa'at mahalde bir çeşme ve bir ayazma vardır. Derbende varıncaya kadar tarik iniş ve yokuşdur. Şehirden iki buçuk sa'atde Seyyid Ğazi'ye varınca su yoktur. Bu mabeynde Akviran nam bir karye vardır. Şehirden üç sa'atdir. Derbenden Seyyid Ğazi'ye varıncaya kadar tarik düzdür. Bu kasabadan şarka Seyyid Ğazi ğarba Söğüd Şimali köyünün ğarb-i cenûbi Eminönü'dür. Bu konakda bir gün ikamet olunur katırcı ve 'ükkâmlara yevmiyeler ve bahşişler virilür.

Eskişehir'den Seyyit Ğazi sa'at 9

Seyit Ğazi dokuz sa'atdir. Şâh-râh üzere bir mua'zzam han ve şehre müşerref mahalde vaki' cebelde Seyyid Battal Ebu-l-Hasan 'Abdullah

(v. 18, s. 1) Antaki el-Kadiri merkad-ı şerifesi ğayet mürtefi' mahalde vaki' kargir kurşunlu bir mua'zzam binadır. Selçukiye'den müşarü'n-ileyh Sultan 'Alaaddin Selçuki validesi bina itmiştir. Kendi dahi anda medfundur. 'Ala rivayeten Seyyid Ğazi Hazretlerini taş ile urup şehid idüb ba'de imana gelan kızın merkadi dahi valide-i müşarü'n-ileyhin türbesi içindedir dirler. Mihal Oğullarından ba'zılarıda binası etrafında türbeleri vardır ve kurbünde Sultan Süleyman Han Ğazi âsârı kurşun puşideli cami' ve hücerat ve medrese ve misafirine dâru'z ziyâfa ve hamam ve türbe vardır. Türbe ve hüceratda Bektaşiyen dervişlerine mahsus hücreler kaza-i merkume içinde düz mahalde 'ayvan-ı hare-i mütea'ddide vardır. Bir tepenin üzerine kubbe ve camekân bina olunub rical ve nisaya mahsus iki hamamı kasabaya karib mahalde ağaç köprü ve Kal'a-i Mesih namında bir kal'a-i sagir vardır. Bu tarik

dağ ve taş iniş ve yokuşdur ve çamlığı çok su'ubetlidir. Kilesi İslambol'un üç buçuğudur ve şehrin bağistan-ı nihayetinde sevâd kasabadan iki mil ba'id mahalde bir germâbe dahi vardır. Üzerine ecza-i dehine cem' olur. Gâhî bir iki tas dolusu ecza-i hare ile kaynamış zeyt yağına meşabih dehin cem' iderler. Mesleme Bin Abdulmelik İslambol'u hin-i muhasarada Battal Ğazi maiyyetde

(v. 18, 2. s) olub sene-i hicret takriben yüz on dört senesinde kasaba-i mezburde şehid olmuşdur. Müşarü'n-ileyh Mesleme İslambol'u hin-i muhasarada feth müyesser olmayub 'avdet-i murad ittikte İslambol'u tefric ve Ayasofya'yı ziyaret itmedikçe gitmem deyü beyan itmekle ancak şehrin bir kapusu küşade ve at üzerinde Ayasofya'yı ziyaret itdikde Battal Ğazi kad-kamet sahibi olmağla Mesleme'ye küffar tarafından zarar isabet itmemek için *سرموقه* müsteniden nigâh-bânlık ider idi. 'Ala rivayete-i Ğalata'da 'Arap Cami'i denilmekle ma'ruf cami'i Sulhan ol vakt Mesleme bina itmişdir. Ba'de Mesleme Şam'a teveccüh itdikde Seyyid Battal Ğazinin mahall-i merkumde şehid olmuşdur deyu Mesleme'nin asitane tarafına teveccühünün ve Battal Ğazi'nin ma'iyeti zımnında tahrir olmuşdur. Kasaba-i merkumenin livası Sultanönü'dür. Seyyid Ğazi ile Bardaklı nam bir kaç büyütu ve dekakini müştemil bir sagir karye ile Kullabe Boğazı nam bir mahall vardır. Kullabenin harici yer ovadır. Civarında çam ağaçları vardır. Bardaklı Seyyid Ğazi'den üç sa'atdir. Kullabe yedi sa'atdir. Kullabe'den çıkıldıkda bir ovadır. Mürur olundukda yine çam ağaçları arasından Hüsrev Paşa'ya varılır. Tarik mahûfdur. Kullabe de bir çeşme vardır.

Seyyid Ğazi'den Hüsrevpaşa sa'at 9

(v. 19, s. 1) Seyyid Ğazi'den dokuz sa'atdir. Yenihan dahi dirler. Bir han ve bir cami' vardır. Kilisadan mübeddeldir ve ma'ada bir cami' ve hamam ve büyütu ve sûku müştemil bir *قريه* 'Ala kilim işlenür. Havası latifdir. Hüsrev Paşa Sultan Murad Han merhumun Bağdad-ı fetihde veziridir. Bu karyeyi evvel ma'mur itmişdir. Ol sebebden kendi ismiyle meşhurdur. Bağdad'dan 'avdetde sahib-i mühür iken Tokat'da vefat itmişdir. Ahali-i karye eyyam-ı sayf'da yaylaya çıkarlar. Tatlı sulu mahaldir. Hüsrevpaşa ile Bulavdin beyninde Bayat nam birkaç evli bir sagir karyedir. Hüsrevpaşa'dan nısf-ı tarikdir. Önünden su akar bundan Bulavdin'e gider iken bir sa'at mikdarı düzdür. Ba'de bir boğaz vardır. İki taraf çamlıktır. Bulavdin'e üç sa'at kalınca Bedur Ovası nam mahalle varılır. Andan öte düzdür. Ol mahalde iki kuyu

vardır. Bayat ile Bulavadin beyinde ma'ruf olunur. Mahûf ve muhataralı derbend vardır.

Hüsrevpaşa'dan Bulavadin sa'at 12

Hüsrevpaşa'dan on iki sa'atdir. Üç cami' vardır. Biri Sinan Paşa ve biri Şeyh cami'i ve biri Hacı Efendi Cami-'idir. Han ve hamam ve sûk ve büyütu havi bir kasabadır. Kurbünde Sultan Selim Han'ın beş yüz kırk hatvede bir çeşme ve bir köprüsü vardır. Bundan

(v. 19, s. 2) bir sa'at geçdikde bir sagir köprü ve üç sa'at müruründe bir derbend vardır. Derbende havi karyesi bir sa'atdir. Üst tarafında Sultan Dağı ve Gelincik Dağı namıyla iki dağ vardır. Eyyam-ı sayf' da üstlerinde ba'zan kar bulunur. Pencşenbe günü pazarı kurulur. Hamamı Cağalzadenindir. Kurbünde Çar-ullah medfundur. Livası Karahisar'dır. Leziz kavunu olur.Ni'met fir avân bir latif kasabadır. Konya sancağı ile Kütahya sancağı beynlerini fasl için tarikde dikilitaş vardır.

Bulavadin 'den İshaklı sa'at 8

Bulavadin'den sekiz sa'atdir. Şah-rah üzere cami' Sultan 'Alaaddin'in bir han ve bir hamamı vardır. Büyût-u adide ve sûku müstemil bağ ve bağçeli akarsulu havası latif meyvası fir avân bir kasabadır. Livası Akşehir'dir. Bunda Yağlı Pınar namıyla bir çeşme vardır. Tüfenkçilerin piri Ahmet Beyban anda medfundur. Arpanın kilesi İstanbul'un bir buçuğudur. Tarik düzdür. Suları çoktur. Akşehir'in bağçeleri dâhil olundukda Akşehir'e varınca çok sürer.

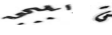

İshaklı'dan Akşehir sa'at 8

İshaklı'dan sekiz sa'attir. Bir vasi' sahrada akarsulu ve bağçeli cevami' ve hânât

(v. 20, s. 1) ve esvak ve mahallâtı havi bir kazadır. Üç cami' vardır. Biri Sultan Süleyman Han'ın biri Sultan 'Alaaddin'in biri Hasan Paşa'nındır. Beş 'aded hamamı vardır. Burda süt ve kaymak çokdur. Baş Tekiyye nam mahalli bi-nazirdir. Mesirgâhdır. Nice sedler üstleri çemen ve her seddin kenarına mîzâblar vazı' olunub her bir mîzâbdan sular cereyan ider. Tekke-i merkumde ayin-i Mevlana icra olunur. Tarik düzdür. İki sa'at mikdarı mahalde taşköprü vardır. Sekiz yüz on yedi tarihinde Sultan Mehmet Han feth itmişdir. Hoca Nasreddin ve Şeyh Mahmud hayratı

emir merkadleri ziyaretgâhdır. Çelebi Ovlak anda metfundur. Mulûkden biri şehir-i merkume uğrayub beyaz şukufenin kisretin görüb Akşehir tabir itmekle ol isimle meşhur olmuştur. Sultan Murad Rabi Bağdad'a teveccühünde letafet havasından naşi bir kasr bina itmiştir. Timur'un harab itdiği minareler vardır. Livası nefis-i Akşehir'dir ve kurbünde bir göl vardır. Semek sayd olunur. Akşehir ile Ilgın beyninde Arkud Hanı namıyla birkaç haneli küçük bir karye vardır. Han-ı merkumun saray-ı hümayundan çirâğ olmağa han ağası vardır. Akşehir'den han-ı merkum yedi sa'atdir. Andan Ilıca bir buçuk sa'atdir. Andan Ilgın yarım saatdir.

Akşehir'den Ilgın sa'at 9

(v. 20, s. 2) Akşehir'den dokuz sa'atdir. Kara Mustafa Paşa'nın bir cami'-i vardır. Gavud Begin kilisadan mübeddel bir cami'-i ve Sultan Ğiyaseddin'in çifte hamamı Rasim Paşa'nın bir hanı vardır. Esvak ve mahallâtı havi bir kasabadır. Livası Akşehir'dir. Eyyam-ı sayf'da havası sakîldir. Bir mil ba'ide de bir ılıcası vardır lakin daimi değildir. dahi bulunur. Felc ve behik 'illetlerine nafi'dir dirler. Votka-i şehirde bir göl vardır. Suyu ğayet lezizdir. Enva-i' balık çıkar. Bunda maktul İbrahim Paşa'nın bir çeşmesi vardır. Tarik üzere Kadınhanı nam-ı diger Arslan Köyü nam birkaç büyütu müştemil bir sagir karye vardır. Çayba taşdan mebni arslan suratları olduğundan Arslan Köyü dirler. Bunun dahi han ağacı vardır. Balgam suyu ve Balis Köprüsü namıyla iki mahall vardır. Ilgın'dan Taşköprü iki sa'atdir. Andan Kadınhan iki sa'atdir. Tarik düzdür

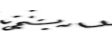
Ilgın'dan Lâdik sa'at 10

Ilgın'dan on sa'atdir. Lazkiye-i Yörükân ve Seyyid ili tabir iderler şah-rah üzere cami' ve han ve hamamı ve büyütu adideyi müştemil bir sagir kazadır. Tarik iki sa'atdir. İniş yokuş su'ubetlu havası sakîldir. Pınarı vardır. Suyu yoktur.

(v. 21, s. 1) Sultan Murad Han evvelin silahdarı tarikde bir çeşme ve Dokuzlu namıyla bir han bina itmiştir. Han-ı merkumun Ladik ile Konya beyninde nisf-i tarikdir. Andan Konya'ya varınca bir sa'at mesafe dağda Kumlu Pınar nam 'ala ma-i leziz vardır. Livası Konya'dır.

Lâdik'den Konya sa'at 11

Ladik'den on bir sa'atdir. Akarsuyu bağı ve bağçeli seyr-i meram ve mesire-i saireli mahaldir. Bir latif hamam vardır. Hamam-ı meskurun içinde ğayet yüksek

akar bir şadırvan vardır. Hakkında bu beyti dimişlerdir. Beyt irişür fiskıyesi akdıkca daim ya cennete girmek dilersen gir Meram hamamına cevami-'i kesire ve hamamat ve mahallât ve hânât ve Valide Sultanın Valide Hanı namıyla bir kebir hanı ve esvak-ı mükellefiye havi bir şehir-i mu'azzamadır. Sur-u kebirî vardır. On iki kapu ile altı yüz on dokuz tarihinde 'Alaaddin Ğıyaseddin Keyhüsrev ve Selçuk zamanında Kılıç Arslan teklifi binâ itmişdir. Hala harabcadır. Dâhil-i surda 'Alaaddin müşarün-ileyhin bir cami'-i vardır. Kendü dahi anda medfundur. Altı hamamı vardır. Dâhil-i surda ikisi harici surda ba'de bir dahi ziyade olmuşdur. Kilesi bir buçuk keyl İstanbuli'dir. Tarik düzdür. Taşköprü'ye varınca dokuz buçuk sa'atdir. Andan İsmail'e iki buçuk sa'atdir. Livası nefsi Konya'dır. Sene-i hicriye'nin seksan beşinci tarihinde feth olmuşdur. Şehr-i merkum kabl-el feth kürsi-i muhkemet Yunaniyan olub ba'd-el feth yine

(v. 21, s. 2) yedd-i Kayser'e giriftâr olmuşdur. Ba'de altı yüz seksan bir tarihinde yedd-i Rum'dan tahlis itmişdir. Sonra yedi yüz doksan dört senesinde Yıldırım Bayezid Han Karamanoğlu'ndan alub memleket-i 'Osmaniye'ye ilhak itmişdir. Fahreddin nam kaysısı ve enva' meyvası olur. Şukufesi dahi çokdur ve bağ çiçeği ta'bir iderler bir nevi' çiçek olur. Ol çiçek ile sahtiyân boyarlar. Mevlana Celaleddin-i Rumi ve pederleri Sultan-ı 'Ülema Bahaeddin ve Sultan Veled ve Şeyh Kerimeddin ve Seyyid Burhaeddin Muhakkak Tirmizi ve Çelebi Hüsameddin ve Şeyh Tebrizi ve Şeyh Sadreddin ve Müfessir İmam Bağv-i ve Kadı Seraceddin ve 'Alaaddin ve Eflatun El-mühyi ve Şeyh Ahmed Trabzon-i ve Salahaddin Zerguvi merakıdı ziyaretgâhıdır ve Sadreddin Kütübhanesinde bir sanduk ile 'Abdülkadir Geylani'nin hırkası olmağla ziyaret olunur. Hususuyla türbe-i Mevlana'da ğayet mühabbetli mahaldir. Karşusunda mahall-i müfrezde dervişan cum'a günü ba'de edai'l-cum'a ayin-i Mevlana icra iderler. Türbe-i Mevlana'yı Gedik Ahmed Paşa bina itmişdir. Kurbünde Sultan Selim Han merhumun iki minareli bir kâr-gîr cami-'i vardır. Mevlana Celaleddin altı yüz yetmiş iki tarihinde Konya'da vefat itmişdir. Veladeti Balatdadır. 'Ömrü altmış sekiz senedir. Eflatun merkum beşyüz yigirmi tarihinde saltanat-ı İbni Konya'da kuvveti menkuldür.

(v. 22, s. 1) Sûkrat didikleri Konya'nın suları kurbünden dağdan gelub üç yüz lüleler ile şehre taksim olunur. Bağ ve bostanlarına cari olan enhârının ayağı bir göl olur. Ol göl dağları ihata ider bu konakda bir gün ikamet olunur. Katırcı ve akkâmlara yevmiyeleri ve bahşişleri virilür.

Konya'dan İsmail'i sa'at 12

Nam-ı diger Gerde ili Konya'dan on iki sa'atdir. Şah-rah üzere han ve cami' ve sük ve büyûtu havi bir sagir kasabadır. Livası Konya'dır. Tarik yedi sa'at mikdarı düz ovadır ve bir kuyu vardır. Andan sonra bir mikdar taşlıktır. Geçilub yine düz ova ile Karapınar'a varılır. Ahali-i İsmail'i hüccaca ziyade ikram iderler. Suları kuyulardandır. Ol cihetden kalildir. Konya'dan kalkıldıkda tarik ikidir. Biri İsmail'i tarikidir. İsmail'i tarik-i sa'b olmağla ekseriya göç yolundan Karapınar'a varılır. İsmail'i tarafında su çok olmağla mürura nasb geçilir. Gidilmez lakin hüccac İsmail'i tarikıyla giderler İsmail'i ile Karapınar beyninde Bilekli Birun nam meşhur sa'b mahaldir. Kumsal ve mahûf yerdir. Konya'dan Ereğli hududuna varınca sahradır. İsmail'i ol sahrada vaki'dir. Suyun tuğyânı zamanında sahrayı su basar. Konya göle dahi taşmağla İsmail'i ovası derya gibi olur. Ahaliden menkuldür ki Konya sahrası bir zaman derya imiş. Eflatun tedbir ile mahv itmiş. İsmail'i karşusunda olan dağlara

(v. 22, s. 2) Kudval Baba Dağları ta'bir iderler imiş. Bu dağlarda sürü ile yabani koyun gezer imiş. Ana Kudval baba sürüleri dirler imiş. Destur ile kurban taleb idub bir koyundan üçe varınca saydına cüret iderler imiş. Ziyade sayd iderler ise 'ukubete mübtela olur deyu meşhurdur. Cebel-i mezkurde eşcar ve su yokdur. Ancak bir havuz vardır. Suyu artub eksilmez ağnam-ı mezkûrlar ol sudan içerler. Emr-i ğaribdir.

İsmail'i'den Karapınar sa'at 9

İsmail'i'den dokuz sa'atdir. Sultan Selim Han'ın iki minareli bir kargir cami'-i ve imaret ve hamam ve sük ve büyût-u 'adide ve 'ala ma-i lezizi havi bir kasabadır. Konya'ya Balat'dan teşrif buyurdıklarında hatırlarına ria'yet Sultan müşarü'n-ileyh dahi Konya'ya gelub taht-gâh itmişdir. Sekiz yüz altmış iki tarihinde Fatih Sultan Mehmed Han zamanında feth olunmuşdur. 'Ala çorabı işlenur. Küçük kal'ası vardır. Livası Konya'dır. İş bu tarik düz ova ve kumsaldır. İki sa'at mahalde su vardır. Bir mikdar mahalli taşlıktır. Bundan Doru Hanı yedi sa'atdir. Bataklık olmağla taş köprü vardır. Yanından su geçer. Han-ı mezkurden üç sa'at mürurundadır. Bend vardır. Karapınar'dan kalkıldıkda tarikin canib-i yesarında devri üç mil mikdarı bir tuzlu memlaha vardır. Etrafi tuzu' andan alurlar bu mahalde tarikin canib-i yemininde

(v. 23, s. 1) Kum Burnu nam mahûf ve muhataralı mahall vardır. Hususan olmağla âmed ü şüd idenler. Andan su alurlar. Dahi Kum Burnu'nun canib-i yemininde hafr olmuş bir mahall vardır.

Karapınar'dan Ereğli sa'at 12

Karapınar'dan on iki sa'atdır. İsm-i kadimi Hergele-i Karaman'dır. Asitane'den Dımaşk'a kadar nisf-ı tarikdir. Dört cami' ve mesacidi ve yigirmi iki mahallesi vardır. Karamanoğlu İbrahim Beg bir cami' ve Şahabeddin Maktul dahi bir cami' bina itmişdir. Şahabeddin cami'-i hatırasında medfundur. Hânât ve hamamı ve esvak-ı müştamil eşhar-ı vafir bir kabasabadır. Küçük Şam ta'bir iderler. Sularının kisretinden etrafından akan sular tehcir ider. Ol haceri isti'mal iderler. Cuma'irtesi pazarı kurulur. Ahalisi ekser sâdâtdır. Bundan Acıpınar nam mahalle iki sa'atdır. Tarik düzdür. Çavuşlu derbende varınca sular geçilür. Derbend-i merkum beş sa'atdır. Derbenden sonra bir mikdar iniş yokuş taşlıktır. Andan konak mahalline varınca düzdür. Kadimden etrafına topraktan sur yapılmış imiş. Ba'de muhdes suru vardır. Envai' fâkihesi olur. Doksan nevi' armudu olduğu meşhurdur. Sekiz yüz yetmiş iki tarihinde Fatih Sultan Mehmed Han feth itmişdir. Kılıçarslan'ın bir cami'-i vardır. Cami'i atik tesmiye iderler. Livası Konya'dır. Bu kasabanın suları Erdost

(v. 23, s. 2) nam cebel dameninden menba' ider. Su menba'ında kalil iken kasabaya geldikde geçid virmez. 'An hilafet-i 'Ömer Faruk'da kasabanın suyu kalil olmağla küffarın sudan zahmetleri olduğu halife-i müşarü'n-ileyhin ma'lumu olub i'lam eylediklerinde eger ma-i çaresiz olur ise cümlemiz İslam'ı kabul ideriz deyu nizam itmeleriyle Hazret-i müşarü'n-ileyh eizze-i parlarından bir mikdar penbe üzerine vazi' buyurub bunu bir cümle ilga idin inşallah suyunuz kesir olur deyu buyurdıklarında fi-l vaki' bir balçıklı mahalli vazi' itdiklerinde şehri istia'be ider. Mikdarı su zahir olmuşdur. Kasabaya gelan sular keramet-i hazret-i müşarü'n-ileyhin olmak mervidir. Kasaba-i merkumeye Haremeyn-i mühterimeyn vakf-ı olmağı ahal-i belde ol-zaman şart itmişlerdir. Bundan Çavuş Köprüsü nam bir cisr vardır. Bu konakda bir gün ikamet olunur. Katırcı oturağı ta'bir iderler. Bahşişat yokdur. Ancak yevmiyeleri virilür.

Ereğli'den Ulukışla sa'at 9

Ereğli'den dokuz sa'atdir. Cami' iki han ve dekakin ve büyûtu havi bir karyedir. livası Adana'dır. Bundan Öküz Mehmed Paşa'nın bir cami'-i bir hanı vardır. Bundan Çeşmebaşı üç sa'atdir. Tarik âsândır. Andan *52036* Kafirsandı nam mahalle varınca üç sa'atdir.

(v. 24, s. 1) Tarik iniş yokuşdur. Taşlık yol üzere suları çokdur ve bir boğazı dahi vardır. Kâfir Sandinya Köprüsü başından dağ başına varınca bir buçuk sa'atdir. Ğayet su'ubetlidir. Andan Çiftehan'a varınca yokuşlukdur. 'Avdetde iniş olmağla zahmetlidir. Zirve-i cebelde Gülek nam bir kal'a vardır. Sekiz yüz altmış iki tarihinde Ebu-l Feth zamanında feth olmuştur.

Ulukışla'dan Çiftehan'a sa'at 9

Ulukışla'dan dokuz sa'atdir. İki hanı havi bir mahaldir. Livası Adana'dır nısf-ı sa'at kurbünde bir ılıcası olub tarik sa'b ve seng-isandır. Bunda Sandıklı ta'abir olunur bir 'akabe vardır. Pişgâhında bir çay akar etrafında ciballer ma-beyninde karyeler vardır. Yufka ekmeği ve sade getürub hüccaca bey' iderler. Bunda Ğayet beyaz latif gümec balı olur. Bunda bir boğaz vardır. Kayalıktır. Üç sa'atden ziyade sürer. Şeker Pınarı'na gelindikde boğaz tamam olur. Bu ma-beyninde Yanık Han nam bir han vardır. Hanın boğazına varıldıkda taşlık ve su'ubetlidir. Ramazanoğlu Yaylakına varınca yukarı çıkılır. Bir mahalde iki köprüden geçilür. Çiftehan'dan Ramazanoğlu Yaylakına varınca kırk geçid sulardan 'ubur olunub taş köprüden geçilür. Şekerpınarı'na varılır. Meşhur bir mâ-i lezizdir. Bir cebelin esfelinden menba' ider. Çiftehan'dan nısf-ı merhalede

(v. 24, s. 2) kırk geçid çayı çoğalub Akköprü nam cısır'den cereyan ve Karasu nam nehre karışur. İş bu köprüden geçildikden sonra Ramazanoğlu Yaylakına nüzul olunur. Çiftehan'dan Çakıd'a varınca gün be-gün ormanlıktır. İki cısır'den geçilür.

Çiftehan'dan Ramazanoğlu Yaylakına sa'at 9

Çiftehan'dan dokuz sa'atdir. Bir han ve Adana Ahalisinin sayfiye ve büyût ve sılaşları vardır. Fasl-ı baharda ma'mur olur. Livası Adana'dır. 'Ala havası vardır. Tarikin canib-i yesarında zirve-i cebelde Dülek Kal'ası ve kurbünde Dülek Boğazı vardır. Tarik iniş aşağı taşlıktır. İki tarafı yüce kayalardır. Üç sa'atden ziyade sürer. Boğaz çıkıldıkda bir çeşme vardır. Ağaçlıktır. Kuzu Oğlu Hanı ve Mera Çukuru ve Kütüklü Bel nam mahaller geçilür. Bu mahalde olan ciballerde nice mağaralar ve

altun ve gümüş ve nühas ma'adinleri vardır. Bu ma-beyninde nice haneler bina olmuşdur. Sultan Hanı ve Sarı ta'bir olunur. İki mahal vardır. Eyyam-ı şitada hüccac zikr olunan mahalden geçub Çakıd'a varır. Eyyam-ı sayf'da derbend tesmiye olunan mahalden giderler.

Ramazanoğlu Yaylağından Çakıd sa'at 11

Ramazanoğlu Yaylağından on bir sa'atdır. Büyûtu havi mahaldir. Önünden Çakır suyu

(v. 25, s. 1) cereyan ider. Livası Adana'dır. Çavuş Hanı ve Kız Oluk namıyla bu ma-beyinde iki han vardır. Kız Oluk Hanı'nın suyu sovuğdur ve dağ başlarında çoban kaleleri vardır. Etrafında karyeler olmağla et'ime makulesi nesnelere getirüb hüccaca bey' iderler. Tarik sa'bdır. Bunda Bayram Paşa'nın bir hanı vardır. Çakır'dan Adana'ya varınca tarik ikidir. Birine karga kesmez ve aherini it bilmez ta'bir iderler. Dağdan aşılıb Adana'ya varılır. Çakır suyunu 'ubure ihtiyac kalmaz tarik-i sani Çakıd Hanı kurbünde suyu koyub Adana'ya varılır. Bu tarikde su iki defa' geçilür.

Çakıd'dan Adana sa'at 9

Aslından Ardına imiş. Çakıd dokuz sa'atdır. Pay-i taht-ı eyaleti makrunedir. Bir küçük kal'ası vardır. Şehrini Reşid Halife binasına şürû' idüb 'ömrü vefa itmemele oğlu Mehmed itmam itmişdir. Nehr-i Seyhan'ın Kızılırmak önünden akar nehr-i mezbur üzere Piri Paşa bir cami bir medrese ve cevami'-i saire mahâllat ve esvak-ı mükellefey-i havi bir mua'zzam kazadır ve livası nefis-i Adana'dır. Sekiz yüz doksan bir tarihinde Sultan Bayezid Han feth itmişdir. Ramazanoğlu'nun bir katlı latif cami'-i vardır. Al-i Ramazan'dan Pir Paşa hisarına tecdid ve bir hamam dahi bina itmişdir. Kendi dahi anda medfundur. Havası sakıl olmağla eyyam-ı sayf'da ahalinin ekseri yaylaka Şehr-i Seyhan üzere iki kapulu bir köprü vardır. Bac-dar

(v. 25, s. 2) oturub tüccardan bac alır ve nehr-i merkum üzere masnu' değirmanlar ve şehre su çıkarmağa dolablar vardır. Nehr-i mesfûr Kayseriye kurbünde Cebel-i Kırmız'dan çıkub kaza-i mezkûr önünden mürur Çakıd'a uğrar. Ol mahalde Çakıd suyu tesmiye iderler. Ba'de Ayas'dan geçub kurbünde Şehr-i Ceyhan'a muhâlatât olub Ayas ile Tarsus beyninde bahr'a dökülmekle Akdeniz'dir. Ana mansıb olur. Adana'dan Misis'e gelince tarik iki sa'atdır. Düz bir sa'at mikdarı taşlıktır. Yolda su yokdur ve bir vakir ta'bir iderler yüz yigirmi derahime'dir. Odunu

azdır. Çamuru çokdur. Bu konakda bir gün ikamet olunur. Katırcı ve ‘ükkâmlara yevmiyeler ve bahşişler virilir.

Adana’dan Misis sa’at 6

Altı sa’atdir. Nehr-i Ceyhan üzerinde karşuluklu iki kal’adır. Birini Kefere bina ve birini Misisiye tesmiye iderler beyninde nehr-i mezbur üzere bir kebir köprü vardır. canibe ve bir harab medrese vardır. Yediler makamıdır deyu meşhurdur. Karşu canibde bir kal’a ve cami’ ve han ve müstehfazan büyütu vardır. Bu mahallerde beş ‘aded Enbiya-i Kiram merkad-ı sa’adetleri olduğu mervidir. Livası Nefs-i Misis’dir. Seksan dördüncü tarihinde feth olmuştur. Misis kurbünde Cebel-i Nur tesmiye olunur. Dağ vardır. Latif sünbüller ve enva’-i ezhar olur. Beyruh hanım dahi bulunur. Bu deryaya kadar mümteddır. Nehr-i Ceyhan’a

(v. 26, s. 1) nas-ı Ceyhan suyu ta’bir iderler. Mahrec-i Elbistan’dan ba’de Nehr-i Seyhan ile cem’ olunur. Bunda tüccardan bac alınur. Bundan Kurd Kulağına gider iken yarım sa’at mikdarı taşlıktır. Ba’de cebile su’ud olunur. Sa’b mahaldir. Yukarusunda derbend vardır. Misis’den ova üç sa’atdir. Ovadan sonra Kurd Kulağına karib bayır taşlıktır. Misis ile Kurd Kulağı beyninde Şahrah’ın canib-i yesarında Şah-meran Kal’ası harabesi vaki’dır. Yoldan müşahede olunur. Misis’den Kurd Kulağı’na gider iken ovaya çıkıldıkda ırakdan görünür. Ovaya etraf-ı karyeden su’ud itmek ve gayri ta’am makulesi nesnelere götürüb hüccaca bey’ iderler. Bu tarikde cizy-i yolda sa’b yokuş vardır kal’a-i mezkûr kurbünde berişte üzerinden aşılır. Çukurova nam mahalle varılır. Bir ‘azim sahradır. Türkmanlar mahallidir. ‘Ala at ve kilim çıkar. Mahûf mahaldir. Menkuldür ki Hazret-i Danyal Aley-is-selâm care-i mevt arzusıyla bu mahallerde eczar sakinlerden istishab eylediği eczaları bil-marazda Hazret-i Cibril kanadile suya ilğa itmişdir ve etrafında olan ciballerde Lokman Hekim geşt-i gûzar idub pek çok ecza bulmuştur.

Misis’den Kurt Kulağı sa’at 9

Misis’den dokuz sa’atdir. Kebir han ve derbenddir. Han ağası sakin olduğu menzil ve müstahfazan büyütu vardır. Livası Misis’dir. Eyyam-ı sayf’da havası sakıldir. Bunda Bayram Paşa bir hanı vardır.

(v. 26, s. 2) Tarik kumsaldır. Bu mabeynde Minkari namıyla bir köprüden geçilir. Bundan Payas’a varınca çehariye sa’at mikdarı düz ormanlıktır. Ba’de taşlık muhataralı mahaldir. Derbende varınca kaldırımları bozuktur. Timur Kapu ki

Karanlık Kapu dirler sahil-i bahre inişce taşlık ormanlıktır. Ba'de çıkıldıkda düzdür. Andan payas yedi sa'atdir. Bu mabeynde Burnaz Köpürüsü ve leb-i derya'da 'Aziz nam-ı diger Matbah nam mahaller vaki'dir. Timur Kapu taşdan mebni bir kemerdir. İçinden mürur olunur. Tarik ormanlıktır. Mahûfdur. Tüccar'dan bac alınur.

Kurd Kulağı'ndan Payas sa'at 10

Kurd Kulağından on sa'atdir. Kargir cami'-i ve han ve sükun ortasında karşılıklı iki kebir han ve haric-i sükda hamam ve kal'ay-ı müştemil havası sakîl turunc ve limon ve nar ve üzüm ve meyve-i sairesi çok bir kasabadır. Leb-i derya'da vaki'dir. Sultan Süleyman vüzerasından İbrahim han dimekle 'Arif'in babası Sokullu zikr-i geçmiş olan kargir ve sük-u ve hanları ve cami'-i bina itmişdir. İklim-i Şam'dan Haleb'e tabi' ve livası Misis'dir. Bundan yüz yigirmi dirhem bir kıyye 'itibar olunur. Belan'a gider iken iki sa'at mikdarı taşlık ve ormanlıktır. Mahûf mahallerdir. Yukarı mahalli dağ çıkması bir buçuk sa'at sürer. Su'ubetlidir. Bu canibde derbend ve Sakaltutan nam mahaller vardır. Sakaltutan'ın leb-i derya'da bir harab kal'ası vardır.

(v. 27, s. 1) tarik ğayet su'ubetlidir. 'Azim zahmet çekilur. Zirve-i cebelde merkez kal'ası vardır. Bakraslı geçilüb kal'a-i mezkureye varılır. Habr-ı merkez olmağla 'ubur olunur. Kal'anın müstahfazatı vardır. Bakras'da Belek nam bir köy vardır. Suyu kalildir. Payas'ın bi-nazir yaylakı vardır. İskenderun dahi leb-i deryada vaki'dir. Balyosu evleri ve büyütu ve sair dekakin ve kal'ayı müştemil bir kasabadır. Kal'ası Vâsık halife zamanında İbn-i Ebi Davud bina itmişdir. Haleb'in İskelesidir. Bunlar Haleb'in İskelesidir.

Bilan Payas'dan sa'at 9

Dokuz sa'atdir. Cami' ve han ve hamam ve sük ve büyütu 'adideyi havi havası latif suyu 'ala bir kasabadır. Haleb'e ta'bidir meşhur köftesi ve sucuğu olur. Üzüm ve meyve ve sairesi dahi bulunur. Cami'-i Sultan Selim Han'ın Hanı Sultan Süleyman'ın bunda tüccardan bac alınur. Etrafı büyük dağlardır Bundan Karamta Hanı'na giderken boğaz bir sa'atden ziyade sürer. Andan dahi hana varınca iniş yokuş ve su'ubetlidir. Tarikde sular çokdur. Bu mahalde Bedr-i Ğafir namıyla bir kal'a vardır.

Belan'dan Karamta Hanı sa'at 4

Yeni han ihva-i nasda Belamte Hanı dirler. Belan'dan dört sa'atdır. Bir kebir hanı ve ittisalında bir karye vardır. Tarik gerçe su'ubetlidir. Lakin düzdür. Tarik üzere sular çokdur. Ba'zan bu konakda kalınmayub Antakiye'ye varılır.

(v. 27, s. 2)

Karamta Hanı'ndan Antakiye

Karamta Hanı'ndan dört sa'atdır. İskender Yunani zamanında Misis ve Hama surlarıyla me'an Antakiye surunu Antihoş ser'asker Bisalta mübaşeretiyle bina itmişdir. 'Ala kavli bina iden İslambol banisinin karındaşı imiş. Gice asla uykusu olmadığından mekân-ı Antakiye'nin havası ziyade uykuya müstei'ddir ve şevkle uyku için bina itmişdir deyu mervidir. Surunun devri on iki mildir. Mesafe-i bai'deden görünür. Kal'asının yedi kapusu vardır. Nehr-i 'Asi üç kapusundan geçer. Latif mahaldir. Tatlı suyu kesirdir ve nehr-i merkum üzere mütea'ddid taş köprüler ve degirmanlar ve dolablar vardır. Nice cevami' ve mesacid ve hamamat ve mahallât ve esvak-ı havi bir mu'azzam kazadır. Antakiye ve Hama ve Hums ve Dimaşk-ı Şam'ı dokuz yüz yigirmi tarihinde Sultan Selim Han-ı evvel feth itmişdir. Antakiye'den Zenbakiye'ye gider iken tarikde su azdır. İki sa'at mikdarı iniş ve yokuşdur. 'Akabelidir Mehufdur. Ol-mahall geçildikde bir dere gelür. Su bulunur. Taş köprü vardır. Antakiye'den üç sa'atdır. Köprü geçildikde yol zahmetsizdir. Antakiye'de Habib-ün Neccar medfundur ve kabri civarında Hazret-i Şem'un kabri şerifi olduğu mervidir. Ziyaret olunur. Derun ve çarşu kurbünde olan hamamda ise halvet de İbrahim Edhem'in beşinci Saka Mehmed Efendi medfun olmağla ziyaret olunur. Derun-i kal'anın ekser mahalleri dağistan ve ormanlıktır.

(v. 28, s. 1) Hicretin on altıncı tarihinde feth olmuşdur. İklim-i Şam'dan Haleb'e ta'bidir. Antakiye kurbünde Lökkâm tesmiye olunan Cebel-i Şam kurbünde olan Cebel-i Leban'a kadar ve Cebel-i Leban Mekke-i Mükerrreme kurbünde 'Aric nam karyede olan cebele muttasıl ve mütenahi olduğu mervidir. Cebel-i Lökkâm'da Abdallar sakinlerdir. Çalıdan evleri vardır. Nehr-i 'Asi Arnita ve Nehr-i Maklub dahi tesmiye iderler. Dolabsız bir mahalli saki itmediğinden Nehr-i 'Asi tesmiye olunur. Nehr-i 'Asi'nin menba'ı b'albek ile Hums arasında R'as nam karyeden mağaradan çıkub ğarbinde Kudüs gölüne munsabb olur. Andan dahi çıkub köprü altından geçub İkama Gölü'ne dökülür. Andan çıkub Dergüş ve Cisir-i Hadidiy-i geçub ğarba döner. Antakiye'ye uğrar ve Süvediy'e den Akdeniz'e munsabb olur ve kible tarafına

cereyan ittiğinden Nehr-i 'Asi dirler Nehr-i 'Asi'ye Nehr-i Mutia' ve Nehr-i Afrin ve Nehr-i Bakra gibi nice enhar münkasım olub Nehr-i kebir olur. Dolab ile ba'zı mahalleri saki ider. Hazret-i 'İsa Aleyh-is-selâm semaya Antakiye'den 'urûc eyledikleri mervidir. Dimaşk'dan gelince Kal'a-i Antakiye kapusundan girildikde mahall-i ma'mura yarım sa'at mikdarı sürer. Ol mahallin kaldırımları ğayet turabdır. Bu konakda bir gün ikamet olunur. Katırcı ve akkâmlara yevmiyeler ve bahşişler virilur.

Antakiye'den Zenbakiye sa'at 7

Dahi namiye ta'bir iderler. Antakiye'den yedi sa'atdır. Ancak bir han vardır. Etrafında karyesi çokdur. Ma'kulat getürub hüccaca bey' iderler. Önünden 'Asi cereyan ider. Tarik bir mikdar su'ubetlidir. Bundan Şu'ur'a gider iken taş köprüye varınca bir sa'atden ziyade düzdür. Ba'de

(v. 28, s. 2) bayır yukarı iki tarafı ağaçlık iniş yokuş zahmetlidir. Üç sa'atden ziyade sürer. Ba'de üç sa'at mikdarı iki tarafı kayalık düzdür. İniş aşağı inilur. 'Asi suyunun başına gelindikde köprü ile su geçilür. Dağa su'ud olunur. Şu'ur Köprüsü'ne varınca gayri sa'bdır. Bunda semek selva dirler bir nev' siyah balık vardır. Zeytunluk ve incirlik mahaldir.

Zenbakiye'den Şu'ur sa'at 12

Nam-ı digeri Şibr'dir. On iki sa'atdır. Nehr-i 'Asi önünden mürur ider bir kebir kargir köprüsü vardır. Kurbünde kal'ası dahi vardır. Cevami' hanât ve hamamat ve mahallât ve esvak-ı havi bir kasabadır. Darüssa'ade ağası Mehmed Ağa'nın bir kargir cami'-i ve Köprülü Mehmed Paşa'nın bir cami'-i bir hanı vardır. Kasaba-i mezkurenin etrafi besatin ve derunlerinde rummanı kesirdir. Zira anarı 'ala olur. Nilüfer çiçeği çokdur. Balık dahi bulunur. Bundan Mıdık'a gider iken üç tarik vardır. Dokuz sa'at olan tarikde Ashab-ı Kiram'dan Hazret-i Cabir medfundur. Ol-tarikin çamuru çok olduğundan on iki sa'at olub anife-i zikr olunacak tarikden giderler. Şu'ur'dan Mıdık'a gider iken yarım sa'at mikdarı köprüden geçildikde bayır yukarı taşlıktır. Sinekli Dere'ye varınca düzdür. Tarik yesarı kayalıktır. Sinekli Dere Mıdık'a bir buçuk sa'atdır. Şu'ur mukaddima senha ile meşhur hanım taşının taht-gâhıdır. Rum'dan 'Ali Bin Makle Sedid itmekle tahlis itmişdir. Tarik sa'bdır. Haleb'e tabi'dir.

(v. 29, s. 1)

Şu'ur'dan Mıdık sa'at 12

On iki sa'atdir. Cami'-i han ve büyût ve kal'ay-ı müştemil bir sagir kasabadır. Kirmid puşidelidir. Hama'ya tabi'dir. Bunun dahi önünden Nehr-i 'Asi cereyan ider kal'ası zirve-i cebelledir. Aşağısında hanı vardır ve ittisalında bir göl vardır. Balığı çokdur. Han-ı merkurum Köprülü Mehmed Paşa'nındır. Bunun gümeç balı meşhurdur. Bu mabeynde Nestehir nam bir menzil ile Şibr nam bir kal'a vardır. Kal'a-i merkume önünden Nehr-i 'Asi akar Cısr-i Şibr'den 'ubur olunur. Kal'a-i Şibr Mıdık'dan altı sa'atdir. Bundan Hama'ya varınca taşlıktır. Su dahi yokdur.

Mıdık'dan Hama sa'at 10

Medine-i Kadimdir. Kûtibi İsrail'de masturdur. Mukaddima ismi lisan-ı Yunanide Hamuta imiş. Bir mesire vilayetdir. Şehrin ağlebi Nehr-i 'Asi üzeredir Kal'asının binası latif ve mürtefidir. Antohyoş bina itmişdir. Nehr-i 'Asi üzere masnu' dolablar vardır. Meşhuru dolab-ı muhammedidir. Ğayet büyük muhib dolabdır. Şehrin ekseri mevazı'na dolab ile cari olur. Besatinlerin saki iderler. Mahall-i dolab seyr-i nigâhdır. Cevami'-i ve hanât ve hamamat ve mahallat-ı kâr-gîr esvak-ı mükellifey-i müştemil bir mu'azzam şehirdir. Cum'a günü pazarı kurulur. Ekser hüccac-ı şerifde ihram için lazım olan havlu bezi buradan alurlar. Hicretin on dördüncü tarihinde

(v. 29, s. 2) evvela feth olub ba'de istila görüb tekrar Sultan Selim Han feth itmişdir. Şam'dan ba'zan Dimaşk'a ba'zan Trablus'a ilhak ve ba'zan müstakil liva olur. Bunda 'ala kaysı ve meyve olur. Havası sakıldır. Es'ad Paşa elvan-ı mermer ile menkuş bir köpri-i kebir ve hamam bina itmişdir. 'Ala kavli Hazret-i Yunus ve Hazret-i Armiya Aleyhü's-selâmların kabri sa'adetleri ve Hazret-i Hüseyin Efendimizin ra'sı şerifleri bunda olmak mervidir ve aşere-i mübeşşireden Hazret-i 'Ubeyd El-cerrah bunda medfundur. Sahib-i tefsir Ebu-l Beşer Ser-kindi dahi medfundur. Hama'dan Hums'a gider iken dört sa'at mikdarı düzdür. Taş köprüye karib iniş yokuşdur. Taşlığı çokdur. Bunda 'Asi suyu üzere Rastan Köprüsünden geçilir. Bunda Köprülü Mehmed Paşa'nın bir hanı vardır. Hama'dan Hums'a latif tarikdir. Bu mahalde 'urbân'dan sarf olunur. İstan karyesinden 'ubur olunur. Anda Bayezid Bestami medfundur. İki yüz altmış bir tarihinde vefat itmişdir. Bu mahaller mahûf ve muhataralıdır. Bu konakda bir gün ikamet olunur. Katırcı ve akâmlara yevmiyeler ve bahşişler virilir.

Hama'dan Hums'a sa'at 10

Hama'dan on sa'atdir. Şam'dan mu'tebir bir vilayettir. Makam-ı İdin ve Medayin-ül Cenne olmak üzere hadis-i şerif vürudu mervidir. Sabıkan ğayet ma'mur iken surunu 'amelka'dan Hums'u yine bina itmekle ol ismiyle meşhur olmuştur. Bunda Hazret-i 'Osman'ın hatt-ı şerifiyle bir Mushaf-ı şerif vardır. Halid Bin Velid hattıyla olmak üzere dahi meşhurdur. Kal'ada mahfuzdur çıkarmazlar.

(v. 30, s. 1) Eger çıkarsalar 'azim yağmur ve tufan olur deyu mütevatirdir deyu rivayet iderler. Ahali barana muhtac olsalar mushaf-ı şerif-i kal'adan taşra çıkarırlar. Bi-izni Hüda yağmur yağar deyu meşhur ve mücerrebdir. Şemsine varınca altı sa'atdir. Kal'a-i merkumeye karib bir mikdar taşlıktır. Ahali-i Hums'un şirbleri Nehr-i 'Asi'dir. Canib-i ğarbında bir göl vardır. Semek sayd iderler ğarib balık çıkar ve gölün şimalinde şark-ı ğarbe bin iki yüz seksan yedi zira' tul on sekizdir. 'Ardında bir vardır. İskender'e nisbet iderler. Ortasında kara taşdan mebni iki burc vardır. Ahali-i Hums cemal ve belahet ile meşhurlardır. Husûsiyle seva-i nusretleri Pir-i siret oldukları etvarlarından ma'lumdur. Nefs-i şehri cevami' ve hanât ve hamamat ve kâr-gîr esvak-ı mükellefey-i havi bağ ve bağçeli ve toprağı mübit bir mu'azzam kazadır. Evvela hicret-i sinenin on dördünde feth olmuştur. Rasıd olmağla akarib ve hayat yokdur. Bu rasıd cami'in babı üzere olan suratdır. Nısf-ı 'alası insan ve esfeli 'akreb suratıdır. Bunda otuz 'aded Enbiya-i Kiram hadaratı medfunlardır. Hazret-i Halid Bin Velid Bin Mes'ud 'Abdullah ve 'Abdurrahman Evla C'afer Tayyarı ve 'Ömer Bin Emine-ddahri Baba 'Ömer dimekle m'arufdur. 'Abdurrahman Bin 'Avf ve harem cami'-inde 'Abdurrahman Bin Ebu Bekir ve Said Bin Ebu Vakkas ve Dehş ve Sevban ve Dahiyen Kelbi ve 'Ataş ve Ebu Musa'l-Eş'ari ve Kâ'b El-ahbari ve Hazret-i Ümmi Seleme ve Hazret-i Fatıma Üz-zehra'nın cariyesi ve Hazret-i Hüseyin Efendilerimizin dayeleri ve hûlefadan 'Ömer Bin 'Abdül'aziz ve meşayihden Ebu'n-necib Şehrurdi El-meyali kabirleri olduğu mervidir. Ziyaret oluna.

(v. 30, s. 2)

Hums'dan İki Kapulu sa'at 12

Nam-ı diger Husiye Hums'dan on iki sa'atdir. Bir han deruninde han ağası sakin olduğu mahal müstahfazanı büyütu vardır. Bundan Yetke gider iken iki sa'at mikdarı Pirinc kal'asına varınca taşlıktır. Lakin düzdür. Kal'a-i Pirinc'den Karalara iki sa'atdir. Pirinc kal'ası nam-ı diger müsafir ve burc ve han ve 'Ataş namıyla

tarikde bir kal'a vardır. Bu mahallerde ma-i cari olmadığından kal'a-i merkumeye Han-ı 'Ataş tesmiye olunur. Dimaşk'da yerli kolu neferâtı hüccacın mürur 'ubur vakitlerinde kal'a t'abin olunub hüccacı hıfz-ı haraset iderler. Tarikde Karalar nam bir karye vardır. Bundan Dimaşk'a varınca cabiyane bir zemin mehazinler olub yağmur suyu ile memlûdur. Enba-i sebil saki olunur. Benek'e dört sa'atdir. Hali-halk namıyla mahûf ve muhatara mahal vardır.

İki Kapulu'dan Benek sa'at 9

İki Kapulu'dan dokuz sa'atdir. Cami' ve hanât ve büyütu 'adideyi havi bir karyedir. Önünden nehr cereyan ider. Suyu B'albek'den ni'me ile gelur. Leziz sudur. Dimaşk'a ta'bidir. 'Ala Bozdoğan Armudu olur. Bundan Katife giderken dört sa'at mikdarı düz taşlıktır. Tarikde su yokdur. Andan yokuşu vardır. Boğaza varınca boğaz'ın içi bir sa'atdir. Su'ubetlidir. Eger boğazın üst tarafından bayırdan gidilur ise (v. 31, s. 1) yine taşlıktır. Lakin dere yolu mikdarı âsândır. Boğazdan han nısf-ı sa'atdir.

Benekden Katife Sa'at 10

Benekden on sa'atdir. Fatih Bin Sinan Paşa nam bir cami'i ve han ve hamamı vardır. Suyu gayet lezizdir. Bir mikdar büyütu müstemil bir karyedir. Dimaşk'a ta'bidir. Bundan Dimaşk'a gider iken bir saat mikdarı yol düzdür. Üç saat taşlık ve su'ubetlidir. Ba'de bir sa'atde Alay Köyüne varılır. Andan Dimaşk'a iki saatdir. Bunda Abdulkadir Geylani Hazretleri'nin makamı vardır. Katife boğazından çıkıldıkda Dimaşk-ı Şam müşahade olunur.

Katife'den Şam Sa'at 7

Katife'den Dimaşk-ı Şam yedi sa'atdir. Üsküdardan Şam'a gelinceye iş bu zikr olan altı oturak otuz yedi konağın baran ve çamuru ve 'avayin-i dehr hasebiyle mesafe olan konaklar ziyade olmak lazım gelür. Asitane'den Şam'a gelinceye üç yüz otuz dokuz buçuk saatdir. Hüccac-ı müslimin Asitane'den Dimaşk'a duhul gicesi zikri mürur iden Alay Köyünde kalub sabah oldukda Dimaşk'a dâhil olurlar. Avdetde Dimaşk'dan çıkub Deve nam karyede geceleyüb 'ale's-sabah Katife giderler. Ekser bu minval üzeredir.

(v. 31, s. 2)

Evsâf-ı İklim-i Şam

Arz-ı Mukaddes ve Arz-ı Ken'an ve Lisan-ı Yunanide Serna tesmiye olunur. Şam tesmiyesinin sebebi Ben-i Ken'andan bir kavm bu canibe *كناون* arz-ı Mekke Mükerrerme'yi bina ittiklerinde Şam ismiyle tesmiye olunmuştur. Ba'zı rivayette Nuh Aleyhüsselam'ın oğlu Sam ismiyle müsemmi kılındı. Zira' anın ismi lügat-ı Süryani'de Sebin m'ucemede Şam'dır ve Diyar-ı Titin ve Merkez-i Salih'in ve ma'den-i bedladır *بلاد*. Cümle-i ol bundadır. Haşır ve neşir mahallidir. Arz-ı mukaddestir. Bir *بسطت طافه* ve nüfur-u celile ve cibal-i şerifeler vardır ve muhacir Hazret-i İbrahim kabridir ve Diyar-ı Hazret-i Eyyub ve Ber-i Bedr ve mihrab ve Hazret-i Davud ve ba-beyder ve 'acaib Hazret-i Süleyman şehridir ve türbe-i İshak validesidir ve Mevlid-i Mesih ve muhididir ve Kariye-i talut ve şehridir ve maktel-i calut ve hasibdir ve sabah Hazret-i Armiya ve celisidir ve zahiren Hazret-i Musa ve Mihrab-ı Hazret-i Zekeriya ve ma'rekâ-i Hazret-i Yahya ve Medine-i 'Askalan ve Ayn-ı Selvan ve Meva'zi-i Nu'man ve Vadi-i Nu'man ve Medayin Hazret-i Lût ve Mevzi'-i Minan ve kabr-i Hazret-i Meryem ve Raziyle Cümle-i İklim-i Şam'dadır. Allah-u Te'ali bura ahi muhiti menzil-i evliya ve enbiya kılmıştır.

Şam'ın Hududu

Canib-i garbdan Bilad-ı Ermeni'de olan Tarsus'dan Bahr-i Rum ki Akdenizdir. Ana müntehi olur. Tarik-i cenubda andan mümted olub bir Şerime-i İsrail'den *سحر* ve ile mabeyninde varub Belka'ya müntehi olur. Canib-i şarkdan Belka'dan mümted olub müşarün ileyh

(v. 32, s. 1) sarha *صرف* ve etraf-ı hutta-i Şam'ı tutub meşarık-ı silmiye Haleb'e varub Balas'dan Fırat ile mümted olub Kal'a-i Necme ve Piraye ve Şümeysat'a ve Hısn-ı Mansur'a ve Behista'ya *بها* ve Mar'aş'a ve Bilad-ı Misis'e ve Tarsus'a varub Tarsus Kurbünden Bahr-i Rum müntehi olur.

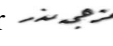

İklim-i Şam

Ecnad ve asakir-i ğaci'an kuvv'i-ül ihtimamdır ve hilafetinin Sultana itimadı hurûb-u emsaldendir. Fevt-i harb hüsn-i tedbir ashablarıdır. Zer futuvvetlerdir hususiyle 'ulema ve salhası kıyasa gelmez meşhur olan hükema-ı Yunan ekser bu iklimden zuhur itmişdir. Bu iklimde enhar-ı müte'addide ve göller vardır. Ğabat nam ormanları meşhurdur. Yeri ğayet 'aklandır. Hale'ye mümtedir. Biri Ğabe-i Arsukdan nam-ı diğeri Ğabe-i Kalanu der nehr-i 'Ac kurbünden 'Akabe değiri

mümtedir. Kıntar'da ve Haleb'de ve Trablus'da birkaç ormanlar vardır. Ğabe-i Ravd'ın ekseri tût ağacıdır. İklim-i Şam'da hayvanat çoktur. Ğanem Ben-i İsrail ki Şam'ı beş cünde taksim itmişlerdir ve her cündi bir memlekete isabet itmişler. Evvelki cünd-i Fastin ikinci Ürdün üçüncü Dımaşk dördüncü Humus beşinci Fizandır ve her cündi bir göredirki medain ve kazabat ve Kuray-ı müstemiledir. Evvelki Falastin'dir. Baş şehri Kudüs-ü Şerifdir. Medineleri Remla ve Beyt-i Ceberrun ve Ğazze ve Yafa ve 'Askalan ve Kaysariye ve Ariha ve Ez-suk'dur İkinci Ürdün'den baş şehri Taberiye yedi hala Nablus'dur ve Medineleri Sur ve Hama ve Lahyun ve Kâbil ve Beyan ve Safer ve Salat ve 'Aclun'dur. Üçüncü Dımaşk'dır Baş şehri ile müsemmidir. Medineleri Banyas ve Sayda ve Beyrub ve Trablus ve Sakif ve Arnun'dur.

(v. 32, s. 2) Dördüncü baş şehri Humus'dur. Medineleri Semliye ve Terme ve Sabahi ve Kifr-tab ve Lazikîyye'dir. Beşinci Kınnesrin'dir. Baş şehri Haleb'dir Medineleri Antakiye ve Payas ve Şümeysat ve Kınnesrin ve Mar'aş ve Şu'ur ve Akabe ve Kal'a-i Rum ve Pali ve Sahn-ı Mansur'dur. Hazret-i İbrahim Aleyhüsselam Arz-ı şam'da Beyt-i Mukaddes karibinde Halil'ür-rahman ismiyle ma'ruf mahalki latife Beyt-i Ceberrun tesmiye iderler. Anda medfun olduğu ecma'ı ile sabitdir ve civar-ı pür-envarları Hazret-i İshak kubur ve Hazret-i Yakub Aleyhüsselam dahi medfun oldukları mütevatiren sabitdir. Arz-ı Şam'da yetmiş a'det abdal vardır. Biri fevt oldukda yerine aheri nas olunur. Anlar oldukları arazi-i bilad mehin ve a'zab vaki' ve refi' ve 'adaları üzerlerine galiyeleri için du'a ve siyanet iderler ve Abdullah bin 'Ömer bir 'Asi Radyallahu Anh'dan mervidir ki hayr on kısımdır. Dokuzu Arz-ı Şam'da biri sair arzdadır. İklim-i Şam Ben-i İsrail zamanında gayet m'amur imiş. Otuz iki saltanata taksim olunmuş. Her birlerinin müstakil sahibi var imiş. Havası itidal üzere olduğundan ekser-i halk zinde ve rahat olur. Mahsulâtında ve hatta makûlatında lezzet-i müsekkinatlarında ziynet ahalisinde hüsn-ü servet müşahiddir. Ekser mahalli ma'mur toprağı münbiddir. Hatta b'azı mahalli yerine yüz verir tarla giyâhı meşhur mer'aları çok enva-i ezhar olur. Sümbül, zerrin, lale, reyhan ve şükûfe-i sairesi dağ sahraları dahi nabiddir ve fevakihe kesirdir. Kaysı, elma ve armudu ve erik ve kiraz ve fıstık-ı şami ve fıstık-ı rumi sınavbar t'abir iderler ve muz ve şeker kamışı incir ve ayva ve şeftali ve rumman ve mersin ve ceviz

(v. 33, s. 1) (Matlab) ve badem ve tut ve zeytun ve turunc ve limon ve kavun ve karpuz enva-i sebzevatı olur. Sayf-ı şitada fakihesi munkatı' olmaz ve fitrat üzeredir. 'Araban bilad-ı Şam dokuz kabiledir. Bunların 'azamı Tayy

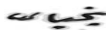
Kabilesidir. Diyarları Humus'da Çan Cığır Kal'asına ve andan Fırat kenarından Dihye'ye ve Irak ve Evran'dan Basra'ya varınca sa'ir kabailin 'azamıdır. İkinci al-i muraddır. Menzilleri Huran ve Berriyedir. Bunlardan nice sanâdid gelmiştir. Meşhurları hüccacı kaldıran Mehalice-i'Arabidir. Üçüncü al-i 'arindir. Diyarları Mezic Dımaşk ve Hotadır. Dördüncü Kabile-i Benu Ümeyyedir. Bunlar Kahtaniyedendir. Menzilleri Belka'dır. Hala bunlara 'Arab-ı Turabiye dirler. Beşinci Tayy Kabilesinden Cerh Kabilesidir. Menzilleri Ğaza ve Darımdır ve hala ol semt de m'aruf olan 'Arab-ı Sevalim ve 'Araba 'aid 'Arab-ı Vahide'dir. Altıncı S'alebe Kabilesidir. Bunların asılları dahi Tayy Kabilesinden Benu Hali'dendir. Bunlara S'alina-i İslam dirler. Şam'dan 'Amman'a varıncada yedinci Zübeyd kabilesidir. Müşirden S'adrül Ben-i Mezcidden'dir . Beric-i Berka'da olurlar. Anın-çün Mezic-i Zübeydi dirler. Al-i Fasl civarındadırlar. Bu taife kuttâ-i tarîk olmak üzere mervidir. Sekizinci Benu Ahalid kabilesinden olmak da'vâ iderler. Dokuzuncu Kabile-i Hirâse ve Benu 'Akabedir. ve Şüvveyk etrafında olur. Arz-ı Şam'da medfun olanların b'azıları Enbiya-i Kiram hazıratı bi-mesab olub b'azılarının medfen-i latifleri rivayet olunur. Ashab-ı Kiram'dan Ebi İbn Kab ve Ebu'd-derda ve Ebu 'İmam ve Ebu 'Ubeyde ve Ebu Haşim ve Avs Bin Avs ve Bilal Habeşi ve Temim Dari ve C'afer Bin Ebi Talib ve Cünd Bin 'Ömer ve Cennad Bin Malik ve Haris Bin Hişam ve Haşşât Bin Velid ve Hazlete Bin Zeyd Ansari

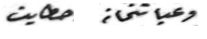
(v. 33, s. 2) (matlub) ve Halid Bin Velid ve Hurimen İbn Fatim ve Sehil El-ansari ve Sehil Bin 'Ömer ve Serdil ve Şem'un ve Muhibbi Rumi ve Dahhak Bin Kays ve Derrad İbn Hatib ve Derrad Bin Evzer ve Abdullah Bin M'udi ve Abdulmuttalib El-haşimi ve Abdullah Bin Said ve Abdullah Bin Revaha ve Abdurrahman Bin Ebi Bekr ve Abdurrahman Bin 'Arif ve Kassalte Bin 'Ubeyd ve Muhammed Bin Huzeyfe ve Müdrük Bin Karari Muâviye İbn Süfyan ve Mikda Bin Mu'di Kirbe ve Mu'azi İbn Habil ve Vaslesa Bin Sakfi ve Ümmü'l-muminin Ümm-i Sabiye ve Seleme Zevce-i Resul-ü Kibriya Arz-ı Şam'da medfun olub kerametleri zahir ve bahirdir. Evliya-ı Kiram'dan Farisi ve Şeyh Arslan ve Ebu Müslim Halveti ve Ebu Süleyman Derrati ve Şeyh Ebu Bekir Nevvam ve Şeyh İmadeddin M'areşi ve Şeyh Muhammed Dımaşk'i ve Şeyh Abdurrahman Evza-i ve Mansur Bin 'Ömer ve Ebu Abbas İbn-i Haddâm ve Şeyh Takî'd-din El-hûsni ve Şeyh Takî'd-din Salah ve Şeyh Cendel ve Şeyh 'Arif Humâr ve Şeyh Abdullah Bosni ve Şeyh Ebu 'Ömer ve Şeyh Yesa-i Ebu'l-beyat ve Muhyiddin 'Arabi ve Hulefadan Abdulmelik Bin Mervan ve Nureddin Şehid ve Sultan Salahaddin ve Velid Bin Abdulmelik ve

Mahmud Zengi ve 'Ümmü'l-müminin Hazret-i 'Aişe ile Hazret-i Zeyneb ve Hazret-i Rukiyye Radıyallahu Anh'a kabir-i sa'adetleri ve nice Ashab-ı Kiram ve Al-i Beyt-i Seyyidü'l-mürsel'in makabir-i şerifeleri vardır. Arz-ı Şam'da isticlâb-ı du'a olunacak mevâzı' pa çokdur. İsnad ile Zeyd Bin Sabit Radıyallahu Anh'dan mervidir ki Sallallahu Aleyhi Vesellem'den işitdim ki Tavil Leş-şam Tavil Leş-şam Tavil Leş-şam kalu eva lem zalike ya Resulallah kal-û tilke'l-melaikete Allah-ü basituva ecnahuha 'Ala'ş-şam ve nice nice rivayet zikr olunduğundan merak buyuran ihvân tarih-i Dımaşk'da mastur olduğu rivayet olunuyor.(matlub) Evsaf-ı Dımaşk-ı Şam Pay-ı taht-ı vilayet beş yüz akçe mevleviyete mevleviyete-i makrûz

(v. 34, s. 1) zay-ı a'zam cennet-i asa bir şehri behcet-i efzadır. Fazâil ve muhasenatına müte'allik nice kesb-i talimat olunmuş mevâzı'nın ekseri Kuran-ı 'Azimüş-şan ve Ahadis-i Şerife'de masturdur. Beş yüz miktarı Enbiya-i 'Azam Medfen-i Latifleri olduğu hususuyla Hazret-i Musa Aleyhü's-selam Medfen-i Latifi Dımaşk'da olduğu mervidir. Dımaşk hilafeti Eba Bekir Sıddık'da tarih-i hicrinin on üçüncü senesinde Ebu 'Ubeyde ser-'askerliğiyle muhasara olunub ba'de Hazret-i Eba Bekir vefat idüb Hazret-i 'Ömer Faruk Radıyallahu halife oldukda 'aşere-i mubeşşereden Ebu 'Ubeyde 'Amir Bin Cerrah Dımaşk ser-'askerliğinde mukarre oldı Halid Bin Velid'i İmadeddin t'ayin buyurub nice Ashab-ı kirâmın mu'avenetleriyle 'ala kavli-i sene-i hicriyenin on dördüncü tarihinde muhasara ile feth olmuştur. Yetmiş derece tulu' otuz derece 'arzı vardır. Evlad-ı Şam'dan Dımaşk nam kimesne rivayete sûret-i bina ve yedi kapuya kevakib-i seb'adan bir sûret tasvir idüb ismini Dımaşk tesmiye eyledi. Ebvab-ı kal'anın birine bab-ı şarkidir. Şems-i sûreti ikinci babına nümadır. Zahra sûreti üçüncü baba hanifdir. Humâr sûreti dördüncü babına firadisidir. Asarid sûreti beşinci babına sûreti altıncı babına sagir merih sûreti yedinci babına keysandır. Zahil sûreti tasvir olmuştur. Ba'de Nureddin Şehid Baba Ferhi feth itmişdir. Bir kapu dahi vardır. Bab'ün-nasır tabir iderler. Sur-u merkum beş yüz doksan tarihinde tecdid olmuştur. İki bin mustahfızan hisar-ı dört yüz cebeciyan neferatı dokuz yüz doksan altı kılıcdır. Yüz yigirmi sekizi ze'amet sekiz yüz altmış sekizi tezkereli ve tezkeresiz tıardan cami' ve mesacid ve medaris ve hân-gâh ve zevaya ve darü'd-diyafa ve hamlüd bin iki yüz miktarı hamamı mevcuttur. Bir mevlevihanesi vardır. Yetmiş gün icray-ı 'ayin olur. Cevami'in a'zamı cami'-i Emeviye 'asr-ı Hilafet-i Devlet-i Emeviye'de tarih-i hicrinin doksan

(v. 34, s. 2) altı senesinde Velid Bin 'Abdumelik hilafetinde külli t'amir olunmakla cami'-i Emeviye deyu meşhur 'afâk olmuştur. Fi-l-asl Bosna Kilisasi

t'abir iderler. Cami'-i mezkûr ziyade-i ihsan-ı vech üzere müzmin tecdid olunub lâkin dört yüz altmış tarihinde vaki' harikde hüsnüne hâlel tari olmuşdur. Vasatı şehirde vaki'dir. Mukaddima Yunaniye ve 'Abide-i evsan ve asnâm ve yehuda ma'bed olub ehl-i İslam Dımaşk'ı fetihde cami'-i merkumun nısf-ı seyf ile alunub nısf-ı aheri sulhen keferde elinde ibkâ olmuşdur. Bu minval üzere yetmiş sene mütecaviz mürur idub hicretin seksan sekizinci senesinde ahali-i Dımaşk müşarün ileyhine velidir. 'Abide ile asnâm ile bir mahalde 'ibadet itmelerine reva görmeyub i'lam ve teşekki ile sulha binaen keferayı ihrac-ı mesaha mahalli olmağın haric-i şehirden hin-i fetihde mülkü olan kaysarın ve Emaritu nam kâfire mensub olan kilisaya nûmay-ı sulhnameden haric bulmalarıyla hedmi için Ehl-i İslam müctemi' olduklarından mahal-i mezkûr 'indi efkâr-ı mu'teber olduğına bina'en cami'-i mezkûrun nısf-ı virilmek ile beya-i mezkûrun bakisi üzere tekrar sulh olunub ol nazarın ile cami'-i mezkûr Din-i İslam ile müşerref olmuşdur. Meyan-ı cami'-i mezkurde Hazret-i Yahya Aleyhü's-selam'ın ra's-ı sa'adetleri medfundur. Ziyaretgâh-ı hacc-ı'amdır. Hazret-i Hûd Aleyhüsselam dahi 'ala kavlı cami'-i mersûm hatırasında medfundur. Behimetü'n-nasîr Dımaşk'a dâhil oldukda şehidin demm-i sa'adetleri furad idüb hatta yetmiş bin âdem katl idub demm-i sakin olduğu mervidir. Cami'-i mezkûrun deyu erhamisi civarında Nehr-i Banyas mürur ider ki ol mahal Minber-i şerifin canib-i yemininde bir sagir kapu vardır. Ol kapının içindedir andan geçer ol mahal makam-ı

(v. 35, s. 1) Hazret-i aleyhü's-selam ve beyt-i Mu'aviye'ye tekdir dirler. Cuma' günü hatib ol makamda tavakkuf idüb vakt-ı hutbede bahhur ile önüne düşüb minbere getirürler. Nehr-i merkum ol mahalden cami'-i meskurun şadırvan tarafına güşade olan ebvabından bab-ı 'azamı olan orta kapunun bir tarafında lüleler ile cari olub andan içilüb ve abdest alınur. Lâkin ba'zen nehr-i merkumun tarik-i tathire muhtac olub hin-i tathirde su munkatı' olmak hasebiyle Cema'at-i Müslimin abdest almağa zahmet çekdikleri ecilden merhum El-hac 'Osman Paşa'nın bin yüz seksan üç tarihinde holü ve şadırvan meyanına ânî şadırvan ihdas itdirüb Nehr-i Kanavat'dan icramen indirmekle her birinin inkıta'ı zamanında ahiren mevcut olmuş hayrata muvaffak olmuşdur. Rivayet olunur ki Mekke-i Mükerrede imam olunan bir rek'ât salâvat yüz bin Mescid-i Fahr-ü Kâniatda eda olunan elli bin ve Mescid-i Beyt-i Mukaddesde imam olunan bir rek'ât namaza kırk bin ve Mescid-i Dımaşk'da ilave olunan bir rek'âta otuz bin sair mahalde eda olunan salâvatdan ziyade sevab i'ta olunur deyu tarih-i Dımaşk'da masturun arz-ı harab

oldukdan sonra Mescid-i Dımaşk kırk sene baki kalacağı ve mescid-i merkurda Hızır Aleyhü's-selam her gice namaz kılındığı mervidir. Cami'-i Emeviye'nin üç minaresi olub biri ğarbda biri Őarkda olub Minare-i Beyza ve Minare-i 'İsa deyu tesmiye iderler. İş bu minareye 'İsa Aleyhü's-selam nüzul buyuracağı mervidir. Üçüncü divar Şimalinde bab-ı silsiliyeye muttasıl minaredir. İsmine Mazinetü'l-'arus tesmiye iderler. Yetmiş bin müezzini vardır. Ezan iş bu minareden okunur ve her vakte on beş müezzin merbutdur. Birden ezan-ı Şerif kıra'at iderler ve mezheb-i

(v. 35, s. 2) erba'anın mihrab ve müte'ayyin imamları vardır. Cami'-i mersum haremide minbere karib Hazret-i 'Osman ve Hazret-i 'Ali hatt-ı Őerifleriyle iki kıta Mushaf-ı Şerif olmağla ziyaret olunur. Mushaf-ı Hazret-i 'Osman dört yüz doksan tarihinde Taberiye Őehrinden gelmişdir. Hatta Hazret-i 'Osman mushaf-ı müşarün ileyhden kıra'at ve tilavet buyururlar iken Şehid olub demm-i sa'adeti isabet eylediği mervidir. Cami'-i mersumun tûlu Şarkdan garbe beş yüz kırk sekiz kadem ve arz-ı mihrabdan kapuya kadar yüz elli kademdir. Gayet vüs'at üzeredir. Şadırvan havalisi ve ortasında üç kat Őadırvanı ve etrafı mermer sütunlar ile muhit kubbeler tahtlarında sofalar ve haric-i sofalar medarisdur ve harem-i cami' de bir kuyu vardır. Suyu gayet lezizdir ve Şadırvan kapusu haricinde taraf-ı Őarkda sofa meyanında su menba'ında bir mızrak boyu her avân ¹ ol-mahalle Karpuz Kaldıran dirler ve cami'-i mezkûrun Şadırvan kapularından bab-ı garbiyesine bab-ı berid ve bab-ı Őarkiyesine bab-ı ceberrun tesmiye iderler. Ceberrun Karpuz Kaldıran'a meftuhdur ve bab-ı Őimalisine bab-ı Őemimiyatı ve bab-ı nâtıkîn ve bab-ı silsile dirler ve bab-ı kıbliyesine harem cami'-i Şerif'e mihrabın canib-i yeminindedir bab-ı hayrat ve bab-ı ziyade dirler yine Şadırvan havalisine meftuh üç mahalden sagir babı vardır. Biri Bab-ı Kellase Medrese-i Kellase'ye meftuhdur. Ana karib bir bab daha vardır. Üçüncü bab-ı sagirdir. Bab-ı ² kurbünde Medrese-i Kâmilîye'ye meftuhdur. Dımaşk'da büyütları haricinde Köle Meydanı ve kurbünde Sultan Süleyman merhumun taraf-ı devamda iki minareli Süleymaniye ta'bir olunur. Cami'-i behimane ve İmaret-i Amire ve medrese ve darü'd-diyafesi

(v. 36, s. 1) vardır. Mesireğâh mahaldir ve Paşa Kapusu kurbünde yine tarik-i Umre Derviş Paşa'nın Dervişîye t'abir itdikleri cami'-i zibası ve yine tarik-i devamda Sinan Paşa'nın Sinaniye t'abiriyle bir cami'-i r'anası vardır ve haric-i Şehirde tarik-i hacc üzere Kara Murad Paşanın Muradiye nam tarz-ı devamda cami'-i vardır. Bunlardan ma'ada 'Arabistan turu üzere nice cami' ve mesacid olub dâhil-i Şehirde Nureddin Şehid'in bir bimarhanesi olub mükellef hanlar çokdur. Hususıyla

Es'ad Paşa'nın hanı ittisalında Ebi Nezir hamamı ve esvak-ı mükellefesi kesirdir. Cami'-i Emeviye'nin ebvabından bab'ül berid muhâzisinde sûk-u cedid Murad Paşa Cami'-i mezkûrun divar-ı kıblesinde sûku'z-zira' ve Şemsi Ahmed Paşa'nın kal'a sandığı kurbünde sûk-u cedid sipahi ve Sûk-u Dervişîye ve Sûk-u Sinaniye Yezuriye'ye ve Sûk-u Çakmak ve Sûk-u Saruca esvak-ı Dımaşk'dan ba'zıdır. Bizaristan'a bedel olmuştur ve mahallat vafir ve hattidir ve Mesmire tarzında kahvehaneleri ve bab-ı selam ta'bir olunan mahallerden hususıyla zikri geçen Köle Meydanı ve Salihîye ile Dımaşk mabeyninde olan bağçeleri taht-ı kal'a ve mesire-i sairesi ve etrafında bağçeleri la-yu'addır. Cevami ve mesacid ve medaris ve hân-gâh ve zaviya ve hânât ve büyût hamamat ve esvaklarında mâ-i leziz sari ve vafirdir. Dımaşk dürunundan yedi aded ırmak akar ol ırmaklardan Nehr-i Nûr Ömür nam mahal kurbünden neb' idüb bura üstünden geçer İşrakiye kurbünden nehr-i mezburdan nehr-i mezbura Nehr-i Varaki ayrılır. Yine Nehr-i Sevra'dan bura kurbünde Nehr-i Kanavat ayrılır ba'de Karye-i Divadan

(v. 36, s. 2) Nehr-i Banyas ayrılır. Köle Meydanı ğarbisinden Zeyl-i Cebel'den geçüb Mevlevî Hanı önünden Dımaşk Kal'ası içinden girer ba'de Cami'-i Emeviye'ye ve ol tarafa müteferik ve münteşir olur. Nehr-i Fütüvvet dahi Nehr-i Banyas'ın bir tarafından geçüb Dımaşk'ın büyütlerine müteferrik olur. Nehr-i 'Akarba Lahik kurbünde Nehr-i Berda'dan ayrılıb Zeyl-i Cebel ğarbindan geçer. Mezkûr ırmaklar ayrıldıktan sonra Nehr-i Berda Köle Meydanı önünden geçer Nehr-i Berda ile Nehr-i 'Akarba ba'de Dımaşk ortasından geçer. Sonra Nehr-i Berda 'Adiye kurbünde iki fırka olur. Birine Dağlı Irmağı aherine Cermağı Irmağı dirler. Nehr-i Berda üç 'ayndan cem' olur. Zeydaniye nam karye kurbünden menba' ider. Bundan Nehr-i Yezid dahi münfasıl olub cebel-i kasyuna mümtedd olur idi. Hala Dûm nam karyeye müntehidir. Yezid bu nehri tevsi' ve tağmik itmekle ana mensub olmuştur. 'Uyun-u kesireleri vardır. Meşhurları bab-ı selam kurbünde 'ayn-ı Zerka ve 'Ayn-ı 'Ali ve 'Ayn-ı Sinhane ve 'Ayn-ı Zeheb ve 'Ayn-ı Lu'lu ve 'Ayn-ı Calud'un mu'tebiri ve 'Ayn-ı Zeybiye'dir ve bir gölü vardır. Nehr-i Berda ve gayrın fazlası mansıb olur. Envai' semek ve tuyur sayd olur. Mahsus balık emini vardır ve esvakında at'ame-i nefise tabh olunur. Mamur dükkânları vardır. İklim-i Şam'da vasıf olunan meyve ve şukufe ve sebzevat Dımaşk da dahi vafirdir. Hususıyla Zeyni üzümü ancak Dımaşk'a mahsusdur. Dımaşk'ın ibtidası Ken'aniyan binasıdır. İklim-i Şam'da zikri mürur iden Ashab-ı Kiram ve Evliya'-i *evliya* ba'zıları iş bu Dımaşk'ı Şam'da olmağla ziyaret-i 'aliyelerinden tekâsül olunca Hazret-i Bilal-ı Habeşî haric-i

şehirde Mu'aviye dahl-i şehirde Hazret-i Ebu'd-derda derun-u kal'a da medfunlardır. Dımaşk'a bir sa'at mikdarı mahalde Salihîye nam bi kasaba-i kebire bakidir. Cebel kapusun kurbünde cevami' ve mesacid ve hamamat

(v. 37, s. 1) ve bimaristan medarisi ve hân-gâh ve esvak-ı müstemil bir kasabadır. Dımaşk bağçeleri ile Salice bağçeleri birbirlerine mülâsık vaki' olmuşdur. Sultan Selim Han binası bir cami' ve kurbünde Şeyh Muhyiddin el-'Arabî Hazretlerinin türbe-i şerifeleri ve civarında Fahreddin 'İraki ve kurbünde 'Abdulgani Nablisi Hazretlerinin makamı ve mesire tekiyyesi derununda türbesi ziyaretgâhdır. Cebel kapusun Dımaşk üzere müşerrefdir. Bunda Enbiya-i Kiram âsârları vardır. Üçler yediler kırklar makamlarıdır ve Zül-kefil Aleyhüsselam'ın medfen-i sa'adeti ve Şeyh Murad zade Ali Efendi kabri ve kadı'asker-i esbak Damadzade Mehmed Murad Efendimiz ittisâlında medfundur. Cebel-i mezburda olan mağarada tahattur iden demm-i Hazret-i Âdem'in oğlu Habil-i Şehidin olduğu mağara-i mezburede Hazret-i İlyas Aleyhü's-selam on sene ihtifa buyurduğu ve Hazret-i Yahya şehid ile Valide-i muhterem Seyleme ol mağarada oldukları ve İsa Aleyhü's-selam dahi havariyyun ile namaz kıldıkları ve ol mahalde du'a müstecab oldukları mervidir. Cebel-i mezkûrda mağarat çokdur. Abidin-i Salihin ol mağaralarda ibadet iderler. Bir mağara dahi vardır ki kırk nebi cu'dan vefat buyurdıkları mervidir ve Habil Aleyhü's-selam'ın katl olunduğu mağara dahi vardır. Salihîye ve etrafında vaki' cebel ve sahralarda üç yüz altmış 'uyun neb' iderler. Dımaşk kurbünde olan Oze nam karyede Hazret-i İbrahim Aleyhü's-selam tevlid buyurdıkları ve anda namaz buyurub ol makamı mescid ittihaz buyurdıkları ve anda namaz kılan anadan doğmuş gibi günahdan pak olduğu mervidir. Oze nam karye ile Bezde nam karye beynlerinde nice Enbiya-i Kiram kabri-i sa'adetleri mervidir. Dımaşk'da zikri mürur iden cebel kapusundan ma'ada nice cibal dahi vardır. Ol ciballerdendir. Cebel-i Siyah Cebel-i Şeyh dahi dirler üç günlük mesafe

(v. 37, s. 2) tarikdan müşahede olunur. Üzerine daima kar neza'il olmaz andan Dımaşk'a himarlara tahmil idüb 'Arablar satmak için kar getirürler ve Fırat üzeredir evailde meskûn imiş üzerinde asar-ı imaret vardır. Haliya Zeyline karib 'Arise ismiyle bir ma'mur karye vardır. Dımaşk kurbünde Cebel-i Colat ve Cebel-i Lübnan ismiyle iki cebel vakidir. Cebel-i Lübnan'da Salha ve Bedla vardır Anda ibadet iderler. Çalıdan büyütləri vardır ve ol cebeldeki eşcardan ekl iderler ve bu cebel fevkinde deyr tesmiye olunur bir cebel dahi vardır mervidir. Nuh Aleyhü's-selam'ın oğlu Ken'ân (Savi ila Cebel-i Y'asımani min ilahen) didiği vasıl ola deyu

cebel zeylinde tesmiye olunur. Bir karye vardır. Hazret-i Nuh Aleyhü's-selam tesbid iderler. Şeybadan R'ainin kabri dahi anda olmak mervidir. Velhasıl gerek Dımaşk ve gerek etrafında vaki' mahallerde ziyaretgâh ve mesiretgâh kıtt-i çokdur. Arahi-i dendir. Şevval-i şerifin ekseriya on beşinci günü mir-i hac paşa Dımaşk'da Mahsus mahmel-i şerif ve sancak-ı şerif ile ve dedesi cemellerde zeytinli topları atarak ve mehterhane ney çalarak alay-ı 'azim ile Dımaşk'dan hareket ve Mezirib nam mahalle çıkarlar. Üç gün mürurunda şehr-i merkumun on sekizinci günü Hüccac-ı Müslimin cümlesi Dımaşk'dan huruc Meziribde cem' olub iktizanesine göre dört beş gün akşamından sonra cümlesi maksad-ı 'alaları olan Mekke-i Mükere'me'ye 'azimet iderler. Mahmil-i şerif ve sancak-ı şerif kabile-i hüccac Şam ile 'Arabı tabl ve 'Âlem ile kabile-i mersumenin ortasında Mekke-i Mükere'me'ye gidüb yine avdet idüb Dımaşk'a gelüb sene-i atıye değin kal'ada hıfz iderler. İş bu orduyu hüccac da mir-i hac paşa ve Haremeyn sahibleri ve efendiler ve surre-i şerif emini ve saka başılar ve mukavvîmin çadırları önlerine birer sütun-u dıraz üzere her birerleri birer dürlü kandil ile neş'e vazl' iderler. Ana işaret tabir olunur. Kandilden her birerleri birer nev' resm yaparlar. Kimilerde çadırlar bulunması içün vazı

(v. 38, s. 1) olunmuşdur. 'Irak'dan kalkıldıkda mir-i hac paşanın tarafından hava'i fişenk atarlar. Konakdan kalkıldıkda yine mir-i hac paşanın mehterhanesi çalmağa başlar. Dımaşk'dan çıkıldıkda ibtida Ahmed Paşa Türbesi nam mahalle değin teşyî iderler ve bunun karşusunda Mescid-i Kadim vaki'dir. Tarık üzre Kisve nam eşhar ve anharı havi bir karye vardır. Dahi inhiraf-ı tarikde Akar-ı Sem'a nam bir menzil vardır. Suyu latif olmağla ricâl-i Şam ol sudan götürüb Dımaşk'da içerler. Nehr-i Anhoc Cebel-i Şeyh'den neb' idüb Vadi-i Tin'e andan Sem'a ba'de Kisve önünden geçüb Bahr-i Rum'a mülhak olur. Dımaşk'dan Tarhana Hanı'na varınca tarik fasl-ı şitada çamurludur. Bundan öte çöl olmağla duhûl iden kimse haşrda vukûfunu tezekkür itsun ki çölde olan enva-i hayat ve siba' ruz-i haşrda olan mihadif-i ahvalin nazırındır. Vall'ahu muvafık.

Dımaşk'dan Tarhana Hanı Sa'at 5

Han-ı Gişin Han-ı Düvelnun dirler. Dımaşk'dan beş sa'atdır. Bunda fi-l-asıl Tarhana tabh olunur imiş. İbn Husni el-cebadi vakti imiş. Hala mu'attaldır. Bir harab handan 'ibaretdir. Bu mahalle Gişine dirler İş bu tarik düzdür lakin taşlıktır. Eyyam-ı sayfda âsândır. Şitada çamurludur. Zahmet ile geçilür ve bunda Tell-i Ferhun bir mahal vardır. 'Azim sahradır. Etrafı münbitdir. Tell-i Ferhun'un önünden su akar

köprüsü vardır. Dahi bu mahalle karib Han-ı Zübeyde nam bir ma'mur sulu karye vardır.

Tarhana'dan Sıffın Sa'at 12

Diyar-ı Sahray-ı Deyl dahi dirler. Tarhana'ya tam on iki sa'atdir. Türkmanlardan Havas-i Oğlu karyesi

(v. 38, s. 2) demekle meşhurdur. Dımaşk'a tâbi'dir. Bunda değirmen taşı çıkar sulu mahaldir. Tuyûrun envâi bulunur. Sazlıktan sülün cem' idub Dımaşk'da satarlar. Meziriye karib düzdür. Bu mahalde köprüden 'ubur olunur. Bundan Meziriye gider iken tarik iniş yokuş taşlıktır. Meziriye karib düzdür. Eğer yağmur olur ise zahmet ile geçilür. Sultan Selim Han zamanında bina' olmuşdur. Bu mabeynde bir burc vardır. Gaya-gab dahi kara dirler. Diğer müruründe Havas-i Oğlu tesmiyesi bu burcda hüccacı muhafaza iderler. Önünden su akar cisri vardır. Bu mabeynde Dile nam-ı diğer Harvan-ı 'Abad nam bir karye vardır. Önünden bir büyük su akar cisri olmağla beraber hüccac-ı köprüden 'ubur iderler. Bu semtde Keskin ve Tefis nam iki karye vardır bu mabeynde bir han dahi vardır.

Sıffın'den Mezirib Sa'at 7

Sıffın'den yedi sa'atdir. Sultan Selim Han zamanın da bir kal'a bina olmuşdur. Dımaşk'a tabi'dir. Bu mahallerde Abdal-ı Beşer Safi Aleyhü's-selam iptida buğday ekdiği ve Hazret-i Cibril Aleyhü's-selam Hazret-i Âdem çift sürmeği ta'allüm eylediği Mahal-i Mezirib kurbünde olduğu mervidir. Havran nahiyesindedir. Suret-i Hazret-i Eyyub Aleyhü's-selam velayetidir. Bu tarafda olan karyelerin ta'ifeleri suret olmağla şirrad hâşâ cenabet bina itdi. Z'amince sövdüler cem' itmişdir diye mervidir. Kal'adan bir 'uyun neb' ider yanında bir göl vardır. Lezizdir. Balık olur. Meşhurdurlar. İş bu 'ayndan çıkan çamaşur kihline olur. Bu mahalde Dımaşk ve etrafında Kudüs-ü Şerif canibinden enva' emti'a gelüb hüccac kalkınca 'azim bazarı kurulur. Bey' ve şira' olunur. Bundan Mefrak'a giderken

(v. 39, s. 1) bir mikdar düz bir mikdar taşlıktır. İniş yokuşdur. Bu mahallere karib Hazret-i Yakub Hazret-i Yusuf için beka buyurduğu mahal ve Hazret-i Yusuf'un itdiği han karibdir. Hatta bir nev' sine-kâr misillü delk delk taş bulunur. Yakub Aleyhü's-selam'ın çeşm-i sa'adetten tezahür iden demmin isabet eylediği taş evvela Meziribe kurbünde Şeyh Esmer Tenruri kabri olmağla ziyaret olunur. Mahsus vakfi vardılar. Bir mikdar hilaf-ı *es* de Gimişne tabir iderler. Bir karye vardır.

Pınarları çokdur. Etrafda Lica ‘urbanıyla Arabü’l-cebel tabir iderler ‘asi ve yaramaz ta’ifedir. Dımaşk üzre musallatlardır. Köyleri basub ğaret iderler ve tarik üzre Havran n’ahiyesinden Dinme nam bir karye vardır ve Mezirib’den beş sa’atdir. Bu etrafa Ezdo’an dirler. Baş şehri Dimne’dır. Bu-sebne dahi dirler. Dimne’den Mefrak’a varacak tarikde iki dikili taş vardır ve canib-i yemininde ‘Abbade nam bir karye vardır. Meziribde iktizasına göre dört beş gün ikamet olunur. Akkâma yevmiyeler ve bahşışatı virilür. Mekke-i Mükerreme canibine varılır.

Mezirib’den Mefrak’a Sa’at 11

Nam-ı diğeri M’araka ve Mağrib on bir sa’atdir. Susuz mahaldedir. Deyr-i barandan ahz olunur. Kesirde bir harab kal’ası vardır. Mezirib’den hıfz kaldırırlar. Mefrak’a ve Matraf’a ~~سوق~~ Dime’den Murad-ı Hüccac ‘avdetde müfârekat ve Dımaşk’a şitab eyledikler içündür. Tarik bir mikdar taşlıktır. Seyilden havf olunur. İhtimali olunur ise Dimne’de kalınub anda beytutet olunur.

(v. 39, s. 2)

Mefraka’dan ‘Ayn-ı Zerka Sa’at 12

Mefraka’dan on iki sa’atdir. Sulu mahaldir. Önünde ‘Ayn-ı Zerka nam çay akar ve bir kal’ası vardır. Dirler ki Medine-i Münevverede olan ‘Ayn-ı Zerka Irmağı bu mahalde harice çıkar. Suyu gayet ‘aladır. Leziz balığı olur. Tayy kamışı ve zakkum ağacı çokdur. İki dağ arasındır. ‘Ayn-ı Zerka’dan Belka’ya varınca bir ovadır. Anda bir boğaz vardır. Gayr-i tarik sai’b eğri büğrüdür. ‘Akabeler ile Ballata nam mahalle varılır. ‘Ayn-ı Zerka’dan Ballata altı sa’atdir. Ballata’dan Belka’ya varınca tarik düzdür ve latifdir. Çamur dahi olmaz. Bunda Han-ı Zib namıyla bir harab han vardır. ‘Avdetde Dımaşk’dan bu mahalle değin karşucu gelüb it’ame-i makuleleri nesnelere bey’ hediye için ahali’-i Dımaşk’a getirürler.

Ayn-ı Zerka’dan Belka Sa’at 18

Nam-ı diğeri Meşta ve Ballata vezir ‘Ayn-ı Zerka’dan on sekiz sa’atdir. Susuz mahaldir. Kal’a ve birkesi vardır. Bundan Katrane’ye varınca yedi ‘akabe dört boğaz geçülür ve dedeye dahi Mişvar nam mahal Belka’dan on sa’atdir. Andan sekiz sa’at de Katrane’ye varılır. Bu mahallin hilaf-ı semtinde Erzak ve ‘Ömeri nam iki karye vardır. Sulu mahallerdir. ‘Ala tayy kamışı olur. Bu Erzak harab kal’adır. Hurmalı

sulu yerdir. Şark-ı şimale bir günlük yoldur ve ‘Ömeri Dume tarik üzre şark semtindedir. İki değirmen yürüdür suyu vardır.

(v. 40, s. 1) ‘Amman’dan gelub Huristan’a gider. Belka Ürdün nahiyesinden tarik-i cünubde Cebel-i Şerah nam bi dağ vardır. Hala Halil sakinlerdir ‘Azir nam bir menzil vardır. Bu mahalde bir harab han vardır. Dere suyu bulunur. Ol sınır Sürre-i müntehayı Risalet-i Efendimiz Hazretleri’nin bu mahalle teşrif buyurdıkları mervidir. ‘Ayn-ı Zerka’dan hıfz kaldırırılar.

Belka’dan Katrana Sa’at 12

On altı sa’atdır. Sultan Süleyman han bir kal’a ve bir sagir ve bir kebir iki birke bina itmişdir. Şuyun nam karyeden bey’ için hüccaca zahire getirürler. Şuyun akarsulu ve bağçeli hilaf-ı semtde tarikin garbında bir ma’mur karye vardır. Arz-ı Şam’dan Kudüs-ü Şerife tabi’dir. Bu mahallerde Tepe dirler bi kaç ‘akabeler geçülür. Sıkletli menzildir. Üç sa’at mikdarı bir boğaz vardır. Mahûf muhatara mahaldir. Haramisi çokdur. Bu mahalle tesmiye olunur. Gerek tarikde canib-i yemininde bir kal’adır. Katrana kal’asını muhafaza iden gerek ahalisidir. Kudüs-ü Şerif tarafından üç sa’at mesafede mâ-i cari vardır.

Katrana’dan Tabut Kurusu Sa’at 11

Nam-ı diğeri Hasa Katrana’dan on bir sa’atdır. Burada Lahyun nam bir köprü vardır. Gâh hüccaca su bulub köprüden ‘ubur iderler kal’a ve birkesi vardır. Seylden havf olunur. Rivayet

(v. 40, s. 2) iderler. Sabıkda hüccac bir mahalde barana tesadüf idüb ancak semenlerini tahlis itmişlerdir. Zirve-i cebel’de ğarb tarafında bir han vardır. Bir de içi beyabandır. Tarik dört sa’at mikdarı ekser taşlık dere tepedir. Sa’b mahallerdir. Kudüs-ü şerife karib olmağla ba’zı ‘Arabın zahire getirub hüccaca bey’ iderler. Suyu kalil olmağla Katrana’dan hıfza kaldırırılar. Gabre tarafında bir buçuk sa’at mesafe mahalde yağmur suyu müctemi’ olur. Bir mahalle var imiş. Ba’zan bulub sakalar hüccaca getirürler imiş. Bunda Hazret-i ‘Ali Kerem Allah-u Veche evladından Muhammed Hanefi vakı’ası olmuştur. Bu mahalle karib ‘Üzeyr Sultan nam mahal vardır. Taşlıktır. Ba’zen ‘Üzeyr’de kalınur. Bu yerlerde tavşan çokdur. Şeyh Celaleddin medfundur.

Tabut Kurusundan Zahirü'l-miktara Sa'at 18

Tabut Kurusu'ndan on sekiz sa'atdır. Zahira Süleyman Paşa'nın binası bir kal'a ve birkesi vardır. Yolu ekseri yukarı sa'ibdir. Suyu kalildir. Ba'zen Katrana'dan hıfz'a kaldırırlar. Sa'b ve taşlık olan mahallerden geçilüb ovaya çıkılır. Ovadan Şuyun kal'ası ve bağları görünür ve Ma'an'a varılacak mahalde tarik üzere âdem kellesi gibi kebir müdevver taşlar vardır. Vadi-i Mensuh dirler. Bu mahallerde harami çokdur.

(v. 41, s. 1)

Zahirü'l-miktara'dan Ma'an'a sa'at 12

İsm-i kadimi Ma'al imiş. Zahir'den on iki sa'attir. Karşu karşuya iki kal'adır. Derunlerinde nice büyût vardır. Çöle kıyasen m'amurcadır. Bunda mukaddima Ben-i Emin ta'ifesi sakinler imiş. Ala rumman ve ayva ve inciri olur. Yufka ekmeği pişürüp hüccaca bey' iderler. Ma'an Şerade nahiyesinden 'ad olunur. Halil'ür-rahman'a karib olduğundan limon ve turunç ve kefter getürüb bey' iderler. Suyu çoktur lakin eyü değildir. Kal'asın birini Sultan Süleyman Han zamanında bina itmişlerdir ve etrafında mâ-i cari getürmüşlerdir. Çeşmeleri vardır. Ma'an'a duhul ve huruc tarikleri sa'b olmağla yağmur olur ise zahmet ile geçilür. Ma'an'dan 'akabe başına beş sa'at mesafedir. Emmi mukbilan ağacı zahir olur. Tarikin canib-i yeminindedir. Emmi Abbas dahi dirler ol mahalle varınca mukbilan yoktur. Andan öte çoktur. Belki Hudâ nabit deruhte-i mufiddendir mukbilan tesmiye olunan ağaca 'azim itibar iderler. Sepet ile bir parça bez bağlar derine taş atub sürur-u athar iderler ve ba'zı kendüye bilmez akkâm makulesi tâht-ı revan ve emmi mukbilan ulaştırırlar. Haliya 'indlerinde ne'uz'u-billah sevab 'ad iderler üzerlerinde olan hüccâc bilmez gafil olmayub intibah üzere hareket idüb dolaşır. Hakdan men iderler. Mukbilan dikenli ve çalılı bir ağaçtır. Hicaz'da pek çokdur. Gül-şehri gibi kırmızı ğayr-i me'kûl yemiş gibi vardır. Haremeyn-i Muhterimeyn'de tabh-ı ta'am için mukbilan ağacı yakarlar. Zira hitab cümlesi mukbilandır. Nakl olunurki Hazret-i Fahr-ü Kâ'inat Efendimiz zamanında nar ağacı imiş. İnkisar ile meyvası kat' olunmuşdur. Bu konakda bir gün ikamet olunur. Akkâma yevmiyeler ve bahşişler virilür.

(v. 41, s. 2)

Ma'an'dan Zahrü'l-'akabe Sa'at 13

Namı-ı diğer 'Akabe Başı ve 'Abadan beyne'l-hac Şam 'Akabesi demekle ma'rûfdur. Ma'andan on üç sa'atdır. Susuz mahaldir. Bir dere içidir. Ma'an'dan hıfza kaldırırlar. Kebir 'akabesi vardır. Şam 'Akabesi tabir iderler. Ma'andan kalkılıb Ra's-ı 'Akabe'ye gelindikde hüccâc mahaffelerinden indirilir. Maşiyân yürüdürler. Mirü'l-hac paşa şemsiye ile Hüccâc mürur idince 'akabe başı'nda tevakkuf ider. 'Akabe'den inildikde saka başlar hüccâca şerbet saki iderler. Beyne'l-hac mahaffeye rükûb ihdas iden hüccâc İbn-i Yusuf Es-sakfi der deyü mervidir. Ol zamanın 'uleması kerim görmüşlerdir. Zahrü'l-'akabe'de 'Osman Paşa binası bir kal'a ve bir bürke vardır. Kumlu ve taşlı mahaldir. Leyse vara-i 'Abadan karye misillü bundan olmak zan iderler. Bu mahallerde baytaran bulunur. Ras-ı 'Akabeden kalkıldıkda bayır aşağı üç dört minare boyu iniş 'akabe-i merkumedir. Kumsal ve taşlıdır. Tariki yek pare çakmak taşıdır. Su'ubetlidir. 'Akabe geçildikde üç sa'at taşlıklı boğazdır. Boğazdan dışarıya çıkıldıkda düz mahalli vardır ve iki tarafı yanmış kömür gibi siyah dağlar ile boğaza girülür. Çekihan'a varılır. Mir'ül-hac paşanın avdet-i hacda asitaneye vürud iden çukadarı bu mahallerde hüccâcdan mektub almağa başlayub ekseriya Tabut Kurusunda müfârekat ider.

Zahrü'l-'Akabe'den Çekihan'a Sa'at 15

Nam-ı diğer Tabilliyat Zahrü'l-'akabeden on beş sa'atdır. Susuz mahaldedir. Abdullah Paşa kal'ası ve bürkesi vardır. Kal'anın dibinde cüz'i su çıkar eger su bulunmaz ise hıfz kaldırırlar. İki canibi taşıdır. Dağlar önü kumsal bir sahrayı bi-payandır. Uzakdan kumdur. Baki mevcudin aslında

(v. 42, s. 1) görmeyen derya kıyas ider. Bundan Zat'ül-hac'a gelince üç sa'at mikdarı düz ma'ada taşlıdır.

Çekihan'dan Zatü'l-hac Sa'at 14

Zatü'l-hac on dört sa'atdır. Sultan Süleyman Han zamanında bir kal'a ve birke bina olunmuştur. Kal'a derununda kuyu olmağla çıkub bürkeyi doldururlar. Yaban hurması çokdur. Suyu aşmalardandır. Yeri eşdikde suyu zuhur ider. Bunda olan kuyular Ben-i Selim kabilesine mensubdur. Mukabelesinde olan dağa kubbe-i haccer tesmiye iderler. Bu mahaller yek pare çakıl ve çakmak taşıdır.

Zatü'l-hac'dan Fa'l-bayta sa'at 13

Namı-ı diğer 'Araban ve Mahan ve Rehiban ve Kazık Tutmaz vaka'ü's-sagir baki Küçük Ma'yun Ovası Zatü'l-hac'dan on üç sa'atdir. Kumsal mahaldedir. Ortasından yukara tepe vardır. 'Arab-şürûr tesmiye iderler. Bin yüz yetmiş bir senesinde hüccacı 'Araban bu mahalde garât itmişlerdir. Bu konağın caniblerinde bir dağ içinde mescid ve minber vardır. Kal'a ve bürkesi yoktur. Tarik taşlıktır. Suyu Zatü'l-hac'dan hıfz iledir.

Fil Baytar'dan Asi Hurma Sa'at 12

Nam-ı diğer Tebuk on iki sa'atdir. Bayağı hurma çoktur. Hazret-i Resul 'Aleyhü's-selam Efendimiz bi-nefsi gaza niyetiyle Tebuk'e teşrif buyurmuşlardır. Sultan Selim Han zamanında bina olunmuş bir kal'a ve bir bürke vardır. Derun-u bürke de 'ayn olmağla suyu çokdur. Derun-u kal'a da bir kebir incir ağacı ve tahtında bir bir-i mâ'i vardır.

(v. 42, s. 2) Haric-i kal'a da incir nar ve ayva ağaçları çokdur. Üzüm batlıcan ve kabak dahi bulunur. Mukaddima ashab mahallidir. Hazret-i 'Ömer Efendimiz zaman-ı aliyelerinde Medine-i Münevvere'den bu mahalle değin zira'at olunur ise Hazreti Şu'ayib Aleyhü's-selam sarayından gelüb kum kavm-i meskuru dine davet eyledi. Tarikden mümana'at iderler idi. Ba'zı imana gelüb ekseri kelim-i mükelleme gelmeyenlerin üzerlerine Hakk Süphane ve Te'ala irsal buyurub kavm-i mersumu helak eyledi. Tebuk'de ol mah-ı şîrîn-i güftar üç risalet Aleyhü's-salâvat Efendimizin namaz kıldıkları mescid olub ba'de 'Ömer İbn-i Abdulaziz tecdid eyledi eylediği mervidir. Mukabelesinde Seniye-i Medariz nam-ı mahal vardır ki anda dahi Efendimizin eday-ı salâvat buyurdıkları mervidir. Bu mahallerde baytaran çokdur ve ormanlıktır. Akarsulu mahaldir. Etrafında 'Arabatlar sakin oldukları mahaldir. Ma'murdur. Meyveleri çokdur. Hala bu mahalde ba'zı evler vardır. Bundan mukaddima bir karye imiş bu mahalle karib Sertah nam bir karye vardır. Bundan Mekabire gelince tarik düzdür ve kumsaldır. İş bu mahaller Memalik-i Hicaz'dan 'add olunur. Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere ve Yeman'dan ibaretdir. İshaki dirki Hicaz bir mahalle dirler ki ol mahalli hırtalar ihata itmişdir. Amme-i kabayil Ben-i Selim Medine-i Münevvere'ye değin Hicaz ile müsemmadır. Dağlar ihata eylediği ecelden mervidirki Aleyhü's-salâvat Ves-selam Efendimiz buyurdular ki Şam canibinde olan Şamdır ve Medine-i Münevvere tarafına işaret buyurub iş bu canib Yemen'dir. Bu takdirce Hicaz Yemenidir. Nevevi zikr iderki Medine-i

Münevvere Şamlı Yemeni değildir. Belki mabeynde bir müstakil mahaldir. Ba'zılar Medine'nin nisf-ı Hicazi'dir ve nisf-ı Şami'dir. Bir kavilde Necidi'dir demişler. Memleket-i Hicaz Cezire-i El-arabi'den bir kısımdır. Bu kısım Necd ile

(v. 43, s. 1) Tehame beyninde haciz olduğu için Hicaz tesmiye olunmuştur. Hudud-u şarkdan Necd-i Arabi'den Tehame cünubdan Yemen'e şimalden arz-ı Şam'dır.

Asi Hurma'dan Mekabir-i Kalenderiye Sa'at 13

Nam-ı diğer 'Akabe-i Haydar ve makabirler ve Dar'ü-l Makber ve birke-i Asi Hurman on üç sa'atdır. Susuz mahaldir. 'Osman Paşa binası bir kal'a ve birkesi vardır. İş bu menzilin etrafında mağaralar var imiş. Suyu kalildir. Ba'zan Asi Hurma'dan hıfza kaldırırlar. Bu mahallerde kömür gibi siyah dağlar vardır. Ahyazda kalacak mahal üç sa'at boğazdır. Ancak iki katar yürür. Etrafını asker ile emir-i hac paşa ihata iderler. 'Arabandan hüccac'a zarar isabet itmemesi için kendü dahi sâye-bân ile hüccac mürur idince ras'ı 'akabede boğazın başıdır. Anda tevakkuf ider Mekabir ile Haydar beyleri iki dağ arasından tarik tengdir. Yolda ancak yuvarlak siyah beyaz taş vardır. Eyüb Aleyhü's-selam'dan düşen ferdler olduğu mervidir.

Mekabir-i Kalenderiye'den Ahızra Sa'at 12

Nam-ı Diğer Hiyle Mekabir'den on iki sa'atdır. Menazil-i Nebevi'dendir ve bir mescid-i şerif vardır. Sultan Süleyman Han zamanında bina olmuştur. Bir kal'a ve beş bürkesi vardır. Kal'a da büyük kuyu olmağla suyu kuyudan çeküb harici kal'a da olan bürkeleri doldururlar. Kuyunun suyu gayet latifdir. Bu sudan ba'zıları birkaç konak getirürler. İş bu kuyuda Eyüb Aleyhü's-selam yıkanub vücud-u şeriflerinde olan kurtlar düşüb taş olmuştur. Zikr-i mürur ittiği üzere hüccac-ı düşürürler bunda

(43.v 2.s) Hazret-i Aleyhü's-selam'ın makamı olduğu mervidir. Derun-u kal'a da Haydar Baba merkadi ziyaret olunur. Şam kullarından yigirmi nefer muhafız-ı kal'a vardır. kal'adan birke-i merkumeyi doldururlar. Kal'a yı Sultan müşarü'n-ileyhin zamanında dokuz yüz otuz sekiz tarihinde 'Urban çar-se beyi Tarban İbn-i Ferca Şam valisi Mustafa Paşa emriyle ve emr-i sultan müşarü'n-ileyh ile bina itmiştir. Zira Ben-i Lam 'urban isyan idüb kuyuları doldururlar idi. Kal'anın karşusunda bir burcu vardır. Mukaddima dahi kal'ası var imiş. Hatta Hazret-i Ali Kerrem-allah'u-veche feth buyurdıkları mervidir. Bundan kalkub canib-i yesardan doğru boğaz içine girülür. Safi kumsaldır. Bunda olan boğaz üç sa'at sürer. Andan

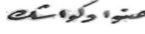
beş sa'at mikdarı düzdür. Mukbilan çokdur ve yine ba'zı mahalli taşlıktır ve ba'zı mahalli düzdür ve kumsaldır. Dar boğazdır. Sakabaşılar hüccaca boğaz çıkıldıkda şerbet saki iderler. Bu konağın etrafı erba'ası dağdır. Ben-i Lam taifesi bu mahallerde sakinlerdir. Ba'zen boğazı sed iderler. Ahızra karib Sakb-i Ahızra nam mahal vardır. İş bu merhale-i Ahızra Dımaşk-ı Şamdan Mekke-i Mükerrmeye degin nısf-ı tarikdir. Bürke-i mu'azzamaya varılacak mahaldir. bağçeleri dimekle ârif yer vardır. Boğaz tehamında bir vasi' sahraya varılır. Kar gibi beyaz kumlu dağlar vardır.

Ahızra'dan Bürke-i Mu'azzama Sa'at 17

Vadi-i Esed dahi dirler. Ahızra'dan on yedi sa'atdır. Yağmurdan dolar yağmur olur ise de su bulunur.

(v. 44, s. 1) Kebir birkedir bi-hesab terbi'-i üç bin zira'dır. Hala harab olmağla tamire muhtaçdır. Mukaddima bürke-i Belkıs tesmiye olunur. Altı yüz bir tarihinde Ben-i Eyüb padişahlarından Melik-i Muazzam 'İsa bir kebir birke bina itmekle Bürke-i Muazzam deyü meşhur olmuşdur. Eğer bürkede su bulunmaz ise Ahızra'dan hıfza kaldırırlar. Bir kal'ası vardır. Bu mabeynde Ebu Candar namıyla bir menzil vardır. Bu tarikde mukbilan çokdur. Bundan Darü'l-hacre giderken tarik düzdür. Kumludur. Yolda sengler gibi taşlar çokdur. Bazı mahal kızılıkayadır.

Bürke-i Muazzama'dan Darü'l Hamra Sa'at 18

Nam-ı diğer maarişü'z-zir ve Akdem ve Makbireler ve Pirinç Ovası ve Darü'l-hacra dimek Hazreti Salih Aleyhü's-selam Birke-i Muazzama'dan on sekiz sa'atdır. Osman Paşa yüz altmış yedi tarihinde bir kal'a ve altmış sekiz tarihinde bir bürke bina itmişdir. Bu konakda hüccaca hatemlik taş toplarlar. Konak mahalli taşlıktır. Darü'l Hamra'dan Şakkü'l-acuz nam mahal beş sa'atdır. İş bu tarik Mebrek-i Naka ve Cebel-i Altan ve Kayası ve Beyne'n-nas Küçük Kaya dimekle meşhur olan mahal vak'idir. Bu mahalde kafile-i hüccacın taraf-ı şarka yolları döner Cebel-i Altan geçüb Hicre konarlar ki ol Medayin-i Salih'dir ve Darü'l Hamra'dan Medayin-i Salih'e degin yol taşlık ve su'ubetlidir. Yol üzere düz kayalar vardır. Develerin ayakları tutmaz. Ba'de Küçük Kaya'dan düz giderken kumsaldır. Hazret-i Salih Aleyhü's-selam'ın m'ucizesi olan devenin huruc eylediği mahaldir. Kumsal yere inülür. Bir mikdar boğazdır. Taşra çıkıldıkda Hazret-i Salih'in devesinin huruc eylediği mahalle varılır. Boğazın iki tarafı yalçın kayadır. Devenin

huruc mahalli tarikin canib-i yesarındadır. ‘Avdetde taraf-ı yemine gelür. İş bu mahalden sür’at ve hay-huy ile geçerler. Peştu ve tüfenk atarlar. Sahrada olan nakanın sadasını develer işitince

(v. 44, s. 2) eger işidirler ise çöküb bir daha kalkmazlar deyü nasın beyinde meşhurdur. Hazret-i Salih’in kavmi büyük taşdan nakanın hurucuna m’ucize olmak üzere müşarü’n-ileyh’den taleb eylediler. Ba-merâhda Hazret-i Salih du’a buyurdukda du’ası ile taşdan deve huruc ve yavru tevlid eyledi. Ba’zılar imana gelüb ba’zıları gelmedi. Re’isi küffar Kadar nam gaddar deveyi sekrledi. Yavrusu taş girüb ğaib oldu. Bu cesareti itdiklerinde Hazret-i Salih üç günden sonra size azap nazil olur deyü hayr dirdi. İmana getürenler ile içlerinden çıkub Hızır Mevt nam mahalle teşrif buyurmuşlardır. Kadar Bin Salif nam gaddar nakayı sekrlediği gün arife idi. Yevm-i hamisde sabaha dâhil oldular. Kibâr ve sigar zükûr ve inâsın yüzleri zahferan sürülmüş gibi sarı idi. Hazret-i Salih ğazayı haber virdiğinden bu alamet ‘azab alameti olduğunu bile bile akşama dâhil oldular. Ecelimizden bir günü güzeran eyledi didiler. Vaktaki Cuma’ günü oldu kurudular. Çehreleri kana boyanmış gibi kızıl olmuş akşam oldukda açlıktan iki kuşu kesdi didiler. Kaçan ruz-i sebt dâhil oldu gördüler ki çehreleri siyah olmuş akşam oldukda ecelimizin cümlesi gitti deyü ğazaya hazır olub sayha ve feryad eylediler. Vaktaki yevm-i ahedin kuşluğu oldu. Âsümândan bir sayha geldikde her sâika ve her mehâyib nesnenin savtı anda mevcud idi ve her yerlerine suratlarıyla âsümân-ı zemin sada virir idi. Sinelerinden kalpleri kopup fe-sabbahû fi-darihim casimin ayet-i sa’adeti ma-sıdkınca ‘azap günü sabaha dâhil oldular. Meyyit oldukları halde iş bu azab ile kavmi meskûr helak olmuşdur. Zikri mürur iden büyük taş Habrû’n-naka devenin huruc eylediği cebele Kâtibe ve yavrunun ğaib olduğu dağa Hâre tesmiye iderler.

Darü’l Hamra’dan Medayin-i Salih Sa’at 19

(v. 45, s. 1) Nam-ı diğer Kurâ-i Salih ve Hicr ve ‘Aral Darü’l Hamra’dan on dokuz sa’atdir. Diyar-ı şöhretdir. Tufan-ı Nuh’dan ‘ala kavli sekiz altmış dokuz sene mürurunda Kavm-i Semud zikr-i mürur iden vech üzere helak olmuşlardır. Tarik üzere hala bina-i büyütları mevcuddur. Binaları yek pare oyma taşdan hala ğayri meskûndur. Medayin-i Salih’in kal’a ve bürkesi vardır. Derun-u kal’a da bir kebir bi’r-i mâ-i olmağla bürkeyi andan doldururlar. Halilü’r-râhmân ve ‘ala karib olmağla tatlı limon ve turunç ve balçık hurması dahi ol mahalde olan me’kûlâtı getirüb hüccaca bey’ iderler. Bundan ‘Alaya giderken ekser mahalli düz ve

kumsaldır. Bazı mahallin iniş yokuş taşlıktır. ‘Alaya bir sa’at kala ağaçlık ve sazlıktır. Sazlığın içinde beş aded kuyu vardır. Giderken canib-i yeminde kum ‘akabeleri geçülüb Kavm-i Salih’in mesken oldukları binalar müşahede olunur. Kuyuları çokdur. Sularını içmek münasibdir. Hazreti Cabir’den mervidir. Hazret-i Resulallah Sallallahu aleyhi vesellem ashabı keremine buyurmuşlardır ki sizden biriniz Kavm-i Semud kariyesine girmege meger beka iderek ve rah-ı anlara isabet iden bize dahi isabet itmege deyü havfindan Hazret-i Resulallah Sallallahu Aleyhi Vesellem vaktaki büyütlü ğazasına teşrif buyurdularında Kûşk Kayası’na nüzul buyurdu. Anda olan kuyulardan su içtiler ve su aldılar deyü tenbiye buyurdu. Ashab-ı Güzin ya Resulullah ol kuyunun suyundan hamur yoğurduk ve karyelere su aldık didiler. Hazret-i Peygamber Efendimiz ol haceri bırakmağa ve o suları dökmeğe emr buyurdularını mervidir. Kubbet’ü-l Hacer dirler bir küçük dağ vardır. Bu mahallerden ol Mahbub-i Hüda bütün teşriflerinde buyurdularını mervidir. Cebele Ana-lübb tesmiye olunur. Bir cebel dahi vardır. Anan-ı diğeri bir mevzuda Hazret-i Salih’in taşdan kazılmış mescidi vardır. Kavm-i Semud’dan baki bu mahallerde Ebkıya-i ‘Acibe vardır. Bu konakda bir gün ikamet olunur. Akkâm yevmiyeleri ve bahşişatları virülür.

(v. 45, s. 2) Ba’zan Medayin-i Salih’den kalkub ‘Alaya varılmayub tarik-i aherden Sehlü’l-matran nam menzile varulub andan Zümrüd Kal’asına varılır. Zira ba’zan ‘Ala ahalisi ‘isyan iderler. Sehil Matran bir sahrayı azimdir ve beyaban çöldür. Mahûf ve muhatara mahaldir. Su’ubetlidir boğazları dardır. Yollar ekseriya bu tarik ılgınlık ve orman ve taraf-ı aheri dağlardır. Su yokdur. Bir şey’i bulunmaz. Zahmetli menzildir. Mukaddima Şam’dan ‘Alaya varınca bir aher tarik var imiş giderler imiş. Hala mu’attaldır. Bu tarikin canib-i şarkında Dımaşk’dan ‘Adayan-i Basra andan ‘Adayani Adof andan ‘Adayani akarsulu mahaldir. Üç menzil andan Kıllete iki menzil andan Sabiha iki menzil Vadi-i Suvan’a geçülür. Dört merhalede ‘Alaya varılır. Bu tarik doğrudur. Lakin suyu azdır. On altı konaktır. Her konağı yigirmi mildir.

Medayin-i Salihden ‘Alaya Sa’a t 9

Medayin-i Salih’den ‘Alaya dokuz sa’atdır. Bu dahi Diyar-ı Şuhud’dan Beyne’l-cebeleyin vaki bir karyedir. Akarsuyu bağ ve bağçeli ve harmanlıklı bir mahaldir. Limon ve turunç ve portakal ve tatlı limon ve ağaç kavunu ve karpuz ve hıyarça çokdur. Ba’zı meyve dahi bulunur. Beyar-ı Ganeme varınca mukbilan

çokdur. Sultan Süleyman Han zamanında bir kal'a bina olmuştur. Bu mahalde Müşfik nam bir vadi vardır. Server-i Kâinat Efendimiz Hayber'e teşriflerinde Kal'a-i Hayber'den ba'zı mümena'at için 'Alaya karib boğazı sed eylediklerini Server-i Kâinat Efendimize haber virdiklerinde anlar taşdır adem değildir deyü buyurdularından Cenab-ı Vacib-i Vücut-u Ezeliye cümlesi taş olub hala alametleri

(v. 46, s. 1) bakidir deyü mervidir. 'Ala'nın ahalisi haşin olduğundan içlerinde gezmekten ihfaz oluna suyu 'ala olmağla bir iki konak getirürler. Bundan Beyar-ı Ganem'e gider iken boğazdır ve iki tarafı kayalık boğazdan çıkınca kum ve taşlıktır. Mukbilan çokdur. Su'ubetlidir. Boğaz iki sa'at sürer andan düz kumsaldır. Ba'zı mahalli çoraklıdır. Bunda yabancı servi ağacı vardır.

'Ala'dan Beyar-ı Ganem Sa'at 10

Nam-ı diğer Tavamir ve Matran ve Hafaizü'z-zir ve Katran 'Ala'dan on sa'atdır. Kal'a ve birkesi vardır. Sa'b karataş içindedir. Kurbünde bir sahrayı azim ve mahûf boğaz vardır. Tarikin ekseri bir tarafı ormanlık ve ılgınlık taraf-ı aheri sa'b dağlardır. Bunda su bulunmaz ise 'Ala'dan hıfza kaldırırlar. Zahmetli menzildir.

Beyar-ı Ganem'den Zümrüd Kal'ası Sa'at 10

Nam-ı diğer Şihab-ı Ahmer Beyar-ı Ganem'den on sa'atdır. Bir kal'a ve birkesi vardır. 'Azim Zade Mehmed Paşa mir-i hac iken külli tamir itmiştir. Tarikin iki tarafına karib sular vardır. Getürüb hüccaca saki iderler. Burada ba-bed-râm dirler lihte renginde ufacık yaprağı var bir nesnedir. Badem gibi olan yaprağın ortasındadır. Lezzetli Ebu-cehil karpuzu ve kuzukulağı bulunur. Zümrüd Kal'asını fi'l-asıl Mülûk-i Şam'dan Melik İsmail'in validesi Zümrüd Hatun bina itmiş ve kuyuyu dahi ol kazdırmış oldukdan ve Zümrüd ile Şa'abü't-ta'ame beyinde Şi'ab-ı Ahmer nam bir menzil vardır. Fazil

(v. 46, s. 2) topraktan dağlar senginan cebel-i azimelerdir.

Zümrüd Kal'ası'ndan Valide kuyusu Sa'at 8

Nam-ı diğer Şa'abü't-ta'ame Zümrüd kal'asından sekiz sa'atdır. 'Osman kal'ası ve bürkesi vardır. Bunda olan kuyuyu Sultan Ahmed evvelin validesi hafr itmiştir. Bundan ma'ada bazı kuyular kazılmışdır. Suları alçaktır. Şa'abü't-ta'ame deve kuşu yuvası dimekdir. Bundan Hediye'ye gider iken taşlık dar boğaz kumsaldır. Mukbilan çokdur.

Valide Kuyusu'ndan Hediye Aşması Sa'at 12

Valide Kuyusu'ndan Hediye Aşması on iki sa'atdir. Süleyman Paşa binası bir kal'a vardır. Sulu aşmalardandır. Mesahalıdır zira zemininde mesna nam ecza biter her zeminde ki mesna olur sulu mesahalıdır. Ekseriya Cirid Paşası askeriyle hüccacı bu mahalde istikbal ider. Bu mabeynde Anter nam bir kal'a vardır. 'Osman Paşa'nın binasıdır. 'Ala rivayete-i Sallallahu Aleyhi vesellem Efendimiz Hayber Ğazasına teşriflerinde Ashab-ı Kiram bu mahalle hediye getürdüklerinde hediye tesmiye olunmuşdur. Hediye'den kalkıldıkda bir sa'at müruründe Şeker 'Akabesi vardır. Boğaz gibi iniş yokuşdur. Boğaz bir sa'at sürer. Ba'de 'akabe ve boğaz geçildükde kumsal ve ağaçlık ve taşlıktır. Lakin düzdür. Nahl-tin'e varınca tarafeyn divar gibi 'azim dağlardır. Aleyhü's-salâvat Efendimiz ol mahalle teşriflerinde ta'zim kılmışlar dirler. Mahal konaktır.

Hediye'den Nahl-tin Sa'at 16

(v. 47, s. 1) Nam-ı diğeri Fahl-tin ve Sencevi Vâsıtı'l-'anter Hediye'den on altı sa'atdir. İki depe çe mahaldir. 'Osman Paşa'nın binası bir kal'a ve bürkesi vardır. Cevayin-i erba'ası dağdır. Bunda Selam Kayası t'abir olunur bir kaya vardır. Hazret-i Peygamber Efendimize selam viridiği mervidir. 'An-asıl Nahl-tin bir karye mülûk-i kadimden Şahnamede mastur ser-kaplan pehlivan bunda sakin imiş. Karyesi Vakf-ı Musa nam yüksek cebel fevkindedir. Mûkaddima bir 'azim meşhur kal'a imiş. Gayet havası 'aladır deyu nakl iderler. Ebniyasından hâlâ hamam mahalleri müşahid imiş. Etrafi ormanlık bu mahall 'Alemü's-sadi demekle meşhurdur. Bundan Hakan Oğlu Nasuh Paşa bir kuyu hafr ittirmişdir. Etrafi 'acayib dağlardır. Esna-i rah mahûfdur. Nahl-tin'de yedi kuyu vardır. Suları latifdir. 'Ala'dan bu mahalle gelince sudan zahmet çekilür. Tedarik üzere olmak gerekdir. Bunun mabeyninde Sinan-ı Mu'ammer nam-ı diğeri Hacer-i Sinan nam bir mevzi' vardır. Bu tarafda 'asi 'Arablar sakin olurlar ekser koyun getürüb bey' iderler. Nahl-tin'den beş sa'at mürûründe bir boğaz vardır. İki tarafı dağdır. Mahall-i konak üstü örtülü bir kuyudur. Suyu andan alırlar.

Nahl-tin'den Vadiü'l-kurâ Sa'at 15

Nam-ı diğeri Vadi-i Kızh ve Darü'l-kurâ Nahl-tin'den on beş sa'atdir. Mûkaddima m'amur imiş. Bir kal'a mütebnası ve bir hamamı ve mescid ve bostanları var imiş. Hâlâ harabdır ve mescidin mihrabında lât'e-i küllet-i fani

mesmûn deyü Hazret-i Fahr-ü ‘Alem Sallallahu Aleyhi Vesellem ta’lim iden imiş. Ol zat-ı âlî-şân eda-i salâvat buyurdıkları mescid olduğu mervidir. İki tarafı dağlar ortası ovadır. Bir şeyi bulunmaz su dahi yokdur. Bu mahalde olan sahraya Âşık tesmiye olunur. Mukaddima Ben-û Kelb kabilesi sakinler imiş. Tecavüz ve ta’yinlerinden Hazret-i ‘Ömer Radiyallahu Anh zaman-ı

(v. 47, s. 2) hilafetlerinde cem’iyetlerin perişan itmeleriyle mahalli merkum harab olub eseri binaları baki kalmışdır. Bunda Sekaya-i ‘Osman nam mahal vardır. Vadiü’l-kurâ Medine-i Münevvere’ye sunurdur. Bundan içeri tâ’un olmaz.

Vadiü’l-kurâ’dan Ceref Sa’at 11

Namı-ı diğer Ebyar-ı Hazret-i Hamza ve bire-i hududu Vadiü’l-kurâ’dan on bir sa’atdır. Hazret-i Hamza Radiyallahu anh bir mescidi ve bir kuyusu vardır. Sulu mahaldir. Bundan Medine-i Münevvere’ye gider iken bir dar boğaz vardır. Andan çıkıldıkda Medine-i Münevvere’nin kal’ası görünür. İttisalında Birke nam bir karye vardır. Sakaye-i Süleyman Bin Abdulmelik vardır. Medine-i Münevvere’de cari olan Ayn-ı Zerka ırmağı Karye-i merkumede yüze çıkub ahali-i karye besatinlerini ‘ala’t-tarik münâvebe saki iderler. Bunda Zeyn nam bir mezra’a vardır. Ol mahbub-u bari-gâh ol mezra’a da zira’at ile emr buyurdıkları mervidir. Ceref Medine-i Münevvere’ye sunur olmağla tathir-i-beden için mümkün olur ise gasl idüb ve libası pak giyüb tevbe ve istigfar ve salâvat-ı şerife ektâr ve min-vechin Cenab-ı Resul-u Kibriya olmak lazımdır. Medine-i Münevvere’den ahali delilleri ve ba’zı sıbyan bu mahalde hüccac-ı istikbal ve masumlar beyninde adetleri olan Seyyid Hoca ya’kil dicace fi sahnü’s-seyf et-teslime aleyhi deyü şad ve harem olurlar. Bundan Medine-i Münevvere’ye bir fersahdır. Bu mahalde İslam vakı’ası olmuşdur. Yasin lek-min-el-emr-i şey’i ayet-i kerimesi vesair ayet-i kerimeler nazil olmuşdur ve Zeyl-i Cebel’de âmmî Resul-u Muhterem sallallahu aleyhi vesellem Hazret-i Hamza Radiyallahu anh kabri sa’adetleri bir kubbe ile mu’indir. Etrafında müteaddid büyût ve sekalar vardır. Cümlesi vakıfdır. Züvvâr vardıkları sabah ma-sakin olurlar kimse mani’ olmaz liman-ı tarik caddeden nisf-ı sa’at ba’id olduğundan mevsim-i hacda mahûf olub eğer miri-i hac paşa Medine-i Münevvere’den ziyaret kasdıyla gider ise habir olan hüccaciden ba’zı me’an

(v. 48, s. 1) gidüp ziyaret iderler. Amma eyyam-ı hacdan ma’ada ekser mahûf degildir. Cebel-i âhâdda karib Cebel-i ‘Anin nam bir mahal vardır. Ğaza-i âhâdda Hazret-i İbn-i Cübeyir elli nefer tayr-endaz ile ol Seyyidü’s-sekaleyn Aleyhü’s-selam

cebel-i merkumun bir ta'yin buyurdıkları mervidir. Her kim şüheda-i âhâde selam virüb ziyaret ide anlar redd-i selam ve cevab virirler deyü mervidir. Hazret-i Hamza Radiyallahu Te'ala Anh kabri sa'adetlerini büş yüz doksan tarihinde Nasreddinullah validesi Kubbe-i 'Aliye bina itmişdir. Hazret-i Hamza'nın mübarek kademleri canibinde olan kabir Sinkâr türk mübarek kabridir. Sahn-ı meşhid'de olan kabir Medine 'ümerasından bir kimesne kabridir ve ra'sı şerifleri tarafında olan kabir eşrafdan Seyyid 'Akil kabridir. Kubur selase-i mezkûrda şüheda-i 'Aherden değıldir. Şüheda-i âhâddan Hazret-i Abdullah Bin Hacin ve Mas'ab Bin Ömer ve Sehil Bin K'ays ve Abdullah Bin 'Ömer ve 'Ubeyde Bin Cebbas ve Ebu Eymen ve Halad ve Hace ve Sa'id ve Lokman ve 'Ömer Bin Cemmuh Radiyallahü 'Aleyhim ecma'in kabri şerifleridir. Hazret-i Hamza medfen-i latifleri olan kubbe-i şerife taşrasındadır. Cidar-ı türbeye karib cebel-i âhâd canibinde üzerlerinde 'alamet yoktur. Şüheda-i 'aherden mecmu-u bu mahalde olduğı mervidir. Lâkin ismi şerifleri ma'lum olan müşarü'n-ileyhdir. Şüheda-i aher yevm-i hamisde âla's-sabah ziyaret müstehabbdır. Ol mahub-u bar-gâh afdal tehiye Âhâd Dağı göründükde iş bu dağ bizi sever biz dahi anı severiz buyurdıkları mervidir. Cebel-i merkuma âhâd tesmiye olunmuş yalnız olduğı içündür. Yahud ehl-i muvahhed olduğundandır. Hal-i Revan Aleyhü's-selam cebel-i müşarü'n-ileyhin bir şa'yasında medfundur. Ol nur-u dide-i âlem sallallahu aleyhi vesellem her senede şüheda-i âhâd gelüb selam-ü a'leyküm bima sabartûm küntûm ecrü'l-'amilin d'eyü

(v. 48, s. 2) buyurdıkları mervidir. Şüheda-i âhâd yetmiş nefer-i zat oldukları meşhurdur. Ol Server-i Şah-ı 'Âlem Efendimiz Hazretleri'nin mübarek dişleri şehid olduğı mahal Cebel-i âhâd kurbündedir. 'Alamed için kabir vardır. Cebel-i Aher cennet rükûnlarından bir rükn deyü Hazret-i Peygamber Efendimiz'den mervidir. Tarik-i aherde Esvak nam-ı diğeri Esarlık nam mahal vardır. Zeyd bin Sabid Radiyallahü anh'dan mervidir ki Hazret-i Fahr-ü 'Âlem Sallallahu Aleyhi vesellem anda olan kuyu üzerinde oturub Şeyhin ve Hazret-i 'Osman gelüb cennet ile tebşir oldukları mervidir. Du'hül Medine-i Münevvere'ye vesair mahal-i mübarekelere nazaran ırsıye-i adad üzere bulunub der-hatır idile ki Server-i Âlem Sallallahu Aleyhi vesellem ve Hazret-i Ebubekir ve Hazret-i 'Ömer ve Hazret-i Fatıma vesair Ashab-ı Pir-i Vefa ve Ehlibeyt-i Mustafa bu belde-i tayyibeye kadem basub nice zaman anların hakları olduğı cihetle daima anlardan istimdad-ı müsteviyeye kalben çalışılmak lazımdır. Zira' Medine-i Münevvere'nin havatın ve ceberruresi tenzil ve küsret-i tereddüdat Ebû'l-Fütûh Hazret-i Cibril emed-şed Ebu'l-ganaim

Hazret-i Mikail'dir. Velhasıl tekâsir ve teakkub tezevvül-ü melaike Rabb-i Celil ile ma'mur ve abadan olub Din-i İslam'ın iştiharı ve sünneti Seyyidü'l-enamla intişarı anda zuhur ve şuyu' bulmuşdur. Leyse ol emakin-i 'aliye ve mavatin-i seniyye meşahir fazil ve hayran ve mü'ahhid berahim ve m'ucizat olmuşdur. Kemal-i nafitiden İmam Malik Hazretleri Medine'nin esvak ve etrafında dabbeye râkib olmadı. Sebebinden su'al olundukda ol-turabda ol-Habib-i Hüda Sallallahu Aleyhi vesellem geşt ü güzâr itmiş ben ol mahalde râkib olmak layık değildir. Hayâ iderim dedi Hazret-i Fahr-u Âlem Sallallahu aleyhi vesellem'den mervidirki ğayr-i ma rekebet ileyye er-revahıl Mescid-i Hâza vel-beyt'ül-'atik ba'zı cehle

(v. 49, s. 1) ravza-i mutahhara kurbünde temr-i sayhanı ekl iderler. Edab-ı mahal olmağın iğyub ~~منه~~ ve ~~منه~~ dahi men' itmek gerekdir. Mescid-i fahr-i mevcudat-ı aleyhüd tehiyyata duhûl ittikte ianata kanıt idüb nevbetü'l-i'titaf madûmt-ü fi-l mescid süphanallah ve elhamdülillah vela ilahe illallah ve allahu ekber vela havle vela kuvvete illa billâh-ül aliyy-ül azim estağfurullah maşallah la kuvvete illa minallah hasbinallah ve ni'me'l-vekil ni'me'l-mevla ve nime'n-nasir diye tahtü'l-mescid namazının ziyaret-i seniyye-i nebeviye üzerine takdim olunmuş Malik Hazretleri Hazret-i Cabir Radiyallahû Anh'dan rivayetine mebnidir. Cabir Hazretleri buyurmuşlar ki seferden avdet idüb huzur-u Hazret-i Risaletе vardım mescid-i şerifinde idiler. Bana buyurdular ki girüb namaz kıldın mı? Ben dahi la didim mescide gir namaz kıl b'ade bana selam vir b'azılar didiler ki tahiyat ile beda-i imam vech-i sa'adetten mürur itmişdi ki surettedir. Vela vech-i sa'adet önünden mürur ider ise ziyaret ile bed'en ihsandır. Vukufa latife ile cüz'i vakf olub selam virüb b'ade tahiyatü'l-mescidi kılub sonra vukuf-u tavil eyleye ve bu nimet-i azimeye muvaffak olduğundan secde-i şükr itmek lazımdır. Cidar-ı kabir sa'adeti mesh ve takbil mekruhdur didiler. Ba'zı cehl-i mahrumlar ki libaslarından tecerrüd eyledikleri haramdır. Men'i ve zahiri lazımdır. Cihet-i peygamberiyeye ta'zim ve ravza-i münevverelerine tekrim hayatlarında olan ve vech üzere eylemek gerekdir. Metâ' ve eskalanı bizzat hıfz-ı kaydına muhtac olan kimesne duhûl-u Medine'de ibtida metâ' ve eskalanı hıfz idüb b'ade ziyaret-i ravza-i mutahhara itmek ca'izdir. Amma hıfz-ı meta' kaydı olmayanlara Medine-i Münevvere'ye ibtida duhûlünde Kabr-i Saadeti ziyarete müsara'at layık ve efdaldır.

(v. 49, s. 2) Ziyaret-i şerife-i kaime evvela muktezayı edeb budur. Mec'ded-din Feyruz 'Abadi dir ki teksir-i salât selam için kıyam evzar ise terk itmeksizin zira üstü otursa mani değildir. Adabdandır. Vukufunda yere nazar idüb ziyarete nazar

itmiye layık olan namazda eylediği gibi sağ eli sol eli üzerine Kible yöne müteveccih ola İbn Hacer El-Mekki demiş ki ziyarete Kible ve istikbal-i vech-i şerife bizim mezhebimiz ve mezheb-i cumhur-u ‘ulemada lakin aherlere göre efdal olan istikbal-i kiblede ser-mezhebimiz İmam-ı Azam’dan ol saniye kavli mervidir. Lakin İbn ‘Ömer Radiyallahu Anhümadan mervi olan mine’s-sünnete istikbal-ül kabr-ül mükerrem veca’lü-n-nazar lel-kiblete rivayeti evvela ve sâni rivayetlerini rivayetdir.

Medine-i Münevvere’ye hin-i duhûlde kıraat olunacak du’alar

Allahumma inni es-elek hayrûha ve hayr ehlûha ve hayr ma-fiha ve a’uz-u bike min şerriha ve şerr-i ma-fiha Allahumma hâza hârem-i resûlûkü’l-lezi harramet ‘ala lisane ve du’ak en tec’al fih min hayr vel-berekete misl ma-hûv fi-l-haram elbeyt-ül haram feharrمتني ‘ala-n-nar ve âmâni ğadabak yevme-i teb’as ‘ibadük verzukni fi hüsnü’l-edeb ve fi’l-ül-hayrat ve terkü’l-münkerât diye.

Mescid-i Nebevvi’ye geldikde

Bismillah maşallah vela havle vela kuvvete illa billâh rabbi ûdhûlni müdhale sıdk ve ahricni mahrece sıdkîn vec’al-ni min al-i dinük sultan’en ve nasir’en Allahumma inni a’uz-u bike en ehill ve ahille ev-ezill ev-ezille ev-azlim ev-azlem ev-echel ev-yechel aleyye Allahumma ec’al fi kalb-i nur’en ve fi sem’i nur’en ve fi basarî nur’en ve fi lisanî nur’en vec’al ‘an yemini nur’en ve ‘an şimal-i nur’en vec’al min fevk-ı nur’en ve min taht-i nur’en Allahumma inni es-elek bi hakkü’s-sailin diye ba’de lisanî döndüğü kadar rica ve niyaz ideler ve dahi Mescid-i Seyyid-i Ebrâr Aleyhü’s-salâvat-ı vesselam dâhil oldukda zikr ile ki ol mahalli şerifde ikamet feraiz-ullah olmuştur.

(v. 50 s. 1) Efdal hâlk-ullahi hây’en ve meyyit’en cami’ olmuştur ve ol baki’-en mübarekeye duhûlün sebebi ile vacib ta’ala sana rahmet eylemekde rica ve emelini ‘azim ile imdi ol mahalle duhûlün haşi’an ve tevahi’an olsun insan kadar olduğu mersiye ta’zim itmekle ol mekân-ı mübarek ne ‘acib layık ve müstehakdır ki ol Sultan-ı Enbiya’yı ziyaret idesin şöyle bile ki ol Cenab-ı Peygamber hây’en ziyaret gibidir. Ziyaret idub ri’ayetde kusur itmeyesin ve kabr-i şerife ğayet karib varmıya ve takbil olunca bileki ba’idce mahalde durub hayat da olsalar ideceği ri’ayet gibi ri’ayet oluna senin huzuruna ziyaret ve kıyamına ‘âlimdir Senin salâvat ve selamını ol Cenab-ı Ekrem’e vasıl olur türbe-i şerife senin kadar ve münzelat-ı ‘azim olduğun kalbinde ihdar idesin. Oradan minber-i sa’adete gelesin. Ol dest-i

kebir ümmetin minbere su'udunu ve minberde ka'im iken tal'at-ı behimesini tevhim ile ki muhacirin-i ansar etrafına cem' olub kûlûb ve absar ile ol serir-i seyyid-i irşadı ihdak ve ihata ile anlar dahi hutbelerinde her yerlerini ta'at-ı ilahiye tahris eyleye. Vacib Te'aladan rica ve niyaz eyleki ol Zümre-i Naciye ile senin ve bizim beynlerimizi ru'z-ı cezada tefrik buyurmaya. Ziyaret-i Medine-i Münevvere'de müteveccihine salâvat ve selam ekser labed ve lazımdır. Kaçan basarının Medine-i Münevvere'nin cidar ve eşçarına vaki' ola zikr-i mürur iden ed'iyeye-i me'alen süreler kıra'at ile tayyib-line ve esvabının efdal ve ilzâkını giyüb mütevâzı'an Harem-i Mescid-i Şerife dâhil olub canib-i minber-i şerifde iki rek'at namaz kıla minber-i ~~mesur~~ ve sol 'amud ki anın canibinde sanduka vardır. Ana istikbal eyleye Kible-i Mescid-i Sa'adet'de olan daire iki 'aynanın önünde ola ki mevkıf-i Hazret-i Fahr-ü Mevudat ol makamı-ı şerifde imiş. Mescid-i Şerife takbir olmazdan evvela ba'de Cenab-ı Şehristan-ı Saka 'aleyhü's-senaü'l-tehiyyat Hazretleri'nin Kabr-i Sa'adetlerine gelub vech-i şerifi mukabelesinde vafık ola vûkûf-u mezbur bu tarik ile ola ki istidbar idüb kabr-i menaffi istikbal

(v. 50, s. 2) ile Cidar-ı Şerif'in zaviyesinden olan 'amud'dan dört zira' mikdarı mahalde dura. Kandili baş üstüne kıla. Civar-ı hacere-i şerifeyi mes ve takbil itmiye bile ki zikr olunduğu üzere ba'idden vûkûf ihtirama karibdir. Müveccihen şerifede es-salam-û 'aleyk ya Nebi Allah es-salam-û 'aleyk ya hayr-ü hâlk-ullah es-salam-û 'aleyk ya Habib-ullah es-salam-û 'aleyk ya Hazret-ullah es-salam-û 'aleyk ya Seyyid-ül Enbiya-i vel mürselin ve diğer daha salâvat-ı şerifeler dili döndüğü mikdar kıra'at eyleyub aher kimesnelerden dahi selam sipariş iden var ise felan ümmetin selamını kabul eyle diyerek rica ve niyaz idile. Andan sonra Hazret-i Ebabekir Sıddîk Radyallahu 'Anh huzuruna varub es-salam-û 'aleyk ya Halife-ullah diyub diğer selamlar dahi kıra'at eyleyüb andan sonra Hazret-i 'Ömerü'l-faruk Radyallahu 'Anh huzuruna varub selam varub tazarru' niyaz eyleye. Andan sonra Hazret-i Fatime-üz Zehra Radyallahu 'Anhaya varub adab ile selam virüb ve istişfa' eyleye Medine-i Münevvere'de meks-i eyyamında ravza-i mutahharada evkat-ı hamseyi edaya sa'i ve ihtimam idüb tekâsül itmemek layıktır. Fazlı 'azim olduğu ezhardır Medine-i Münevvere'de ikamet mümkün olursa fazlı kesirdir. Hadis-i Şerifde vûrud eylediği bir kimesne Medine'nin kaht-ı şiddetine tahammül eylemez. Ala ben ana yevm-i kıyametde şefi' olurum. Sahih-i Buhari'de vaki' olmuşki Medine küçükdür. Günahları nefii ider. Y'ani anda sakin olanları günahından baki ider. Ba'zı rivayetde Medine yaramaz adamı nefii ider. 'Ömer Bin 'Abdül'aziz Medine-i

Müşerrefe'den çıkarken buyurur idi. Korkarım şol kimesnelerden olma ki Medine anları nefii eylemişdir. Dar-û Kûtbi ve Peyhaki İbn 'Ömer Radyallahu 'Anha'dan rivayet eylediği Cenab-ı sahib-i şefkat vel-merhamet buyurdu ki her kim benim kabrim ziyaret ide ana vacib olur. Şefa'atim bu hadis-i şerifde 'azim beşaret vardır ki ziyaret iden kimesnenin vefatı İslam üzere olmaz. Taberan ve ğayrileri İbn 'Ömer Radyallahu 'Anh'dan rivayet eylediler ki her kim bana

(v. 51, s. 1) bir halinde beni ziyaret ebedice olub ziyaret-i temenniden gayri hiç haceti olmadığı takdirce küll-i yevm kıyamet de bana vacib ve lazım ola ki ana şafa'at idem. Hazret-i Fahr-ü 'Âlem Sallallahu aleyhi vesellem buyurdu. Her kim hac idüb kabrimi ziyaret ide ol kimesneyi hayatta ziyaret itmiş gibidir. İbn Cevzi rivayet ider. Hem kim hac idüb beni ziyaret ide vefatından sonra hayatta ziyaret idüb sıhbetim ile müşerref olmuş gibidir. İbn-i 'Adim ve ğayrileri İbn 'Ömer'den rivayet idüb her kim Hac idüb beni ziyaret itmese tahkik beni cefa eylemişdir. Mervidir ki Hac-ı İslamı eda idüb kabrimi eda ide bir kere kâfir ile gaza idüb Beyt-i Mukaddesde namaz kılmış gibi olub vacib Te'ala su'ale ve hesabdan hülusa ider. Emir'ül-mü'minin Hazret-i Ali Kerremallahu Vechi rivayet buyurur. Hazret-i Peygamber'den her kim ki ziyaret ile kabrimi mevtimden sonra beni hayatta ziyaret itmiş gibidir. Beni ziyaret itmeyan tahkik ile beni cefa eylemişdir. Ebu Davud sahih ile Ebu Hureyra'dan rivayet eylediler ki ol Sahib-i Tac Vel-m'irac buyurur. Bana bir kimse selam eylemez ola Hak Subhanehu ruhumu red idüb anın cevabın veririm behimesini bu hadis-i şerif ile istidlal eylediler ki enbiyanın hayatlarına ba'zı ülema bu cevabı â'la kadar'ul-fehm mekulesinden derde ruh buyurdu. Kâne ol Sürur-u Âlem Sallallahu Aleyhi Vesellem buyurur işidirim selamı varid iderim. Ol Sürur-u Âlem Sallallahu aleyhi vesellem Kabr-i Sa'adetlerinde h'ay olub ziyaret idenlerin selamlarını işidüb cevabların virmek babında ahadis-i şerife ve Asar-ı Latife varid olmuşdur. Ba'zı sıhhat üzere olub ba'zı eğerçe hafızdır Amma turuk-u kesire ile rivayet olunmakla ba'zı müsa'ade ider deyü mervidir. Ahadis-i şerifeden biri emir'ül-m'üminin Hazret-i Ali Kerremallahu Vech'den mervidir ki buyurur. Her kim salâvat eylese bana kabrime yakın işidirim. Anı ve her kim niyabet tarikiyele salâvat ide olduğu bana yetişür. Ebu Hureyra Radyallahu Anh'dan mervidir ki buyurur. Her kim salâvat vire kabrim yanında Hakk Celle ve a'la bir mülk-ü müekkil eylemişdir. Bana yetişdirir. Hak Subhane ve ta'ala ol kimesnenin dünyevi ve uhrevi umuruna mütekeffil olur. Ol kimesne için ben şefi' ve şehid olurum. Rûz-ı kıyametde dahi ahyada kalmışdır ki vacib ta'ala bir müekkil mülk eylemişdir.

(v. 51, s. 2) Hazret-i Resulullah Sallallahu Aleyhi Vesellemin kabri üzere ümmetin selamların vasıl ide. Bu mazi-i irakdan salâvat-ı selam iden kimesneler hakkındadır. Amma yakın da olanların vasıtasız olarak dahi Hafız Mütezarri rivayet ider. Ol Cenab-ı Sallallahu Aleyhi Vesellem'den bu yurdu benim âlemim vefatımdan sonra hayatımda âlemim gibidir. Dahi hadisde gelmiştir. Peygamberler kabirlerinde hayattadırlar. Namaz kılarlar. Bezane hadisidir ve sikat-ı rical ile rivayet eyledi İbn-i Mes'ud Radıyallahu Anh'dan ol Fahr-i Âlem sallallahu Aleyhi ve selemden buyurdu. Vacib t'eala melaikeleri vardır ki ümmetlerimin selamların bana isal eyledi buyurdu. Benim hayatım size hayırdır. Benim ile musahabet idüb ben sizin ile musahabet iderim. Vefatım dahi size hayırdır. A'maliniz bana a'rz olunur. Hayr ise hamd şer ise sizler için istiğfar iderim azam-ı fevaiddendir. Kabr-i Sa'adet katında salâvat-ı selam iden kimesnelerin selamını ser-i hakiki ile işidilir. Bila vasıta redd-i selam iderler kema mürebbiyane amma kabr-i latifin ğayride olan salâvat-ı selam vasıta-i melik ile tebliğ olunduğuna İbn-i Şeybe ve ğayri rivayetlerinde sened-i ceyid ile mürud eyledi. Men salli a'li 'ind-i kabr-i sem'ate ve men salli 'ali min ba'id 'alemte ve men salli a'li ta'iben eblağte eyyi ahberte ve İbn Ebi'ül-enba Ebu Hureyra Radıyallahu Anh tarayifından rivayet ve ihrac eylediği Hadis-i Saadette sadır aray-i şefkat Sallallahu Aleyhi Vesellem buyurmuşlar. İza emeru'r-racül bi-kabr-i ya'rufe tesellim 'aleyh redde aleyhü's-selam ve a'refe ve iza mer bi-kabr-i la ya'rife tesellim aleyh reddü's-selam yani bir kimesnenin kabri üzere mirur idüb selam virse sahib-i kabir anı bilub red idüb imdi sair müevviminin için bu keramet muhakkak olur ise Sallallahu Aleyhi Vesellem hakkında evvela bi't-tarikdir. Ser defter-i enbia Sallallahu Aleyhi Vesellem a'lem günde ne kadar salavat ve selam olunur ise tebliğ olunacağı ahadis-i şerife-i sahihelerden münfehim olunur. Kendülere bülüğ olmaz a'la ziyan ile olur. Bu da mahalli a'diyedendir. Zira salâvat ve selam olmadık bir vakit hali yokdur ve ecma'-ı ümmet dahi bunun üzerine der ki Sultan-ı Serir-i İrşad Sallallahu Aleyhi Vesellem hakk-ı merzukdur. Vasid-i şerifinin arz ekl eylemez vesair Enbiya-ullah dahi böyledir. Nitekim hayrda varid olmuşdur. Y'ani taffizan Allah-u 'azimüş-şan lehüm enbiyay-ı ekl itmeyi arz-ı harac itmiştir. U'lema ve şüheda dahi böyledir dimişler ve evliyadan hatta çok kimesnenin kabr-i ba'di-i ba'din keşf olundukda cesedine kat'an tebdil ve tağyir olmadığı müşahade olunmuşdur. Nâkl-i Abdullah Bin Cabir ve Ömer Bin Cümü' Radıyallahu Anhüma ki şüheda-i aherdendirler. Şahadetlerinden kırk altı sene müruründe bir seyl gelüb merkadlerin açdıkdı cesed-i şeriflerine kat'an tağyir arz olmamış. Hatta birinin hin-i

(v. 52, s. 1) şahadetlerinde bir yerinde harc var imiş. Kab-el-vefat kanı seylan itmesün deyü kendü parmağını ol yaranın üzerine koymuş imiş. Hin-i keşifde parmağı ol yaranın üzerinde kaldırıldıkda yine kanı seylan itmeğe başlayınca yine parmağını yerine koyub kanı durdurduğu tevatür ile nakl olunur ve Ebu's-sûûd Aleyh-ür-rahmet (vela Tahsinü'l-lezine katelu fi sebilillah envaten bel ahya-en i'nde rabbihim yezukun) ayet-i kerimesi tebsirinde tahrir ider ki vaktaki bu ayet-i kerime olan hayattan murad hayat-ı maneviye midir yoksa hayat-ı cismaniye midir deyü hin-i tefsirde istibah idüb tefekkür üzere iken bir nevm-i hafif arz olub şüheda-i bederin merkadlarında cevlan itmeğin şühedadan biri merkadın göründü. Şöyle ki nısf-ı a'lası meşhur nısf-ı süfli merkad içinde gayr-i meşhud benim tarafıma teveccüh idüb semi-i tebessüm ider. Şöyle mütefehhim olur ki sen bizi hayat-ı cismani iylemi değil mi zan idersin biz hayat-ı cismani ile işte böyle müşahade ittiğin vech üzereyiz deyü imâ ve işaret eyledi. Bad'et-teyakkuz anların hayatları hayat-ı cismani olduğunda şübhem kalmadı deyu tefsirinde buyurmuşlar. Enbiya-i aleyhimü's- selam kuburlarında dahi hây olmaları Beyhaki aleyhür-rahme bir cüz cem' idüb nice ahadis-i şerife ile aleniyyen âhyaen fi-kuburuhim yusallun hadis-i şerifiyle Hazret-i Fahr-i Mevcudat Efendimiz dahi şehiden intikal buyurdıkları Hazret-i İbn-i Abbas ve Hazret-i İbn-i Mes'ud tasrih idüb u'lema dahi hikmetin beyan idüb buyurmuşlar ki Hazret-i Fahr-u Mevcudat şehiden veda'-ı a'lem-i fani buyurdıkları derecatını cem' itmek içündür. Cenab-ı Server-i Âlem Sallallahu Aleyhi Vesellem Ziyaret-i Şerifeleri efdal ta'at ve a'zam-ı kurbatdandır. Derece-i vaciye karib olduğu ecelden meşrua'tını kitab ve sünnet ve icma'-ı ümmet ve kıyas ile sabit olmuştur. Ama kitab ile sübût (ve lev ennehûm iz-zalamû enfûsihim ca'ûke fe-s-tağfur-ullah ves-tağfar lahümü'r-resul le vecdullah-i tevvaben rahima) nas-işerifinden delâldir. İmdi vicdan-ı hakk umur-u selase ile mu'allak olub birisi resulullah-ı muhyi ikinci vacib te'aladan taleb-i müfekkerat üçüncü Resulullah-i Sallallahu Aleyhi Vesellemin ümmetine merhumesi anlar haklarında istiğfaridir besmi ol Sahib-i M'irac Efendimiz ümmet-i merhumesi haklarında âlem-i dünyada ve asr-ı nübüvvet hayatlarında istiğfar için me'muriyetleri ve istiğfar-ı li-zenbink ve lel-mu'minin vel-mu'minat emr-i lazum'ü-l etba-i ile mekarrer ve mevcud oldu. Sahib-i Tac Vel-m'irac Efendimizin dahi kabr-i sa'adetlerinde elan hak oldukları gûzeran iden adle ile sabitdir

(v. 52, s. 2) ve ümmetlerinden ziyaret için serd-i rahl idenlere istiğfar-ı mensus ve muhakkaktır. Ebu Davud tehric eylediği hadis-i şerife me'n zârâ kabri künt-ü lehu şefi'an kelâm-ı latifinde varid olan şefa'at-ı mev'ude istiğfar-ı ma'âhüde

manasına olmağ ‘ala’l-kari tevcih tebliğ buyurmuşdur. Dar-i Kutni ve Taberani tasrih buyurdıkları hadis-i şerifedendir. Me’n zarani ba’de mevti fe-keennüme zarani fi-hayati ve zevayet-i aherde me’n ca’eni zaiden kema ta’ahhüden hacizan ila ziyaret-i kâne hakkın a’ley en-ekûn şefi’an leh yevmü’l-kıyamete ve bir rivayetde me’n zarani müte’ahhiden kâne fi-civari yevmü’l-kıyameti ve me’n sekanü’l-medinete ve sabar a’la bela’ihime künte leh şehiden yevmü’l-kıyamete Hazret-i ‘İkbal ve ğayri rivayet itmişlerdir ve bir rivayetde me’n zârâ kabri yahud me’n zârni künt-ü leh şefi’an ve şehiden ve me’n ma’ta fi-ahz-ül- haremeyn ba’as-ullah fi-l-âminin yevmü’l-kıyamete Ebu Davud ve Taberi rivayet itmişlerdir. Bu hadis-i şerifin mazmun sınıfında ‘ala’l-kari yigirmi otuz hadis-i şerif rivayet buyurmuşdur. Bu ahadis-i şerifelerin me’allerinden zâir içün hüsn-ü hatimeye imâ vardır. Hak Süphane ve te’ala cümlemize hüsn-ü hatime nasib ve müyesser buyurub su-i hatime’den husun ve mahfuz buyura âmin Hazret-i Enis Radiyallahu anh’dan mervidir ki men lem yezir kabri fakat cefani ya’ni kabrimi ziyaret itmayan bana cefa itmişdir. Bu hadis menba’atı İbn-i Asakir Tehmikatü’z-zâir nam kitabında zikr itmişdir. Hazret-i Risalet Penah Efendimize cefa haramdır. Cefa müstehak olan âdeme ziyaret dahi haramdır. Feth-i baride ez-ziyaret min efdalü’l-a’mal ve ecmelü’l-azab el-muvassil ila Zül-celal ve meşruatihuma mahallü’l-ecma’ bila neza’ deyü tasrih buyurmuşdur ve me’n yehric min beyt-i muhaciren İlallah ve Resulüh Sümme yedrüke’l-mevt fakad vaki’ icra ‘Alallah nizam-ı celil-i isticab-ı ziyaret üzere delalet eylediği hafi değildir. Ol Sultan-ı Enbiya Sallallahu Aleyhi Vesellemi muhacirat anı ziyaretden nev’idir. Amma sünnet ile ziyaret delil Ebu Ya’la ve Dar-i Kutni ve Taberani ve Beyhaki ve İbn-i Asakir Rahimehum-ullah İbn-i ‘Ömer Radiyallahu ‘Anhuma tarafından mahrec buyurdıkları hadis-i şerifdir. Men hacc-ı fe-zârâ kabri ve ‘ala sevveyte fe-zârâni ba’de vefati ‘ind-i kabri kâne ke-men zârâni fi hayati yani şol kimseki hac eyleye dahi benim kabrimi ziyaret ide. Yahud vefatdan sonra kabrim ‘indinde beni ziyaret ide. O kimse beni hayatımda ziyaret itmiş gibidir ve yine Dar-i Kutni

(v. 53, s. 1) ve gayrileri rivayetlerinde varid olan hadis-i şerifde ol dest-i kiramet buyurdu ki men zârâ kabri vacibet leh şefa’ati Ebu ‘Avvati ve Beyhaki Enis Radiyallau Anh’dan rivayet iderler. Men zârâni bil-medinete künt-ü leh şehiden ve şefi’an yevmü’l-kıyamete imdi eşheren müctehidin turuk-u şitadan ziyaret Kabri Sa’adet hakkında tasrif ve rivayet eyledikleri ahadis-i sahihe hadd-i tevatüre bali’ olmuşdur. Amma ecmai’ ziyaret kabri şerife amayil-i hayrın efdali ve vacib te’ala

habet-i 'azimiyeye taziyetin açılmış olmağla meşru'atını mahall-i icma' olduğu İbn-i Hacer 'Aklani şerc-i bimaride nakl ider. Ancak 'ûlema mabeyninde emrinde der Hanifiye katlarında dercen vücube karibdir. Ba'zı mül'akiye emr-i vacib ve ba'zılar sünnet-i vacibden 'add idüb ekser selef-i hilaf mendu beyte zahiblerdir. İmdi cümle-i şer-i mübin ve eşhire-i din nakilleri icmai' bila neza' olduğu Ekâbir-i Şafi'ye'den İmam-ı Nevevi ve Hanefiye'den İbn-i Hemam emr-i ziyaret mecmu' âliyedir deyi kitablarında te'yid ve icma' itmişdir. Amma kıyas ile Sübutu Hazret-i Peygamber Sallallahu Aleyhi Vesellem şüheda-i aher ve ehl-i baki'-i ziyaret buyururlar idi ve ziyaret kubur için ashab ve ümmetine tembih buyurdıkları seciye-i ahadis-i sahihe ile müsbetdir. La cürm-i ziyaret-i kubur mu'minine emr-i mesnun olur ise vücube ta'zim için ol mükemmel serme-i ma-zatım Sallallahu Aleyhi Vesellemin mükerreriyeti ziyaretü'l-mikdar ve ziyaretden murad-ı şan 'uluvvi-kerim-i nebeviyi t'azim ve kabr-i sa'adet katında melaike-i Hakkın mahsarlarında salâvat-ı selam ile tebrik kasd idenler rahmet-i 'azim ve rahmana ve suvalleri muhakkak oldu. Nakale ale'l-kari aleyh-i rahmetü'l-mübari Fahr-i Mevcudat Aleyh-i ekmelü't-tehiyatın selam virmeğe mürur olunca Ebu Hâzım'dan mervidir ki nevmde müşahade eyledim senhimin önümden geçüb bana selam virmeyan deyü buyurdular. Andan sonra selam-ı terk itmez oldum. İmam-ı Malik ziyareti çok itmekden men' buyurmuşdur. Eimme-i selase her ne kadar mikdar çok ider ise ol-mikdar sevab hâsıl olur didiler. Ol mahalli mübarek oldukça envai' ibadeti n'imed bilüb kader olduğu mertebede tahsil-i sevab ide mescid-i selase Kâbe-i Mükerreme Medine-i Münevvere ve Mescid-i Akza der hatm-i kelam-ı kadim

(v. 53, s. 2) müstehaibdir. Mescid-i Nebevi'de oldukça basarı hacere-i şerifeye nazır ola haric-i mescidde oldukca kubbe-i münifeye ola ve küll-i yevm Resul-û Hüda ve Saki-i Kibriya Aleyh-i eşha'üt tehiyyaya selam vire Sahih-i Müslimden mervidir. Nas üzere bir zaman gele ki herkes kavm-i akrabaların ucuzluk olan yerlere d'avet ideler. Ama bilmezlerki Medine anlara yıkar gider. Şol zat-ı pak hakkı için benim nefsim anın yedd-i kadar sünnettedir. Hiç kimesne Medine'den rahine idüb aher mahalle gitmez. Ala Hakk Süphane ve Te'ala andan bana kimesneyi yerine gönderir. Dahi sahihinde iman Medine'ye gelüb safinur teslim yılan deliğine girüb safinur dahi mervidir ki her kim Medine'nin şerd ve meşakkatine sabr eylese ben ana şehidim ya şefi'im. Kıyamet gününde ehl-i Medine'den bir kimesne kesret-i 'ayal ve zayk-i hal sebebiyle Medine'den aher mahalle rahlet itmek için Ebu S'aid El-hazeri Radyallahu Anh ile meşveret eyledi. Ol kimesneye buyurdu ki vay sana

ben sana bu mevziden rahlet-i reva görmem deyü ol saile sebekat iden hadis-i şerifi rivayet eyledi ve yine bir şahsı aher İbn-i ‘Ömer’e geldi ey Eba ‘Abdurrahman ben isterem ki taşra çıkam zaman üzerime dar olmuşdur buyurdu ki yerinden hareket itme deyü hadis-i sabıkı kıra’at eyledi. Tarih-i Medine sahibi dir ki hadis-i sa’adetde Medine’de sakin olan kimesnenin vefatı iman ile olmağa rumuz ve işaret vardır. Zira şefaata mümine mahsusdur. Dahi emirü’l-muminin Hazret-i ‘Ömer’den mervidir ki buyurdu. İlahi bana şehadet-i sabr ile ve mütemmi Resul-u Muhterem Sallallahu Aleyhi Vesellem beldesinde eyle selamet du’alarından Allah’ım erzukni şehadiyeten fi sebilik vec’al mevti fi beled resulûk Muhammedü’l-mustafa Sallallahu Aleyhi Vesellem’den mervidir ki her kim Medine’de ehl olsa gerekdir ki hakkıyla ve mülksüz olanlara lazımdır ki kendü için mülk-i ba’ide ide eğerçe bir hurma ağacı dahi olsa müfessirinden Şeyh Abdullah rivayet ider. Birgün Kabr-i saadetde oturmuş idim. Bir ‘Arabî gelüb birkaç beyt kıra’at eyledi. Andan ve-lev ennehûm iz-zalamû enfûsehûm ayet-i kerimesi ile aher tilavet idüb ya Resulullah dilerim ki günahlarım ‘afv oluna ve bana şefa’atin rica eylerim didi.

(v. 54, s. 1) ‘Arabî gittikde hisaba varub vakı’am da Hazret-i Risalet Penah Sallallahu Aleyhi Vesellemi rüyada gördüm. Bana emir buyurdu ki tiz iriş ol-‘arabiye beşaret eyle Allah-u Te’ala anı yaratmadı Hazret-i ‘Ali Kerem-Allah-u Vech’den mervidir ki Sahib-i Sa’adet ‘Aleyhü’s-selam’ı definden on gün sonra bir ‘arabi gelüb Kabr-i Mükerrrem üzere düşdi ve bir avuç toprak alıp başına saçdı ve itdi ya Resullah işitdim buyurmuşsunuz. Vacib Te’ala buyurdu ki Kuran-ı Kerimin de ve-lev ennehûm iz zalamu enfusehum ayet-i kerimesini ilâ aher tilavet idüb ben nefsimde zulm idüb huzuruna geldim. Bundan ötürü Rabb-i ‘izzetden mağfîret-i delk eyle deyü ‘arabi üç def’a niyaz eyledi. Kabr-i Sa’adetden bir avaz geldiki seni yaratmadım. İbn-i Cevri nakl ider. Hakk Tebarek ve Te’ala Hazret-i Fahr-u ‘Âlem Sallallahu Aleyhi Vesellemi halk eylemek irade buyurdukda Cebrail Aleyhü’s-selam’a emr buyurdu ki server-i kâinatın anasır-ı latiflerin ihzâr eyleye besm-i bir kabza beyaz toprak getürdüler ki ol toprak kabr-i envarları mahallatdan idi. Cennet suyu ile ol toprağı hier eylediler. Andan sonra semavat ve arzındanızdır diyeler pay-ı cümle melaike ol rahmet-i sümbül-ü fevz-i kêlam Sallallahu Aleyhi Vesellemi bildiler. Hazret-i Ebu’l-beşer Sami Aleyhü’s-selamı bilmezden evvel dahi hadis-i şerifde varid olmuşdur. Bir bende defin olunmaz. Meğer halk olunduğu mahalde Cabir Radiyallahu Anh’dan mervidir. Buyurur ki semâte Resullallah yekûl ma-beyne kabri ve minberi ravzaten min riyazü’c-cenne yani benim kabrim ile minberim arası cennet

bahçelerinden bir bahçedir. Cenab-ı Risalet Sallallahu Aleyhi Vesellem Kabr-i Sa'adetini ziyaret murad iden kimesne gerekdir ki tarikde ol pişvayı tarik kabz ve tiba' Aleyhü's-selam salâvat ve selamı ekser eyleye efdal oldur ki kader olur ise Medine-i Münevvere'ye yakın oldukda rakib olduğu nesneden nüzul idüb maşiyen dâhil ola mervidir ki Fahr-u Âlem Sallallahu Aleyhi Vesellem bütün ğazasından ruc'uda Medine-i Münevvere'de kalan Ashab-ı Kiramı istikbal eylediler. Haylice haber hâsıl ve hareket itmiş idi. Ashab-ı Kiramdan ba'zı enflerini örtüb gubardan sakındılar. Hazret-i Fahr-u mevcudat buyurdular ki şol zat-ı pak hakkı için ki benim nefsim anın yedd-i kudretindedir. Medine'nin toprağı şifadır. Haberandan sahihinden mervidir ki bir kimse mariz olsa yahud ana cerahat dikse 'indel-bab-ı gülüstan fütuvvet-i Aleyhü's-selam

(v. 54, s. 2) mübarek parmaklarını yer üzerine vazi' buyurub buyururlar idi. Bismillah turabta arzına berik ba'zına yeşfi sakiyhuna bi-izni Rabbena ba'zı rivayetde du'ayı kıra'at iden mübarek parmakların yere vazi' buyururlar idi. Dahi mervidirki bir kimesnenin ayağında cerahat var idi. Server-i Enbiya huzur-u sa'adetine getirürdiler. Tuta-i Natıka-i Şerrin Mikali Sallallahu Aleyhi Vesellem hasır-ı hasirin bir tarafın kaldırub mübarek sebayelerin yer üzere vazi' buyurub Bismillah rik-i bu'zeten arzına yeski sakiyhuna bi-izni Rabbena buyurdu. Ba'de mübarek parmakları ol cerahat üzere vazi' buyurdu mervidir. Benü'l-haris Kabilesi tamam za'ifle Sultan-ı Serir-i İrşad Sallallahu Aleyhi Vesellem huzuratına geldiler. Tuta-i Şerrin Mikali mürüvvet-i Sallallahu Aleyhi Vesellem buyurdu. Sizlere ne oldu ittiler ya Resulullah humma bizi bu hale kodu ma'den-i esrar-ı risalet buyurdu ki kanda sekiz sa'ibden ittiler ne idelüm sa'ibe buyurdu. Toprağından alub suya bırakın biriniz içine nakl eyleyüb disün Bismillah turab-i arzına berik ba'zına şifa'en tarizuna bi-izni Rabbena anlar. İmtisal idüb ittiler. Hummadan halası oldular. Nakl-i Nefih'den ibaretdir. Azıcık ağız suyu ile bile olsa ve saibe ve edne-i bathandan 'ibarettir ki ma-ceşviye altındadır. Ma-ceşvine bir bağçenin ismidir. Hala merşuniye dimekle ma'rufdur. Anda bir gar vardır ki andan toprak alub istişfa' için etrafa irsal iderler. Dahi ol Menba'-ı Sa'adet Vel-emane Sallallahu Aleyhi Vesellem bir gün Medine'de yedd-i sa'adetlerin kaldurub ilahi her kim bana yahud beldeme yaramazlık dilese anı tiz helâk eyle buyurdu. Taberani Evsat nam kitabında rical-i sikattan rivayet itmişki cella kılub Ashab-ı Sallallahu Alehi Vesellem buyurmuşki ilahi her kim Ehl-i Medine'ye zulm ider yahud korkudur Cenab-ı İzzet de anı kovar ve kurudur. Nisa'i rivayet ider. Her kim korkuda Ehl-i Medine'yi anlara

zulm oldu ki halinde vacib Te'alanın la'neti alma olsun zat-ı melekî-û sikat aleyh efdal salâvatdan mervidir. Medine mahalli muhacirin ve benim yatağımın ve andan bu'siret olunurum. İmdi ^{مقام} layık olan budur ki komşularıyla hareket ideler. Mademki anlar kebairden ictinab üzere olalar ve her kimki anlara riayet ide ben anın şehidi ya şefi' olurum. Ruz-i kıyametde

(v. 55, s. 1) ve her kim anları hakir görür tiynet-i kabalden kendü yahud Mevla-i Müt'al için tiynet-i hayal cehennem 'asaralarından hâsıl olan hırka-i bedir sahibinden varid olmuşdur ki Allah'ım habbib ileyna'l-medinete kema hûbbete Mekkete ev-eşidd buyururlar idi. Kaçan seferden rücu' buyursalar Medine-i Münevvere'ye tevcih idüb Allah'ım ic'al bi'l-Medinete kararın verzukna rûkkân hasenen buyururlar idi. Dahi Allah'ım ic'al bil-medine za'f mace'alte Mekkete min berekete dahi Allahumme barik lehüm fi ma-kütibe lehüm ve barik lehüm fi sa'ihim ve barik lehüm fi merrûhüm dahi Allah'ım enne İbrahim 'abdük ve Halilin ve Nebik ve Enni 'abdük ve benik ve enna du'a li-mekkete ve ena edu' lel-medinete bi-misli ma du'a li-mekkete ve misle ma'a buyurdukları mervidir. Dahi ramazan-ı bil-medine-i hayr min elf ramazan fiha sevhah hadis-i şerifi vürudu mervidir. Dahi isnadı zaif ile mervidir ki küllü'l-büldan eftahet bis-seyf bil-medine-i bil-kur'an dahi Medine-i Münevvere altın küresi gibidir. Nitekim altın küresi gümüşü ve sahteden ayırır. Medine dahi mü'mini münafıktan öylece ayırır. Dahi sahihinden mervidir ki her kim Medine'de bid'at ihdas eylese yahud bid'at ihdas idene mu'in olsa Hakk Te'ala ve melaike ve cemi' mahlûkat ana i'net ider. Dahi sahih-i müslimden mervidir ki hiç kimesne Medine'ye yaramaz kast eylemez a'la Cenab-ı Bari anı eridir. Nitekim altın rasâsı ve su tuzu eritir Sahihden masturdur ki ol Gülizar-ı Risalet Aleyhü's-selam buyurur. İbrahim Aleyhü's-selam Mekke'ye tahrir idüb ahali için du'a eyledi. Ben Medine'yi tahrir eyledim. İmam-ı 'Azam'dan ma'ada eimme-i selasenin ittifakları büyütnün üzerinedir ki Medine'nin haramı Mekke'nin haramı gibidir. Ser mezhebimiz buyurur. Hazret-i Resul-u Mücteba'dan sadr olan lafz Medine'yi haram eyledim buyurur. Tahrir m'anasına değildir. Belki ihtiram manasıdır. Dimek olur ki mu'azzez mükerrem eyledim. Zira tahrir manasına olsa idi ol 'İndilbeyt-i Gülistan Fütuvvet Sallallahu Aleyhi Vesellem bülbülü sayd iden kimesneyi men' buyururlar idi. Eimme-i Hanefiye'den Tahavi dirki ihtimaldir. Medine Mücerret dar-ü hicret olduğundan saydına ta'arruzdan eşcarını katı'dan nehi olmuş olsa zira etrafı eşcar ve a'şar ile müzeyyen olacak tabayi'-i ziyade meyl ider. İmdi hicret babında külli dâhilde vardır. Hicret-i münkatı' olacak ol ma'na dahi zail

olmuş olur buyurdu. Eimme-i selasenin mezhepleri üzere Medine'nin hürmetinin ahkâmı kat'-i şecer ve sayd-ı tuyurdur. Amma cenayat

(v. 55, s. 2) vaki' olduktan sonra cezada dahi ihtilaf itmediler. Amma Esherden iki rivayet mervidir. Vücub-u Cezada İmam-ı Şafi'den iki kavlı menkuldür. Kadimi vücub-i cezada cedid-i âdem cezada İmam Malik'den menkul olan âdem-i ceza ama ashabından İbn-i Mender ve İbn-i Nafi' vücub-i cezaya zahir olmuşlardır. Ceza vacib olduğu takdirce Mekke'de lazım olan ceza gibidir. Silmiye ahzı ile bu takdirce yine ihtilafidir. Silmiye katli küffar gibidir. Ahz-ı faris ve silah ile yahud ancak tüyabı ahz oluna ve b'ade'l-ahz silmiye salık hakkıdır deyü ba'zı ülema zâhib olmuşlardır. Miskal-i Güşay-ı Rumuz-u Dekayık Sallallahu Aleyhi Vesellem'den menkuldür. Bir kimesnenin vasi'atı olub Medine'de ikamet eylese ben ana şefa'at iderim ve yine mervidir ki bir kimesne Medine'de ilhaka kadar olsa ben ana şefa'at iderim. Ebu Hüreyra Radıyallahu Anh'dan mervidir. Ol Daney-i Esrar-ı Kâinat Aleyhü's-selam buyurur Bir kimesne benim mescide kasd idüb menzilden çıksa her konağın bir hasene yazılır ve her konakda bir günahı 'afv olunur ve yine mervidir. Cemi' peygamberlerin ahzıyım ve mescid-i cemi'mescidlerin ahzıdır. Esrar-ı hakayık cümle-i halk 'ala Şaya Aleyhü's-selam'dan sü'al olunmuş ki takva üzere bina olunan konağı mesciddir. Mübarek yedd-i sa'adetlerine bir taş alub yere urdu buyurdu. Medine'de olan mescidinizdir ve 'ala rivayete mescid kubbedir didiler. İbn Abbas Radıyallahu Anh'dan mervidir. Sallallahu Aleyhi Vesellem buyurmuş benim mescidimde bir kimesne kırk gün salâvat-ı hamseyi eda eylese ol kimesne için iki şeyden biri olmak yazılır. Biri nifaktan ikinci halas-ı nardır. Dahı mervidir ki men' salla fi mescid-i erba'in salâvat la-takvete salât ketebe leh bera'ete mine-l 'azab bera'ete min nifak bir kimesne ahsen vuzû' ile abdest alub benim mescidimde namaz kılmak için gelüb namazı mescidimde kılsa bir hacc-ı mebrur sevabı yazılır. İmdi Medine-i Müşerrefe'de sakin olan kimesneye lazımdır ki bu beşaret-i istima'dan sonra ol belde-i tayyibede oldukça beş vakit namazı Mescid-i Resulullah'da kılmayı terk eylemeyeler. Hazret-i Hürûd ve Cihan Aleyhü's-salât fi cemi'ü'l-ezman Hazret-i 'Aişe Radıyallahu Anh'aya buyurur seciye olur. Hâlik şol vakitte ki halk Medine'ye rücu' ideler ve Medine âdem ile dola Hazret-i Sadık sü'al buyurdu ki bu halk nereden geçünürler. Buyurdu Hakk Te'ala anları it'am ider.

(v. 56, s. 1) Gökten ve yerden ser-defter ceride-i enbiya efdalü't-tehiyadan mervidir. İslam şehirlerinden aher harabe olacak Medine'de üç mescide mest-i nazar ile vefa lazımdır. Kâbe'ye lazım olmak icm'aidir. Mescid-i Nebevi ile Beyt-i

Mukaddes'e ihtilafidir. Sebeki'den mervidir. Hazret-i Fahr-ü 'Âlem Sallallahu Aleyhi Vesellem Hazretlerini ziyarete nazar iden kimesneye vefa lazım olur. Bir kimesne hac için akçe virüb tarafından ba'is eylediği kimseye şart eylese ki ol Daney-i Esrar-ı Kâinat Aleyhi efdalü't-tehiyya'nın merkad-i sa'adetin ziyarete me'mur ziyaretinden a'ciz olsa ücretden ziyade harac olacak akçeyi emre red eylemek lazımdır. Meğer emri haber ide deyü teharibide muharrerdir. Tevessül ve teşmi' Server-i 'Âlem Sallallahu Aleyhi Vesellem sünnet-i enbiya ve seyr ve salih ve evliyadır Hadis-i sahihde vürud olmuştur. Ebu'l-beşer Âdem Safaallah-u Aleyhü's-salam dünyaya teşrifde ol Sultan-ı Serir-i İrşad Sallallahu Aleyhi Vesellem hürmeti için gelmeye müfekkirat eyledi. Du'âsı makbul oldu. İmam Ebubekir Makri hikayet ider. Ben Taberani ve Ebu's-şeyh Harem-i Resulallah'da idik. Cu' bize t'esir eyledi ol gün nesne ekl itmemiş idik. Vakt-i a'şa olacak Kabr-i Şerif i'ndinde varub ya Resulallah el cu' didim ve gelüp yattım. Taberani ve Ebu's-şeyh bir kitab mutala'a iderler idi. Bir âdem hizmetkârları ile her birlerinin ellerinde birer sümbül getirüb önümüze kodular. İçleri n'imet ile per bir mikdar tenavül eyledik. Bakisin yanımıza koyub didi. Sizler Resul-u Ekrem ve Nebi-i Muhterem Sallallahu Aleyhi Veselleme cu'dan şikâyet itmışsiz. Ben hayra sizlere ta'am irsali için emr ve tenbih olundum. Müşakka'dan menkuldür. Ebu C'afer Mansur İmam Malik ile Mescid-i Nebevi'de mübahase-i 'ilmiye iderler idi. İmam Malik ya Emirü'l-müminin ya pece ya pece söyle bu mescidde vacib Te'ala bir kavmi te'dib buyurmuşdur. Avazları ol Sultan-ı Resul Aleyhü's-salam üzerine yüksek eylediklerinden ve bir kavmi medh eylemişdir. Hafz-ı savt eylediklerinden hacere-i şerife haricinde Hazret-i Fahr-u Kâinat'ı taleb ve nida ider. Emr olduğu için huzur-u Resulallah'da bir kavmi te'dib olundu. İmdi Hazret-i Fahr-u Kâinat'a hürmeti b'adel-mevt

(v. 56, s. 2) kablel mevt gibidir. Hakk tebarek ve Te'ala Kur'an-ı Kerim'inde ya eyyühellezine amenü la terfau' asvateküm fevka savtû'n-nebi vela techeru ile tehiyyat ayeti buyuruldu. Ya imam kible mi karşı duralım yahud Sahib-i Tac Vel-m'irac'a mı imam buyurdu. Yüzünü dönderme ol serverden ki senin ve babamız Hazret-i Âdem'in Aleyhü's-salam'ın vesilesiyedir. Belki ol Mahbub-u İlahi Sallallahu Aleyhi Vesellem istikbal idüb anı vesile ve şefi' ideriz. Hakk Sübhane ve Te'ala kelam-ı kadiminde velev ennehüm iz-zalamu enfusehum caüke fes-tağfur-ullah ves-tağfar lehümü'r-resul li vecd-ullahi tevvaben rahima buyurmuşdur. Ayet-i kerimesin sordu. Hası lakin hükmü amme-i şumuldür. İbn-i Saban sahihinde Ebu Hureyra'dan rivayet idüb ol Mahbub-u Hüda buyurur. Evinizden çıkub mescidime

gelince kiminize hasenat ve kiminize seyyiat Yahya Sehil Bin Sa'id Radiyallahu Anh'dan rivayet iderler. Hakayık-ı 'Alemü'l-lezi Sallallahu Aleyhi Vesellem buyurur her kim bu mescidime dâhil oldukda hayr ta'allüm yahud t'alim ider iken mücahid fi-sebil-ullah gibidir. Dünya için dâhil olan kimesne güzel nesnelere görüb tabi'atı meyl idüb nef' görmeyan gibidir. Men dehâl mescid-i li-yeta'alle hayran ve li-ya'leme kasv bi-menzile'l-mücahide fi-sebilullah ve men ca-i li-gayr zalik fe-hûv bi-menziletü'l-rical yenzûr ila meta' hayra yezid-û hayr mağfur leh emaretinde Medine-i Münevvere muhasara olduğu eyyamda Mescid-i Nebevi'de ikamet-i salâvat olunmayub ezan okunmadı. Hazret-i S'aid Bin Müsib Radiyallahu Anh buyurmuşki ol vakitte ben dâhil-i Mescid-i Nebevi'de idim dühûl evkatı salâvat-ı bilmez idim. İla Dâhil-i Kabr-i Mükerrrem Seyyid-i Kâinat'dan ezan ve ikamet işidüb vakt-i salâvatı anın ile bilürdim deyü buyurmuş.

Fi-ahkâm-ı Medine-i Münevvere

Ahkâmından biri tahrirdir. Sultan-ı Resul-u Sallallahu Aleyhi Vesellem du'aları berakâtiyle kema merre beyana dâhil turabını aher mahalle nakl itmek cevazidir. Dahi Server-i 'Âlem Sallallahu Aleyhi Vesellem anda medfun olduğudur. Dahi efdal-i ümmet Hazret-i Sadık Radiyallahu Anh'ın anda medfun olmaklığıdır ve dahi Hazret-i Fahr-u 'Âlem Sallallahu 'Aleyhi Vesellem'in

(v. 57, s. 1) Hilkat-ı Şerifeleri ol turabdan olmaktadır. Dahi efdali şüheda nefsi mutahharların anda bezl eyledikleridir. Dahi vacib Te'ala ol belde-i tayyibeyi habibini nusreti için ihtiyar buyurduğudur. Dahi ol mevzu' da Kur'an ile feth olub sair emakin kılıc ile feth olmuşdur. Dahi sair emakinin fethi ol mahal-i mübarekden olub mazhar-ı din olduğudur. Dahi feth-i Mekke'den evvel hicretin vücubidir. Dahi anda sekene vacib olmaklığıdır. Hazret-i Resul Sallallahu Aleyhi Vesellem'in nusreti için dahi Medine'de sakin olub ve anda ölünce kalmak babında terhib ve ihtimam eylemektir. Dahi anda vefat etmek için du'a müstehab olduğudur. Dahi Sultan-ı Enbiya Sallallahu Aleyhi Vesellem'in anda ölmeğe rağbet buyurdıkları dahi bila-sene sabr olanlar haklarında Resul-u Muhterem Sallallahu Aleyhi Vesellem'in Şefa'at ve şehadetidir. Dahi ol Sultan-ı Serir-i İrşad Aleyhü's-selam Medine'ye karib olduklarında dabbelerin tahrik eyledikleridir. Dahi Medine-i Tayyibe ve ekasibe nesnelere ile tesmiye buyurdıklarıdır. Dahi ricası küçük olduğudur. Nitekim dahi Hakk-ı Tebarek ve Te'ala kendüye izafet buyurduğudur. Kavle Te'ala lem tekün arz-ullahi vasi'ate ayet-i kerimesinde dahi Resul-ü Ekrem Sallallahu Aleyhi Vesellem'e

izafet buyurduğudur. İş bu Ayet-i Kerime de ahrecek rabbik min beytik-e dahi Hakk Sübhane ve Te'ala anın ile kasm eylediğidir. İş bu kavlı-i kerimde la-aksim bi-hazel-belet dahi nazenin-i Hüda Sallallahu Aleyhi Vesellem'in ol mevzu' şerif hakkında küsred du'alarıdır. Dahi Sultan-ı Kevnin Sallallahu Aleyhi Vesellem'in nefi' habase ide deyü tasrihleridir. Kema merre beyana dahi Medine'ye ya ehline yaramaz kasd iden kema merre ve ol makam vacibü'l-ihtiramda bid'at ihdas iden hakkında ve 'ayn-ı şedid ve ehline 'izaz ve ikram eylemeye eyledi dahi iman ve hayâ ile ihsasıdır dahi

(v. 57, s. 2) Hiraset-i Melaike-i Kiram'dır. Dahi Kur'an-ı İslam'ın cümlesinden sonra harab olmasıdır. Dahi ta'un ve ricalden emin olmasıdır. Dahi veba ve humma ol makamda nakl olmasıdır. Dahi toprak ve şemârında husul-u şifadır. Dahi hakkında küll-i Müslim ziyaretuha Hadis-i Şerif'inin vürudu için va'ad buyurdıklarıdır. Dahi Medine'nin Mescidi esasen kendi zat-ı nefisleriyle mübareki yedd-i sa'adetleriyle ve Hazret-i Sadık ve muhacirin ve ansar ile me'an iştigallerdir. Dahi ol Mescid-i Sa'adet'e şerir-hal iden vakt-ı salâvat eda iden kimesneyi ateşden ve azabdan ve nifakdan müberra olmasıdır. Kema merre dahi taharet ile anda iki rek'ât namaz kıla sevab-ı haccı bulmasıdır. Dahi mescid-i kubbede iki rek'ât namaz kılmakda 'ümre sevabın bulmaktır. Dahi ma-beyne'l-minber vel-merkad-i şerif ravda-i min riyazü'l-cenneteden olduğudur. Ba'zı 'ulema ravda cemi' mescidde demiş. İmdi zeminde bu şeref ile meşhur bir mahall yokdur. Dahi Minber-i Şerif Cennet der'alarından bir der'a olduğudur. Der'a pû-çe mahalde vaki' ravzadan yahud der-çe veya kapudan ibaretdir. Dahi Minber-i Şerifleri havsanları üzeredir. Dahi Minber-i 'ala havzı demek anın 'amali salihâ işlemek husuldur demekdir demişler. Ba'zı ülema dahi hakikatde 'amel itmışler. Dahi Minber-i Şerifleri ile musallayı şerifleri arası riyaz-ı cennetden bir ravza olduğudur. Dahi ol dest-i kiramet-i 'âliye İslam'ın kollarıdır. Şemar-ı Medine hakkında 'acva cennetdendir. 'Accur hurmadan bir nev'in ismidir. Dahi Mefahir-i Mevcudat Aleyhi efdalu's-salâvat rü'yalarında kendülerin cennet kapularından bir kapu üzerinde gördüler. Haberin beydar oldukda kendülerin Ares nam kapu üzere buldular. Şekk yokdur ki Enbiya rü'yalarında sadıklardır. Dahi Mescid-i Nebevi'de ezan-ı şerif istima'ından sonra bila zaruret huruc itmekdir. Meger avdet itmek için zaruret-i huruc ide buna mukayyed olmayan münafik 'add olunur. Bu m'ana sair mesacide dahi

(v. 58, s. 1) cari mülâhaza olunur. Sarımsak ekl iden kimesnenin Mescid-i Nebevi'ye 'âdemi duhulüdür. Cemi' mesacide dahi şumulü vardır. Va'id ve

şediddir. Minber-i şerif yanında keza yemin itmek hakkında sair ‘amal-i müteza’if olduğudur. Medine’de bir ay saim olmak mahal-i sairede bin ay saim olmak sevabı olduğu gibi Ehl-i Medine haklarında şefa’at sair mahalle göre artık olduğudur. Medine’de vefat iden âmininden olduğudur. Baki’-i güristanında yetmiş bin kimesne ba’is olunur. Her birerlerinin suretleri birer olmuş münevver ay gibi olduğudur. Ben-u İslam makberlerinden mebalîğ-i kesir hesapsız cennete dâhil olduğudur. Baki’i makberesine melaike-i kiram müvekkel olub her kaçın mevt ile dolu etrafından tutub cennetü’l-ma’vaya dökdükleridir. Ol Ser-defter-i evliya ve enbiya Aleyhü’s-selam Ehl-i Medine ile kabirlerinden sair halayıkdan ol ba’is olunmasıdır. Medine’de şol mekânda Hazret-i Habib-i Hüda Sallallahu Aleyhi Vesellem du’a buyurmuşlardır. Ol mekânda du’a itmek müstecib du’a olduğudur. İstuvane mahallin kurbünde ve minber’i şerif yanında ve Dar-i ‘İkbal zaviyesinde du’a müstecab olmaktır. Medine-i Münevvere’nin toprağın t’ayib iden kimesneye t’azir olunmasıdır. Medine-i Münevvere’ye bir tarikden dühül tarik-i aherden huruc müstehabdir. Gasl için müstehab olmaktır. Medine’ye gelmemekliğe nazar iden kimesneye vefa lazımdır. Pazar-ı Medine’ye esvab götürüb bey’ iden kimesnenin sevabı küffar ile mücadele eylemek gibi olduğudur. Ehl-i Medine’nin mahsusu olmalarıdır. Ramazan-ı Şerif giceleri bâde’l-a’şa kırk rek’ât namaza teraviheden sonra dörder rek’ât kılındıkda kırk olur.

(v. 58, s. 2) ‘İmam-ı Şafi’iyeden menkul olduğu üzere Ehl-i Medine’nin bâd’el-a’şa vitirden gayri otuz altı rek’ât namaz kılmağa muhtesil olmalarıdır. İmam müşarü’n-ileyhden menkuldür. Ehl-i Mekke her teravihede bir esbu’ tavaf iderler ve ‘akib-i tavafda iki rek’ât namaz kılarlar. ol babda anlara tesavi için Ehl-i Medine yigirmi rek’ât teraviheden ma’ada on altı rek’ât teraviheden sonra dörder rek’ât kılarlar. ‘Alamet-i r’as-ı şerif Hazret-i Fahr-ü ‘Âlem Sallallahu Aleyhi Vesellem ‘alamenti gümüş sığayın ile müstakim sandukdur. Kabr-i Saadet’in canibine mülâsık olan derk altındadır. Ca’iz-i mezburun safha-i ‘Arabiyesi tehamiyetinde ki kıble cihetinin mühtehi olur. Sütün-u tevbe ve sütün-u serir safta muhâzidir. Amma ‘Alamet-i Vech-i Sa’adet mismar-ı fezadır ki Safha-i garbiye ile mismar arası beş arşundur. Elan muteber olan budur. Makam-ı Cibril Aleyhü’s-selam Kabr-i Şerif’in mürebba’ası kurbündedir. Mukaddima mahal-i merkumda mismar-ı feza var imiş. Hacere-i Şerife’nin haizinde Zaviye-i Şemaliyesi canibinde mürebba’anın inhirak-ı mahalinde imiş. Zahira mismar-ı devsin olunmadı. Amma sıfat-ı kubur-u şerif ma’lum ola ki ihtilaf olundu mecmu’ yedi surete irişür. Edillesiyle Seyyid

Semhuri'nin Tarih-i kebirinde mezkûrdur. Anda zikr ider ki bu yedi suretten üç suret isnad ve tarik-i kuvvi ve i'tibara şayanedir. Bakiye suretleri esnad-ı zaif olmağla zikr olundu. Suret-i selasenin biri Kabr-i Beyt-i Muhtar Sallallahu Aleyhi Vesellem Kible-i kabr-i şeyhindedir. Bir vecihle ki Ser-şerif-i Sadık Radyallahu Anh Mikail Devsin Mübarek Resulullah

(v. 59, s. 1) Sallallahu Aleyhi Veselleme de ve Ser-hazret-i Faruk Radyallahu Anh'a muhâzi düşer. Sadık Radyallahu Anha'dan rivayet-i saniye Kasım Bin Muhammed Bin Ebubekir'den menkuldür. Ben Hazret-i 'Aişe Radyallahu Anha'ya didim ki Kabr-i Seyyidü's-sakaleyn ile sahibinin kabirlerini bana göster bes Hazret-i müşarün ileyha kubur-u mükerrerleri bana keşf eyledi. Gördüm ki Kabr-i Nebi Mükerrrem idi ve Ser-mübarek Ebubekir Radyallahu Anh iki kat Mübarek Resul-u Kibriya Sallallahu 'Aleyhi Vesellem arasındadır ve Ser-'Ömer anın Mübarek kadem-i şerifleri yanındadır. Suret-i selase 'Ömer de buyurdu ki Hazret-i 'Aişe Resulullah-ı Sallallahu Aleyhi Vesellem ile kubur sahibini bizim için vâsf eyledi. Kubur-u müşarün ileyh Hazret-i 'Aişe'nin sair sa'adetine sehvesinde idi. Şol vechle ki ser-sa'adet magrib canibinde hacere-i şerifeyi en evvel kisve-i leyyin ebu't-tehiyyadır. Ba'de yedi yüz on tarihinde Sultan Salih İsmâ'il Bin Nasır Beytü'l-maldan Mısırdâ bir karye iştirâ' ve vakf idüb anın hâsılı ile her sene Kâbe-i Mükerrremeyi ve beş senede bir kere hacere-i şerife ile Minber-i Şerif-i Nebeviyi hala meşhur oldu. Minval üzere örterler. Gulami dimiş ki cevaz kısmet üzere kisvedir. Tereddüd yokdur. Zira' vakf ba'del istikrar müsret üzerine 'adet olmuşdur. Lafzıyla inşallah kisve-i beyt-i sa'adette zikr olunur. Medine-i Münevvere 'avdet iden kimse ravza-i mutahharaya gelüb geldiği vakit zikr-i sabık iden selam gibi selam vire ve 'avdet-i rica ide Mekke-i Mükerrreme'de eylediği gibi raci'an fi-makarri ile 'avdet ide ve seferinde selamet için du'a ide ve hüsn-i zanıma rica ide ve ravza-i sagirada iki rek'ât namaz kıla mescid-i şerifde meksura ziyade olmazdan mukaddem Resul-u Muhterem Sallallahu 'Aleyhi Vesellemin mevzi'-i ikameti idi. Kaçın ~~~~~~~~~ Mescid-i

(v. 59, s. 2) Nebevi'den huruc eyleye rical-i esirin takdim idüb salâvat ve selam ve ta'zimat tekrimat muvacehe-i şerifede kıra'at eyleyüb tazarrî' ve niyazdan sonra girû girû yürüyerek veda' iderek kapudan huruc itmekdir.

Medine-i Münevvere'nin İsm-i Şerifleri

Medinetü'r-resul ve Tayyibe ve Tabe ve Miskene ve Cabire ve Mahbube ve Cenine ve Fatıma ve Zehrâ ve Mahbure ve Mahbuse ve Arz-ullah ve Darü'l-hicre ve Anaü'l-beled ve İman ve Bâre ve Bire ve Darü's-selam ve Darü'l-feth ve Zatü'n-nâhl ve Şakiyye ve Kubbetü's-selam ve Karyetü'r-resul Karyetü'l-namaz Kutbü'l-iman ve Medhal-i Sıdk ve Medinetü'z-semai ve Merzûka ve Naciye deyu misüllü doksan beş ismiyle tesmiye olunmuştur ve Hasa iste . Müte'allik demiş ki sizinde yüzden ziyade hassa nakl itmiştir. İklim-i Sani'de bir mekân-ı müstevide vaki'dir. İki haramdır. Eşrak-ı bika' arzıdır. Tûlu yetmiş beş derece ve 'arzi yigirmi dört derece kırk dakikadır. Cebel-i aher şimalinde Cebel-i Sin cünübiyesindedir. Ekser zemini şûredir. İslambol'dan ba'idi usturlub hesabıyla üç yüz seksan iki mil olduğu mervidir. Kal'anın dört kapusu vardır. Biri Bab-ı Şami'dir. İkinci Bab-ı Kible'dir. Üçüncü Bab-ı Mısır'dır. Dördüncü Bab-ı Cuma'dır. Asl Mescidü's-sakaleyn dört kal'ada vaki'dir. Beş 'aded minaresi vardır ve dâhil-i Mescid-i Nebevi'de Hazret-i 'Aişe-i Sadika'nın hane-i sa'adetleri

(v. 60, s. 1) olduğu mahaldir. Sallallahu 'Aleyhi Vesellem Efendimiz Hazretleri bu 'âlem-i faniden civar-ı Hakka teşrif buyurdıkları mahall-i mübarekdir. Her Peygamber-i Zişan-ı 'Âlem ahirete teşrif buyurdıkları mahalle defn olunur deyu mervidir. Ol mahall-i mübareke de Medfen-i Seyyid-i Enbiya Efendimiz'in civar-ı per-envarlarında Hazret-i Ebu Bekir Sıdk ve Hazret-i 'Ömerü'l-Faruk Radyallahu 'Anh merkad-ı Şerifleri vaki'dir. Perde-i şerif ile cevanib-i erba'ası mestur ve perdenin iç tarafı divar ve dışarısı piriç yıldızlı şebeke ile ihata olunmuştur. Şebeke ile perde-i şerif yanında kandiller olmağla ferraşin-i haram ol kandilleri ikad iderler ve züvvardan ba'zılar dahi tebrikân akşam namazından sonra ikad-ı kanadil iderler ve şebeke-i şerife ittisalında dahter-i sa'adet Ahter-i Hazret-i Risalet Penah Hazret-i Fatımaü'z-Zehra Radyallahu 'Anha kabri şerifleri vaki'dir ve şebeke-i şerifenin dört kapusu vardır. Bab-ı tevbedir. Kible canibinde vaki'dir. Nüzul-ü şidayedde feth olunur. Evkat-ı sairede feth olmaz. İki bab-ı vukudur. Giceleri kandil yakmak için küşade olunur. Üçüncü bab Hazret-i Fatma'dan leyle-i Cum'a ve ba'zı leyalide şem' bahhur için R'as-ı Şerife-i Nebeviye müteveccih olan sandukun keşfi için feth olunur. Enva' tabib-i vükelaya rüşd olunur. Dördüncü bab-ı tehiyyadır. Risalet Penah Efendimiz Hazretleri'nin mahall-i medfen-i latifeleri 'arş-ı a'ladan efdal olduğuna eimme-i erba'anın ittifakları vardır. Sual olunmuş ki Sallallahu 'Aleyhi Vesellem tiynet-i sa'adetleri Kâbe'den hâlk olunub ve her emed hâlk olduğuna mahalde defn

olunduğu müsbet iken Kâbe'den defn olunmayubda Medine'de defn olunduklarına hikmet nedir maâ hâzâ ekser 'ulema Mekke'yi Medine'nin üzerine tafdil itmişlerdir. Cevab virmişler ki 'Arif Serrurdi 'Arifü'l-ma'arifin'de İbn 'Abbas Radyallahu 'Anh'dan rivayet idub Sallallahu 'Aleyhi Vesellem Efendimiz Kâbe-i Mükerrerme tynetinden hâlk olunub tekvine asl oldu.

(v. 60, s. 2) Vaktaki Tufan-ı Nuh 'Aleyhü's-selam zuhur eyledi mevc-i tufan 'arz-ı Kâbe'den Türbe-i Muhammediye'yi rükû' idub Medine-i Mutahhara'ya mahall-i kabr-i envarları olan mevzi-i pür-envare nakl eyledi. Dahi fi-l hakika tynet-i asliyelerine defn olundular deyu tahkik buyurmuşlardır. Bu haber sıhhat-i eseri mezid olur. 'Ali-ül-kari deresinde nakl buyurmuş. Hazret-i Süleyman 'Aleyhü's-selam Medine-i Müşerrefe'de kabrini Sallallahu 'Aleyhi Vesellem muvazzafi ziyaret idüb tahkikatı aher zamana kariben bu mahalde defn oluna deyu Ben-i İsrail'e haber virdi. Anlardan dört yüz kimesne bai'set-i Ahmediye ve hicret-i Muhammediye'ye mûntazirin olmak için Medine-i Münevvere'de sütun itmişler idi. Ziyaret-i ravza-i mutahhara rical ve Nisa'ya bila-kerahet müstehibdir mervidir. Bir kimesne Muvacihe-i Şerife'de innallah ve melaikete-i ayet-i kerimesin ila ahere tilavet ide ve yetmiş kere Sallallahu 'Aleyhi Vesellem Ya Resulallah dise bir melek ana Sallallahu 'Aleyh'in ya felan diye dünyevi ve uhrevi muradı hâsıl ola İbrahim İbn-i Şeybe dimiş ki Hacc idüb Medine-i Münevvere'ye geldim. Ravza-i Mutahhara'ya gelüb Es-selam 'Aleyk Ya Resulallah Didim Ravza-i Mutahhara'dan ve 'Aleykü's Selam Ya İbrahim sadasını güç itdim. Hazret-i 'Ömer Beyt-i Mukaddes'i fetihden rucu' da ol Kabr-i Sa'adet'i ziyaret ve selam virdikleri mervidir. Sallallahu 'Aleyhi Vesellem'in Kabr-i Şerif'i seyyid kuburdur İmam Zeynel 'Abidin Radyallahu 'Anh ziyarete geldik de ravza-i şerifenin beliyyesinde olan sütun başında vakf olub selam virirler idi ve buyururlar idi. Sallallahu 'Aleyhi Vesellem'in Ra's-ı Sa'adetleri bundadır. Mescid-i Nebeviyye ibtida 'Ömer Bin 'Abdül'aziz dört minare ihdas eyledi. Ba'de Süleyman Bin 'Abdumelik minare-i mezburanın biri dar-ı mervana havaledir deyu hedm eyledi. Ba'de Mehmed Bin Feladan zamanında tekrar bir minare-i münheme bina olundu. Beşinci minare-i reisey-i Sultan Kayıtbay cumbasından yüksek bina ittirdi. Mescid-i Nebevi Resulü's-sakaleyn Mabeynü'r-ravza-i Vel Meyserü'ş-şerif sütunlar vardır. Ol sütunlardan biri sütun-u muhacirindir. Sütun-u Hazret-i 'Aişe ve sütun-u kari'a ve sütun-u muhallel dahi ta'bir iderler. Bu sütun Minber-i Şerif'den

(v. 61, s. 1) üçüncü Kabr-i münifden üçüncü ve Kible canibinde üçüncü ve Şam tarafında dahi üçüncü sütundur. Ziyade olan iki revakdan ol ravza-i

mutahharanın ortasında idi. Ekâbir-i muhacirine hususan Ebu Bekir Sıddık ve ‘Ömer Faruk ve Zübeyr ve ‘Amr Bin ‘Abdullah namazı ol direk başında ekseriya eda buyurlar idi ve her yar ol direk yanında cülus buyurlar idi ve Kible-i Beyt-i Mukaddes’den tahvilde mihrab bina olunca ol sütun başında eda-i salâvat olunur idi. Ol tuti-i sermin Mikâl Sallallahu ‘Aleyhi Vesellem’den mervidir ki bu sütun katında bir buk’a vardır ki nas o buk’anın faziletin bileler. Kur’a ile herkes talib olub gavga iderler idi. İkinci sütun-u tevbedir. Ashab-ı kiramdan Ebu Lebaye bir günah işledi. Ba’de nadim oldu tevbe eyledi ve tevbesini kabul olması için boğazına bir ip bağlayub ol direğe kendisin bağladı ve yedi gün ‘ala’t-tevelli tazarrı’ ve niyaz eyledi. Ekl ve şirb indi yedinci gün takat getüremeyub düşdi. Ol Tevvab-ı Rahim olan vacib Te’ala tevbesini kabul buyurub ase Allah enne yetub ‘aleyhim enna’l-lahe Gafur-ur Rahim ayet-i kerimesin inzal buyurtdu. Ol server-i sa’adet Sallallahu ‘Aleyhi Vesellem kendi mübarek eliyle ipin çözüb tevbesin makbul olduğun müjde buyurdu. Ol sebebden ol sütunun ismi tevbe tesmiye olundu. ‘Âlem-i hakayık ‘alemü’d-dini Sallallahu Aleyhi Vesellem ba’de salâvat-ı sabah mübarek cemalini sahabe-i kiram tevbe buyurub ol sütun başında cülus buyurlar idi. Ayet-i kerime nazil olsa tilavet ve ashab-ı kiram züvvi’l-ihtiramdan vakı’a görmüş olsa t’abir buyurlar idi. Nafile namazı ol direk yanında kırlar idi ve i’tikâfı ol direk yanında buyurlar idi. Üçüncü sütun-u serirdir. Mervidir ki Sahib-i Risalet Efendimiz’in hurma ceridinden serirleri var idi. Gâh sütun-u tevbe ve gâh sütun-u serire ile kanadil beyninde vazı’ olunur idi. İ’tikâf buyurdıklarında

(v. 61, s. 2) üzerinde istirahat buyurulur idi. Hala kubbe-i şebekete mülâsıktır. Dördüncü sütun mahrusdur. Hazret-i ‘Ali Kerrem Allah-u Vecheye mensubdur. Ol direk indinde namaz kılub Sultan-ı Kevnini hiraset eylediği ecelden sütun-u mahrus tesmiye olunmuşdur. Sütun-u tevbe ardında ceheet-i şimalidedir. Hace-i hired ve Cihan ‘Aleyhü’s-salâvat-ı Vesselam cemi’ü’l-ezman Hazret-i ‘Aişe huruc buyurdıkları pencerenin mukabelesinde idi. Beşinci sütun vakurdur mahrus direğinin ardında şimal cihetindedir. Bu direk yanında cülus buyurub anlar ile mülakat iderler idi. Bu sütun ile Kabr-i Şerif mürebba’ası beyninde altıncı sütun vardır. Şebeke-i şerifeye mülâsıktır. İş bu direği meclis-i kalade tesmiye iderler. Yedinci mürabba’ sütunudur ki Hazret-i Cibril ‘Aleyhü’s-selam makamı dimekle ma’ğrufdur. Hacere-i şerife cairinde safha-i garbiye münharifinde şimal canibindedir. Mezbur direk ile vakur direği ma beyninde sekizinci sütun vardır. Sütun dar t’abir iderler. Şibake mülâsıktır. İş bu sütun Hazret-i Fatıma’t-üz Zehra Radyallahu

‘Anha’nın kapusu mahallidir deyü mervidir. Ser-defter Ceride-i Enbiya Sallallahu ‘Aleyhi Vesellem ol mahal-i mübareke-i şerifeye buyurub ve kapuyu tutub Es-Selamı ‘Aleyküm Ehl-i Beyt-i İnnema Yürid-ullah-u Li-yezhebe ‘Anküm-ür rics Ehl-i Beyt-i ve Yutahhirakûm tathira buyururlar idi. Rivayet de her gün ider idi. Hala Hacere-i Şerife üzere da’ir olan şebeke-i şerife sütun-u serir ile sütun-u darı ihata idub dışarıdan görünmeğe mani’ olmağla züvvar bu iki direği dışarıdan ziyaretten mahrum olmuşlardır. Biri dahi sütun-u tehiyyadır. Ol direk yanında Efendimiz Salavât-ı Tehiyya-yı eda iderler idi. Makam ve musalla ki zayir olan kimesneye ol makam-ı bilmek vücut mertebesindedir. İcmalen beyanı şöyledir ki Şol musalla ortasında durub namaz kılsa el’ân meşhur ve m’arufdur.

(v. 62, s. 1) Minber-i Şerif canibinde Ravza-i Şerifede şöyle ki bir kimesnenin ol musallanın ortasında namaz kılsa Musallay-ı Nebeviyye ol kimesnenin canib-i yemininde vaki’ olur. Bir kimesne ol makamda durmak isterse minber-i şerifinin ol canibinde dere Kabr-i Sa’adet ile minber-i şerif yemininde elli zira’ tulu’ vardır. Minber-i şerif ‘indinde ve Ravza-i sagirada ziyade du’a makbul olacak mahallerdir. Taberani rivayet ider. Ol Sultan-ı Serir-i İrşad Sallallahu ‘Aleyhi Vesellem buyurur minberim ayakları cennette sabitdir. Dokuz doksan sekiz tarihinde Sultan Murad Han merhum mermerden bir latif minber irsal itmekle minber-i ‘atik-i Kubbe Mescidine irsal olunmuşdur. Mescid-i Nebevi’nin kıblesi mizan-ı rahmaya muhazidir. Serir-i Ebu Enis’in risalet-i Sallallahu ‘Aleyhi Vesellem Mescid-i Nebevi’de zikri mürur iden makam-ı ‘aliyeleri mahallik-i Ravza-i Şerife’de olan mihrabına Minber-i Şerif ile Hacere-i Latife yemininde minber caninbine bir mikdar mailcedir deyu ra’sını dahi beyan itmişlerdir. Harem-i Mescid-i Sa’adet’in dört kapusu vardır. Biri babü’s-selamdır. İş bu Babü’s-selam-ı A’zam Ebvab-ı mescid-i şerifdir. Cihet-i garbiyede vaki’dır. Bab-ı huşu’ ve babü’l-mervan tesmiye iderler. Zira’ Mervan’a mülâsıkdır ve kurbünde muhkem vaki’dır. İkinci bab Babü’s-selam hizasında Babü’r-rahime’dir. Bab-ı Atik dahi tesmiye iderler. Zira’ menzil mukabelesindedir. Bab-ı Sûk dirler bu dahi cihet-i garbiyedir. Üçüncü Bab-ı Nisa’dır. Hazret-i ‘Ömer Efendimiz Nisa’ya mahsus itmişdir. Dahi Bab-ı rabita dirler Seffah’ın kızı Rabita’nın darına mukabil olduğu ecelden iş bu Bab-ı Nisa taraf-ı şarkide vaki’dır. Dördüncü baki’-i şerif tarafında Bab-ı Cibril ‘Aleyhü’s-selam’dır. Bu dahi taraf-ı şarkide vaki’dır. Cibril ‘Aleyhü’s-selam Ben-i Kureyza hizasında iş bu kapuda zere giyüb durduğu mervidir. Dahi Bab-ı Nebi ve Bab-ı ‘Osman atlan iderler. Sahih-i Müslim’den mervidir. Her kim Medine’de sabah vaktinde iki cebel beyninde yedi

(v. 62, s. 2) hurma ekl ile ol-gün ana harar isabet itmeye Medine'nin dört vadisi vardır. Biri Vadi-i Münaha ikincisi Bathat üçüncü 'Akik-i Ekber Dördüncü 'Akik-i Asgar'dır Cibale münebbes-i Medine-i Münevvere'dendir. Cebel-i Hayr ile Cebel-i Tûr Cebel-i Hayr Kible-i Münevvere'de zü'l-halika kurbünde bir meşhur cebeldir. A'yid dahi tesmiye iderler. Balay-ı Cebelde Hayr-ı Sadr ismiyle bir cebel vardır. Cebel-i Tûr sa'i müsellese ile Cebel-i 'Aher ardında bir cebel-i sagirdir. Bu Cebel-i Tûr'da ihtilaf-ı kesire vardır. Lâkin i'timad olan zikr olunandır. Medine'nin haric-i surunda nice büyüüt ve mesacid ve bir hamam ve bağ ve bağçe ve nahlistanı müştemil vasi' muhazi kal'ada ve arş ve kal'a ile ve Aruş beyninde Münaha nam meydana vardır. Hüccac ol meydanda vakt-i hacda konarlar ve kal'anın Mısır Kapusu haricinde kapu karşusunda Mescidü'n-nebi vaki'dir. Hendek gazasında Efendimizin ka'in oldukları mahal ile cihar-bar hazıratının dahi kavm-i mezkurde ka'im oldukları mahallere birde minare ile 'alamet vazi' olmuştur. Hâlâ ol mahaller mesciddir. Derun-i kal'ada Medine-i Münevvere'de nice esvak-ı latife ve hirasat da Şeyh Gadir ile vefat idüb na'aşı Medine-i Münevvere'ye nakl ve Cennet-i Baki'de defn olunan Emir Cü'banın bir hamamı ve mahallâtı ve dekakin ve medaris-i müştemil mahall-i mübarekdir. Büyütlarının ba'zılarında bağçeler vardır ve Bab-ı Şami pişgahında Nefs-i Zekiye dimekle ma'ruf Hılka-i 'Abbasiye'den Mansuri'nin zamanında şehid olmuş Zeki-ü-ddin Mehmed Bin 'Abdullah Bin Hasan Bin Hüseyin bin 'Ali Kerem 'Allah-u Veche'nin türbesi vaki'dir ve Hazret-i 'Ömer Efendimizin bağçeleri harici surda Çömlekçiler kurbündedir. Derun-i Mescid-i Nebevi'de şebeke-i şerife Muvacehesinde Diyar-ı 'Aşra ta'bir olunur. İki oda ve eşcar ve havz ve zir-i zemini havi mahall vardır.

(v. 63, s. 1) Hâlâ harem-i şerif ağalarının teneffüs yerleridir. Fi-l asıl 'aşere-i mübeşşirenin büyütları olduğu mervidir ve derun-i kal'ada Malik İbn-i Sinan Radyallahu 'Anh'ın Kabr-i Şerif-i bir kubbe ile mu'indir. Malik Hazretleri Ebu Sa'id El-hazari Hazretleri'nin pederleridir. Hisarın taraf-ı garbında cidar hisara muttasıldır. Şüheda-i ahiretdendir. Medine-i Münevvere'nin havassındandır. Deccal tâgun girmemek sahihinde masturdur. Medine tarikini melaike hirâset iderler. Tâgun ve deccal girmemek için hatta deccal Medine'ye karib oldukda Medine'de münafıkından kim var ise deccale mülhak olub ol-gün Medine'den nefi ve habs iderler deyu mervidir. Medine'nin havası hûb olmagla ab-ı revan ve nahil vafirdir. Hususiyle 'Ayn-ı Zerka Irmağının ab-ı bi-nazardır. Medine'i Müşerreffe'de zeminden aşağı olmagla nerd-bân ile inilüb su alınır. 'Ayn-ı Zerka suyunu Muaviye emriyle

Mervan icra ittirmiştir ve Enne'r-rızık 'Ayn olmagla 'Ayn'ı-rızık demek iktiza ider idi. Lakin 'Ayn-ı Zerka dimekle ma'ruf olmuştur. 'Ayn-ı Zerka ırmağının suyuna za'if gelmekle Sultan Bin Süleyman Han zamanında Vezir Mehmed Paşa Bire-i Valisi ve andan ma'ada birkaç kapuların dahi ayağın kazdırub ırmağ-ı merkume katub ve saka üzere cereyan-ı hayrına muvaffak olmuştur. İş bu 'ayndan ma'ada sadakat-i peygamberiden Medine-i Münevvere civarında on dokuz 'aded abar-ı müteberrike vardır. Tafsiri inşallah yakında zikr olunur. Harici Bin Zeyd Radyallahu Anh'dan rivayet olunmuş. Sallallahu 'Aleyhi Vesellem Efendimiz asıl Mescid-i Sa'adet bina buyurdularında dört bin iki yüz zira' üzerindedir. Medine-i Münevvere'nin hurmasından enva' çokdur. Doksan iki nev' olduğu meşhurdur. Temr-i berri-i ve temr-i acva ve temr-i hilu ve temr-i samihati ancak Medine-i Münevvere'ye mahsusdur. Cabir Radyallahu

(v. 63, s. 2) 'anh'dan mervidir. Bir gün Resul-ü Ekram Sallallahu 'Aleyhi Vesellem Hazret-i 'Ali Kerrem 'Allah-u Veche ile bir deruhte-i nâhl önünden mürur iderken nahl sayha idub dir ki iş bu Muhammed Resul-Allah Sallallahu 'Aleyhi Vesellem ve Seyyidü'l-enbiyadır. İş bu 'Ali Seyyidü'l-evliyadır. Andan bir deruhte-i aher önünden dahi mürur buyurdularında ol deruhte-i nahl dahi iş bu Muhammed Resul'ullahdır. İş bu 'Ali Seyfu'l-lahdır deyu tekellüm eylediler. Fahr-u 'Âlem Efendimiz Hazret-i 'Ali'ye nazar buyurub bu nahli sayhanı ile deyu buyurdıkları mervidir. Medine'nin a'la rummanı olur. Gayri mahalde bu nar'a şebın nar olmaz sebzevatı enva'i olur. Hususiyle badlıcanı ve mülûhiyye ve karpuz ve üzüm ve habbü'l-ban ve turunc ve limon ve şeftalû ve incirlerinin rayiha-i tabi'yesi min lem yerzûk lem ya'ref müstakınca vâsf olunmaz. Ehline ma'lumdur. Mescid-i Sa'adet zaman-ı peygamberide iki vakı'a bina olmuştur. Birisi Efendimizin Medine'ye teşrif buyurdularında ikinci Gaza-i Hayber'den 'avdet buyurdularında etraf ziyade olub tekrar bina olundu. Ba'de Hazret-i 'Ömer ve Hazret-i 'Osman zaman-ı hilafetlerinde dahi ziyade oldu. Velid Bin 'Abdumelik Şam'da halife iken 'Ömer Bin 'Abdul'aziz Radyallahu 'Anh Medine'de idiler emr-i irsal idub Mescid-i Nebevi'yi zikr-i sabık İbn-i Tiryaki vech üzere dört minare ihdas eyledi. Her minarenin tûlu altmış arşun olmak üzere ba'de Mehdi Halife tevsi' eyledi. Gassanü'd-devle zikri mürûr eylediği üzere bina eylediği sur harab olub dört yüz kırk tarihinde Mehmed Bin Cevad Isfahani

(v. 64, s. 1) tecdid sonra beş yüz elli sekiz tarihinde Nureddin Şehid tarafından Mahmud Bin Zengi hala mevcut olan suru bina itmiştir ve baki' kapusu

üzere timur tahta üzerinde hâzâ ma-emr bi-ilmü'l-fakir İlallah Te'ala Mahmud Bin Zengi efsûnkâr sene-i seman ve hamsin ve hamse mi'a deyu tahrir itdirmiştir. Ba'de yedi yüz elli beş tarihinde Nasır Bin Kaladan oğlu dahi hisarı tecdid itmiştir. Ba'de Sultan Süleyman Han emriyle ba'zı mevazi'-i hisar tecdid olunmuştur. 'Âlem-i Defayık-ı Fünun-u Hâkim Sallallahu 'Aleyhi Vesellem salâvat-ı î'di eda buyurdıkları musalla ziyaret oluna mervidir. Musallam ile mescidim mabeyni cennet ravzasıdır deyu buyurmuşlardır. Ebu Hüreyra Radyallahu 'Anh'dan mervidir ki her zamanki seferden teşrif buyururlar ki Mescid-i Nebevi'den Musallay-ı Ma'ruf'a varınca bin arşun mikdarı Mehdi Halife Medine'ye gelür iken İmam Malik karşı çıktı didi. Ya Emirü'l-müminin Medine'ye dâhil oldukda Ehl-i Medine'ye selam virenler Evlad-ı muhacirin ve ansardırlar ruy-i zeminde anlardan yâl kimesne yokdur. Zira Fahr-u 'Âlem Sallallahu 'Aleyhi Vesellem ciranlarıdır Şekk yokdur. Anlar sair hâlk üzerlerine efdaldır. Medine-i Münevvere'de meyyit namazı Mescid-i Şerif'de eda olunmak nice vech üzere eda evladır. Hazret-i Fahrü'l-mürselin Sallallahu 'Aleyhi Vesellem'in namazı anda kılındı ve Şeyhin mükriminin namazları dahi anda kılındı. Cennetden ravza oldu deyu rivayet olunur.

(v. 64, s. 2) Eger çe sair mesacidde cenaze namazı kılmak mekruh 'add itmişlerdir. İmam Yusuf gerek hareminde ve gerek sair mesacidde meyyit namazı kılmak evladır deyu fetva virmiştir. Nazenin-i Hüda 'Aleyhi Ekmelü't-tehiyyat Medine-i Münevvere'ye teşriflerinde Ebu Eyyüb Halid Bin Zeyd El-ensari Radyallahu Bari menziline 'ala rivayet-i yedi ay sakin olmuşlardır. Ba'de ol menzil-i mübareki Mugire Bin 'Abdurrahman işтира vakf itmiştir. Medrese-i Şihabiye ve Zaviye-i Meşaria' demekle ma'rufdur. Ziyaret olunmağa layıkdır. Gerek ravza-i mutahhara ve gerek Mescid-i Nebevi ve Medine-i Münevvere nur 'ala makam-ı vacibü'l-ihiram olub medhallerinde lisan-ı kasir olduğu için bu kadar ile iktifa olundu.

Güristan-ı Baki'-i Şerif

Kal'anın Bab-ı Cuma' kurbündedir. Gurram Kays Bint-i Muhaz Radyallahu 'Anha kalet le-reeyteni Aleyhü's-salam ahaz bi-yedd-i fi-sikketü'l-medine hatta intiha İlal-baki' bakiyetü'l-kusfe fe-kal yalemü'l-mekkiye kûlt lebbeyk ve sevabın ya Resulullah kâl terine-i haza'l-makbere kûlt na'am yeba's-ü 'Anh'a yevmü'l-kiyamate sebi'n elf'en 'ala suretü'l-kamar leyletü'l-bedr yedhûlünü'l-cennete bi-gayr-i hisab Ümm-i Kays Radyallahu 'Anha'dan mervidir. Kâşif-i müşkülât umur-u

cü'z-i vekili Sallallahu 'Aleyhi Vesellem elimden tuttu ve beni Medine-i Münevvere'den taşra Bakia'ya ilişüb ve buyurdu. Ya Umm-i Kays kabirleri gördün mü ben dahi na'am Ya Habibu'l-lah didim buyurdu. Kıyamet günü bu mezaristandan yetmiş bin âdem kalkar yüzleri bedr olmuş bila-hisab cennete dâhil olurlar ba'zı rivayetde ziyade idub dimişler. Ehl-i Baki' semavata ziya virir. Şems ile fahr-i arza ziya virdiği gibi

(v. 65, s. 1) bir kimse bizim makberimizde bize komşu olsa biz ana ruz-i kıyametde şefi' oluruz. 'Ulema ziyaret-i baki' de hanifiyesi ile ibtida itmek efdal olduğunu ihtilaf ittiler ba'zı 'ulema Hazret-i 'Osman'dan ve ba'zı mahdum Hazret-i Nebevi'den ya'ni İbrahim'den ve 'Ulema-i Hanefiye'den Fazlullah Hazret-i 'Abbas'dan ibtida efdaldır dimişler. Muhtar olan bu kavldir. Kal 'Aleyhü's-selam ol Mine'ş-şefi' yevmü'l-kıyamete Ehlü'l-Medinete ve Ehlü't-Taif bu hadis-i şerifi Hafız İbn-i 'Asakir Fazl-ı Medine'de tecric itmiştir. Bu hadis-i şerifinin Taif'den murad Ehl-i Mekke'dir dimişler. Zira anlara Ehl-i Hicaz dinur. Güristan-ı mu'allata ve gayre şamil olur. Yahud ehl-i hüzemden olmasına işaret ola deyu rivayet itmişler. 'An 'Aişe Radyallahu 'Anh'a bui'set Ehlü'l-Baki' Sallallahu 'Aleyhden Ahmed bu hadis-i şerifi 'Aliyyü'l-kari risalesinde masturdur. Yine 'Aliyyü'l-kari zikr ider İbn Mesud Radyallahu 'Anh dan Zeyl-i Güristan-ı Baki'e vardıkda es-selam-ü 'aleyküm dar-ı kavm-i mu'minin ve ena inşallah bi-küm la-hikûn Allahümme ağfir la-Ehlü'l-Baki' Allahümme ağfir lina ve lehüm dahi hin-i duhülde Es-selam-ü 'Aleyküm ya 'Al-i Ashab-ı Resulullah minel muhacirin vel-ansar Rıdvanullah 'Aleyhim ecmai'n Hazret-i Fahr-ü mevcudat Sallallahu 'Aleyhi Vesellem Efendimiz'in tevakkuf buyurub du'a buyurdıkları mahal Hazret-i 'Akil Mescid-i Şerif yanında olduğu mervidir. Güristan-ı Baki'e zair olan vardıkda Hazret-i 'Osman kabrinden bida'en itmekdir. Zira anda Hazret-i 'Osman medfun olanların efdalıdır. Lakin hala bida'en Hazret-i 'Abbas Radyallahu 'Anh'ındır ve lakin kabrinden mürur ider ise tevakkuf idub selam virmek lazımdır. Ba'de zikr olunacak tertibe şüru' ide eger Hazret-i 'Osman'dan bida'en ider ise ba'de Hazret-i 'Abbas ba'de Hazret-i Hasan ba'de Hazret-i Fatıma'ya

(v. 65, s. 2) zira racih olan kavl Hazret-i Fatıma Baki'de olmasıdır. Bir rivayetde dar-i 'ikbal zaviyesinin canib-i yemanisinde Baki'in şari'indedir. Rivayet kesire-i muhtelif vaki' olmuşdur. Cümlesinin müktezası dar-ı 'ikbal kurbünde olmaktadır. Rivayet olunur. İmam Hasan beni validem yanında defn eyleyiniz deyu buyurduğu iş bu kelimayı ma' kud bir Ehl-i Beyt Kabr-i Şerifleri yanında mermer taş

üzere tahrir olunmuş haza Kabr-i Fatıma Bint-i Resulullah Seyyidü'n-Nisaü'l-âlemin ve Kabr-i Hasan Bin 'Ali ve 'Ali Bin Hüseyin Bin 'Ali ve Kabr-i Muhammed Bin 'Ali ve Ca'fer rivayet-i aherde Hazret-i Fatıma Radıyallahu 'Anha kendi menziline defn olunmuşdur. Hacere-i Şerife ardında maksura içinde izhar olan kavil ve Beyne'l-ahali hala mutesarıf olan budur. Bunlardan gayri dahi rivayet-i kesire vardır. Cümleden biri darü'l-hüzün dimekle ma'ruf Baki'de olan mesciddir. Hazret-i 'Abbas kubbesinin kapusundadır. Server-i 'Alem Sallallahu 'Aleyhi Vesellem'in vefatlarından sonra Hazret-i Fatıma Radıyallahu 'Anh'a anda ikamet buyurmuşlardır. Mescid-i Hazret-i Fatıma ta'bir olunur. Ba'de Hazret-i Zeyn El-'Abidin necil-i muhterem Muhammed El-bakır ba'de oğlu Hazret-i Ca'ferü's-Sadık Radıyallahu 'anhüm bunların küllisi kubbe-i Vahidededir. Ba'de Hazret-i İbrahim necil-i muhterem Resul-ü Hüda 'Aleyhü's-selam bir mikdar Sahabe-i Kiram ile bir kubbededir. Ba'de Hazret-i 'Ammü'l-nebi Süfyan Bin El-Hizbe bu meşhedü'l-an 'Akil Bin Ebi Talib'e mensubdur. Anlar ise Şam'da vefatları menkuldür. Ba'de Ümmehatü'l-Muminin Radıyallahu 'anh'ın ziyaret oluna Hazret-i Hadice Mu'alla mezaristanında ve Hazret-i Meymuna Mekke-i Mükerrerme kurbünde medfun olub ma'ada Ümmühatü'l-muminin ziyaret...

SONUÇ

Osmanlı Devleti ulaşımı sağlamak amacıyla kendisinden önceki devletlerde de kullanılan ulaşım sistemini kendi yapısına uygulayarak menzil sistemini oluşturmuştur. Osmanlı Devleti'nde üç tane Anadolu'da, üç tane Rumeli'de olmak üzere altı tane anayol güzergâhı bulunmaktadır. Çalışmamızın içeriğini oluşturan "Behcet'ül Menazil"de bu yol güzergâhlarından olan Anadolu sağ kol yani "Hac Yolu" hakkında bilgi verilmektedir. Yazar eserinde döneminde mevcut olan eserleri kendi imkânları dâhilinde topladığını ve bunlardan faydalanarak eserini oluşturduğunu ifade etmektedir.

Yazar Üsküdar'dan başlayıp Mekke'de son bulan Hac yolu güzergâhında Anadolu sınırları dâhilinde 30 menzil olmak üzere toplam 73 menzil olduğunu kaydetmiştir. Öte yandan menziller üzerine yapılan çalışmaları tetkik ettiğimizde hac yolu güzergâhında 27'si Anadolu da olmak üzere toplam 29 menzil zikredilmiştir. Ayrıca Hac yolu güzergâhında bulunan bütün menzillerin ayrıntıları ile kaydedilmiş olması da "Behcet'ül Menazil"ın önemini daha da artırmaktadır.

Nitekim eserden dönemin coğrafi yapısı ve mimari özellikleri hakkında önemli bilgiler edinilmektedir. O dönemde yazarın menzil noktalarında belirttiği ekonomik ve kültürel faaliyetlerin günümüzde bazılarının yok olduğu bazıların ise azaldığını görmekteyiz. Mesela eserde Eskişehir'de lüle taşı işlemeciliğinin yaygın olduğu kaydedilmiştir. Oysa günümüzde o kadar yaygın olmadığı görülmektedir. Bundan bu coğrafyalarda sosyo-ekonomik yapının, değişiklikler gösterdiğini çıkarabilmekteyiz.

İstanbul'da yaşayan ve eserde Bosnalı olduğunu belirten yazar hakkında fazla bir bilgiye ulaşamadık. Mehmed Edib bin Mehmed Derviş'in "Behcet'ül Menazil" adlı eserinin yazılma amacı Hacca gidecek kişilere bir rehber olmaktır.

Hacca gitmek için niyet eden yazar Hacca gidecek kişilerin bu hususta neler yapması gerektiğinden bahsederek eserini yazmaya başlamıştır. Şöyle ki ilk önce Hacca gidecek kişinin ailesinden ve çevresinden rızalık alması gerektiğini söylemektedir. Bundan sonra ise kişinin Hac için hazırlık yapmasını varsa borçlarını ödemesinin gerektiğini belirtmektedir.

Daha sonra yola çıkdıktan sonraki kurallar hakkında bilgi veren yazar; hacıların zor durumda kalmamak için Hac kafilesinden ayrılmaması gerektiğini,

kafileden ayrılması durumunda da başına bir kötülüğün gelebileceğini ifade etmektedir.

Eserde dini bilgilerde kaydedilmiş olup; Haccın farzları, Hacca engel olacak veya olamayacak hususlar, teyemmüm yapılması gereken hususlar, Haccın sünneti ve mekruh olan durumlardan bahsetmektedir. Mesela yol şartlarının çetin olduğu durumlarda namazların sadece farzlarının kılınabileceğini, haramilerin bulunduğu mahallerde bineklerden inilmesinin tehlike arz ettiği durumlarda, namazların binek üzerinde kılınabileceğine değinmektedir. Abdest almak için gerekli suyun temin edilememesi durumunda ise hacıların teyemmüm yapabileceklerini bildirmektedir. Ayrıca hacıların yol boyunca okuması gereken dualara da değinen yazar, Kuran-ı Kerim'den hangi ayetleri okunması gerektiğini de kaydetmektedir.

7 Eylül 1776 yılında yazar hac farzasını gerçekleştirmek için yola çıkmıştır. İstanbul ile Mekke arasındaki mesafeyi 1633 mil olarak belirtmiştir. İstanbul'dan çıkan hacıların gruplar halinde Üsküdar'a geldiğini ve buradan başlayarak Hacca gitmek üzere yola devam ettiklerini anlatmaktadır. Üsküdar'dan sonra ki ilk konak yeri Kartal'dır. Yazar geldiği konak yerinin öncelikle doğal özelliklerini betimlemeler yaparak anlatmaktadır. Mahallin havasından bahsedip suyunun olup olmadığını, yok ise nereden getirildiğini ve içilip içilmediğini ifade etmektedir. Bundan sonra menzilde bulunan dağlardan, ovalardan, boğazlardan, ırmaklardan bahsedip bunların özelliklerini anlatmaktadır. Örnek verecek olursak Antakya'dan geçen Asi Nehri hakkında bilgi verilmektedir. Nereden doğduğu, hangi suların karıştığını ifade etmiştir. Nehrin sularının iç bölgeler alınmasının zor olduğu, bu nedenle nehir sularının kenarlara yapılan su dolapları ile iç kısımlara götürüldüğünü, bağ ve bahçelerin böylece sulandığını anlatmaktadır. Bu özellikleri verirken hacıların önceden bunları bilip buna göre tedbirler almasını sağlamak istemiştir. Mesela geçilecek boğazların özellikleri, yolun nasıl olduğu, geçilirken zorluk çekilip çekilmediği, yağmur yağar ise yolun çamur olup olmadığı bildirilmektedir. Bunun yanı sıra geçilen boğazlarda haramilerin varlığından bahsedip, hacıların kendilerini korumaları için önlemler almalarını ifade ederek önceden saldırıya uğramış hacılardan örnekler vererek durumu pekiştirmiştir.

Doğal özelliklerin anlatımından sonra menzillerde doğal ortamda yetişen çiçek, bitki ve hayvanlardan, yetiştirilen ürünler ve el sanatlarından örnekler vererek bahsetmektedir. Hüsrevpaşa menzilinde çok güzel kilimlerin işlendiğinden, Karapınar menzilinden doksan çeşit armut yetiştirildiğini söylemektedir.

Coğrafi özelliklerin anlatımından sonra menzil noktalarında bulunan camiler, hanlar, hamamlar, evler, çarşılar, çeşmeler, kalelerden bahsetmektedir. Bunların diğerlerinden farklı olanın özelliklerini anlatıp, yapıların kimler tarafından yapıldığını anlatmaktadır. Örnek olarak Sultan Murat'ın silahtarının Ladik'te yaptırdığı çeşme ve Dokuzlu adındaki hanı örnek verilebilir.

Yazar menzillerin hepsinin ayrı ayrı özelliklerinden, birbirlerine olan uzaklıklarından ve iki menzil arasında bulunan fakat konaklanmayan köylerden de bahsetmektedir. Menzil noktalarını geçerken bunların İstanbul'a veya başka önemli bir menzil noktası ile ilgili konumu hakkında bilgi vermektedir. Örnek olarak Ereğli'nin konumunun İstanbul ile Şam arasında tam orta noktada olduğundan bahsetmektedir.

Eserde Türkçe kelimelerin yanında Arapça kelimelerde mevcuttur. Akıcı üslubu, betimlemelerin güzelliği ile eser edebi bir nitelik arz etmektedir örnekler vermiştir. Eserin çevirisi yaparken bazı kelimelerin okunmasında zorluklar yaşadık. Bu nedenle bu kelimeleri orijinal olarak eserden kopya ederek metnin içerisine yerleştirdik.

Eser araştırmacılar, tarihçiler, coğrafyacılara ve sanat tarihçileri açısından önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Mehmed Edib bin Mehmed Derviş, *Behcet 'ül Menazil*.
- Altunan, Sema (2002). “Osmanlı Devleti’nde Haberleşme Ağı: Menzilhaneler”, *Türkler*, 10, 913-919.
- Antonov, Aleksandr (2002). “Bulgar Topraklarında Kurulan menzil sisteminin organizasyonu”, *Türkler*, 10, 927-933.
- Atalar, Münir (1991). *Osmanlı Devleti’nde Sure-i Hümayun ve Surre Alayları*, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Devellioğlu, Ferit (2004). *Osmanlıca-Türkçe Lûgat*, Ankara: Aydın Kitapevi Yayınları.
- Genel Kurmay Başkanlığı Harp Dairesi Resmi Yayınları (1966). *Osmanlı İmparatorluğu’nda Kollar, Ulak ve İaşe Menzilleri*, Ankara: Genel Kurmay Basımevi.
- Halaçoğlu, Yusuf (1998). *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, Ankara: TTK Basımevi.
- Halaçoğlu, Yusuf (1981). “Osmanlı İmparatorluğu’nda Menzil Teşkilatı Hakkında Bazı Mülahazalar”, *Osmanlı Araştırmaları II*, 123-132.
- Halaçoğlu, Yusuf (2002). *Osmanlılarda Ulaşım ve Haberleşme (Menziller)*, Ankara: PTT Genel Müdürlüğü Yayınları.
- İşbilir, Ömer (2002). “Osmanlı Ordularının İaşe ve İkmalî: I. Ahmed Devri İran Seferi Örneği”, *Türkler*, 10, 151-158.
- Müderrişoğlu, Fatih (2002). “Menzil Kavramı ve Osmanlı Devleti’nde Menzil Yerleşimleri”, *Türkler*, 10, 920-926.
- Müderrişoğlu, Fatih (2000). “Osmanlı İmparatorluğu’nda Menzil Külliyesi”, *Yeni Türkiye*, 34, 467-474.
- Nasuhü’s-Silahi (Matrakçı) (1776). *Beyan-ı Menazil-i Sefer-i İrakeyn-i Sultan Süleyman Han*, (Çev. Hüseyin G. Yurdaydın), Ankara: TTK Basımevi.
- Orhonlu, Cengiz (1990). *Osmanlı İmparatorluğu’nda Derbend Teşkilatı*, İstanbul: Eren Yayıncılık.
- Sezen, Tahir (2006) *Osmanlı yer Adları (Alfabetik Sırayla)*, Ankara: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü yayınları.
- Şentürk, M.Hüdayi (2002). “Osmanlılarda Haberleşme ve Menzil Teşkilatına Genel Bir Bakış”, *Türkler*, 14, 446-461.

Şentürk, M.Hüdayi (2002). "Tanzimat Devrine Kadar Osmanlı Devleti'nin Ulaşım ve Yol Sistemine Genel Bir Bakış", *Türkler*, 10, 904-912.

EKLER

EK-1

BEHCET'ÜL MENAZİL'İN OSMANLICA METNİ

بسم الله الرحمن الرحيم

المهنة التي امرنا بالتي والصلوة والسلام على سيدنا محمد الذي
 به فضيت الحج وعلى الم واصحابه الذين هم اشبهوا باقاصم الحج
 ونعمة من هجرته صلواته الربناء والرسليه وسلوله بالعالميه
 اعني حفرة خمر العالميه محمد المطفى عليه افضل الصلوات والال
 الحمايه بيك بوز طشاره من روزه من سبعا وفيها حليته قد رزقك
 بول الله على الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلا الا اضراي الرزاق
 الوساغه استنوا استا بعليه به بوعيه طلع البصاير الخي محرابيه بول
 در ربه حج ستره عرفيه انتم اليه استا بولده ملكه مراهيه وانجه قد يسهلوا ده
 واقف عليه وقصبا وشهد وزيه لرك ما قزلرك بفضله اولي الحج واصحابه
 ونايه كاهلاري واليه نفعهم وده على قدر الطافه جمع اولاده من اهل حج
 نفعنا للعائنه قديره ورفيع ورحمت المآزل شير سلبه اسبو وغيره
 ورتبه وسوبه فلذلك
 اول حج سرتيه نيتي وعزيت ايه لانه لوبه ولا زنده كبر جمع ذنوب
 وهظا باسنه قويه لظهور ايه قويه لظهوره كس كعبه نمان

۲

انكتاب استبكي لنا هلا بزر نادوي وشيخانه الالهيه كليلك بمانع ابر اول
 قويه اليه كذا كذا وهو حج انتم على حابه كوكبه من حج وقصد اقله ربي
 تائب فوسلوه قويه ابر الالهيه قضا على وطلال دهني فحبه ومعفرته
 بيوراب قوز عظيم مسحه اوله اشيو ذل اولي الحج اوزه تا بلك نوبتي
 مقبوله در مردوده وكلمه فيما العورت وطنه فترقم ايته لفضلك طلبلي
 اعطاه ايه سنه داخوره وده حصه الالهيه حبه قضا فربيتي فاحل ايدك
 يا ضره دار زنده دهني زياده قزار المارك اولاه سعاده خريته ايه
 كس اقدوس نام لارنده يا وسعه اوله ابرورده اجتناب ايه
 قريتي قصد ايه بر صالحي منده كنه ايه قيو اوله وكلمه ربي
 زنده فلاك نزارك ايه زنده فلاك انسا نيك قلبك نوبتي فكل
 ايه حج بوزنده عازرت قوت بيدر خال اوله منك نزل اولاده
 اكل وسرتين وسعي مرتبه وسعت اوزه ايه فضيلته وطا كنه
 رطبه ايه معالم ايه عظام وهدايم وسنزلرك فذوق عملا بركملي
 ايه صبه طلمه ايه معالمه سعي ايه خوفه آفته لانه لاردين
 ايجوره حذر ابرويه تلاوت قرانه وصلوات واستغفاره مشكور اولي
 الكبر لسان ايه كبريه بعبقوره اهل اولي حج ظاهر ايه اول
 طوقه مصروف ايتك صفاه حاطر ايه مصرف ايه معابد سنيه اجرتي ايه

و سفر ایه بیت الخه سفر ایه نقاب ممالک بر سفر اوله اوله اوله اوله و حیا
 و ایه سخی صید و ایه سکیات موی تکر ایه موی ملامت و وطن
 حیدر و ایه دار و ایه داره ایه فکر ایه و ایه سخی بندگی
 تا ایه حیا طریقه کتور و میقاتی اصرام کتور کتور ایه فاضله
 ترک ایه عاقبت بر لغت ایه فال غلط فکر ایه و اوله اوله
 لیلیک زده اوله روز جراده نداء الا هم ایه تکر ایه حیا طریقه
 احوالی و سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 لویقده حضرت فی عالم مع الی علیه و سلمه و مروید ایه اوله اوله
 لایق و فرقه اوله حیات ایا سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 نه صلح مای ظهور ایه ایه و ایه سخی سخی سخی سخی سخی
 اوله لکه که حالت نصاب اوله و ایه سخی سخی سخی سخی
 ایه و ایه ظهور بر موی عاصه اوله ایه ایه سخی سخی سخی
 کلایک ایا سخی ایه سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 اوله لکس دیل سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 قیام اوله سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 فرقه سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 لیلیک سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی

صلح اوله و ایه سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 دنیا بر قرار ایه سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 قوت اوله سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 دیو سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 یصلح اوله سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 ایه سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 کتور ایه سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 صلح اوله سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 قیام اوله سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 ایه سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 مقبوله سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 صلح اوله سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 معرفه سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 وصاله سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 زاده سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی
 سفر و قیام سخی سخی سخی سخی سخی سخی سخی

۷

جاننده اولهه رگوبه و نزول اینهزه بک مخرج و حق اولیه باهوند
 نزول ایندیگه وقتشه قافله بستیوب المجهل باهر کسیده خوضی
 اول استیو صورتگرده صور اولی اینهه دوه اورده ایما ایلم
 ادا و صلوات اینجه جاز در کرختنه وخته الروان اولسه بینه علی الظلمه
 ایجا ایلم قیلم کویک و کبود ایلم قیلمه جاز و کله اما کرختنه وخته الروان
 طوره که الله بر اینک و کلام اولی بره کوسه اوله اولی اینهه کویک
 ایلم قیلمه جاز در دوه اورده نماز قیلمه ایلمه استقبال قیلمه جاز
 دکلمه دوه بک بکن نه جاننه دور ایله اوچایه قیلم اما سفینه ره قیلم
 شرطه کی خلافت در نماز ایلمه بینه قیلمه وقیمه لایله انجرا کس نماز
 فاسد در و دهنی خانه سننه جیفوت محرم الالهه صیغاه وارجمه
 محرم شبیه المیلهینی سکریه ترمج اینه بلینه ترمج اینجه کرختنه
 و دهنی حاجی منزله جیفوت افرا و اضا سنی و داعی استوخ
 اینه و بکنم وضو تکم و اصما لکم به حضرت انبیا صلی الله علیه و سلم
 اینه من حصر کون بره سره سره مراد ایله کس به قی اینه دانغم
 دو دله اینه الفتوی و خطه زینک و و جهل الی الظیر اینها توفیقیم
 سیر بر اینک حاجی منزله جیفوت اهرام داخل اولی سکرسنه
 سرفینه وار در اولی مالک در اندک لایله اوله نوم و در وظالم
 ایلم اینه ایلمه دیمتی فضفا و تفقسی اورده نوزم اوله لک و نت
 جیفوت منزله
 اهرام و نوزم
 سرفینه
 شریفه ای

قصه اصداه اجلی مس فرستون کس بر لکه اولی بقی طمانده سیر وسط ایلم ابرج
 لیس فر کوبه اولی کویک کسیده استرافنه المظلمه اوله م فری قصه اینه کویک طمانه
 مکتبه حرای قیامه اینهزه قصه صلوات ایره در باده اعده الی ایلم
 اولی کویک اولی کویک طریفه امع اعظم حضرتی فتنه کرده ایلم کویک
 قره دوه اولی کویک مضاری سفور استیو طریفه سفورده درت کعبه اولی
 قره نمازلک المیش رکنی قصر اولی اما ایلم کعبه صلیک نماز فرخی
 داویج کعبه اشکم نماز فرخی قصر اولی دهنی سفورده قصر فرخی
 قصر صلواته سفطاعت ایلم سفو صیغ سوا سیر بین فرخی فرخی بر کلام
 نزول ایرتیه اولی اولی ملامه اولی کویک کعبه اقامت ایرتیه اولی کس مینم اولی
 صلواتی قصر اینجه اما قافله بیتا اینجه صیغه سفورده مس فرود مس فرخی اولی
 نماز تکلم فلوکس مکر کله امع اعظم انیز عقیقه مکر کله در کعبه
 فرقه اولی نماز فرخی قصر نماز فرخی قصر ایلم کس کله اولی و شمس کلیمه
 ایله و دهنی مسافر سفورده اولی کویک اولی کویکس اورده مس فرخی ایلم مصلحت
 مس فرخی اینناس ایستی کویک لایله و فتنه استناسی اینهه اولی کویک اولی کویک
 و صوم لایله
 نماز فرخی در مسافر ایلمه اضمیمه قربانی مس فرقه و صومنی افکار ایلمه
 مس فرقه طره ایجا جیفوت طریفه افکار دوه اورده نامله نماز قیلمه
 لایله و خنده جاز در مسافر ایلمه و اضا سنی بلایله جاز و کله اولی
 اولی مریله اولی کویک و نزول قیوم باهوند قیوم باهوند اولی کویک

مجموع در یک نفقه کریمه اعداد المیه دهن یا تنق اوله و دایمی بد
 بایه مطالبه سر و طرفیه طبیب ملازمه یا تسمیه استخصیه مال المیه
 ایست قضایه کافت و در تمامه بیانی اوله بله فقرا و صغیران مولات
 ایست طاعت مقداری مال انعقاد المیه و دهن نیز سینه چهل خروج برین
 نقد کره المیه دهن و اعتبار کره نقد کره اوله جمله مبلغ برین عدیه قیومه
 و زین طرفیه سلامت سینه و نفسی بگویم بر صغیران قیومه اختیار المیه
 عمل قوی اوله بر صغیران طاری اوله اشترا المیه که اوله کرام المیه
 و تقبل نیز کرمه تحمیل ایست مگر نیز رضای محض المیه صیومه رفعت
 ایله معامل المیه طاقته کتوره مدین نشه یه تحمیل انیمه صلاح عمل
 کن اوله خانه دار الیقه مرتبه نومی ترک المیه و توقف طویل انیمه
 و بیضا بزول ایست صیومه استراقته انیمه مگر ایست
 و رعایت اجیرین اوله هر طاق صیومه و صیومه سو روغن فرزند
 معامل ایست توکلانیم المیه لا یظلموا البغیسی رفیقده در کره کره
 بر وضع صلح المیه که مینه غیر اوله اوله امرده شایطه
 اوله سینه و رعایت المیه که مینه ماره اوله سینه و جمع و کره
 اوله قیومت و اگر صیومه ماره ماره اوله صیومه انیمه اوله رفیق
 منزلده موهوم المیه ایله کففت نماز خلد قضا و ان طبع صیومه کره
 ایست که کففت اوله بعد الفایده یا با کفا موهوم سو رسه تمامه

و سزا لایق موهوم با صداه و حسبنا لاه و حسبنا مهر لکن رحمتم اذن
 انت الوهاب اوقوب کففت تا نیمی بعد الفایده سو رسه افکاره
 سنا انما سدر لکن رحمته دهنه لاهمه امره سنا انتی اوقوب
 سنا دهن بعد الفایده صیومه واجب الوجود قلیمه فالصالحه المیه دهن
 ایست المیه نور سو رسه خانه در سو رسه کل المیه و دایمیه اوله
 صلح ایست قیومه در طلب و نه هیفا بقدر حضرت بیغی قیوم بزود
 و ایست یوم انیمه با هیفا بقدره جمع صغیر در دایمیه
 صیومه یا تنق کلامه ایست توکلتمه مع ایست لا یضول ولا یوقه الا بالیه
 العلمی الطبع دنیا و سائر ادعیه صیومه در سینه بیغی فرانت المیه
 سینه کره ایست اظلم کریمه بیغی اوله سو رسه ایله و بالله و انما المیه
 توکلتمه مع ایست لا یضول ولا یوقه الا بالیه العلمی الطبع صت ایست
 کلامه دینیرک صیومه سینه لوزم الیقسی سنا ماره کلایکده
 بزول المیه ایست لری لیده دایما هر نیز لره صیومه تقدر سنا ماره دهن
 اوقوب بیغی قیومه قانده سفور المیه ماره بر قضا اصیبت انیمه و قیوم
 ایست و لکن ماره دهن اطیقا اوله ایست قیوم و ملامت اوله و در ایست
 یا ماره اوقوب برین کلمه ایست صیومه موهوم اوله و موهوم ایست ماره
 قیوم ایست اوقوب ایست موهوم موهوم ایست موهوم ایست موهوم
 لکن قیوم برین سنا موهوم کلمه اوله موهوم کلمه اوله صیومه سنا موهوم
 و سنا دهن موهوم ایست سنا موهوم

فتح شریفہ تزویج اور زینہ فقیرہ اولیور و جمی شہزادہ تاجہ پادشاہ اولیور
 و جمی اجبورہ استغفارہ جائزہ در شہد اولاد سال اولیور جمی ایہ کہہ سہام
 جمی صمیمہ لکہ جمی بہرہ اولیور خلیفہ سوسہ الم اولیور جمی تہیل لہندہ
 مذکوبہ خلیفہہ خراب مال اولیور جمی جائزہ اولیور اگر ایہ تہیل تہیل مال
 خاندان الہ اعادہ ایہہ اما مذکوبہ تہیل وہ برکس ظاہر مال الہ
 جمی ایہہ نفعہ و نفعہ حرام اولیور الہ لکہ جمی شہدہ موجود اولیور
 فرودہ سا قط اولیور اما بہرہ اولیور مناصب ذہنیہ و قصاصتہ
 لیسہ تہیلہ و طہانت و امامت و تہیلہ شہدہ لہ جمی شہادہ سہ
 شریع اولیور جمی شہادہ تکلم بہندہ لہات برودہ تزویج اولیور دیوچہ
 سہولتہ بافہر طوفندہ بدک بقعہ عذر اولیور برکسہ جمی فرودہ لہ
 صامیہ مذکوبہ اما عظیم حقیر لہ دامہ پوست حقیر لہ قلدہ
 علی فقہ اولیور جمی ایہہ واجب اولیور ایہ تہیل تہیل لہ ایہہ ایہہ
 اولیور شہادہ مقبول اولیور باجم ایہ تہیلہ قدر فاسلام لہ ایہہ ایہہ
 برکسہ جمی ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ
 جمی فرودہ اولیور جمی طلوع فرودہ اولیور فقہ موجودہ تہیلہ لہ دکہرہ سہ
 المذکورہ حق صا یا اولیور سہا برکسہ لہ برکسہ لہ و ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ
 عایتہ و برہ باقونہ و ارغندہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ
 سہا لہ و ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ

جمی شہادہ
سہا اولیور

جمی فرودہ

جمی حرم

بیخہ اندلہ جمی شہزادہ و ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ
 اولیور امام محمد علیہ الرحمہ قونہ اور زینہ فقیرہ فقیرہ فقیرہ فقیرہ
 عورت اور زینہ جمی فرودہ اولیور جمی بافہر زون اولیور بافہر اولیور
 صا جمی لہ لکہ اما ایہہ لہ جمی جمی جمی جمی جمی جمی جمی جمی جمی
 کعبہ مکہ سائیس اولیور لہ لہ بافہر زیادہ سائیس و ایہہ ایہہ ایہہ
 جمی جمی ایہہ ایہہ جمی جائزہ اولیور اما ایہہ جمی سفر الیہ صامیہ
 اولیور عذاب مستحقہ اولیور بلکہ تہیلہ حالونہ صہ ایہہ لہ و عذر
 کلجمی بنفسا تکفہرہ عاجز اولیور زہ طوفندہ بدک بقعہ ایہہ ایہہ ایہہ
 اولیور ایہہ و صیتہ ایہہ اولیور جمی ایہہ فرودہ سا قط اولیور اما قبل
 موت بعد صیتہ الیہ لہ جمی ایہہ ایہہ اولیور ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ ایہہ
 اولیور ایہہ ایہہ لہ جمی بافہر اولیور جمی ایہہ لہ لہ لہ لہ لہ لہ لہ
 جمی لہ
 یورہ المذکورہ عورت حرم الیہ جمی ایہہ اما سہ فقہ و شہدہ ذویہ ایہہ جمی
 سفر جمیہ منع ذارہ بزیا جمی فرودہ جمی دوست قوتہ اولیور اولیور
 جلدہ بر شہ اولیور دیوی بری و لہ لہ صہ ذویہ فرایضہ جامع اولیور
 اما لہ

جمی فرودہ

۲

فقوی تہذیب
الملك

تعاظی کلے تبار کندہ بج ایجت اور نہ فرموده اولاد اما صحتی وآدابہ
 قولہ حج ایستہ بر صحتی بالغ قول اولاد بقہ لہرینہ از پوزہ تبارہ حج
 ایجت فرموده قطعہ کہ بر بعد الحج نفوذ بالغ مرتہ اول با نفوذ کل کہ
 تعلم ایستہ لر بعدہ تجیدہ ایہ ایستہ بر تبارہ حج ایجت فرموده اولاد
 بصرہ کہ لر آن ذیقسن حج کہ لر بر حج فرام نہ لر لی انطاب ایہر حلالہ
 کندہ لر حج فرموده اولاد نہ نازی نوز ایہر و قبا جدہ اکتک و موطیہ
 ایجتدہ اولاد وضا ایہر و نیمی فقرا اس و صوفیہ نہ و صورت کندہ صلاک
 اولاد لر کندہ نقل برین و مالہ الفا ایہر لر ایک ایوم عذاب مستحق اولاد
 و تعلم بیوسہ و ارتقا بنایم کہ ہم سکا دعا ایہر حج دیوم الکرک فرام
 ایچہ ارتقا حج ایچہ حج وسیلہ ایہر بر فقیر نہ حج کہ لر دیوم ایچہ حج ایچہ
 اول کہس بر و بریک جائز اولاد بر ما مہذباتہ مذکورہ لر انطاب سینہ
 اولاد مکر لغایہ عقاری و برہ اما الکرک طاقیدہ بر فقیر طلم بچو؟
 محاسنہ لگا و برہ لر نہر نجوہ آن ذیقسن قطعہ دیون لکوی ایچہر بلہم
 بر و حق آن ذیقسن سخریم جیتہ جائز و لکوی دیر مسخرینہ و بر کونہ
 اخلاصہ بر لادہ سفر فرام سخمعہ حال و بر حق قطعہ لر ایچہ
 حج سر سقیمہ سوچہ اولادہ ذاتہ راطلسہ راطسہ لکوی و بر نینہ سخرہ

صفتہ حج

و سنہ نماز و مراطلہ فقیرہ قصیرہ ایچہ اخراصہ واحد
 المد علی سالنہ شہینہ عروستہ و عیبت اولاد حج اول شہینہ ایچہ
 و حقن اور نہ تقوی و نقدہ جاہہ و ریسہ الحباب بوفلک سیکو
 کہ سدہ فرمودہ آکوی صلاک سالنہ ادا اینک کر کہ عروستہ قطعہ
 یا خود طنونہ و شکونک اولاد طوعان طریعہ مذکور اور نہ علم
 تہذیب ایجت لہذا طریعہ عجمہ اولاد عرفہ خصصی کلمہ بلکہ
 حج صلا وقتہ بوضو اولاد طوان تہذیب لاسہ و اولادہ
 قرینہ حج قطعہ سخرہ لذتہ اولادہ ایچہ ایچہ سائندہ عیلت
 اولاد نکل ایچہ بر قطعہ مشکلی خبر ایچہ علم س فراد لاسہ یا سکت
 صوی آن اولاد ایچہ کورسہ صوی سکت صوف اولاد انظرینہ
 و قاعلم ایچہ صوی حفظہ کہ لر اول کہ صوی ایچہ ایچہ
 الکو صراحت اولاد فضلہ محاسبہ و بر صیت لذتہ حج ایچہ ایچہ اولاد
 جائز اولاد م صلاتہ لکوی صوی لر حج یا خود صوی غیبہ ف ضہ
 ایچہ صلا سکلہ لر ایچہ لکوی ایچہ ایچہ ایچہ ایچہ اولاد وقتہ حج
 جائز اولاد ایچہ لکوی صوی لر ایچہ ایچہ ایچہ ایچہ ایچہ ایچہ
 لذتہ حج جائز اولاد ولا جلا السیم قوم فرمودہ کندہ مذکورین اولاد

V

آکام جمع جائز اولیٰ ماضیه آیه صوری صورت جمع تکمیل اولیٰ بر کس
یا تده له زمری کتبه آیه اولیٰ بعد الفتح یا تده اما تده فوی
بما الوضوح به اکتبه آیه لر بری من زمره لفظیه زیاده عاود
فتویٰ یا تده آیه جمع آیهی اولیٰ این آیهست دخل لوزن کل خصل صغ
فاتح اولیٰ جملهک صی ازی هو قده صوتی دلوزن اس باصه اولیٰ الکنه
قادر اولیٰ خصل انکه قادر اولیٰ با اعصا سناکت اولیٰ جملهک و اصت
اولیٰ بد کسبه صوتی اولیٰ یا صو و اولیٰ کندوب و اولیٰ صوتی اولیٰ
صوتی اولیٰ و صوتی اولیٰ جملهک جملهک اولیٰ یا آیهست الکی
بیر لم نما رنکه صوتی اولیٰ جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
خا ز لریزه اولیٰ آیهست الکی و جمع اولیٰ جملهک جملهک جملهک جملهک
اولیٰ صوتی جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
مجموعه اولیٰ و ارفع عاقر اولیٰ یا آیهست الکی جملهک جملهک جملهک جملهک
اولیٰ یا رفیقده یا صود آفرده صورت اما الکی صوتی و صی الکی
دهن صوتی اولیٰ یا ص اولیٰ خصل لوزن جملهک صوتی آیه
آیهست یا تده آیهست جملهک جملهک اولیٰ صی صی جملهک جملهک جملهک
الخا ص نوبه اصل صوتی اولیٰ جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک

۸

جائز اولیٰ جمع اولیٰ ماد جمله صوتی واقع اولیٰ جمله اولیٰ جمله صدق و الفقه
و فاعل جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
ایلم صوتی آیهست جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
و طاسه دمیر و دیوار و اولیٰ جملهک و جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
اولیٰ جملهک جمع جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
بمجموعه جمع اولیٰ جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
کفیضی اولیٰ جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
دیگر جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
یکی جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
بیک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
سوره جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
صغیر الی جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
اللی دهن صغیر الی جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
مجموعه استیاء آیهست دهن نیت جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
بالاجمیع جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک جملهک
لفظی آیهست جمع دهن لفظی آیهست جمع لفظی آیهست جمع لفظی آیهست

کتابت و سنته الهیه کنایه اولاد صد شمع جنت قدره فلا تخلم
 کبریا ما فیتموا سعیا طیباً قول کریه الیه و سنته شریفه الیه شریفه
 هدیت سرفین الیه جمع براتنه سرفین الیه الیه الیه عرفان فوعالم صلواته
 علیه و سلمت اعنته سرفین اولاد
 درین برکس جمع بیور ایست اول کسرتن فرای قیامت کوفته و تیره دره
 هست اولاد کوفه دینم طوره جنت کبر معلوم اولیم جمع بیور ایست
 جمع کنایه مفسور اولاد بیور عرصانه بلا صواب و لا غیب بینه و حال
 اینله دره اولاد ایسه ایست جمع بیور سرفین جمله اول جمع برکس
 ایچونه اولیمه ایچمه رضا و اینه ایچونه اولاد بیضیه جمع بیور ایچونه
 درغولمه فریخ و قف و کیده کانه خا کیده اجتناب ابر کسره اطلاله
 ایستدر و بعضی جمع بیور قبول اولاد جمله دینه مقبول اولاد قبولت
 عدوت بعد العودت نظایره ارفانی تقییر اولاد اولاد اولاد اولاد
 و احوالنده رهبر ایسه کسره حال کلدی جمع قبولند اولاد
 جمله فریق کتاب و سنته و الامامت الیه کاتبه کتاب الیه شریف
 و الله علی الناس فی البیت مه استقواء الیه سبیل و مه کفر فان الیه
 غنی عهد العالمیه صاهیه کتف بر کلام حسنه و منه اولاد کیده کیده
 اولاد بعت ذکر ایسته انوار اولاد کیده برک و الیه علی الناس فی البیت کله

جمع بیور

کوفینه بر جمع قای ناس الله فرضه عهد سنه صفتک الیه اولاد الیه
 اولور نیرا الخطه علی الذم ایچونه درهن انوار کانه کیده دره صلح
 مه استقواء الیه سبیل قول کیده نقطه ناسه بر بهل بیور دی
 و اول انوار کیده و مه کفر مکات و لم جمع قیدی واقع اولاد علی تارک
 جمع قفیل ایچونه جمع سرفین بلا عز اولاد تارک اولاد ایچ اولور معینده
 تارک اولاد بران جمع و صیه لایزم اولور بلا مانع و صیه ترک ایدر
 ایچ اولور معینده ترک ایدر صیه اللهداد
 علی الصلاة و طوره نواجیه حذینه سرفین روایت ایدر کله اولاد
 الیه زمانه سعادتیه نواج کلیمیه قدر حدایت فریق اولاد ایچ ایچانه
 ثابت و صفتک اولیه برک انوار ایچمه کله
 جمع لغتیه قصه صناسنه در اصطلاحه زمانه قصه نقل قصص
 الیه زیارت ایچمه زمانه قصصه و ایچوندن طفره کوفته اولاد اولاد
 کوفته قدر در کوفته طله کله کله کله الیه و مه الصفا و الود و حق
 و مزولنه و صلا عفات افعال قصصیه فرجه واجب سنه فرامه
 جمله سرفین فرجه واجب کسره اولاد سرفین جمع الیه کسره
 و صونه شرط و صیف اولاد شرط و صونه شرط اولاد اسلام و صونه
 و صیف و صلا و استقامت و وقتک اولاد طله کله اولاد ایچ ایچانه

جمع سنه لیل
شیر

9

اعجز بالملك وصيقت جائز وگلدن اما قرآن نماند شرط ادارا قلمند
 اول قرآن اوزره واجبدر دهن امه طريفدر طالمنه باخذر كمنند باخذر
 غنقدر ضوقه متعقد اولهمه حج فروردگلدن برده وگمره اعتبار خالوهر
 الكفاليه اولاره سلامت ايسه واجب اولره الكفاليه اولاره صلوات
 ايسه واجب اولره پوسترطل مصفاي شرط ادارا قلدن تره عذرات
 اعجز بالملك وصيقت جائز اولوهر لوزر كلورن كلورن آنده صلوع اولره اما
 عند الشا فريمه صعيح اولاره وموئنه شرط الملقه
 جهوت الالنه شرط سبره اوله صيقت بره وسلامت اعضا ديهدر
 بغير پوسترطل وصوبه تديد ايسه بقول اوزره اجمع وعتقك
 وعتقك وعتقك الرجل اوزره حج فروردگلدن عتق اولره بقوله
 الكرم كاتيله بذله صفته اخذت اجمع غنقدر طال كرويايه
 مسوكت وصايع المهر وقامع الصفيه وسير سيرة اجم پوست اجم المهر
 محمد بره در اينده حج فروردگلدن ذالوهر طلم قادر اولره ايسه دهن
 وني اجم غنقدر بره زاننده واهمبند ظاهره زاننده حج فروردگلدن اولره
 لكه بودن اخذت غنقدر بغير ملامه اوزره حج فروردگلدن اولره وبلد كرمه
 اخذت استغنى عن مصدر المهر بولسه ايسه حج فروردگلدن المهر الحينه

فروضات
حج

۱۰ المهر بولته مصدر اوله ايسه المهر باله فرضه اعجز لوزر اولره
 الكرم شرط اخذله بزيه حج ومهر باخذر بصلوات اجمه ملكه لاقل
 اوله قصدايه ملكه بمتفاد كرمه اصله نماز جائز وگلدن كرمه اكر ايسه
 فريانه لا ازم اولره اوصي شرط حج صبي ومصدر درون شرط صوبه
 صفته كرمه سيني شرط حاقدو صفته حج عتدتر اوله صاقدون كرمه
 حج سبره قائله ايله وقت كرمه طالره حاتوه معتقد اوله اوزره
 حج فرورد اولره حج فرورد اولره كس به بايزنده اوله فرورد اولره صلوع
 صلوع غنقدر
 حجت فرورد اوجير اوله اخذله اخذت اجمه بولته اجمه
 نتي اجمه فرضه ميتانده اجمه واجب بر كس فقده ملكه كلسه
 كرم حج دارك نماز اجمه وخبو اجمه ميتانده اجمه غنقدر اجمه
 كرم ايسه برقرابه واجب اولره دهن حج وياجمه واجب اولره
 دارا سنده فرضه حج ايسه باخذر قائله حج ايسه اوله واجب اولره
 حج باخذر عموره ساقط اولره باخذر برعمه ايه الميه بره لا يرد
 دهن سانه انكس ساكنه ذكر ايسه الكرم بره عروده طال كرمه
 بغي صلوع غنقدره وقت طوره مصدر اوصي طلاق باخذر بلو كرمه
 بره ورك ايسه حج صلوع اولره

جهت واجبات بدو التبره اور سكرتري افقا قيه يعنى تركيه دم
 لدرج اولو سكرتري اقتدا قيه يعنى مفضل قنده واجب وفضل شنه
 شنه سكرتري - منفق عليه اولاده واجلاد برى ميفائنه اولاد مجله
 المكنى به الصفا والبره سحر در اوصفي ماشيا سعيد - الكرم كرم اولاد
 سعنايشه ماد ملكه كره در ماشيا اعاده اجنت واجب اجيده - اجيده ملكه
 عودت ايشه بر فريانه واجب اولاد آفقيهه سكرتري اسكاه ايرجيت ملكه
 ايمه فريانه ايتيره اما دم ملكه كره در ماشيا اعاده اولاده فريانه ايشه
 اولاد ماشيه قادر اولاد ماشيه ايشه جان در درونى برى عزوزه
 سكرتري عزوب ايتيره قيه وقته در وعده بر ساعت و فخر در وعده
 مراد بر زمانه قليله قبل عزوب الشبه عرفان عدنه يعنى دم لدرج
 اولو سكرتري برلى ندرى وقتنه در لدرزه وقفه انبكار اول كو كرم
 برى عبيد در مزد لدرزه مرفعه بلكه كرم يعنى كيشه فريانه اولاد اولو
 النيقى روى حيا در سكرتري اعراضنده فريانه ناسه اولاد با هم در فريانه
 سكرتري افقا طوق و رايح انبكار طوق و رايح طوق صدر
 و طوق آخر عبيد در ديار عند ايمه نطق ستره طوق قدوم ندر اولاده
 طوق نطقى هر طوق عقيبه ايمه كفته طوق نازى قليله ايتيه قادر

اولاده ماشيا طوقه اور بر نطقى طوق طوقه ايمه انبكار طوقه
 اشبه جان در كنه فريانه جان اولاد طوقه ايمه اعاده ايشه دم
 سا خط اولو لدرج اولاد فريانه واجب لدرزه طوقه در اما انا فله
 طوق ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه اعاده ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
 صاع بصله صد فريانه اولو اور المكنى طوقه ستره ستره ايشه
 اور ايشه طوقه نياي ظاهر ايشه اور در نطقى طوقه اسواط
 سكرتري دست سكرتري فريانه ايشه سواط يعنى كونه نياي
 فريانه اور سكرتري طوق حمر اسكاه عليه السلام اور در اولاد ايشه
 سكرتري عزوب ايشه نطق بر زمانه مكنى وقته اور بر نطقى طوق
 حمر اسكاه صاع بصله بيا اولاد نطقه طوقه ايشه سكرتري
 يو بلكه اور سكرتري اعراضنده ايشه مكنى اولاد ايشه ايشه ايشه
 كنه كرم ايشه كرم فريانه دكر ايشه حاقه اولاد ايشه ايشه ايشه
 ايشه نيزه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
 حمر صاع اولو كنه ايشه ايشه اولاد بالا فريانه فريانه اولو
 اولاد نطق نياي نطقه ايشه ايشه اولو صاع بصله ايشه ايشه
 واجب فريانه دم واجب اولاد ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
 دم واجب اولاد ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه

||

اصحون اولاده
داصل

اصحون اولاده واصلان برك طلاق هم اسعدند ابتدا اولقدم
 الكتيافتها فكترة سنة ركنها هو جانبته بدأ الس جازر
 لكه مكره هدر سنته شريفى ترك اينكهور واصلد دستاريفى
 محله ما ابتدا اس اول سوطى اعاده لوزم اولو مريدلر المي
 عرفانده بهوودد اعلى در رنجي نكند. الرامان نفع اشع دم لوزم
 اولوه اعالمو فكترة مودر سنته امامه تقدم اشع الران عطفوه
 صدق لوزم اولوه لكه مكره هدر او فني طلاق زيارت اعلى خود اولوه
 اعلى اعطى فكترة اگر اعلى خود به ثاثيرايس دم لوزم اولو اياميه
 فكترة اعلى خود اولوه سنته ثاثيرايس دم لوزم اولو لكه مكره
 در رنجي ترتيب عايشه انجمله بين معزده بالبح اولاده كسبم بيلع كون
 اولو سنته بيته ترتيب لورنده اولو حوكة عقيدى رمى انجعت
 انده تراسه اولوه بعد طلاق زيارت انجعت قاده و ملاه و موفى
 اولاده طاهره در سانه بيته ترتيب لورنده بيلع لوقى حوكة عقيدى
 رمى انجعت بعد شلاره قيامت كسالت انده تراسه اولوه حوكة طلاق
 زيارت انجعت معزده بالبح دم بالاخر هم بيته ايده دير معتمود بو
 استدر حجت بيلع سوال و القعه و عشر اول والجمع و كريد
 بو لورنده عمره بيته ايرتاب اناحق اولو عمره اقسا ليك طلاق

۱۱۲

دسى و طلقه انما دره صكه اهرا در جيتوب مكدوا قائمته
 ايكه هجره عرفانه و فقه اجوبه توجه و فقه حرم سرتيد بهر اجوبه
 نكرا اهرا نه بيته ايده كسبم دير بشي اعلى خود تراسه اولوه
 تراسى امام خود نه ثاثيرايس اعلى اين هفتيه فكترة دم و اجيب اولو
 اماميه فكترة اولو التقي حرم اجنده تراسه اولوه خود به خا جده
 حله تراسه اولوه و ديگر دم لوزم اولوه سنته ديگر اولو ديگر
 بيدي مستوي اولو تراسنده اولو دم شكو ذبح انجعت بو سكره بو كوترت
 اولوه تراسه مقدم كوترت دم شكو ذبح انجعت بو سكره بو كوترت
 اولوه على الاضلاع دم و اجيب اولو حجت سنه سرتيدى حوكة عقيدوه
 ذكر ايده اول طلاق قدوده سنته فكترة در معزده بالبح اينو ذياره
 اولوه كسره اها عمره اهد كلوه كسبم سنته و كلوه سوال طلاق عقيدوه
 سسى و اجيب اول اول شلو طلاق اولو اول شو طلاق مثل انجمله بل
 ديگر باره او موزيره سيلارك بو يكله بوندن عاقد رست سوطى
 باجم باجم بو يكله كسبم اهراى اوضلاك بهر صاخر فونونى التيه اولو
 صول او صول اوسته انوب صاخر اونوب اقيده اولوه در رستيد اهديه
 بيكرنده اكر فونون و كلوايس بيلكه بين شجاعت اعلى بو يكله حق بايه اقسا
 اولوه بوندن هر طلاق عقيدوه سسى انجعت و اجيب اول اول شلو طلاق

و در طلاق اضلاع انجمله

واهییات اشکات و محدوده آنرا صاف نموده ایله نوبه نایب اولور واهیاتی
 ترک ایتمک و قدراتی اشکات ایله عفا برسمه اولور
 منسه حج و فخر در اول حال ایتمک و مستطیل حج فخر بالله مرتزاده
 عیلت مکره هاتی عرفانی نژاد به اولر اعلی اولاد طایفه ایتمک و سجد
 ابراهیمه طهر ایله عصری جمعه صدق المکنن و اعلی عرفانده نینده
 اول تمکنت و اعلی کنه کبریا کون اشکات و جمعه ایله طاسک و سوزینده
 طاسک ایله جمعه اقله و فیلده دیبولن طاسک ایله جمعه آنجه و اولدر
 بیغجه مراد ایله کسه با شنگ دینه بلوکنده برهونن نراسه ایتمک
 و عرفان کیمبار ایله جرات کیمباری من دروغی بره کیمبارک دفر
 واهیی ترک ایتمک لاهت تمیمه هرسته ترک ایتمک لاهت
 تیزیت ایله مکره هر مکره اشکات ایله نوبه نقصه اولور و غلبه
 ستمه اولور واهیی ترک ایله جز اولر اقله باقی مسکن حج تیزیت
 بعضی درود کتا بی و بعضی فاتحه کتا بی اشکات اکر بار اولور

رطل و اصلطاج سننه باحق طرازه سننه و بایلم کیمس نزل اولور
 کیمبارک و عرفانوی مسجد ابراهیمه طهر ایله عصری جمعه ایله حج ایتمک
 و نوبه نوزاده من در کیمبار فالتقد و بیوم ترموم و در ذی الحجه کیمبار
 کعبه در صیغه نمازیه فیلدیه شمس طلوع ابراهیمه و فخر ایله عرفانه نوبه
 ایتمک و مراد اولور و قضی شمس طلوع وقتیه ایله کعبه نماز فیلدیه
 عذاری اولر اقله اکر خانومه دکلی ایله تمیمه وضع صورت ایتمک دفر
 اما سیه اولر طاسک طاسک ایتمک و مکر در عرفان بیوم نوبه دره
 بیغجه عرفان کیمس من در فالتقد و مراد عرفان طلوع سجد صدق
 کیمبار و عرفانده ضعیف ایتمک و ایلم نزل ایتمک بین محضه نوزاده
 دعا ایتمک بوسنه مذکور ترک ایسه بافرد صدق لایم کلیم ایله
 قیامه ایتمک و عیال رحمة بینه فرغمه و لمیه یی حوره ایتمک و عرفانده
 اعلی اولور و در مکره و نینده اولور و صیغه نمازیه مراد اولور و فخر کون
 شکر الطرازه اولور سجد و تمیمه و کعبه عقبی بیوم اولر عید اولور
 مکره صدق آنجه و طواف تبارکی ایلم نزل اولر کوبه ایتمک سنجایم
 طاسک شکر سیه نوبه حاصل اولور ترکیله برسه نوبه کلیم حین محرماتی
 افراسه اولور و قدراتی اشکات دفر واهیاتی ترک ایتمک

جمعه مورمانی

بوصف در صدوری و در ایام خلکو ششماه ایام با هم باست قبوله
 اند بر وقت صوبی هم ایامه و قضیه جوت کرب و همانند اندر بقسب
 اولوز حواد و فصل ایام باست و شیخ الیاس خلوقی مقنن اولوز بولاس
 قوص الیبر طلیوز دره دیلا قضیه اولوز علمه و انجا انیسده و بقوستده
 لکبوز ناله دیلا یمن ایام ساعده قریبه دیله دیگر بیزان دخی و البریه
 طلیسجه اولوز قسده اعتبار اولوز طریقت ایکن طرزیده دیله بریزان اولوز
 اذویه کیده لکبوز دره انبویه دیله اولوزده فارسیه جلیله جیوه
 بلم قریبه یایم ساعده و ایلمور دیلاک فارسه لیغ بیده سیده دیله
 کیده ایلمور صوبه جیوه قریبه دیومره قیا و تونلی لکا بلم اولوز اولوز
 دلره فارسیه خانیه و معونه لایله جلیله و عملا ایلمویه و مضایقه
 جلیله اولوز ساعده دیله بر طله اعتبارده

لکبوز دره اولوز جمعه ساعده اذویه اولوز قریبه مشرفه دره سده
 قشاده و بطله معورده اهدیه باست و جامع و خانه و همان وارد
 خانه روز کالرم مستهل برصفیه قریبه در قریبه برضا اغان اولوز
 اجنده بر اتلور کرب لسنور درینزه بر ساعت قاله با بر بوغای جیوه خلکو

ساعت

۱۷

در سعادته کلام کرم قدر اولوز مافده حساب اضرایب
 سلیک النبوه اولوز اولوز عمل اولوز قریه مرورده
 در سعادته هرورج صوره شریفه ایمن و سقا با سید و اولوز سلمه
 استانیولوده اسکنداره قریه فرورج خلوقیه و اینج افضا سده کوره بریکه
 کورده بکلیت واقفست بعده اکثر ارباب حیات کورده بکلیت قریه مال دی بلم
 عملده و طریقه قریه نام قضایه و اولوز
 قریه اسکنداره دره ساعده سکری بریکه بله خان اولوز بر جابریکی
 اولوز ایلمور جامع و خانه و فله مستهل عمل سراسر لطیفه میوه میوه
 صوبه قریه و در کوناری بر فضاه در جامعک اولوز کونری جیوه میوه وار
 قریه ایلمور کبوز یسوق بیدک ناسنه بر قریه ایلمور ساعده جابریه بلم اولوز قریه
 مرور اولوز ساعده قریه یسوق بله صوبه دره اسکنداره دره طریقه ساعده
 لکبوز دره و ایلمور لکبوز دره اصلده کلک با بر قضیه اولوز کبوز اولوز
 سیده ساعده اذویه اولوز قریبه مشرفه کل بر فقهده صوبه و اقدرد
 ساعده ایلمور قریه بر صوبه ساعده اولوز خانیه خدای فتح ایچمه بر جامع
 دخی وارد ساعده سیمان و بر ناسنه میوه بله قریه و طلیقه باست ایلمور
 بریکه کبوز جامع و معونه و وارد جامع مذکور ایچمه اولوز اولوز
 قندیل شطرنج بر صفیل و طلیقه با قریه ایلمور بر صفیه شریفه وارد جیوه
 و اسوانه و دکالیم و علم و عادت و علمانی خادوی صوبه ایلمور و قریه

ساعت
 لکبوز دره
 قریه

ساعت
 قریه
 اسکنداره

والله لو يربيه وانعت بنيه فهو قيا لقبه انوار طوق باره ده
 بر قلم وارد آنده والده كو بويه و ارنج طاسو زاغاجو ارنج
 در بنه والهور هر كل كنوز النسه الكي ارنجه فتح سله كنه
 خاب فتح ارنج - بطا فلو او طلق يا رنج سعت صدقاي تالير رنج
 در ونده اولاد خانه سله به سنج مروضه منده لراس قويم البير
 قويم الم منقر ظن صوره سرتو كيه هر سله الكي ارنج و كيه كنه
 ايدار هر سله الم اذنيه بنده در بنه نك كنه و ارنج بر صيقه
 وارد در بنه و ارنج هر سله به سه سعت هر سله به در بنه
 و ارنج كلويه سعير بر صول وارد و كيه دير اذنيه الكي
 سعت قالي منقر نامله بر مروضه عمل وارد

اذنيه هر سله
 ساعت

اذنيه به سوت اوتوز يا ارنجه سله به ارفاهه فتح ارنج رنده
 موقوفه اصل بنس فوفه عليه السلام او غل سلم اوله مروضه
 زمانه دولت قيصره بر موصو رهنو بر سله كنه خالا جلوي
 قيصرا زمانه مومنه اوصير النسه الهيه جمع المومنه
 معتقدان بر افضان نصاري مومنه ايدار اجه مومنه و صفات

و عادات و عذبات و اسوان حادي هواس تقيل بر قيصه مومنه
 غاري كلويه دره بر جامع و عمارت بنا ارنجه مروضه استرق زاغه نه
 نكلم و جامع وارد مروضه بنا نكاهه بيه كرد ايسله المومنه
 راهمه اذله اولسره المومنه كنه استرق زاغه
 نكلمه نكلمه ده جمه كون مطالبه المومنه مومنه نكلمه و ارنج درت
 سعت صدقاي كلويه لا و زور آنده خانه صيفله نكلمه بر معتاد
 دوز محلي هلازه نكلمه بر سعت قالم طاسه كيه اوله ارنج آنده
 كليمه ارنجه كيه مومنه طاسه نكلمه لانه مومنه مومنه
 قيصه در بنه وارد قيصه مومنه ده ارنج سال شاه او غلو لانه
 و سا رنج و فاني و عاي البير اسود و منقر ضيالي مومنه اوله مومنه
 مومنه صوازي بر عظيم كوال وارد آري لانه مومنه اتوا مومنه
 لسنقه قيصه اولسره مومنه باليه مومنه لسنقه بر معتاد مومنه
 ديار ارنجه كيه اباغني كليمه آفده دره قابسوه

نكلمه اذنيه
 ساعت

نكلمه المومنه برك بنس بر جامع و عاده و مومنه و مومنه

سبج او در حالی حقیقتاً در دستهای سینه سردی مرقوم در این کتاب است
 نهد پور سوسه کشیده جیرانه اید جمعاً سینه کوی باریان قویلو
 اها لیس الان لولم اشک سینه بلایم ساعت فال نه مرقوم در روز
 بر کوی وارد قطو بال نم انداسی و عسای مشهور در قوناقه محلی
 نه مرقوم او زنده در شهر مرقوم در صیدله قنده بلایم عس
 محله بر کوی و برای نام دار در بند و اینجند طریق سینه
 دیو قوناقه سینه اول که ساعده صیدله غازی و اینجند صیدله
 بو ما سینه اوله ویرانه نم بر قوناقه وارد در سینه در اینجند
 در بند در صیدله سینه و اینجند طریق در دوزیر بوقلم در
 سرفه سینه غازی که سکو سکال کونیک غزب جویو بلایم
 بوقوناقه بر کوی اقامت اولو فال طریقه و عطا ماره بویو بلایم
 دیو بلو
 اسکیت در صیدله
 ساعده
 سید غازی طغوز ساعده ساعده اوزره بر عظم حاره
 دستر مستون محله واقع صیدله سید طکان اولو سینه اید

اسکیت در اوچ ساعت فال اسکیت نم بر قوناقه وارد قوناقه مرقوم
 یعنی با سینه بر کوی وارد بر جیسم وارد او در دهه صیدله اولو
 ساعده اولو سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه سینه
 اینجند در قوناقه اولو در طریقه و طغوز صیدله مرقوم در
 طریق در اینجند در اینجند در اینجند در اینجند در اینجند
 مسار الیهک ولادت و وفاتی سکودره اولو سینه سینه سینه

افاضه
 اسکیت سکودره

اسکیت در اوچ صیدله و اینجند اولو سینه اولو سینه سینه
 حاصلت بر ساعده سینه سینه سینه سینه سینه سینه
 و عسای و عسای و عسای و عسای و عسای و عسای و عسای
 سینه و اینجند سینه سینه سینه سینه سینه سینه
 بوقلم در اینجند در اینجند در اینجند در اینجند در اینجند
 لولو سینه اولو سینه سینه سینه سینه سینه سینه
 سکودر طغوز اسکیت در قوناقه سینه سینه سینه
 خانه غازی حقیقتاً قوناقه سینه سینه سینه سینه سینه

اذ ظن ان القادری مرفد سرتیس غایت مرفع مملد واقف کار
 قوی شوی بر سطح بنا در کجوفیه در راه سلطه عدلا الیه کون
 والده کس بنا اجتهد کتبه و هم آتد مدقون رع روی سید غار
 حفصین طاسد الم اورد ستمه ایوب عهد امام کور فزک مرفعی و هم
 والذات البهت تیس اجیزه در لیک مجال اوغولر زید بظهور
 بناس الظرفه تبرک دار و فریزه سلطه سلیمان خاندان آتد
 قوشونه یوسیده ال جلال و حران و در سوس فزین دار انصاف و علم
 و تبره وارد تبره و حرانده بلناسیاد در سلطه یوسفیه رفته مرفوع
 اجیزه دور مملد و عیاره حاره مقدره وارد بر یک اوزنه قید و جاسه
 بنا اولویت بر مال و شیه مصهر الم حلال قصه بر فزین مملد اعلم
 کوبری و قطع سبب ناسه بر تلمه صغیر وارد بر طومو حاف و طاسر انبه
 و قوشدر و جاسطین صد و صد تلمه کلمه ساسلا سلاک اوغول
 جفیده و تبرک بافتن نغایتیه سواد قصه در الم کمل بنسبه
 مملد بر کرباج و قورار او رزیه اجزاء و کتبه جمع الم کمل بر
 طاس طولوس اجزایا راه الم قسنا سده با غن کس به و کلمه
 اسکر مسلم بر عیالک اسلا سول کجه می صوره و طالع کار کصغیر

اولوب سنه هجرت قنبر بنا یوز اورد سنه سنه قنبره فزین بره
 ستمه اولوب سنه ک الیه مسلم اسلا سول کجه می صوره و قن
 مسر اولوب سنه عورت ملد ایتدکه اسلا سول کجه می و ایا صوفیه
 نبارت ایتدک کتبه دیم ستمه انجمل اجیزه سهرک بر قوشوی کتده
 ذات اوزنره ایا صوفیه نبارت ایتدکه لطان غای فزین
 هاسم اولوب مسلم کتبه طرفنده قنبر اصابت ایتدکه اوجوه مرفوع
 ستمه ایتدکه هاسم ایتدکه روی و ایتدکه عاظمه عرب جاسم و ستمه مرفوع
 حاسم صلی اول و قنبر مسلم بنا ایتدکه عهد مسلم کتبه ستمه ایتدکه
 سید لطان غای کتبه مرفوع ستمه اولوب دیم مسلم کتبه ستمه ایتدکه
 نرفیقیت و لطان غای کتبه صغیره قنبر اولوب قنبر مرفوع
 لوسا ستمه اولوب ستمه نبارت الم بر ایتدکه نبارت مرفوع و کلمه
 ستمه بر صغیر قنبر الم فلاج بختی نبارت مرفوع و ایتدکه نبارت ایتدکه
 جواز جماع افانین وارد بر ایتدکه ستمه نبارت ایتدکه نبارت ایتدکه
 ستمه نبارت دیم قنبره قنبره بر ایتدکه مرفوع نبارت ایتدکه
 صوره نبارت بر ایتدکه مرفوع نبارت ایتدکه نبارت ایتدکه

ستمه نبارت
 ستمه نبارت

سینه غایبند طغریه سینه - کهنه دهن دربر بر جان و بر جانم دارد
 گیسو سه سید له و راهی بر ما هم و علم و نبوت و سوزن مستقیم بر تیر
 اعدای کلیم اشک - هراس طغریه - ضرر باک سلطه مراد خانه بر تیر طغریه
 فکده و زبیر بر یوقری بی اول معصوم است - اول سید بر کنه اسمیله سید
 نینداده عود سه صاحب بر اینکد توقایه وفات ایف - اهل اقرب
 اجم صیفیه سلیم صیفا رر طایق صول عمده ضرر یک اجم بر اول
 پیش بیات تک برنگ اول بر صغیر بر بر در ضرر بیات در نصف طغریه اول
 صواغله هوند بود و در کینه با هم ساعت فکده دوز در عده بر طغریه
 دارد - اجم طریه چایلقه بر اول در تیر اجم ساعت قائم بر اول در علم
 علم و ابرو - آند آند دوز بر اول عمده اجم تیر و اول در سبک اجم بر اول
 پیش اجم معروف اول - محوف و محاط طره در تیر و اول

صومو تک دن بود اول

ساعت

صومو تک دن اول اجم ساعت - اجم جامع دارد بر سینه یک و بر یک
 جامی و بر صحن اذوق چای صید خانه و علم و سوزن و تیر طغریه
 قریه سلطه سلیم فاکه بر تیر طغریه و بر یک س و اول در تیر

بر سعت کیکره بر صغیر کوبن و اجم عتد مرور تک بر سینه و اول در تیر
 قریه بر سعت - دست طغریه سه طایق و طغریه طایق اجم اجم
 دارد اجم صیفیه اول تیر بعضا فاکه بر تیر سب کون بر تیر طغریه
 خطای زاده نکره قریه چایلقه مد فونیه لوس قره صفا در سینه فاکه اول
 طغریه فراوان بر طغریه قریه در قریه سینه اجم کله سینه طغریه
 اجم طغریه و طغریه دارد

اولاد اول

ساعت

اولاد اول سینه سکر ساعت سه طره اول در طغریه سه صفا اجم
 بر خانه و بر طغریه دارد سوزن عتدیه و سوزن مستقیم بر اول اجم
 هراس صیفیه سوزن فراوان بر طغریه لوس اجم در بر تیر طغریه با
 بر تیر و اول تو فکده لوس بر اجم سینه اجم مد فونیه اجم کله سینه
 بر تیر طغریه دوز در صول صغریه اجم تیر بر تیر و اول اجم
 افسنده و اجم صومو

اسما فکده افسنده

ساعت

اسما فکده سکر ساعت بر اجم صغریه اجم صول و طغریه طغریه

افسردنه طغوز ساعده فزه و طغوز بکنه برجه واره و غوز و بکن
 کلبه ده بدل برجه و سله نه عبات ابدله حقه حمان سخی بکنه بکنه
 واره اسوانه و علامه حاوی برجه در لوماس افسردنه در ابع صیدنه
 هواس نغله بریل بصده در بر ابعی واره لکه دانی و کله ابعی
 دقح دقح بولوز فلج و برسه علامه نه افسردنه و فقا و شرسه ده بکن
 واره صوی عایده نغله در انای بابع حصار نون هفتون از ابعی بکنه
 برجه و واره فرغوز ادره قادی حمانی نغم دگر اسلامه کوی لهر بکنه
 بیوی مکنی برصفی فیه واره جابجا طاشکنه بین اسوانه صومالی
 اوله نغله اسوانه کوی درل نوله دقح فانه عانگی واره بلوغ صوی
 و باسی کوی بی باسله ای کل واره افسردنه طاسه کوی ایلم سکنه
 انه فادیه فانه ای ساعده طریقه ووز در

المغذنه لادیه
سایه

المغذنه اوه ساعده لادیه بورگانه و سعه ای تغیریه لرس طره
 ادره جمیع و علامه حمان و سوت عیده و مکن برصفی و فقا در طریقه ای
 ساعده انبه نقوش صومالی ساعده نغله بیگاری واره صوی بکنه

اسوانه و علامه حاوی برجه در ابع جمیع واره بر سله سله ایلم حمان
 بر سله و علامه بکنه برجه باس نغله بر سعه و حمان واره ووز و سوت
 و فقا نه صیدنه باسه نغله نغم علامه در سینه کله نغوسه لاسون
 جمعه و کوسه ک نغله نه سزا بر وضع افسردنه صومالی برجه صومالی ایلم
 نغله فرغوز ده آبه موزنا ابع اوله طریقه ووز در ایلم سله عده ای علامه
 طاسه کوی واره سکن بوز ادره ای تا نغله سله بر صومالی حمان حقیقه
 صوا و نظاره به سخی و صومالی برکه در ابع ووز در تا نغله حمان حقیقه
 انه صومالی معلوم بر سکر موزنه ادره ایلم با سعه شومالی کونکون بکنه
 افسردنه تغیر ایلم اول اسوانه سله و سله مواد ابع صاده
 نوقیینه و سله فقا سله نغم بر فقه با افسردنه نغوز فریا لادیه
 صاده لور در لوماس نغم افسردنه و فیه بر کول واره سکن صید
 اوله افسردنه ایلم بینه آرقه حمان نایلم بر فقه حمان لکون
 بر فیه واره حمان فرغوز سله همی نونه حمان ابع حمان اغانی واره
 افسردنه حمان فرغوز بینه انه ایلم برجه سعه انه بینه
 با بر سکنه افسردنه ایلم

سایه
افسردنه ایلم

سلطان سواد الملك سحراری طرفه جبره و تقوى فی انجلیه رفاه بها
اجتهد. عامه و موقوفه لادبک الد قوتیه بنینه و نصف طرفه. آنده قوتیه با هم
بر ساعت ساعده طالعده طولی یکا نیم اعلام داد و نیز در لوس قوتیه در

لا در طبعه
قوتیه
ساعده

مورد طبعه او در ساعت. اما صوبه بخار و نینوی سیر برام و سیر در آهالی
مجلسه. بر طبق قمع وارد. قمع مسنورک. اجتهاد عاقله کولک فاعل بر سر راه
وارد. عقده بویق و سکر در بیت ایریس. فستیون اترقیه لایح با هم
جنت کربک دیرست کربرام عماله. صوامع کویه و عمارت و عمارت
دو اده. سلطه من و اده عاقف نامید بزرگ خاق و اسوامه مطلقه عادی رسد
مغزله سور کربک وارد. او در المی قیوه الم التیوز. او در طهور باز کینه عمارت
کیا تالدیه کبکوه و سلیمانیه زمانه قلع ریاده مطلقه بنا اجتهاد. عمار
فرایج در داخل سورده عمارت الیه بر جامع وارد. کوه در قی آنده
موقوفه. انجلیه وارد. داخل سورده المیس خارج سورده معده بر قی باده
اوله کبر کبک کبک استانبولیه. طبعه دور در طاسه بیزانیه و طاسه بیزانیه
اندک استعلا المی کبر ساعت لاس قلع قوتیه در ستر کبک. نیک سل بر شیمی با کینه
فقرا کبک. ستر موقوفه قبل التیوز کرسن کبک بو با با و المی طبعه العقیبه

۲۱

به ضمیمه کارنامه اوله. فیده التیوز سلطه بنا کینه. به روده مقلبه ایمنه
صلح بیزانیه. طرفه در ستر سینه ملبه بخار یا بیزانیه. فاعل قوه با و اوله
مملکت عقیبه. الخا و ایقت. فخر الدین صیغه و التیوز مویق الیه کبک
در قی جوقه و کبر قلعیه طبعه ایران بر لوز کبک المیر اوله صیغه الم کبک
تویار لر مولانا عمارت الیه روی و مبر السلطه. معلقا جمال الیه و سلطه برده
در سنج کربک الیه و سینه برده الیه مقلبه بزمون و قلعی صام الیه کبک بیزانیه
در سنج عمارت الیه. و مفسر الم قلعی و قلعی سراج الیه و عمارت الیه در اوله
الیه و سنج احمد طریزوی و صلوح الیه در لوزی طرفه. آقا کاهه سر
و صلوح الیه کبکجهام. سینه بر حده و در الم کبک الیه کبک فرقه کبک
بیزانیه الم کبک. صلوحه ملبه بزمون مولانا عاقبه ملبه ملبه کبک کبک سینه
مقل مملو زده در بیزانیه کبک کبک بعد ادا الم کبک الیه مولانا اجلا الیه کبک
مولانا کبک کبک احمد کبک بنا اجتهاد. قوتیه سلطه در سلیم فاعل موقوفه
المی سواره لی بنگا کبک ملبه وارد. مولانا عمارت الیه التیوز مقلبه الم کبک
قوتیه در وفات اجتهاد. ولادی کبک. در عمارت الیه کبک سینه در اوله
الیه موقوفه بیزانیه کبک. نا کینه سلطه ایمنه مقلبه قوتیه در قوتی مقلبه

قوم بروت نغم محیوت و می طره که کل دارد صور سلطان اولمکه آمد شد ایمن
آنکه هم الوار دهن قویج پور نینک جانب جینه هفت اولمکه بر لار دارد

قره چکده ارکل
ساعه

قره بیچاره او بر ایلم ساعه - اسم قویج هر طغنه قره ماند استاده
دشتمه قد نصف طریقه درت جامع و س جوی و یکم می ایلم عملی دارد
قره مانده او علی بز الصیم بز بر جامع و سها الیه مقبول دهن بر جامع تا اجیز
شها بالینه جامع عطیره سده و فونزه عات و صمان و اسوا فی مستطی
اتباری و انتر بر قصبه در طوک صلح نصیر ایلم صور بر نیک تر تنده الهانزه
اقاد صور حیر ایلم اول عیوی استمال ایلم بر جم یزنی یازای قویج پور ایلم
المر ساوانده بوئنه اقی بیچاره ایلم ساعه طریقه در دوز جاکوکی
در دیده و اینم صور ایلم در سینه و قویج کیم ساعه در بند زلفک بر تنده
ایتمه یعوتی طاشقند آنده قونانر ملکن و اینم دوز در قویج ایلم طراقة
طوبه زانده سور یا ایلم ایلم بوئه محمد سوره و اردر انواع فال کیم
اولمکه طغنه قویج ارمودی اولمکه سینه در سکر قویج سینه ایلم
تا یزیده قانج سلطان محمد خاند قویج ایتمه قویج ایلم بر جامع دارد
هابی عقیقه سینه ایلم لوس قویج در بوقصبه یک صور لاری ادروست

۲۳۳

تلم مبل داقتند ز فیم ایلم صور سفینه قلی ایلم قصبه ملک کرده کیم
و بریز عید حدیثه عرفا و قویج قصبه بر صوری طیل اولمکه کنار
صود و هملاری اولمکه حلیت است الیه صمدی اولمکه اولمکه ایلم
ایلم کلوزه الیم جاکوکی اولمکه ایلم من اسدای قبول ایلم در قویج
ایلم کلوزه حضرت مشا الیه اعزای یازیزنه بر قصبه سینه در سینه وضع بوئنه
بوقی جمل افغان ایلم اکت ایلم صوبان کوی اولمکه در سینه و کلوزه قویج ایلم
بر ایلم کلوزه وضع ایلم کلوزه سهری استعجاب ایلم صدای صور کلوزه ایلم
قصبه کلوزه صور لاری حضرت مشا الیه الیم در سینه قصبه قویج کلوزه
محمد سینه وضع اولمکه افغانی ایلم اولمکه سرتا ایلم کلوزه بوئنه جاکوکی
کوی بریز نغم بر جسر دارد بوئنه کلوزه بریزه اقامت اولمکه فال کیم ایلم
قصبه ایلم لوس قویج ایتمه ایلم بوئنه کلوزه

ارطیه ایلم کلوزه
ساعه

ارطیه طغنه ساعه جامع ایلم حاده و دکا کیم صوبانی حادی بر جسر
لوس ایلم در بوئنه کلوزه محمد سینه بر جامع بر جاننی وارد بوئنه کلوزه
اولمکه قصبه طریقه ساعه آنکه در کفر صمدی نغم کلوزه و اینم ساعه

جوانه ایدر لوس الکدر جاو سه فانی و غیر اولونه صفتک نامیله بومینه
 این ماه و اردو نیز اولونه صوری صورتونه و طاقو بانکره جویانه
 قلم لری وارد اولونه غیره لری الملک اعلی عفوای سینه لری توریب
 صیحا جوییم ایدر لری طریقه صعبه بونه بیلام بنانکه بر حانی وارد جاردیه
 اطلایی و انچه کلویه المیه بریز فرخ کسور و اخرت بیت بلیز قعیله لری
 طاقه بیا سلیها اطلایی و ایلویر جاقه صوبی عیوره احتیاج قلم لری
 تانی جاقه فانی قرینه صوی کجوب اطلایی و ایلویر بوظیفه صوبی لری کجوب

جاقه در اطلایی
 ساعت

احصله آردنه اجیده جاقه طنز عینه یا صفت ایلنه معنونه بزم اولی
 قلم لری وارد سینه سینه طلیه یا سه سید ایدر عرب عرب و اجماع اولی
 محمد نام اجیده نه سینه لری اولونه آقا نه سینه بزم اولونه بزم
 بر حانی بیدس و طریقه سینه عمارت و اسوانه کلمه صوری بر معلوم قفا در
 و لوس لقی اطلایی سکر بزم طفا بر با قرینه سینه یا بنیبه خانه فتح اجیده
 رها نه اولی لقی یکا سینه طلیه جاقه وارد آن رها نه بر با صفت
 خدیبه و بر حانی با اجیده لندی رها نه صوفیه حواسه قیل اولی لقی
 صیفه اهل البالد لری بیلو تر سینه لری اولونه لقی قیل بزم اولونه وارد با صفا

اولونه سینه جاده نه باج اولونه و نه مقول اولونه صوبی لری لری سینه
 صیفا رها نه اولی لری وارد نه سینه قعیله قعیله جلی قریز در صیفه قفا
 طلوه اولونه سوره جاقه انخر اول مده جاقه صوبی سینه ایدر بده
 ایامه لری کوب قرینه سینه صیفا لری ایلوه ایامه لری سینه
 ججه دو کلمه آمد در لری ایا سینه اولونه اولونه سینه کلنج کلنج لری
 ساعت دوز بر ساعت صداری جاقه لری لری صوبی سینه بزم
 صیفا ایدر بزم لری لری اولونه اولونه جاقه لری لری جاقه لری
 اقامت اولونه قاطی و طاقه لری لری لری لری لری لری

اطلایی در سینه
 ساعت

آتی ساعت نه سینه لری اولونه قاسم لقی ایل قلم در بزم لری
 بنا بر بزم سینه لری ایدر قرینه سینه لری لری اولونه لری لری
 وارد اولونه جاقه و بر طاب سینه وارد سینه لری لری لری لری
 جاقه سینه لری لری و صفت لری لری لری لری لری لری لری
 انبیا لری لری سینه لری لری لری لری لری لری لری لری
 تا جینه فتح اولونه سینه قعیله جلی لری لری لری لری لری لری
 و طاقه لری اولونه لری لری لری لری لری لری لری لری

طریقہ قوسا لہ ہو یا بندہ سفاری نامیہ بکری کی در کچھلور ہونہ بندہ پاس
 وارتہ جی پو ساحت معاری روز اور منقدر جیہ طاسکیہ مایطہ ار کلمہ
 درینہ وارتہ قالدہ پر ملان ہونو تو تہ چو تھو کہ فرا کھو تو ہر اسرا خلو چو ہا بختیہ
 طاسکھو اور مانقدر جیہہ جیقلہ بندہ روزی دیر آندہ پاس یک ساحتہ
 ہو ما یسین ہر بناز کوریکس ولید در یاد و عزیز نلم دیکر مطیع نلم عملی لائقہ
 شجورہ تو خاسدہ سنن ہر کردہ اجندہ ہر مور الہو طریقہ اور مانقدر چو قندہ
 جبارہ ہر باغ الہوز

قورقورقندہ پاس
 ساعہ

قورقورقندہ اور ساعہ ہر گاہ کیر جامع و جانہ دسترخوان اور آسندہ فانی شعلہ
 ایل کیر خانہ و جا بچ سو توہ علم و تلمیذی مشکل حل اس تقبل طریقہ دیوہ ہوا
 وادو توغ وسیوہ سازہ سی صوف برقعہ در لید در یاد و اقدہ سہا برسین ہر ہر
 ابرہیم حادہ دی کلیم و طبع با بک سحلی ڈار کیر لہ اولانہ کایرہ رسوہ و خاندان و جا ص
 بنا اجندہ اعلیٰ ساعہ ہر ظلم نامیہ ولانس مسیہ ہونہ ہر بیکری درجم
 برقیہ اعتبار اولونہ ہوا کیر لیلہ ایل ساقی معاری طاسکھو اور مانقدر چو
 عملدار ہونو کی کللی طاقو جیہیں بر کوس عتہ سورہ صغور تیلیہ ہوا یسین در ہر
 وصال طمانہ ہر عملدار واردر وصال طمانان لید در یاد ہر خرابی قلمہ س و ارار

ناسی جیلاہ صوتی قیصر ایرار محو البسائندہ لہ نہ سیمایہ ایل جیو الہوز
 ہونہ ہر جبارہ ہر باغ الہوز ہونہ ہر قورقورقندہ کیر لیلہ ہا بریم کسک معاری
 طاسکھو ہمارہ جہلم معبود اور تور صعب عمدہ ہونو رسوہ در بندہ ارار
 سید اور اورچ ساعہ اورہ در ملکی قورقورقندہ قریب ہا بر طاسکھو
 سبب الہم قورقورقندہ سینو شاہراحت جانبہ سا باغ شاہ طراپنہ
 خرابی س و اقدہ ہونہ ہر ساعہ الہوز مسیہ ہر قورقورقندہ لید لیکہ
 اور ایم جیقلہ قندہ ابراقندہ کور ہونہ اورہ اطراف قریب در سودا نمن وغیرہ
 طبع مشولہ سی نشہ لیر ترو تہ جہا جہ سیمایہ ہا بر طریبہ ورنی ہر لہو صعب
 ہونو ہر واردر قلمہ نڈور فریندہ برشتہ اور ہونہ آکھو جیقلہ اور باغ
 وابلور بر عظیم صومار تر ناما کلمہ اعدلات و طبع جینا عرفی عمدہ مشولہ
 حقہ و انانک علیہ السور جاریہ صوت اور وسیلہ ہر عملدارہ اجارہ کلکورہ
 استغراب المیلان اجازان ہا بر طرف حقہ جیل قندہ لید صوم القابندہ
 و طرفندہ اور ہر جبارہ لہو لہو طبع کسک لہا اور ہر ہر جیو ہر اجارہ لہو

سیدہ
 قورقورقندہ

سیدہ طعزہ ساعہ کیر خانہ در ہونہ عا لہ ساعہ الہوز تیرا و شعلہ
 ہیو کی واردر ولانس مسیہ ایل صیفہ ہر لہو تقیہ ہونہ ہا بریم ہر ہر قورقندہ

قراطط حاشیه الظالمین

ساعت

قراطط صیغه در دست سینه اسکندر بویاقی رساننده مسی و ماسوس برید
 منا الظالمین سوربج الظیفه سه سرکری بقله ما بشربله بنا ابغسه -
 علی قول بنا ایه اسلامبول بانسک فرزندش امه که اصلا او یقوی از این
 مکانه الظالمین که حواس زیاده او بقوه مستعد در خطا او بقوه بوجه بنا ابغسه
 در تو مریدید سوربجه دوری او را کلمه بیده کافه بقصیه ده کوبه بنو ظلمت
 بی قیوی و ارب نهو عامی او بی قیوسند کز لطیفه حله طایفه صوی کی کوبه در کوه
 سقوط ادره مقصد طاسه کوبه زیار در امان و دو لایم و دو لایم بوجوه و س چه
 در محلات و محلات و اسامی وادی بیخلاف قضا در الظالمین و کما وضع در روش
 سامه طغنه یوز بکریون بقیه سلطانه سلح صانه اول فقیه ابغسه - الظالمین
 ذماتیم کده کلمه طریقه صورت آرد ایکی ساعت مقصد ایینه ابغسه و قیوس
 عقبه کیه جوقند اول کلمه کلمه کده رده کلور صورتون طاسه کوبه کی در
 الظالمین ده اول ساعت کوبه کلمه کده بونه فقیه در الظالمین ده حبیبه الحار
 صد فونیه و قوی حارجه طغنه کتونه فرتیج اولی قیوسه مریدید زیارت اولی در
 و عیاس کتونه اولی در حاشیه حلقه سه ارضم اولی که سنجی سنا کتونه
 صد فونیه اولی در زیارت اولی در در قلمون ایینه حلال طاق سنا و او بدلقه

طریقه عایت صغره بینه عظیم رحمت طیلیم زوده جمله کرات طیلیم وارد بقره اسمان
 کجلیت قلم منوره و بر این صومرا اولی عیور اولی قلم مستحقا و ادره
 بغیر سه بلک لیم بکری وارد صوی قلمیله بیاسک بی نظیر بیلاقی وارد سلطانه
 در کوبه در زیاده واقعه در بالیوس اولی و بیوتی و سار و کلبه و قلمه و سنی قلم
 قلمی و انچه طیفه سانه اسباب اولی و ادره با اینست طیلیم اسلام سیر بیلر
 حلیت اسلام سیر بیلر بیاسه
 ساعت
 طغنه ساعت - جمیع زمانه و کلم و سوره و بیوت عبیده و حادی حراسی لطیفه
 صوی اعلا بقیمه در خلب تا بعد مشهور کتونی و صیغی اولی از وضع و صیغه کلام
 در کوبه جاسه سلطانه سیم حانث حانی سلطانه سلیمان کوبه بنو جاده به
 الفکر الحرافی بیون خالدر بوزنه قراطط خانه کیه که بویخانه بر سلطانه ادره
 سوره آنه در کوفه و ارب ابغسه بقیمه در صغره طریفه صوی کوبه کوبه
 بهر غنیم تا میل بر کلمه وارد
 بیلر نه قراطط حانی
 ساعت
 کیم خانه اولی در ناسه بر طیلیم حانی بیزر بیلر در دست ساعت بیکر حانی و انچه
 بر کیم وارد طریفه بر صغره بیلر لاله ادره در طریفه ادره صوی کوبه کوبه
 بر قوفه حاشیه الظالمین و ارب

اول فرغ اولها همه استند بر همه بکار سلطان سلجوق خوار خیمه شده
 بعضا داشته بعضا لایس الحامه و بعضا مستعمل در اوله بوزره اعداد قالیچه بویه
 اوله کلاسی قلندر اسعد بان الایام بر البر منقشه کوبونک کبر و علم بنا بنه
 علی قول عهده بوش و هفت اریه علی اسولارک فی رسه دیکر و هفت عید
 افند بزرگ راس سزنگاری بوزره اولو مرودیه و عهده عید ده هفت عید لایک
 بوزره مدونه در حاصه تفسیر ابو العین سزنگارک دهن مدونه حمار دهنه کیه
 ایلمه دسک سافت تعدادی دوز در طاسه کوبونک قریبه انبه بنوسکر طاسکی
 جوزده بوزره عاصی صوبی اوزره راستانه کوبوسینه کلهام بوزره کوبونک
 محرابیک کوبونکی دارد حمار دهنه لطف لایس بوملهه عاید صوف اوسته
 اسانه قریه سنده صیور اولو انده بایده بسطای مدونه کبیر القهر بر آینه
 و خان افند بر بوملهه خوف دمی طر لایس بونفا کوفه بوزره قاصه اولو در قالیچ
 و عکله بویه کوبونک دین بولور

حماد
 ساعیه
 حمص

حماد اوسه عسده سنده صیور اولو بینه قطع ایراک و مدینه البینه اولو بوزره
 مدینه سزنگیه و روزی مرودیه ساقا غایت صیور الیه سوز بنی عمالنده حمص به
 بنا ایتکلم اولو اسید مسته اولو بوزره هفت عاصی دین صلا سزنگیه بجهت بوزره
 و در حاصه بویه عکله اولو اوزره دهن مسته بوزره قلندر هفت عید عیسا بزرگ

سغور
 ساعیه
 مدینه

اوله ایلی ساعیه حاصه خانه و بیوت و قلعه ی شکل بعضی قلعه در لایس
 بوسینه لایس حاصه بانه بوند دهن اولو بوزره حاصه ایله قلعی زرد
 حیلده در ساعیه خانه و ارد و واقعه لایس بوزره اولو بوزره حاصه
 مرفق کوبونک کوبونک بوزره کوبونک بالی مسته در بوزره سزنگیه کوبونک بوزره
 ایلمه سزنگیه بوزره و ارد و قلعه مرفق اولو بوزره حاصه ایله قلعی سزنگیه
 اولو بوزره قلعه سزنگیه ایلمه ساعیه بوزره حاصه ایله قلعی سزنگیه
 مدینه

مدینه
 ساعیه
 حاصه

مدینه قریه لایس سزنگیه مدینه مرفق ساعیه بوزره حاصه ایله
 بوسینه اولو بوزره سزنگیه ایلمه سزنگیه بوزره حاصه ایله قلعی سزنگیه
 اقلطیه بنا افند بوزره حاصه ایله قلعی سزنگیه بوزره حاصه ایله
 حمص بوزره حاصه ایله قلعی سزنگیه بوزره حاصه ایله قلعی سزنگیه
 اولو بوزره حاصه ایله قلعی سزنگیه بوزره حاصه ایله قلعی سزنگیه
 و عکله کوبونک سزنگیه بوزره حاصه ایله قلعی سزنگیه بوزره حاصه ایله
 حاصه سزنگیه اولو بوزره حاصه ایله قلعی سزنگیه بوزره حاصه ایله قلعی سزنگیه

ارضيكا سار قطع ميقور وطرفانه الوردو بود مختار در ديو وايته ايدر
 اها بدانه مخمر الوردو صفت شرفي قلور در طوره ميتا رار باره خدا
 نيمور باغاد ديوسيتور و كجودر سيبه وايه الوردو صفت قلور مرقوم
 فزيه بر خدا حا تنقدر اها صحنه سيزله نودعا صبه جايه غزيه
 بركون واردر سها صبه ايدر كجودر مابو صيفا وكون شانه شرف غزيه
 الميوز سكا به يوك زايح طلال اور سكا در عرسه بره واردر اسكنده سيبه
 ايدر اورد سنده فزه طاسه سيبه الميوز برچوار اها صفت جمال ديلا
 الميوز سيبه صبه صبه سراسر الميوز بر سيرا اورقان اطوار ايدر
 معلومه نقي شير جواسم و غامات وكا كبر اسوانه مقلوب جادوك
 باغ و نيموري در طراغ صفت بر قطع قضاور اولو كهوت سيبه اودر
 نقي اولسه بر صبه اولم اثاره و ضياه بود بر صبه جاصلت باغ اودر
 اولو به صوبه نصف اعداس اساه واسخان عقبه صبه سيبه بر نه اودر
 عهد ايتيا كرام حفرات در فونلور در حفره حاله به وليه به صبه و عهد
 و عهد الزمه اولو صغه طباري و موز به اميه الصغرى باغ و نيمور صبه
 عهد الزمه به حفره و زم صبه صبه عهد الزمه به ايوكر و سيبه ابو و قاص
 و وضع و نوباه و وضع كلي و طفاش و ايمون لا سري و طبع الاضياء
 و صفت اسم سلم و صفة خاطر افرانل جادوك و صفة صبه ايتيا كرام
 داي كرام و طفاش و موز به عهد الزمه و ست زيده ايو انيتيه كرام در الميوز
 فزيه اولو كرام موز به سيبه اولو

نيمور صبه عهد الزمه اولو اسكنده بر خانه در ونده عهد اعان سكا
 اولو كرام عمل مستحفظا في بيوت واردر بودر نيمور كبر الميوز صبه صهار
 بر فوج قلور نيمور و ايمون طراغ سيبه لدر در قلور بر نيمور خانه اولو كرام
 بر فوج قلور نيمور و ايمون طراغ سيبه لدر در قلور بر نيمور خانه اولو كرام
 بر فوج قلور نيمور و ايمون طراغ سيبه لدر در قلور بر نيمور خانه اولو كرام
 بر فوج قلور نيمور و ايمون طراغ سيبه لدر در قلور بر نيمور خانه اولو كرام
 بر فوج قلور نيمور و ايمون طراغ سيبه لدر در قلور بر نيمور خانه اولو كرام
 بر فوج قلور نيمور و ايمون طراغ سيبه لدر در قلور بر نيمور خانه اولو كرام
 بر فوج قلور نيمور و ايمون طراغ سيبه لدر در قلور بر نيمور خانه اولو كرام
 بر فوج قلور نيمور و ايمون طراغ سيبه لدر در قلور بر نيمور خانه اولو كرام
 بر فوج قلور نيمور و ايمون طراغ سيبه لدر در قلور بر نيمور خانه اولو كرام

۳۰

مذهب الميوز
 ساعه
 ۳۰

بیت طاسفند لکه یاره بول معاری اسانه بوفنده خاد نصفت سنده
بندله قطیف
ساعت

بندله اوله ساعت - فاتیح جمید سنا به بیجا بلو بر جاصی و عامه و محامی
وارد صوبی عذبت لینه در بر مقدار سوبی مستکل بریزه در دستوبه
بوده و دستقب کسیر ایلد بر ساعت معاری بول دوزر اوله ساعت طاسفند
و صصو تیلد - بیده بر ساعت اوله کوبه زایلدر اوله دستقب ایلد سنده
برنده عیالند کسلاقی حقیر نکلر سمان وارد قطیف بوغانه برنده
دستوبتک مآ هده اوله
قطیف اوله شم

قطیف اوله دستوبتک بری ساعت اوله سلا در دستوبتک کلغی استوبتک
اوله اولی اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
صیلد سلا اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
کلغی اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
کلیس اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
مورد اوله دستقبه صیفیت اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
الکرت بر سوال اوله اوله

اوصاف اقلیم ساسم

ارمه مقدس وارمه کشفه و ساد بو یونانیده سنا اسیم اوله اوله ساسم
تسیم سلسه سی بن کشفه در بوقیم بو جانیه قسا ما لیم اوله اوله
ملکوبی بنا اید کلر کلر سلسه اسیم اوله اوله - بوضه بر طینه نوع
علیه السلام اوله ساسم اسیم سمن قلندره بز اوله اسیم اوله
سربانیده سبه معجزه شعله و دبار بنیبر و کرک صالحه و معده بر اوله
جیز اوله بو نه در هر کور کشفه ارمه مقدس در بر طاهات عاشد
دقیق و حیلد و جلال سینه لر وارد و علام حضرت ابراهیم قهریه و دبار
حضرت الهیوت و بزید و کرب و حقیر وارد و بانیه و مجاشیه حقیر
سجاده شهنیه - و بزیا اسیم والده سینه و مولد سیم و قهریه و قهریه
طالوت و زهریه و متعلی جلیوت و مصیر و صیه حقیر اسیا و طلیبه
و حقیر حقیر سوس و کرب حقیر ذکریا و معرکه حقیر ککلیا سیم و بزیه
کشفه و صیه سولاه و مواضو صفا و دوائی سفا و اوله حقیر لوط
و موضع سینه و بزیه حقیر مرغ و اقلیم جرج اقلیم ساسم در اوله فضالی
بوزا قی و صیل منزل اوله و انبیا طلسه

ساعت صد و یک
حاشیه غزیه به بلاد امپوره اوله طرسه سده جز در کلمه آن ذکر کرد اوله
منتهی اوله طوق جنوبیه انده منتهی اوله برترنج اسرا بنده و سکویان اوله
حاشیه وارد به سنا منتهی اوله جایت ستر قنده بقاعده منتهی اوله ساسم

صرفه و اطراف مؤظفستان من طوبى كان كبره سلميه طلبه و ارباب بالسه
 قرات ايه محمد اوله با قطعه خيمه و بيرويه و شيبا قطعه حصه مشهوره و بيوت
 و موش و بيلد سيمه و طرسوس و ارويه طرسوس قريبه به جمره و بيوتها اوله
افليم شام
 اجساد و عكاره نخجه ماه قوى الاله قاصده و قطعه سطحه اعزازى
 قريه اسكاله به در قوت قريه حصه شيبه اصحابه به ذرفه و در حصه
 علماء و صلحا كان قياكله شهره اوله و علماء بيزان اكره و باقعه طبرستان
 بواقعه اينها متعدد و دلولا اوله در نمايات شام او علماء مشهوره در
 غايه عقلانده معلم محمد در برهان اسوده نهى و بقره غايه قاصده و در
 علم قريبه حكاية و كيه محمد و قنطرده و علميه و لابسه و بقره اوله
 وارد علم به دوله اكره طوطه اعاقبه افليم شامه هيوانات جوفه شام
 بن اسرائيل بن ساهى شيبه جنده نصيب اجساد و كره جدي بر امله
 اصحابه اجساد اكره فنده فاطميه الكهني اذنه اوله و شيه در كيه
 علمه شيمه قريبه و كره كره كره ركه ساهه و قضايت و قرايه شامه
 اوله فاطميه باسه شهر قريه سريبه مدينه كره علم و شيه جوده
 و قريه و يافه و عقلمانه و قبايع و ارباب و از سوسه الكهني اكره و كيه
 شيرى طوبى كيه حاله با بسده و مدينه كره صدر و قطعه و كيه و كابل
 و بسامه و صفه و صلوات و عقلمانه اوله و شيمه باسه سريه الهمس
 مدينه كره با تياس و عقلمانه و طلايس و شيف و اوله و نه:

۳۳۶

دربى باسه سكوى همده مدينه كره سلميه و ترنه و صبا و كوشاب
 ولا و نقيه و شيمه قنبره باسه شهره طوبى مدينه كره الطاب
 و ياس و شيبا مله و قنبره و موش و سكره و اقامه و اوله روم
 مقدس قريبه خلدن ارحام اسيد معون حكاية قطعه شيه جوده شيمه
 ايدر اكره ازده موشه اوله و ايرى ايرى ايرى ايرى و اوله بواقعه اوله
 اسخه قيه و قنبره و قطعه علمه السلام و قريه موشه و كره شامه
 و ايه ساهه شيمه عدد ايرال وارد بر قوت اوله موشه ايرى ايرى ايرى
 ايرى اوله و كره ايرى ايرى و قنبره و كره ايرى ايرى ايرى ايرى
 ايرى و ايه و صبا شيه ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى
 اوله شيه ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى
 غايه شيه ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى
 لهاس اعجاز اوله اوله و ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى
 شامه كره كره كره كره كره كره كره كره كره كره كره كره كره
 طبرستان مدينه موشه كره ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى
 اوله ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى
 و ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى
 موشه ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى ايرى

زای اعظم و منتهی آسا بر سبوت برتبت انزاره ففانی و عاصی منتهی شملته بختیاریت
 تا اینه اوسته مواضعت اکثری فرزند عظیم شاه و عاصی است سرتیره مطهرد
 بشیوی مقدار آتیا مطمح مدینه لطیفه اولیای صوفیه حضرت موسی علیه السلام
 مدینه لطیفه دشتی اولیای مویه دشتی حدیثه اولیای صوفیه تاریخ جهیزت اولیای
 سته سده ابو عبیده سرور کلید می صوم الریه ویده حضرت ابو رظان ابن عقیله
 همزاده منی اعظم طیف اولیای حضرت بشیرده ابو عبیده عامر به جوامع دشتی مکه
 لقیته سفر اولیای خاندان بویق امامت نبویه جویق نجی اصحاب اولیای حدیثه
 علی قره شکر جهیزت اولیای در زکی تا اینه می صوم المفتح اولیای جهیزت بطول
 اولیای در زکی اولیای امامه و شامه مکه علی رابع سووق تا وید جهیزت
 کوکب سیم ده رصوتها تصویر اربعه اسحق دشتی شمس اولیای تاملت برت
 یا شریفه شمس صورتی ایلچی با نوار زکوه صورتی اولیای ابو صفیه قوسیه
 در زکی با نوار سیمه عله صورتی سیم با نوار صیامه دشتی صورتی التیاری
 صغیر مرغ صورتی یعنی با نوار سیمه دقت صورتی بعد فرادیم سیم
 یا نوار صغیر صورتی برتیه در زکی با نوار تصویر تیره سیم سرور مرتی سیم
 طغی تا اینه خیمه اولیای اهل بیت سختی عاصی در زکی سیم جهیزت
 طغی نوار طغی با نوار طغی بویق سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم
 و نوار سیم سیم در جامع و ساجده در زکی و عاصی و در زکی اولیای حدیثه
 سیمه ایلچی مقداری همان موجود در برتیه سیم در زکی سیم سیم سیم سیم سیم
 بواسطه اعلی جامع امیر عظمی حدیثه در زکی ابو رظان ابو رظان ابو رظان

۳۳

الی سته سده ولید و عبد الملك خلافتی کلی تعمیر و اقله جامع امیر و برتیه
 اقله اولیای سیم در زکی سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم
 در زکی سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم
 اولیای سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم
 صغیر اولیای اهل اسلام دشتی سیم جامع سیم سیم سیم سیم سیم سیم
 نقصت اولیای کوه البه اولیای اولیای بوسوال در زکی سیم سیم سیم
 موز ابو عبیده سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم
 صغیر اولیای اصنام اهل بر جمله عبادت اولیای راکر صغیر اعلام و شکر اهل
 صغیر تا اینه در زکی اجرام سیم کمال اولیای حاجی سیم سیم سیم سیم سیم
 و نوار اولیای نوار سیم اولیای کلید نوار سیم صغیر سیم سیم سیم
 بویق اولیای سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم
 اولیای تا جامع سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم
 اولیای اولیای سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم
 صغیر سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم
 علی اسماعیل دقتی سیم جامع سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم
 اولیای سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم
 دم سیم اولیای سیم جامع سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم
 سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم سیم

وارد مسیره گاه مکلده و بان ضیوک قرینده به طرفین اوده در مسیره بان که
 درونک بشیوه استکار جمیع زیباس وینه طرز اوده سانه بان که سانه زیاده
 برجامع عباس و اورد و خارج شهاده طریقه اوده قره مراد بان که مراد بان
 طرز اوده جمیع وارد بولرد و در اورد بان طریقه اوده بنج جمیع و مساجد
 اوله بان داخل شهاده مراد بان شهیدک برجامع بان که اوله بان مکتف جانک
 حورنه حصوصیله احمد بانک خانق الزهراء به نظیر حمامه و اسوانه
 مکلده کثیره جمیع امون بنج البانیه بان البیبه محماد بنده سوخته
 مراد بان و جامع سلورک دیوار قلهنده سوذ الزیاح و کشی اورد بان که
 قلع و منقلع قرینده سوذ صید پیاکھی سوذ در زینده سوذ سانه بان
 بزورین سوذ قرینده سوذ صیاد ویم اسوانه و مشقه به بعضی بان
 بزورستانه بان اوله در حلاوت و افر و قی در و صیبه طریقه قلهنده
 و بان سلام تغییر ازان به مکلده حصوصیله ذکری که کوه صله و صافی الیم
 و مسکو ما یئینه اوله به تغییر کوه ققمه و صیبه سانه بان و اطرافنده
 بنجی که لا بعد در جمیع و مساجد و مدارس و واقعه و زوایا و حمامات
 و بیوت حمامات و اسوانه مکه ماه لینه عماره و افر در مسکو در زینده
 بی حور ارماد افر اوله ارماد قلهنده در شهر سوذ ادرنم مکل قرینده بنج
 اینه بان بودار سوذ کبر الشریقه قرینده نهر منسوب در شهر منسوبه نهر افر
 ابریکور به نهر سوذ ادر بودار قرینده نهر قنوات ابریکور بعده قرینه دیوارده

۳۳

نهر بان ساس ابریکور کوه صله بان خورینده و بنج صید و بولرد بان
 اوله در سوذ مقلده اجهت کبر بعده جمیع امون بان و اوله در مشقه
 و مشقه اوله نهر قنوات و نهر نهر بان ساس بولرد بان که مشقه بان بنج
 مشقه اوله نهر صیاد حصه قرینده نهر ادره ابریکور و بنج جمیع قرینده کبر
 مکلده ابریکور ادره در مقلده نهر بولرد کوه صله اوله کبر نهر ابریکور
 حصه بان بعده و مشقه اوله سانه کبر صله نهر ادره ابریکور و بنج اوله
 بنج بان داخل ابریکور افرینه جهتی ابریکور دیر نهر بولرد و بنج جمیع اوله
 زینده بان کبر قرینده منسوب ابریکور بولرد نهر بنج و نهر مقلده اوله صلی صیبه
 مکلده اوله ادره صلا و روح بنج قرینه منسوبه بنج بولرد نهر سوذ و نهر ابریکور
 اطراف مشقه بان که حور بان که اوله در مشقه کبر بان سلام قرینده عید بان
 و نهر جمیع و نهر مشقه و نهر اوله و نهر صلا و نهر حصه و نهر
 زینده بان و بولرد وارد نهر بولرد و نهر مقلده صلی اوله نهر سوذ و نهر
 حصه اوله حصه صلی بان سوذ و نهر اوله و مشقه بان که نهر بولرد
 وارد اطراف سانه و صف اوله بنج و نهر سوذ و نهر بان مشقه و نهر بولرد
 حصه صلی زین ادره بان سوذ مشقه حصه صلی و مشقه بان که نهر بان ساس
 اطراف سانه ذکری مراد ابریکور بان و اوله بان که نهر بان که مشقه بان
 اوله بان که نهر بولرد کمال ادرینه حصه بان که نهر بان که مشقه بان
 حصه بان که نهر بان که مشقه بان که مشقه بان که مشقه بان که مشقه بان
 نهر بان که نهر بان که مشقه بان که مشقه بان که مشقه بان که مشقه بان

دستجاته مداس و عاتقاه واسواقی ششمن رخصه در دستگیر نغم از المصلی بنویزای
 بیدارین بلا صیحه واقف اولمر سطح بر سبع ضاه بناس ریگام و فرینه بیخ مجلی الله العزیز
 هفتدین قیو ترا ستریم لری و یوزای غزاله پوزانی و فرشته عبدالحق با مبعص صغریو
 مغربی و صیره کلینی دونه شوه بزیم یا زنگاهه جیل قیوسه و مشهوره سینه سینه بوزنه
 بوزنه اسماعیل کریم ایازی وارد اولمر بیدار فظاک صامدیسه و ذوالفقار عبدالمهدی
 مدخری سرانده و شیخ سادانه علمای اذکره قیری و قافضیک اسید و امام زاداره
 محمد ساد افتره قصه لسته مرغونه جیل مکرره ادرانه مقاره ده نقاطه
 اندیم عفتیه آلامت اولغول ها با سنیبک اولریق و عفتیه منوره ده عفتیه
 الماسه علی سبع او سینه اعتقاد بوزیل و عفتیه بی سنیبک ایله و ادرانه فخریم یلم
 اولغاه ده اولریقوی و عفتیه علی سبع دخی غول یوزایله نماز قیدطره و امان علی
 رعاستیاب اولریقوی مرویدیه جیل مکرره ده معانی عوفیه عابیه صلیه و اقله
 عبادت ایله بر مصفاه دخی و ادرانه فخریم جوهله و خان بوزیل مریوسیه
 و هابل عبدالمدمت قتل اولدیق معفاره دخی وارد صلیه و الاقرنه واقع صیل
 و صحرانده اجیره العتبه عونه بنویسار در مسکه فرینه اولره اوده بی فخری ده عفتیه
 اولصیح علی السلام تولد بوزیل ریق و ادرانه نماز بیوسیه اولغاه صیحه امتداد بوزیلاری
 و ادرانه نماز قیوسه آذوره طوطیه کی ناهه ریاض اولریق مریوسیه اوده بی فخری الم زیلع
 فخریم بیوسیه بنیم اسماعیل کریم قیر سادانه مرویدیه دستخده ادرانه صلیه جیل قیوسینه
 ما علی بنی صلی دخی و ادرانه ایضا اولانده جیل سبع جیل بیخ دخی اولریق اولغاه صغرف

طریقه سے ہر روز اولی روز از دینی عالمی قاری اولری آندره دستخ جملہ جمعیل آری بوزیل
 مبلر صاعقو ایوبیو قاری کو بوزیل و فرتر ادرانه اولی روز صالو ایوبی ادرانه نغم
 عمارت وارد خالی دینہ فریسیه عن اسمای بر مصور فخر وارد دستخ فرینه صیل
 صولت و بیلار نیساب اسماء المجدیل و ادرانه صلی لسانہ صلی اولری وارد آدرانه عمارت
 ایسیر حالینده بیونکله و ادرانه صلیه کی ادرانه کل ایسیر و بیول قیوسه دیرکی
 اولریق مصلی دخی وارد مرویدیه فخر عبدالمهدی اولغول کتاک و ایسیر جیل مصمم
 مسلم المذکور دینیکی و صلی اولریق دینہ لاری کی اسماء المجدیل برقر وارد عفتیه فخر
 علی السلام نسبت ایسیر و نیسابه اعلیک فیری دخی ادرانه اولری مرویدیه و ادرانه صلی
 کریق دستخ و ادرانه الاقرنه و ادرانه علامه یا زنگاهه و صیره نظام فخری عوفیه ادرانه عفتیه
 دندہ سوال شریفه ادرانه اولریق کوئی مبلر باسک دستخده صفی محمدر کبری بوزیل
 سرنگه المرویدیه جملہ در شکل طویاری ادرانه دخت خانہ بی حالاری اولری علی
 ایلم دستخده فخریت و بیوسیه بی جملہ جیوار اولریق مریوسیه برقر فخر اولریق
 کوئی فخری صلیه جملہ دستخده فروج فریسیه جم اولیبا انقیاسه کوئی درکتیه
 کوئی ادرانه صلیه جملہ مقصد اعداکی ادرانه ملک مکررم و عظمتیه لری ادرانه مریوسیه و عبادت
 سرنگه فخری جملہ بی ایسیر علی و علی الم فخری فریسیه ادرانه سینه ملک مکررم کوئی
 بیوسیه ایسیر دستخ کلینی سینه دینیه قلمده حفظ ایسیر ایسیر ادرانه علی
 مبلر جملہ باسک و فریسیه فخری ادرانه وسورنہ سرنگه ایسیر دستخ کلینی و مریوسیه جبارا
 اولریق برستو لری ادرانه هر هر ایسیر برقر و مریوسیه ایسیر الم نشا و صلیه لری امام اسامی
 نصیر اولریق فریسیه لری مریوسیه لری ایسیر لری ادرانه جبار اولریق کلینی کوئی مریوسیه

المستدر حواقره فاقصد عینه مبرحی بسانه طریقه هر دو فتنش الطار قوتانده
 قادریه بی مبرحی بسانه مهر قانده جالط بامر دستند جعده قضا بیا ای
 بسانه تریه تریه کبک ششیع ایرار وینده قانوسنه صحر قریح واقده طریقه
 اوزده کسوه نعل استخار وانهاره صاوه برقریر وارد دخی انخرق طریقه اوزده
 نعل برمتان وارد صوی لطیفه الطلق بکاسم اول صود و نوروت دستند بکیر
 نهر آفریج صیل شخیده بیع ایرویا وادی نینه آند رسمه بیه کسوه اولده کبک
 جیر دوم مطور اوزده دستند بوقفان خانة زرفی طریقه فصل شانه عامه لیه بوزده
 اوزده حیران الطلق و قول ایریکم خشرده و قوفی نکر البینه کسوه اولده اوزده حیران
 و سابعه اوزده خشرده اولده محادق احوالک نظیریه و نله موفده

دستند ب
 ترخان خان

ساعت

خاندان خان در وانته ویر دستند بر سه عینه بونه فی اهل رفاه طبع اولده کیم
 اید صحتی الجی وی وقت ایسه فالو مطلل در بر طریقه خاندان عینه بیسه بو علی شینه در ایران
 طریقه در در کله طاشقده ایل صغیره آسانه شنده عامه لیه زفته ایل طریقه
 دونه بی نخونه بر عمل وارد غلطع صحر اطلاق منینه نعل موففان اولده کیم
 آقا کور کس واره دخی بو علی قریب فالک نینه نعل بر صحر صوفی قریه وارد
 ترخان دمه ضعیفه
 ساعت

دوایه کس ویر دخی در ترخان بی اولده ساعتی ترکان اولده خواص اعلی قریه

۳۸

دیکلر مستور در دستند آینه بونه در کسره های عینا صود اولده طریقه اول
 اولده اولده حاکمانه سلوان کسره ایسه دستند صانار بر تریه قریه دستند
 بوقده کوریه صحر اولده بونه تریه کسره کله ایسه قریه طاشقده بوزیه
 قریه دوز در کسره اولده کسره نینه ایل کسره سلطه مسلطه نانه نانه نانه
 بوزیه بوزیه بر بوزیه وارد ضیا غیب دخی فرا دیر در کسره نعل عکس اولده کسره
 بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه اولده صحر آقا کسره وارد بوزیه بوزیه بوزیه
 قریه اولده بوزیه بوزیه وارد اولده بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه
 صحر اولده بوزیه کسره و قریه نعل ایله قریه وارد بوزیه بوزیه بوزیه

صغینه ب
 مریه بینه

ساعت

صغینه بوزیه ساعتی سلطه سلطه خان زمانه بوزیه با اولده دستند بوزیه
 بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه
 صحر آرم صغینه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه
 بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه
 طاشقده بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه
 بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه
 بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه
 بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه بوزیه

مغز در عینه فا

ساعده

مغز در او در یکی ساعده صولی حمله اولته عینه فا می جای آند و بیلگی
 دارد در ارک صلیغ نموده در اوله عینه فا را صافی بر ماده خارجه صلیغ
 عایشه اعداد نموده این اوله نای قاشی در قویم انعام صوفه المی طایف
 در سید عینه فا را به خارجه و زخم بر آند بر نوع از او غیر طایفه
 صلیغ لاری بر کسید عینه فا به طول نم می و اوله عینه فا را در بلاط آن
 ساعده بلاطه به خارجه و زخم طریقه در زخم و لطفه صلیغ در می اوله طریقه
 خانه ذیبه نایله بر خارجه خانه در در عودیه و مشقه بر عمل و صلیغ قاشی می کلیم
 اطهر مغز می نشسته بر نوع و زخم اوله فا و مشقه شود در

عینه فا را به خارجه

ساعده

نیم دیگر مشا و بلاط ذیبه عینه فا را در سکه سخته صول حمله نیم
 دیگر می دارد بر نوع قطایر و زخم بر عینه در در بخار کلبه در در سینه در
 مشه نیم عمل بقا در اوله ساعده آند سکه سخته قطا نایه اوله بر حمله
 طاق سخته آند در کوی نیم لکی قشیر دارد صولی حمله در اوله نای قاشی
 اوله بر زخم طریقه نایله در عمل صلیغ بر در سخته بر کسید اوله
 و عینی دوم طریقه اوله سخته در ایلی در کسید بر عینه صلیغ دارد

بعضا در بعضا طایفه اینه میوند بر عمله ذیبه صفت بصورت

یوسف ایچمه لکایور در مع کل و صفت بو سندن اینه لکایه قشیر می بر می

سکا سکلو لکایور طایفه اوله بر نوع بصورت اوله سکا سکا در قشیر طایفه

دمت اصایه المدی طایفه اوله بر نوع قشیر شیخ استیلووی قبری اوله

زیا ز اوله مخصوص و افق دارد در بعضا صفاق سخته کیش قشیر ایچمه بر می

و ارد سکاره صوفه اطلاقه جا عبا نیکو عت اهل قشیر ایچمه در عا می و لکایور

طایفه در دستل اوله سکلور در کوبه با صوب خذت ایچمه و طریقه اوله خیره

نایفه سخته در مع نیم بر قشیر و ارد و زخم بر نوع سخته بر اطلاقه از عا در بر

با سخته می در زخم بر نوع در می در عینه طریقه ایچمه در عا می طایفه

و ارد و عینه سخته عبا در مع بر قشیر و ارد بر نوع سخته در سخته کسید کسید

اطهر عا کسید کسید و زخم بر کسید کسید کسید کسید کسید کسید

عینه فا را به خارجه

نیم دیگر صوفه و مغز او بر ساعده صول حمله در با لکایه افند اوله سخته
 کسید بر قشیر طایفه در ارد بر نوع صفت قاشی در صفت و طایفه ایچمه در ارد
 صلیغ عودیه صافیت و در صفت سخته المدی لکایور طریقه بر عینه فا را سخته
 سخته بر صوفه اوله اصالی اوله سخته در زخم قاشی آند میوند سخته اوله

۷۰

ایندر سابعده عجل بودمده از انصاف ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد
 ایستد در ذروه جلیده غریب طایفه بر حاده دارد برادر ایستد ایستد ایستد
 درت عت مقداری ایستد طایفه دره تیر در صعب بخلا در قدری سرگشته غریب
 اولمک بصعب بخلا در ذقیه لغز غریب عجل بیخ ایستد صوتی قتل اولمک
 نظر از دره عفظه قالد بر سر طایفه بر عت ساعت صاف مده
 لغز صوتی صفت ایستد بر محل در ایستد بعضی بولوب سار حار ایستد
 ایستد بویزه عفت عجل ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد
 بولوب غریب غریب سلا در نام عمل دارد طایفه بعضی غریزه خانه
 بوی سر دره طایفه جوی حلاله دره مدونه

تا بویته فور سوار طایفه لغز

ساعت ۵۸

تا بویته فور سوار ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد
 دارد بولوب ایستد صعب صوتی طایفه بعضی طایفه در عفظه قالد
 صعب و طایفه ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد
 دره غازی کوه بویته و صاف و ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد
 طایفه دره وادی مسعود در بولوب ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد

عمده بولوب غریب سینه کبیر باغ ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد
 نعلی بر طایفه دارد غنود خلا سلا در غریب نعلی بر سینه دارد بر مده بر لب
 خانه دارد دره صوتی بولوب ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد
 بولوب شریف بوی رنکار مرید عیدر خا در عفظه قالد بر

بمقادیر فطایر

ساعت ۶۰

اولمک ساعت سلا رسایا خانه بر طایفه و بر صعب و کبیر ایستد ایستد
 ایستد بولوب نعلی بر سینه ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد
 طایفه سینه طایفه غریب بر صعب غریب دارد ایستد ایستد ایستد ایستد
 بولوب ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد
 بر ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد
 کرک طایفه حایه بینه بر طایفه در فطایر لغز عجل ایستد ایستد ایستد
 قوت سر تیر طایفه ایستد ساعت ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد

فطایر ایستد تا بویته فور سوار

ساعت ۶۱

نام دیگر ساعت فطایر دره ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد
 صوتی بولوب کبیر بویته ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد ایستد

ظهير البقره در معاص

۱۴
 ام قری سال اسید ظهیر در اول کنگ ساعت قاسم قاسم و دیگر فله در
 در ولایت نیمه یوست در اول صول قیاس معوض در بوند مقدمه ای این طاقی
 سالگر اسید اعلا زمانه دایره و انجری اولی بوقدر المکن پیشرب میوه بیع ایر
 معاصه شاره اذقیسه در حد اولی خلیل الرحمان فریب اولی بوند اولی بوند
 ولتقر نور لب بیع امیر صوی صویر لکله اولی بوند فله در بیع سطر
 لیمان معاصه زمانه بنا اکتی کرد و اولی بوند شاکر و صویر
 وارد معاصه دعول و عوی طریقه صعب اولی بوند لیمه اولی بوند
 معاصه عقیق با شمس ساعت سا زور ام معین اولی بوند شاکر اولی بوند
 جانی بینه در لم عباس دهنی در اولی بوند معین اولی بوند اولی بوند
 بله خدا بابت در وقت معینه معین اولی بوند انعام اولی بوند اعتبار ایراسی
 ایل بر یاریم بز با طار در بیع اولی بوند سوز اولی بوند اولی بوند اولی بوند
 معول سحقت الروانیه و می شاری ام معین اولی بوند انعام اولی بوند اولی بوند
 توابعه اولی بوند اولی بوند اولی بوند اولی بوند اولی بوند اولی بوند
 معینه معول ایر معینه و کلن و جلالی بر فاجده می رود بیع معین اولی بوند
 غیر اولی بوند ایر در ضمیمه معینه طبع اولی بوند معین اولی بوند اولی بوند
 عقیق اولی بوند معول اولی بوند حضرت خزانة اقدوسه زمانه اولی بوند
 انکس اولی بوند معول اولی بوند بوقدره بوند اولی بوند اولی بوند

ظهير العقبه در جمیع

۱۵
 تلخ دیکر عقیق بی و عبادیه به اولی بوند ستم عقیق در عطله معوضه معاصه اولی بوند
 صوسر معاصه برده اجمید معاصه حفظ قابل بر اولی بوند اولی بوند اولی بوند
 معاصه قانعلوی براس عقیق کلند که جکی محافز اولی بوند اولی بوند اولی بوند
 میر الانک بر شمس اولی بوند اولی بوند اولی بوند اولی بوند اولی بوند
 سقا بیلدر میوه شربیه ستم ایراسی به اولی بوند اولی بوند اولی بوند
 پوست الشقی در دیو مرویه اولی بوند اولی بوند اولی بوند اولی بوند
 با ساسی بر تلخ ویر بر اولی بوند اولی بوند اولی بوند اولی بوند
 بوسید اولی بوند اولی بوند اولی بوند اولی بوند اولی بوند
 اولی بوند شاه بوی ایش عقیق مرفور در قوسلا و لاشقه طریقه لیمه معین اولی بوند
 صعبه عقیق کلند که اولی بوند طاشقل بوقدر در بوقدر اولی بوند اولی بوند
 روز کلان وارد و کلن طاقی با شمس که سید طاشقل اولی بوند اولی بوند
 میر انک بر کت عودت همه آستانه و روز اولی بوند اولی بوند اولی بوند
 با شمس اولی بوند اولی بوند اولی بوند اولی بوند اولی بوند
 ۱۶
 ظهير العقبه در جمیع

تلخ دیکر طیلیات ظهير العقبه در اولی بوند ساعت صوسر معاصه در عقیق بی و قانعلوی
 وارد قانعلوی در بینه معول صویر اولی بوند اولی بوند اولی بوند اولی بوند
 طاشقل اولی بوند اولی بوند اولی بوند اولی بوند اولی بوند

۴۳

کوه سيار دريا قياس ايرد بونده ذات الخيم کليني اوجي بکنده کندي دور و عاظمه کنده
 جصعا بند
 ذات الخيم

ذات الخيم اورد رسته عشره سلطانه سلطانه خانه زانه بکنده و برکنه با اوتنه
 قلعه در سنج شيو اولمکه طوره بوزک بر طوره اير بر ياره حواس جوتنه صوبي آشور اورد
 بر کاسته کوه صوبه کوه ايرد بونده اوله فنيو اير سنج قبيله منسوبه مقام اير سنده
 اوله طوقه قيه کچه شيو اير بر بوزک کيسا به جاقول و جاقوليه طاقه

ذات الخيمه فا البسيط

ساعت ۴۴

تم ديگر عرايه و عماره و کهييم و قانينو طونه و قانج الصفيين لوجين مور اوردنه
 ذرات الخيمه بر اورد بوزک سافه قوسه کي مکره در ادرسته بکسکه تير و ادره عيب شوم
 شيو اير بر سنج بوز بکسيه بر سته همه جايه بومکره عمارت ايتکله بر بوزک ايتکله
 جانيه سنده بر طاقه ايتکله صعبه و بشير و ادره قلعه بوزک سنج بوندن طوبه طاقه
 صوبي ذات الخيمه حفط ايردر

فا البسيطه عاهي فريا

ساعت ۴۵

تم ديگر شيو اورد اوله ايلک ساعت بيا فري عوا جوتنه حفط سوار ايلک ادره بر بنس فريا
 شيو شيو لک شيو بوز شکر در سلطانه سنج خانه بنا اوتنه بيا اوتنه بکله و بوم اورد
 اورد بر اورد عيه اولمکه صوبي جوتنه دوره قلعه دره بر سوار ايتکله اوتنه و کشته بر سوار اورد

صاحبه قلعه ده اجنه با و اربا اعطاکه جوتنه اوزم با اوتنه و شيو ده دمي بومونه
 مقدمه اصحاب علميه حفطه عزانه در زمانه اعلا بزه صدينه منوره دور بومولج اوتنه
 زاعنه اوله اير سبه حفطه شعيبه علي السراج مکره بر حکيمه فوج منصور
 و سبه دعوت ايلدي و ليعنه محافظت اير ايردي بعضي ايتکله کله اکر بکله حکم
 کليني اورد اير سبه سجنه و قلعه صيبه ايرال سوره سبه فوج سوسم هيلان
 ايلدي بونده اوله صاه شينه کفتار اوج رسات علي الصلوات ايتکله نام ايتکله
 صيبه اوله صاه صعبه عرايه عبدالعزیز قديمه ايلدي ايلدي مرويده مقام سنده
 سبه بکله کلمه کل ديگر اوتنه ادره ادره ايتکله بوزک اوتنه کله بوزک مرويده
 بومکره بظلام جوتنه و ادره مقام اير صول محله اير ايتکله عرايه اکر
 ساه اوله ايتکله محله مصور در صوبه اکر جوتنه حاد بومکره جعه اوله
 و ادره بونده مقدمه بر سبه اير بومکره سنج فوج بر سبه و ادره بونده
 مقام بومکره طوبه اورد و جوسه ادره ايتکله محله جاي ادره ايتکله اوتنه
 علم ايلدي و صدينه منوره و جاندنه حيا بيه اصفه ديگر جاي بومکره اير اکر
 اولمکه حفط اير ايتکله عمارت بنا بکله جوسم صدينه منوره و ديگر جاي
 ايلدي صوبه طاقه اير ايلدي ايلدي مرويده که عليه الصلوات والسلام اوتنه
 بومکره اکر سنج جاي بونده اوله ادره و صدينه منوره طرفه اسارت بومکره
 ايتکله صيبه حفطه بومکره جاي بومکره فوجي اکر اکر مدينه منوره سکه بون
 و کله بکله مدينه بر سته محله بظلام صيبه اصفه جاي بيه اصفه کليني
 بومکره جعبه در ديمکر کلکت جاي بومکره اهر سبه بر سبه بومکره کله ايل

دعاها هوی الی غیر کبر بسته و نشنید آثار مبعوره اولاد تا آخر که صد ساله دور از ستم

دو که خروج مصلحتی برینست چنانست بدین در عودت و طوفان خیمه گلزار ستمگرانه سخت

حقیقت حاصلت دود سلف خروج المیزان کلام و دلیل بر معارضه المیزان بالینه خیالدار

دو که خروج عروجه المیزان کلام بر خاندان بر خاندان بر خاندان و در طره سینه

نیده فکران خیال دار در ذریه کلام خفته صافی علیه اسرار و موقوفه کاروان

دو که خروج طاعتی در حق بنیامین یول اولی و در حقیقت اولاد دور از ترک آثار خیر

و در ستم بر کاتب حیره قناری که اول ملایم صالحه دار الطراد در ستم صالحت

کوینت قیا و خطیب ستمور از دور عمل واقعه بولنده تا غلبه حجابت طرف ستمگره بیار

طریقه عبادت و بیدان ناک و وصل الطمان و مخرج و صفا و کواکب تکیه و پهلوانی

خطیب ستمور قریباً در حکم طاعت و دار الطراد ستمور الحیره بر عمل ستم ستمگرانه

بر قطع و انقباض ستمگرانه بر اولاد تا آخرت و چون قریباً در حق حاکمان حاکمه

خطیب ستمور قریباً در حکم طاعت و دار الطراد ستمور الحیره بر عمل ستم ستمگرانه

صالح علیه السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بنام دیگر صفا ستمی از این و در وقت و بوی او و کس و دار الطراد صون حقیقت

صلح علی السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بر قطع و انقباض ستمگرانه بر اولاد تا آخرت و چون قریباً در حق حاکمان حاکمه

خطیب ستمور قریباً در حکم طاعت و دار الطراد ستمور الحیره بر عمل ستم ستمگرانه

صلح علی السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بنام دیگر صفا ستمی از این و در وقت و بوی او و کس و دار الطراد صون حقیقت

صلح علی السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بر قطع و انقباض ستمگرانه بر اولاد تا آخرت و چون قریباً در حق حاکمان حاکمه

خطیب ستمور قریباً در حکم طاعت و دار الطراد ستمور الحیره بر عمل ستم ستمگرانه

صلح علی السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بنام دیگر صفا ستمی از این و در وقت و بوی او و کس و دار الطراد صون حقیقت

صلح علی السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بر قطع و انقباض ستمگرانه بر اولاد تا آخرت و چون قریباً در حق حاکمان حاکمه

خطیب ستمور قریباً در حکم طاعت و دار الطراد ستمور الحیره بر عمل ستم ستمگرانه

صلح علی السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بنام دیگر صفا ستمی از این و در وقت و بوی او و کس و دار الطراد صون حقیقت

صلح علی السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

دار الطراد در صلیه صالحت

آیه ستمور صلیه صالحت در اولاد ستمگرانه حقیقت حاصلت دود سلف خروج المیزان کلام و دلیل بر معارضه المیزان بالینه خیالدار

دو که خروج عروجه المیزان کلام بر خاندان بر خاندان بر خاندان و در طره سینه

نیده فکران خیال دار در ذریه کلام خفته صافی علیه اسرار و موقوفه کاروان

دو که خروج طاعتی در حق بنیامین یول اولی و در حقیقت اولاد دور از ترک آثار خیر

و در ستم بر کاتب حیره قناری که اول ملایم صالحه دار الطراد در ستم صالحت

کوینت قیا و خطیب ستمور از دور عمل واقعه بولنده تا غلبه حجابت طرف ستمگره بیار

طریقه عبادت و بیدان ناک و وصل الطمان و مخرج و صفا و کواکب تکیه و پهلوانی

خطیب ستمور قریباً در حکم طاعت و دار الطراد ستمور الحیره بر عمل ستم ستمگرانه

بر قطع و انقباض ستمگرانه بر اولاد تا آخرت و چون قریباً در حق حاکمان حاکمه

خطیب ستمور قریباً در حکم طاعت و دار الطراد ستمور الحیره بر عمل ستم ستمگرانه

صالح علیه السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بنام دیگر صفا ستمی از این و در وقت و بوی او و کس و دار الطراد صون حقیقت

صلح علی السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بر قطع و انقباض ستمگرانه بر اولاد تا آخرت و چون قریباً در حق حاکمان حاکمه

خطیب ستمور قریباً در حکم طاعت و دار الطراد ستمور الحیره بر عمل ستم ستمگرانه

صلح علی السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بنام دیگر صفا ستمی از این و در وقت و بوی او و کس و دار الطراد صون حقیقت

صلح علی السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بر قطع و انقباض ستمگرانه بر اولاد تا آخرت و چون قریباً در حق حاکمان حاکمه

خطیب ستمور قریباً در حکم طاعت و دار الطراد ستمور الحیره بر عمل ستم ستمگرانه

صلح علی السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بنام دیگر صفا ستمی از این و در وقت و بوی او و کس و دار الطراد صون حقیقت

صلح علی السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بر قطع و انقباض ستمگرانه بر اولاد تا آخرت و چون قریباً در حق حاکمان حاکمه

خطیب ستمور قریباً در حکم طاعت و دار الطراد ستمور الحیره بر عمل ستم ستمگرانه

صلح علی السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بنام دیگر صفا ستمی از این و در وقت و بوی او و کس و دار الطراد صون حقیقت

صلح علی السلام بزرگ مظلوم دور ستمگرانه عقاب بر ستمگرانه ستمگرانه بریده

بر قطع و انقباض ستمگرانه بر اولاد تا آخرت و چون قریباً در حق حاکمان حاکمه

طیاره خاظر سنگ ناه جباله و کلور ارد
زرد قلم سینه واره خوشه

سعد
نعم دیگر شعبه السامه زور قلم سینه سکر عشته عصاره قلم سی و پودر کی دارد
پودره انور قوی سطله با هم داره کی هنر ایشه بودنه معاله بعضی
خوبه تا آتیه صوری الوند شعبه القاص دوه قوی پرووی دیکه بودنه
کسیر کسیر لیکه طاسکو طابو بخاز قوصالره فصلانه هوشه
والره قیوسه کسیر استوی

سعد
والله قیوسه کسیر استوی ادریک سوه سلیمه با باسی بنامه وارد صوری استوارینه
سهله برایشه سنا کی اجواب تره دینیه کرسا انور صوری سهله اکثر اجوابه کی
عسکره جلی قوی کله دستمال ابره برایشه عسکره قلم در در عصاره با سناک باسیه
علی راجح صلی الله علیه و آله خیر خیر خیر سناک شسته خیر ه اصغر کرم نوحه کله
کتور دکلر بزه کسیر الوند کسیر در قالدق زده بر ساعت رو سناک عسکره
وارد و بخاز برایشه قیوسه بخاز بر ساعت سوره بعد عسکره نوحه کله کله
قوصال و طابو طابو کله کله در در خلیفه و کبر طرفیه دیو کی عسکره طابو
عم اصلا افندز اوله شسته بر عسکره کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر
کسیر بر دره کسیر کسیر

باقی در دیو مویسه عدوانه اهلایس صبه اوله سینه اجبار نه کسیر کله
هفت از اوله صوری اعلا اوله بر لیک نوک کسیر بودنه با شسته کسیر کله
بوخاز در دلیک طرف ضایحه بوخاز در جفت فرخ و طابو فصلانه فصلانه هوشه
صعوبه کسیر بوخاز اکی ساعت سه در در قوصالره بعد کسیر طابو کسیر
بودنه بیانی سر وی اعجاب وارد
عدودر بیاضغ

سعد
نعم دیگر طایر و طابو و صفای الز و قطره عدودر ادر سینه قلم و کسیر
وارد صعبه قره طاسه اجنده در قریب صحرای عسکره و بخاز وارد طابو
اکثر بر طرف اوله و المصلو طرف اقون صعبه طابو در بودنه صوبه نوحه کسیر
عدودر حفظه خیر بر در کسیر کسیر
بیاضغ وارد قلم کسیر

سعد
نعم دیگر سناک باسی با شسته ادر سینه بر لیک وارد عسکره زاده کسیر باسی
سیر علی کسیر کسیر کسیر طرف اکی طرف قریب صوبه ادر کسیر کسیر کسیر
سناک کسیر بر ادر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر
بیاضغ قیوسه در کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر
قوی اصلا معلوم سانه عسکره اسعیده و الوند زور کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر
اول قلم کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر

۴۷

صلواتی بر حضرت جعفر است برساند اینها را عمل بر تویم قرب او را برساند اینها را باوقالت
بوده است یا عماد علی بن علی دارد و ادای آنها را میباید بر سر هر روز از هر کس بود از

ادای العزاد
حرف

نعم دیگر خلیفه و سجوی و اصل علی علیه السلام در او ادای ساخته اینها را
مجلس عقاب یا نذات ناس برقصه دیگر دارد و بر جوانه ایستاده طافند بود
سازم قیاس قصیر انبیا برتیا و اراد حضرت یحیی علیه السلام و بر دیگران
عبد اصل خلیفه برقریر ملوک قریه که گفته برده مطهر سرشاید به علاوه
بوده که آنکه قریه قریه و قطع مطهر نامی بود که جیل فوسف در مقدمای
سستور قطار است عایشه که اسامی اعداد در بوقلم ایستاده نه حال علم عباد
مشاهده ایست اطراف او را نموده بر کمال علم سعادت و بکمال مشهور بود بر کمال
او علی تصویب یک رتبه خندانید سر الطریق عقیب طافند آثاره عوفند
خلیفه بره قیو دارد صلوات لطیفه عدلان و بکمال صلح صورت بر وقت بکمال
نذاره اوره امله که برهات عایشه سانه صوملم و دیگر حساسه نام بر صلح
و از بر بر طرفه عامی بر سر اسامی اولاد که میگوید تو بر صلح بر او خلیفه بر
مرور بر بوزار دارد این طرف طافند عمل تو از اولاد بر بوقلم در صورتی از اولاد
خلیفه و ادای العزاد

خلیفه و ادای العزاد

نعم دیگر خلیفه و سجوی و اصل علی علیه السلام در او ادای ساخته اینها را
مجلس عقاب یا نذات ناس برقصه دیگر دارد و بر جوانه ایستاده طافند بود
سازم قیاس قصیر انبیا برتیا و اراد حضرت یحیی علیه السلام و بر دیگران
عبد اصل خلیفه برقریر ملوک قریه که گفته برده مطهر سرشاید به علاوه
بوده که آنکه قریه قریه و قطع مطهر نامی بود که جیل فوسف در مقدمای
سستور قطار است عایشه که اسامی اعداد در بوقلم ایستاده نه حال علم عباد
مشاهده ایست اطراف او را نموده بر کمال علم سعادت و بکمال مشهور بود بر کمال
او علی تصویب یک رتبه خندانید سر الطریق عقیب طافند آثاره عوفند
خلیفه بره قیو دارد صلوات لطیفه عدلان و بکمال صلح صورت بر وقت بکمال
نذاره اوره امله که برهات عایشه سانه صوملم و دیگر حساسه نام بر صلح
و از بر بر طرفه عامی بر سر اسامی اولاد که میگوید تو بر صلح بر او خلیفه بر
مرور بر بوزار دارد این طرف طافند عمل تو از اولاد بر بوقلم در صورتی از اولاد
خلیفه و ادای العزاد

ادای العزاد
حرف

نعم دیگر خلیفه و سجوی و اصل علی علیه السلام در او ادای ساخته اینها را
مجلس عقاب یا نذات ناس برقصه دیگر دارد و بر جوانه ایستاده طافند بود
سازم قیاس قصیر انبیا برتیا و اراد حضرت یحیی علیه السلام و بر دیگران
عبد اصل خلیفه برقریر ملوک قریه که گفته برده مطهر سرشاید به علاوه
بوده که آنکه قریه قریه و قطع مطهر نامی بود که جیل فوسف در مقدمای
سستور قطار است عایشه که اسامی اعداد در بوقلم ایستاده نه حال علم عباد
مشاهده ایست اطراف او را نموده بر کمال علم سعادت و بکمال مشهور بود بر کمال
او علی تصویب یک رتبه خندانید سر الطریق عقیب طافند آثاره عوفند
خلیفه بره قیو دارد صلوات لطیفه عدلان و بکمال صلح صورت بر وقت بکمال
نذاره اوره امله که برهات عایشه سانه صوملم و دیگر حساسه نام بر صلح
و از بر بر طرفه عامی بر سر اسامی اولاد که میگوید تو بر صلح بر او خلیفه بر
مرور بر بوزار دارد این طرف طافند عمل تو از اولاد بر بوقلم در صورتی از اولاد
خلیفه و ادای العزاد

ادای العزاد
حرف

نعم دیگر خلیفه و سجوی و اصل علی علیه السلام در او ادای ساخته اینها را
مجلس عقاب یا نذات ناس برقصه دیگر دارد و بر جوانه ایستاده طافند بود
سازم قیاس قصیر انبیا برتیا و اراد حضرت یحیی علیه السلام و بر دیگران
عبد اصل خلیفه برقریر ملوک قریه که گفته برده مطهر سرشاید به علاوه
بوده که آنکه قریه قریه و قطع مطهر نامی بود که جیل فوسف در مقدمای
سستور قطار است عایشه که اسامی اعداد در بوقلم ایستاده نه حال علم عباد
مشاهده ایست اطراف او را نموده بر کمال علم سعادت و بکمال مشهور بود بر کمال
او علی تصویب یک رتبه خندانید سر الطریق عقیب طافند آثاره عوفند
خلیفه بره قیو دارد صلوات لطیفه عدلان و بکمال صلح صورت بر وقت بکمال
نذاره اوره امله که برهات عایشه سانه صوملم و دیگر حساسه نام بر صلح
و از بر بر طرفه عامی بر سر اسامی اولاد که میگوید تو بر صلح بر او خلیفه بر
مرور بر بوزار دارد این طرف طافند عمل تو از اولاد بر بوقلم در صورتی از اولاد
خلیفه و ادای العزاد

کرمه زیارت ابرار اما اهل عجم ماحه اکثر کوفه دکنه جبل اهدوه قریه
 جبل عنبه نهم بر محل دارد غزا اهدوه حضرت اب جبر اللہ ثمره بزرگانه الجواره
 سید الشعلیه علیه السلام جبل مرقومک بکلمه شمیم بزرگ دکنه مریه کرم
 شهوا اهدوه سلام ویرم زیارت ابره المراد سلام و صواب و بر کر دیو ویر
 حضرت حمزه رقی له ضا عن قبره و ابره بشیر طلقه تا زینه اهدوه ابره
 والکنه قبه عالیه بنا ایکنه حضرت حمزه له مبارک قلمی جانین اولاد قبر
 سفن قورک مبارک قبره صحره مسره اولاد قبره امانه بر کنه قبره ابره
 سرباره طرزه اولاد قبره سزانه سید عقیل قبره قبره نکره مذکور شهوا اهدوه
 دکنه شهوا اهدوه حضرت عبدالله به جسد و رطوبت به عمر و سربل بر شمس و علی
 به عمر و شمس به جسد و ابره ابره و علا و ضایع و سعید و نعمه و عمر به
 جموع و نعمه علیه جمیع اهل عجم قبره سزانه حضرت حمزه مدینه الطیبه اولاد قبر
 سزانه طرزه سزانه در جمار بریه خرمیه جبل اهدو سینه اولاد بریه عدوت
 یوسف شهوا اهدوه جموع بومله اولاد بریه کلام شریکی معلوم اولاد
 مت ابره شهوا اهدوه جمیع علم الصبح زیارت مستحبه اول حصه به با لکه
 افضل قبا اهدو طاق نور نکره اشبه طاق بزی سور بز خانی سور بزرگ دکنه
 مریه جبل مرقوم اهدو شمس اولاد بریه ابره بزرگ اهدو اهل موهله اولاد بریه
 اهل و در علی السلام جبل ابره بر کنه سزانه مدینه طوقه اولاد بریه عالیه
 علیه و علم کرمه ده شهوا اهدوه سلام علیه جمیع صمیم ابره عالمه بزرگ

۷۸

یوسف دکنه مریه شهوا اهدو سینه نکره ذات اولاد کرمی سزانه در اول
 سرور شاه عالم اهدو بر حضرت مبارک دکنه سزانه اولاد بریه معلوم اهدو
 قبره در علامت اهدو قبره وارده جبل اهدو جنسه کرامت بر لکه دیو حضرت بنور
 اهدو بزرگ مریه کلوه اهدوه اسوان نام دیگر اسرافیل نام عمل وارده بزرگ
 کاتب کلان اهدو شهوا مریه حضرت قبا علم اهدو علیه و علم اهدو اولاد بریه اولاد
 اولاد بریه سزانه حضرت عقیل کلمه جنسه لکم بشیر اولاد بریه مریه
 دکنه مدینه مرقوم به و سزانه مبارک بره نظر اولاد بریه اولاد بریه مدینه
 اهدو سرور عالم اهدو اهدو کرم حضرت ابره و حضرت حمزه و حضرت قاطر و سزانه
 اصحاب بودفا و اهل سینه طایفه طایفه طایفه بر قبا عالمه سزانه مبارک
 عالمه اولاد بریه دکنه اهدو سزانه سزانه حضرت بر قبا عالمه سزانه بر لکه
 بزرگ مدینه مریه دکنه طایفه و صبر و کنه نکره کرامت بزرگ اهدو اهل سزانه حضرت بنور
 و وقت اهدو اهل سزانه حضرت سزانه و اهل طاق و قاصد بزرگ ملاک بر به
 اهل معمره و اهدو اولاد بریه سزانه سزانه و سزانه سزانه اهل سزانه
 طایفه و بزرگ بزرگ ایسا اول اهدو علم و مواظبه سزانه کرم و خیاره صلاه
 بر اهدو و معجزات اولاد بریه علم سزانه حضرت سزانه سزانه لا اسوان اولاد بریه
 اولاد بریه اولاد بریه سزانه سزانه اولاد بریه اولاد بریه اولاد بریه اولاد بریه
 کشته بزرگ اهدو به اول اهدو اهدو اولاد بریه اولاد بریه اولاد بریه اولاد بریه
 علیه و علم کرمه دکنه طایفه اهدو اهل سزانه کرامت اهدو اهدو بر لکه

بنايت ستره قاضي امر مقتضاي اديب بود محمد ابيد فرزند آبادي و بزرگوار صديقت سلوم
 ابوجه قيام اوزار ابريزان اتمك بزرگ بزار دوستي افورس باغ دكله ارايه و قوفه و
 بزه نظر اريعه زينه نظرا نيه لايم اولاد ناز ده الميك كى سلطان موان الى اربنه بغير موموم
 اول اهر جي المكي و نكله بنايت استيزار قلم واستقبال و هم ستره بزم زمه هيز و در حيه جهر
 علماء دلده افرازه كوره افضل اولاد استقبال قبله در ستره هيز باع اعظمه ارايه اي بقل
 مرصيه كده اهر جرفي نهيم موماد و موي اولاد ستره استقبالي اقبال المكرم و جعل الظه
 اللعيقه موماني اولاد ماني راولا بركي بلا ايه صديقه نظره بغير دكله و نازنه اوزابو
 دعار

المهم اني استغله فيها و فيها اكلها و فيها ما فيها و اكلها و فيها من شرها و شرها من حالها
 هذا هم سره الله حرمه على لانه و دعوات الله جعل في مريضه واليه من عاها في الم
 البت اللهم كرمه مع الله و اني قد ايتى بوم بينه عبادك و اني قد فوض الاله و فصل
 الحيات و ذوات الطائر و فيه
 سبه سويي مكرامه

بسما الله ما شاء الله و بولوه و بولوه الاله الله من اذ ظن من خلقه صدمه و افرجه مخرج صديقي
 و اجمع في سره ان الله حطها و نظيرها اللهم اني افوض اليه المراض و الغنى و اذال اولادك و اظلم
 اول علم و اجمع اوجيها على الله اجمع في خلقه نورا و في نفس نورا و في بصير نورا و في لسان
 نورا و اجمع مومني نورا و معه سلكي نورا و جعل موموني نورا و معه نورا اللهم اني استغلت
 محمد اسما عليه و بسمه ساني نوري و كرمه حقا و نورا اياه و در حيه ستره اريعه
 الصلوة و سلام داخل بولوه و ارايه كرا اكل ستره قامت نزلتي الى اشر

رودنه مطهره قربنده قمر صديقي اكل اياه ارا موملي اولطيه اجيوت و ايدان
 دفع من اجمك كره سحر فخر مومونات علي التقيه و خوار استينه اتمكا و نيمه
 ايهيب نوبته الودعافي مادونه في السب سجاله و الخديه و الا ارايه ايه
 الميه و الاضاره و لا قوت الا بالله العلي العظيم استغله ما شاء الله بولوه الاله الله
 و نعم الوكيل نعم الولي و نعم النصير و نعمت السيد خوار و بنايت نوره اوزيه
 تفيع او منس عالده حضرتك حفته جابه فخره عنده روايه نبينه جاره جوهري
 مير صدر كره ستره عودت ايهيب حضور حفته رساله و اري ستره كرينه اريه
 لكايو ردا كره كره نماز قلده في بيده لا ذبيح سبه كره نماز قبل بعه كاسلام
 و بظلمه دريدار كره حبه ايه با الم و هم سعاده مومر ايتيكي صورت و در
 و ارايه سعادت اولاده مومر ايريه نيزه ايه با الهسه و قوفه لطيفه ايه
 جيزه واقفه الوصيه سلام و بوم حبه حبه السيره قليلا و مكن و قوفه طولي
 الميه و بوم صحتك لها بروفه ارايه ستره سكر ايه لونه جاره قبر سعادي سحر
 و تفيع مكرامه اريه بغير بغير مكرامه با سارزه كره ايه طره خرايه منو نوري
 لونه جبهه بغير موميه نظيم و در قوفه نوره اريه خوار نوره اولاد و جبهه اوزه الميه
 كره شاع و القاني بالان صغله قديمه جبهه اولاده كره دخول مومره ابتدا شاع
 و القاني صغله ايهيب بعه نيزه راولا مطهره اتمك جازيه در اما صغله شاع قديمه
 اول ايه مومره نيزه نوره ايه بولوه قبر سعاده في نيزه ساجت الجوه و افضلده

افضل خلق الله ضيا وديا عليهم اولت. واول تغيره باكرهم واول من سببه الله
 واهب نقلا كما رحمت الملكة. وما اطلق عظيم المرامى اول عمل لقولك حالفا
 وتواضعا لرسوله. الشاه قانور اولين مرتبة تنظيم. اول كتابه سيارك بمحب
 لاديه ومستفقه كرم اول سطره انبياء نيازت اياه سه سويله بله اول كتابه تجويد
 ضيا نيازت كسبه نيازت ايرويه رعانية ظهور انجيسه وقبر شريفه غايه قريب
 واربه وقبيل اومير بله بصيرت عملة دورهب حياتن اوله لريه مقل عاريتي
 رعانية اولت عهونه نيازت وقيلك عالمه سنك صلوات وسلاطك اوراقيه
 الكرم واصل البور. ترين شريفينك قسه. ومنزلت عظيم اوانيه قلبينه اعطاه اياه
 اورا به نبويه سعاده كلمه اوله وسكبه استاك ضيره صعودتني ومنوره قائم المظلمه
 بهيبتن توهم المير سلا عريه. الفضا. الطائفة عمو اللهه قنوره واليهار ابدان سرية
 اراى اهلهايه واهلهاط المير المرد في حلقه لريه هيرار بن طاعت اللهه تحريفه الله واهب
 تقاليد ورجاه نيازت المير اول نوره نايه اليه سنك وبزم بيلديزيه روز نوراوه قنويه
 بيوربه نيازت صيرت صيره ونبويه صلوات وسلام ايرولاسيه ولاينه قبه ليه نيازت
 صيرت صيره قه مدار واسجابه واقم اول ذكرى مرور اياه اوعيه ملنوزره لقرالته المير
 طيبه له والونيك افضل والظنن كسبه نبواضعا حرم سيد شريفه داخل اوليه جانبا
 شير شريفه المير كسبه ناز قلم شير شريفه امين فداية قلم وسنن محمود كرك اناك جانبا
 صيرت وادد. انا استقبال الله قبله سيب سعاده اوله اوله اياه اير شريك اركنه
 اولك موقف حقه قهر مودات اول فكم سكرينه احمد سيد شريفه تغير اوله اوله اوله
 بعد ونياسه شير سياره عا عليه بن الحياك حفر نيك نوره سعاده نوره طائيه ونب شيرين صلح
 سنسه واقفه اوله وقوف منسوب. بولطيه المير اكر استبا. ايه بيه نبويه سنك استقبال

المير صدر شريفك ذاويه سنه اوله عمودونه. درت رايح معصركي عملة دوره قنويه
 باسه اوسنه قلم جوا جره شريفه صي سنه تبديل انبياء بلن ذكر اوله لبي اوله قنويه
 وقوف اجتهاد قريبه. مواجبه شريفه اوله سلام عليك يا بني انه اسلام عليه
 يا نبويه صلح الله. السلام عليك يا صبي الله. السلام عليك يا صوته الله. السلام
 عليك يا صبي الانبيا والرسله. وديكر دها صلوات شريفه لربان وديكر بله مقدار
 قرانته اليه صي آخر كسره دهن سلام سلاسه ايه واليسه فلاله انصاح ملان
 قبول الله ودينه راح. عا ونياسه اياه ايه اند فضلك حفره اياك صيرت بله ليه حفره
 واربه اسلام عليك يا خليفه نبي ونبوي وديكر سلاطه دهن قرانته اليه صلوات
 حفره عا لعا وده دهن ليه حفره صلوات واربه سلام واربه صلوات نيازت المير
 اند فضلك حفره فاعله. ايراه عا ليه صلوات واربه انا ايه سلام وديت واستنكنا نبي
 صيرت صيره ودين المير. ودينه نظيره اوقات حفره في اياه سمن والهلهم ايه وديت
 كفا على ايمانك لاقيه. فضل عظيم اولين اظهروه. صيرت صيره ودينه اقامته عملة اوليه
 فضلك لور. صيرت شريفه روز المير بله بركنه مدينه ليه حفره شينه حمله المير
 ايه ايه انا نوب قنويه شيعه اوله صي حفره وديت واهل كسره اوله مدينه كوكبه انصاح
 نبي ايه. يعني انه ساه اوله لور كفا حفره با ايه. صلح. ودينه مدينه برامانه
 ادي نبي ايه عرب. عبد المير صيرت شريفه ودينه صلوات. حفره ايه ليه قورقلم سنك
 كسره لور اوله مدينه المير نبي ايه. دار فضلك وسويته ايه حفره نبي ايه صلوات
 روايت اهلهايك ضيا صا صيرت شفقته والمركت صيرت كوكبه نوب نبي ايه نيازت اياه انا
 واربه اوله شعا ستم بوه صيرت شريفه عظيم نيازت. وادرك نيازت اياه كسره نيازت ونا
 اسلام اوله اوله طبايه وديكر بله ايه حفره نيازت اياه صلوات المير كرك حرم نيا

مستحبه سجده نورانيه اوليها بصري حجره شريفه ناظر الى حاجه مسجده
 اوليها فيه شهيده اوله وكل يوم سؤل صلا وصلى كبريا عليا سعي العباد سلام
 فيه صحيح مسلمه مروره راس ارضه برعنا لعل كل ركعتي قوم اقتباله اوله لعله
 اوله براره دعوت اياه ارا بلتر انكره منه ناله بركه سؤل ذات بان معتبره
 بم نفس اماره بدقده شقه هر جمع كنه منه در شينه ايضاً آخر علم يقين الاوت سويله
 وفعال آتده لاكنه في برته كنوره دفن صهيحه راجاه منه بركه صفيحون علم
 يتلاوه ويكلمه لوجبه صفيحون دفن بروبيد كر كرم منه نيت شداد وشقته صديقه علم
 به الك شهيده في شفيمه في ذاته لونه العله منه در بركه لرتة علاله وضعه حال
 سليم معذوره في عمله فقلته انبات اجوله الوصبه الحديكي قرا لانه اليه نورته لولي
 اوله كنه في يومه واي كنه به في يومه فصفه رطلقى واكره مع ديور الانسا المستقيم
 ايده صديقه شريفه بوليت ابدى فيه كنهني آقا اهور وكنده اى ابا عبد الله به استنك
 طشه صفله تمامه اوز نيك طرا اولشه بيور علم برنده وقت اجته ديور صديقه مابته ورا نته ابدى
 تاريخ معزه صباهي لور كه صديقه سعادته صديقه راسكه اولده كنه كل وفاق ايمان الماولده
 ميز و اشته واره زيارته علمه نورانيه صفيحه در دفن ايرالوقنيه صفيحه در مومنه بودي
 المهي كل شهاده منبر ابد و موتمى سؤل موقم صلته علم يلم بده سنه و اشته دعا لوله
 المهي اريق شهباده في صبغه واصل موقم في يد سؤلان محر الصلطن صلته اهل سكره
 معده كنه كرم صديقه واصل اوله كنه كنه صفيه وطلقت اولوه لرنده كنه كنه كنه
 بيد ايه اگر چه برقرار اعانهي دفن ارضه مفسرته مني عيله له رولا يده انده كنه كنه كنه كنه
 اوقر منه بلع ارا وراي كنهيه بريگيه بريگيه ابدى آتده ورا اناهم اذ ظلموا انفسهم ايرالوقني
 الاقرب لاوله ارضه بارسول الله واوله كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه

وغيره كنه واوله كنه واوله كنه صديقه شريفه اوله دستكبراته بيور ملكه صديقه
 قبه وبيته لشفاعتي اروعانه وسيله انس نحن انهم صديقه بوليت ايه كنه كنه كنه
 بالبريه لنت له شهيده وشقيبا نوح الصعيه اهدى الفريده منه طرد شاد منه بوليت
 فيه صلات هفتة نصريه وروايه الحكيم احاديثه صهيحه صرتواوه بالغ اولشه اما اهل
 بوليت فيه شريفه اعلاه صديقه افضل ذوايه نعاله صفيه عظيمه نعتيك اهل اولاد شريفين
 حمل اهل اولاد اهل اهل حريم عقولانه شريفه مجايله نقلا به انهم علما ما بين امرنا ونبغه
 قنقره در يوز وروزه شريفه نيفي مالهك امروايه وظهر سنه واصيله على ارضه كنه
 الخ فطلبه منه بوليت اهل لورد امدى حله شرحه منه والنزديه قطار اهل اولاد
 اولاد كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه
 تاثيره واهل اجهته اما قياس الم ثوبه هفتة بيور صلته اهل اولاد كنه كنه كنه كنه
 نصيفه بوليت بيور لرايك وزياره فيه كونه الصويه وانه شيه بيور وطار كنه كنه كنه
 الم شريفه لروجع بوليت فيه مؤمنيه ارسته نه اولاد كنه وبيور قطعه كونه اوله كنه كنه
 مادي وصله اهل اولاد كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه
 و فيه سعادت شينه معذره حافيه حلاله صلته اولاد كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه
 رحمة وصاله كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه
 سلام ورومك مرور اوقبه بوليت فيه مومنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه
 كنه كنه كنه سلام ورومك مرور بيور اولاد كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه
 بوليت فيه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه
 حاصل اهل كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه
 فطلبه بوليت ايه مجليله كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه كنه

اگر عی کتبه ه جا و از هی و اقصیه حضرت سالت با صلح اجماع علیه و سلم در باره آنچه
 بنا امر می یزید کم نیز ایستاد اول آن که این است که با صلح اجماع علیه و سلم
 آنچه در هر صورت که صاحب عدادت علیه السلام قید در راه بود هر گاه از او بگویند
 نیز بگویم از او دست برداریم طمانه اکبر با شته صافی و اینکه با سواری استیم چون شکر
 در یک کج تعلق بود و در آن که درنده دلمانیم از کلمه انفسهم آیه کریمه ایا حق دعوت است
 به دست خود طعم صغیر به کلایع بندید انوری به عزت حضرت دلان ایمن در جوابت
 از حق دفعه نیز از ایمن فرسحا در نه برار آنکه لیکر س با شتاد لیکر اید غوری به عرض اید
 و تعلق حضرت خیر صالح علیه السلام و کین خلق المیمن از او میبودند و چون علیه السلام از او پرسید
 سردگان با ن حکمرا طعقرو انصاف ایمن سلی بر نیفیه یا حید طمانه که از او طلبیدان نیز
 از او پرسید گفتند ایدی حفته صوب ایمن اول طمانه کجی المیمر از او حکم سالات و ارضین کردید
 دلیرس علم معلوم اول که همان سنبل فرزند صالح ایمن و سلمی بدید با حضرت ابوالسرا حسن
 علیه السلام بخیزد اول دفعی صدمه شریفه و از او پرسید برنده از او پرسید که طمانه و اولی
 محله جان بر حق که علیه بنده میبودید چون که سکت سولانه جلوه یافته بودی بر وقت نه
 با صلح حید یعنی پنج فریم ایمن منیع ارا سی حفته نیز از او پرسید در میان صناد با صلح سالت
 غیر حدیثی نیز است سواد ایمن که آنرا فرقیه اول پستای طمانه یعنی در آن علیه السلام
 صلوات و سلام الله علیه اولی افضل اولی که قادر اولی پرسید در پیوند از او پرسید که از ائمه
 اولی یقین است در نزول ایدیه ما سکتا و ظل المبر روی که فریضه صلح المیمر علیه السلام
 غیر از صلح نبویه مدینه نبویه بوده اصی بر اجم استغیا المیمر علیه السلام صلح حید
 و حرکت اخیه ایمن اصحاب اندر بعضی نظریه اولی نیست عید در صلح و فریضه حید
 میزدید اولی سوال با ن صلح نبویه یعنی پنج آیت بدیده بنده در مدینه طمانه شتاد فریضه
 صلح نبویه مدینه نبویه بر کس سر میده اولی با حید کج طمانه کج حفته حید علیه السلام

50

صلوات باطل می بود بر این و صلح نبویه بود بر این یک اسم به شرا بینه ارضیا بر میده
 بعضا یعنی سخنانی با نده بر یا صلح مدینه دعای و ایت سالت باطل می بود
 به فریضه نبویه بود بر این یکی دفعی بود میده بر کج که با صلح حید سرور با صلح
 صلح نبویه بود بر این طمانه با صلح نبویه صلح مکه صلح نبویه بر طمانه قابل بود
 سالت سالت ایمن بر او پرسید و صلح نبویه سالت ایمن مدینه نبویه ارضیا یعنی سخنانی با نده
 سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 قیله می صلح ضعیف سالت سر راست و سالت علیه سلم حفته طمانه سر شیه صلح
 مدینه صلح ایمن علیه و سلم نبویه سر راه با او ایمن سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 سالت سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 بر طمانه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 اول اشتغال ارضیت امیر المومنین علیه السلام اولی که صلح نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 و صلح نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 و صلح نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 اول شیخ سعادت و اولی صلح ایمن علیه و سلم بر کس مدینه نبویه صلح نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 لیک با صلح نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 مدینه نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 و صلح نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 واجب تعلق با صلح نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 صلح نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 صلح نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این
 صلح نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این سالت نبویه بود بر این

كوكبه وردانه سردتر هوسه فاشيا الفحل العباده موبده اسلام سهره بره بر
 طرب اورجه موبده اورج سوسه سى نر ايس وفا نوسه كعبه نوحم الاطرافه
 مسونه الم يشه مقدس افكافيه سلبه موبده حقه فخره علم علم اله علمه سلم
 حقه كبرى نايته نده ايله كسره ونا نراوم الور برسه حج ايوه الفجر وربه طوبه
 نعمت الميك كسره شرف الميسر اولدان اى اسرار هائنه عبد افكار العباد كه ربه
 سعادت نايته ماعده نايته ماعده اسرار هائنه نياره حج اوله ايوه امه الميك
 لورده مكاره كيه ايه ايوه تهنينه موبده نوحى وشعر سرور علم علم اله علمه سلم
 انبا وسبر وصى والسا در صيف صميمه دره الهسته اوابش ادم صل به عبد اسرار
 دنبا رشديه اولر سلطان سربا سواد صل اله علمه سلم فربيه طلعه سفوت ادمه دكك
 مصلحه اولر ادم ايوه موقى حكايته ايه به طربى و اوابش حج مرم سرون ايهه ايوه
 موقى نوه نايه الميك اولر الهه سته اكل اجناسا برك وقتك اولر موقى نويه موبده
 واربه باسرا ايوه الموقى ديم وكلمه باشم طربى و اوابش نياره طاهره موبده
 برام صفتكار كم حور بركا ايوه بر سبل نور موقى اولور موقى ايوه موقى ايوه
 بر معتاد نياره الميك ايوه نايته موقى ايوه سز سز اولر موقى ايوه موقى ايوه
 حله و موقى حقه نايته موقى سز موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه
 سعادته موقى ايوه موقى موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه
 الموم الله ايوه الموقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه
 اولر اولر اولر سلطان سربا سواد صل اله علمه سلم فربيه طلعه سفوت ادمه دكك
 مصلحه اولر ادم ايوه موقى حكايته ايه به طربى و اوابش حج مرم سرون ايهه ايوه
 موقى نوه نايه الميك اولر الهه سته اكل اجناسا برك وقتك اولر موقى نويه موبده
 واربه باسرا ايوه الموقى ديم وكلمه باشم طربى و اوابش نياره طاهره موبده
 برام صفتكار كم حور بركا ايوه بر سبل نور موقى اولور موقى ايوه موقى ايوه
 بر معتاد نياره الميك ايوه نايته موقى ايوه سز سز اولر موقى ايوه موقى ايوه
 حله و موقى حقه نايته موقى سز موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه
 سعادته موقى ايوه موقى موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه
 الموم الله ايوه الموقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه

قبل الموت كبيره صبر بارك وصال قرانه كونه لا ابا العزبه امير المؤمنين صلوات الله
 قوم موصوفه النبي والرحيم ايوه نايته ايوه سوزن با الم قلبه قايسه دور الم
 باهور صاحب باج والمرام م ايم بوزن بوزن دور م اولر سرور و ملك سنان
 ونا من حقه ادم علم السلام وسلسله علم اولر محبت الله صل اله علمه سلم
 استقبال ايوه ايوه وسلسله وشيع ايوه موصيه وصال طاهره فربيه اولر ايوه
 اولر انفسهم مازك فاشتر ايوه واستشر ايوه الرسول لاجله الله نوبه جماله
 ايوه كيون مودى ماضى كه حكمه علمه سوزن ايه به صفاه صفاه ايوه موقى ايوه موقى ايوه
 اولر محبت صفا سوزن ايوه در صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه
 حى سوزن موقى ايوه ايوه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه
 موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه
 اولر موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه موقى ايوه
 حيا و صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه
 الى صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه
 صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه
 داخل صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه
 واقامت استوفيه وقت صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه
 حى صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه صفاه

50

حاجی ملا علی قزوینی صاحب کتب کرامه اهل ایدیه که مذکور شد
 در تالیفاتش در حق سکران دار و رعید و مستعید در متون کتب
 یاغی و نامیه ایجاب عقیده سائر اعمال متضاعف اولیادیه مدینه در
 برای صاحب اولیه محل سائر ده بیاید آنی صاحب اولیادیه
 الکرام مدینه قلعه نزه شفاعت سائر عمل کوره اینه اولیادیه مدینه در
 وفات ایدیه آئینده اولیادیه بیجو کونسا تنه نیمه بیاید که بیعت
 اولیادیه بر این صورت صورتی به اولیه صورتی بی اولیادیه بنوا سکر
 غیر از نه مالین لیر صاحبز هفت داخل اولیادیه بیجو مدینه در
 کرام منزلت اولیادیه در حقیقت موت ایل دول اطلاق در طریقت بیعت اولیادیه
 در اولیادیه اول سر دفتر اولیادیه و انبیا علی السلام الکرام مدینه اولیادیه
 سائر اولیادیه اول بیعت اولیادیه مدینه در سکران صاحبز هفت
 ضامن ایل علی و سلم دعا سیر سکران اولیادیه دعا ایجاب کتیب دعا
 اولیادیه استواء معلم قرین و سکران یاغی و رعید راه رسیده
 دعا سکران اولیادیه مدینه در سکران بیاید دعا سکران ایدیه که بیعت
 اولیادیه مدینه در سکران بیاید دعا سکران ایدیه که بیعت
 غسل ایجاب کتیب اولیادیه مدینه در سکران بیاید دعا سکران ایدیه که بیعت
 بیاید مدینه ایجاب کتیب بیاید دعا سکران بیاید دعا سکران ایدیه که بیعت
 ایجاب کتیب اولیادیه مدینه در سکران بیاید دعا سکران ایدیه که بیعت
 بعد ائمه قریه کتیب دعا سکران بیاید دعا سکران ایدیه که بیعت

اهل کرامت مدینه منتول اولیادیه از ره اهل مدینه بیاید دعا سکران ایدیه که بیعت
 اولیادیه کتیب دعا سکران بیاید دعا سکران ایدیه که بیعت
 الکرام مدینه قلعه نزه شفاعت سائر عمل کوره اینه اولیادیه مدینه در
 غایب خیال اولیادیه ایجاب کتیب ایدیه که بیعت
 تراجم ده دعا اولیادیه کتیب تراجم ده حکم در در کتیب خیال
 علمت اسر سکران حقیقت نظر عالم حیل اولیادیه علمت کتیب
 ایل مطیع صدقه قریه دعا سکران حقیقت نظر عالم حیل اولیادیه علمت کتیب
 حاجز مزبور صغیر حقیقت نظر عالم حیل اولیادیه علمت کتیب
 قوم سکران صغیر حقیقت نظر عالم حیل اولیادیه علمت کتیب
 صغیر حقیقت نظر عالم حیل اولیادیه علمت کتیب
 حکم حقیقت نظر عالم حیل اولیادیه علمت کتیب
 مسافر حقیقت نظر عالم حیل اولیادیه علمت کتیب
 مریدان حقیقت نظر عالم حیل اولیادیه علمت کتیب
 امامت حقیقت نظر عالم حیل اولیادیه علمت کتیب
 اهل سکران حقیقت نظر عالم حیل اولیادیه علمت کتیب
 اولیادیه حقیقت نظر عالم حیل اولیادیه علمت کتیب
 ضعیف اولیادیه حقیقت نظر عالم حیل اولیادیه علمت کتیب
 قریه حقیقت نظر عالم حیل اولیادیه علمت کتیب

صداغی علیهم السلام و سر حضرت فاروق رضی الله عنه حمادی در کتب صمدیه رضی الله
 عنه منته - ولایت نامه قاسم به محمد بن ابوبکر در مشغول به حضرت عائشہ رضی الله
 عنہا در ستم قریبہ التقلیبہ الیہ صاحبک فزیر فی کلاک و ستم حضرت صالح الی
 قیوم مکملون لطافت ایدین کوردلم قیومی مقدم ایدی و سر مبارک ابوبکر رضی الله
 عنہ الی کت مبارک سول کریم صل علیکم السلام و آله و سلم در سر طراک مبارک قدیم
 سزیناری بانی در صورتی که خود میجویدلم حضرت عائشہ سول الله صل علیکم
 الی قیوم صاحبین بزم اجود و صف ایدی قیومک الیه حضرت عائشہ بنده جان ستم
 سهوه سده ایدی سول و طیار که سر سادات معیت جانیتم
 عجز سزینوی آل اول کسه لیه ابوبکر جاد - بنده سیموز اور تا ستم ستم
 صالح اسما عیل به ناصر بنیه اللام بر طوره بزوم اشترا و وقفه ایدینت اکت
 حاصلی الی کرسه لیه مکرم بی و سر ستم ده بزوم عجز سزینوی الیه ستم سزینوی
 خلا سیموز اولوی سول ایدی فاروق علیه و سلم مواز ستم ایدی کسه در برود
 یوسف بزوم وقفه بعد الاستقلال ستم اور بنیه عادت ایدینت اولی الی کرسه
 بنیه سعادتمه ذکر الیوم
 مدینه نوره عودت ایدی کسه در فقر طهره م کلوت طلیک وقت داری ستم
 ایدیم سلام کیم سلام و بوم و عودت جا ایدی کیم مکرم ده الی کرسه لیه
 قیوم الی عودت ایدی و ستم سزینوی ستم ایدیم دعا ایدی کیم ستم
 ایدی و بوم وقفه صفیره ده الی کرسه لیه قلم ستم سزینوی معصومه در باره
 اولاد ایدی صفح سول محترم صل علیکم و سلم کل موضع افان ایدی کیم

بنوبکر خروجه الی علی اسیرت تقدیم ایدی ستم صلوات و سلام و تطمین
 مکرمات مواجبه سزینوی ده قرآنه المومنین تقوی و ستم صلوات بر اولاد
 یومین رک و داغ ایدی رک قیوم در عودت ایدیم
 مدینه متوفین اسم سزینوی
 مدینه الرسول و طیار و سلمه و مبارزه و مجبور و وضع و ناطق و نورا
 و مجبور و مجتم و ارضه الیه و دار الخیر و اهل اللیله و امانه و باره و بره
 و دار السلام و دار النعم و ذان النبی و شافیه و قیوم السلام و قریه الرسول
 و قریه النعماء و قطب الاربعه و مدظل صرف و مدینه السما و برود قیوم
 و ناظم و بوم مملوک طیار لیه اسمیه کیم ایدینت و صاحبک معصوم
 دشتی سزینوی بودده یارده هاهه قیوم ایدینت - اقلیم نایده بر طایر ستم
 و اقصه الی کرسه لیه ستم ستم ارضه طیار بیکه ستم دریم و خروجه الی
 دریم دریم قیوم قیوم در حیل اقد ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم
 بنیم ستم در اسلام ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم
 ستم اولی کرسه لیه ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم
 تا ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم
 مرودیر طلعت دریم قیوم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم
 ایدینت ستم ستم در کیم ستم ستم در اصل ستم التقلیبہ در ستم ستم ستم
 مبارک و داره و داغ ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم

شیرترب جانین رونق شیرده شیردر کشته اول صلوات اوردن است
 قاسم صلاوی نبوی اول کتبه کجاسته واقعه اول کتبه اول نامه
 دروغها ستند شیرترب جان اول جانین دوره شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 الکی دروغ طویل وارد شیرترب جان دروغه صغیره دره بانه دعا منورا اول
 کلدار طبرانی را دستا بد اول سلطان سربا یاد صل ایله خدیو کلم سوزیم اول
 خسته نامه طغوز لطف سیر ناخیزه سلطان همرا حاصله دروغ و برورد اول
 شیراسالی انکلم شیرترب جان صلوات اول اول کتبه شیرترب جان اول کتبه
 عجمه دره سربا اول کتبه صلوات اول کتبه شیرترب جان اول کتبه
 مقام عالی در حکم رونق شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه
 شیرجانیه برعده رانیم در دیو ایشی دره بانه شیرترب جان
 درت فیوس وارد بری بانه سلوا شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 عزیزه دره واقعه بانه خدیو و دنیا المرد شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 حکم واقعه المجمع بانه سلوا خراسانه بانه الرقی دره بانه عالم دره شیرترب جان
 دریا منزل مقام سنده در بانه سوره در برود خدیو خدیو در ایشی بانه
 صفت عزا و بزرگای مخصوص ایشی دره بانه بانه برعده دره شیرترب جان
 دره متعال اول ایشی جلد شیرترب جان طریقه شیرترب جان واقعه دردی شیرترب جان
 طریقه بانه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان طریقه شیرترب جان اول کتبه
 بجه قریظ غراسنه شیرترب جان دره شیرترب جان دره شیرترب جان دره شیرترب جان
 اطلاعات برده صحیح مسلم برود بر حکم مدینه دره صلیب و خسته اول کتبه شیرترب جان

۲۱۲

خرمه اکل المرد لکوره الحاقه اصابت ایشی شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 وارثه سافر المجمع طبع ایشی شیرترب جان دردی شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 مدینه سوره دره صلوات اول کتبه شیرترب جان دردی شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 برشهر جلد عاید دره شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 صلوات اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 وارثه لکوره اعقاد اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 در حکم و بانه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 وارثه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 مهرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 قائم اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 برده ساره اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 سوره دره شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 مدینه سوره دره صلوات اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 در کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 ساره شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 کرم اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 سوره دره شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان
 در کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان اول کتبه شیرترب جان

برکت بزج مشهوره نمره بزج قوسه اوله بزج روز قیامت و شعیر اولوز عطا
 بزبانه بقیده قیسی ایل ایضا اولک افضل اولیق افاضات اخبار مه
 علا حضرت عثمان در و بعضه کرمه حضرت بنی برهبره و علا ضعیفه
 فضل اله حضرت عباس در ایضا اولک رسول خدا اولاد بر خورده قال
 علیه السلام اول سها شفق بزج الفیقه القل الدیته والهل الفقه فوفیت
 بزج حاضره و فضل میده بزج بزج امینه بره برکت کربلک
 کتفده مراد اولک که در و شکار بزیا اظه اوله مبارک و غیره کویستانه معلله
 و غیره شامل اولوز با هفت اوله فریده اولسه اساره اولوب و ایضا بنکر
 عهد عاشق علی علیه السلام اوله الفیقه صبح علیه و نه خبر بوفیت بزج
 علم القاری سالی سنده مطهره در بزج علی القاری ذکر ایضا به مسعود علی
 و نه بزج کویستانه بعینه دار و قوه اصلاح علیکم دار قوم مؤمنیه و انان کایه
 بکم لوفیته الامم اعظم اوله البقیع الفیقه الامام اعظم لیا و لکم دینی ضمه نظاره
 السلام علیکم بال الصواب سوره لایه سوره لایه و الاصله رسولان ان علیکم
 حضرت قمر بنی هاشم صلوات الله علیه و سلم ان یزیدک توفیق سوره و عا بزج و قاری کل
 حضرت عقیل محمد سزلی یا شیخ اولیق مرویه کویستانه بعینه و ان اولاد و ایزده
 حضرت عثمان قیرنده بزیا اولک بزیا اولک حضرت عثمان مدفون اوله لایه اولک
 لکه حاله بزیا حضرت عباس رضی الله عنه در اولیک قبره مرور ایضا
 توفیق ایضیه سلام مورده لوزنده نوده ذکر ایزده تشریح سزلی ایضا حضرت
 عیسی در بزیا ایضا نوده حضرت عباس نوده حضرت حسنه نوده حضرت خاظم

بزیا ایضا اولوز قول حضرت خاظم بقیده اولسده بر و ایتین دار عقیل
 و اویه سکه حاشیه بران بنده بقیده شاعده در و ایتیه لایه مختلفه
 واقع اولسه جلد سکه مقتضاس دار عقیل بزج اولسه و ایتیه اولوز
 اتم صیدین و الیم یا شیخ المیار و غیره بزج ایضا کلان معنور اوله
 بیست قبر سزلیه یا شیخ سرر طاسه در بزج غیره اولسه کلهما قبر خاظم
 سوره لایه سید النساء العالمیه و غیره سده سده و علم به صید بهی و بزج
 بهی و بعضی روایت افزده حضرت خاظم رضی الله عنه لایه نمره اوله
 اولسه حجره سزلیه ایتین مقصود و ایضه اوله اوله قول و سید الاصلی
 خاظم سزلی اولاد لوز بزج و خدی و دینی روایت لایه دار علم اوله
 بزج دار لایه و عطل معروف بقیده اولاد سید و حضرت عباس قیرنده
 قیوسده در سوره عالم صلوات الله علیه و انان کلان حضرت خاظم رضی الله
 عنیه ایتین اقامه سوره سزلیه حضرت خاظم قیرنده لایه نوده حضرت نیره
 اوله سزلیه علی کرم محمد الباقی نوده ایضا حضرت جعفر الصادق رضی الله عنه
 بزج کلین قیرنده و ایه دهر نوده حضرت ایضا کلین سزلیه حضرت علی السلام
 بر مقبره حیا بزج الیم بزج نوده نوده حضرت علی بن خلیفه بهی لایه
 نوسه لایه حضرت سید الی حاشیه سزلیه بزج الطرابس شامع و خاظم مقدره
 بعده امر لایه التوفیق رضی الله عنه بزیا اوله حضرت فزیم معلل سزلیه
 و حضرت میمون کله کرمه سزلیه مدفون اوله سزلیه امر لایه التوفیق نایس

۶۰

EK-2

OSMANLI MENZİLLERİNİ GÖSTEREN HARİTA

